

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgiven ved Thom. Rud. Thiele.

Moralsk-historisk Læsebog især for
Ungdommen, saavel paa Landet som i
Stæderne

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : forlagt og trykt af Joh. Rud. Thiele, 1801

Fysiske størrelse | Physical extent:

xiv, 306 s.

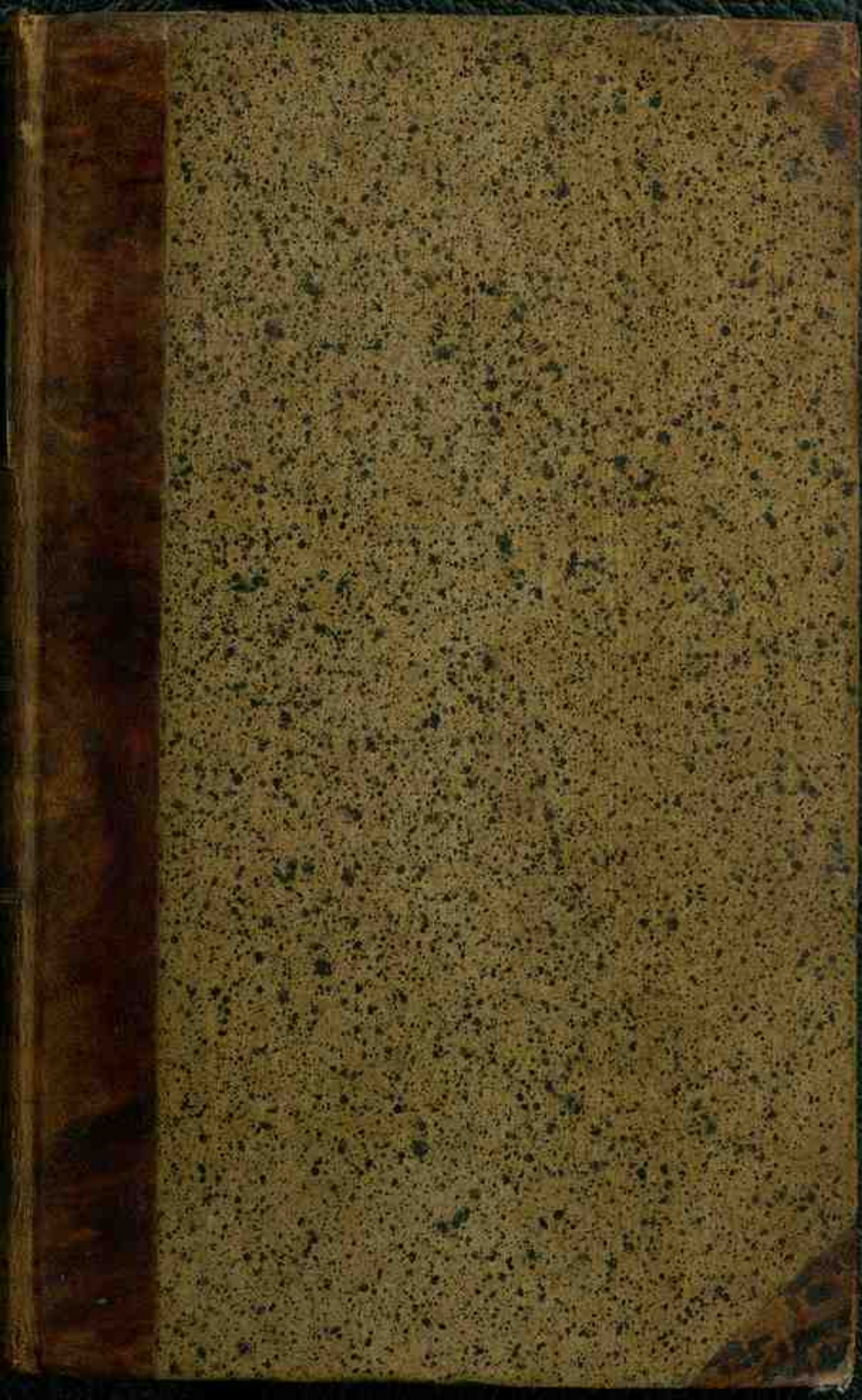
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

15-233.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022958373

Moralſke-hiſtoriſke
Læſebog

især

for Ungdommen,

ſaa vel paa Landet ſom i Stæderne.

Udgiven

ved

Thom. Rud. Thiele.

Kjøbenhavn, 1801.

Førlagt og trykt af Joh. Rud. Thiele.

Deres Excellence Højvelbaarne
Hr. Ernst Henrich
Græve af Schimmelmann,
Ridder af Elefanten, Stats- Finants-
og Commerce-Minister, Geheimeraad,
Kammerherre ic.

underdanigst

tilgnet.

Forerindring.

Hensigten med denne lille Bog fremlyser allerede af dens Titel. Den skal nemlig befordre Kundskab om Pligt og Moralitet ikke blot hos Ungdommen, men og hos Ældre; ikke blot hos Almuen paa Landet, men og i Stæderne. Enhver af de samlede Smaahistorier sigter til huuslig Dyds Udbredelse. Og huuslig Dyd er Grundvolden til al Dyd. Saaledes som Barnet eller den noget Ældre lærer at forholde sig imod Forældre, Lærere, Sædskende og Tjenestetyende, saaledes forholder og han eller hun sig siden imod Andre. Er den Unge i sin huuslige Kreds vant til Sædelighed og Dyd, vil og dette yttre sig i enhver anden Forbindelse i Livet.

Maaden, paa hvilken denne Bog udbreder og befordrer Sædelighed og Dyd, skeer ved Exempler, og det ved Exempler af den virkelige Verden, ikke ved opdigtede, som vel af smaae Børn kunne læses med

ret god Nytte, men hos de Ældre ganske forfældes deres Hensigt. Unglingen altsaa, som man giver denne Bog i Hænder, vil blive bekjendt med mange Mennesker og Begivenheder, og vil ufrivillig bringes paa den Tanke: Saaledes bør og Du handle anod dine Forældre, Lærere, Sødsfænde; ic. og saaledes tør Du ikke forholde Dig imod dem!

At jeg nu og da noget vidtløftigere har fremsat de skadelige Følger af et usædeligt Forhold, og især gjort opmærksom derpaa, vil man, som jeg haaber, ikke ansee som et Anstød imod den rene Moral. Thi den første Dydelære kan dog nok ikke være andet end Klogskabslære. Ligesom Vejen til Sandhed gaaer igjennem mangfoldige Fordomme og Bildfarelser; saaledes løber og Banen, ad hvilken man naaer til praktisk god Villie, igjennem Sandselighed og Egenkjerlighed. Imidlertid mangler det i denne Samling ikke paa Exempler, som anbefale en uegennyttig Dyd; og til sammes Befordring tjener og allerede den ofte brugte bibelske Autoritet.

Endelig kan og bør denne moralske Læsebog være en Forberedelse til den egentlige Religionsunderviisning; og at en saadan Vejledning kunne bidrage dertil, derom er vel ingen Tvivl. Ved Tilskyndelsen af den moralske Følelse frembringes og forstærkes Nødvendigheden af Troen paa en Gud, og ved Berigtigelsen og Udvidelsen af Kundskaben om
det,

det, som er ret, godt og ædelt, meddeles Materia-
lier til et værdigt og ophøjet Begreb om Gud;
Troen paa et viist, al godt og retfærdigt Forsyn
vækkes og stadfæstes ved Skildringen af de frem-
trædende Personers Skjebne, og foranlediger det
Ønske, at der maa gives en tilkommende Gjen-
giældelsestilstand. Uden moralsk Forberedelse for-
søger man forgjeves, at bibringe Ungdommen egent-
lige Religionsbegreber; den vil ellers tale om Reli-
gionen, uden at tænke noget derved.

Gode, unge Mennesker, til hvilke jeg først
og fornemmelig anbefaler denne min Bog, I ville i
denne Samling finde mange Exempler paa gode
og onde Mennesker.

Exemplerne paa de onde Mennesker skulle tjene
Eder til Advarsel. I ville deraf see, hvorledes
Mennesket, naar han engang forlader Gud og over-
giver sig til Synden, Tid efter anden falder alt
dybere, og ligesom henrives fra een Synd til en
anden. Det vil bestyrke Eder i det Forsæt, at I
eders hele Liv ville beholde Gud for Øjne og i Hjer-
tet, og omhyggeligen vogte Eder for den første for-
sætlige Synd.

Exemplerne paa de onde Mennesker, som I finde
her, kunne og tjene Eder dertil, at I deraf kunne
see, hvor forunderlig Gud ofte bringer Menneskenes
skjulte Misgjerninger for Dagen. Ingen Synder
kan altsaa være vis paa, at hans Forbrydelse vil blive

skjult. Det vil styrke Eder i det Forsæt, altid, endog i Løndom, at tænke paa den alvidende Gud, og vandre hellig og ustraffelig for ham.

Exemplerne paa de gode Mennesker, som J finde her, fremstilles for Eder til Efterlignelse. Naar J her læse, hvorledes de Personer, om hvilke jeg fortæller Eder, have frygtet Gud, fæstet deres Haab til ham, og taalmodigen baaret deres Tilfækkelser; hvorledes de have elsket deres Medmennesker, givet Enhver Sit, og troligen tjent og hjulpet Næsten; hvormange der af Lydighed mod Gud og af Menneskekjerlighed have opoffret deres egen Fordeel, ja saagar deres eget Liv — naar J læse alt dette, saa bør det jo tilskynde og opmuntre Eder, at J beslitte Eder paa, at handle ligesaa retskaffent, ligesaa ivrigt i det Gode, og at blive hine fromme Mennesker lige.

J ville af disse Exempler tydeligen see, hvorledes de dydige Mennesker ofte forunderlig beskyttes af Gud, og allerede her i Verden herligen lønnes! Deraf kunne J slutte, hvilket Velbehag Gud har i de Mennesker, som ere fromme og redelige af Hjertet. Beslitter Eder derfor, ogsaa at leve saaledes, at J kunne behage eders gode himmelske Fader.

Men J ville og her finde mange Exempler paa gode Mennesker, som ikke ere blevne lønnede for deres Dyd i denne Verden, og som alligevel gjerne have gjort Godt, og opfyldt deres Pligter,
uden

uden derved at tænke paa Lønnen eller paa deres egen Fordeel. Og det bør lære Eder, at vi ved det Gode, vi gjøre, ikke bør være egennyttige eller have Hensyn til Belønningen.

Den, som kunß gjør Godt for sin egen Fordeels Skyld, elsker ikke det Gode, men kunß sig selv; og er ingen sand Christen.

Ville vi være Christne, maae vi opfylde vore Pligter, om det end ingen Fordeel tilfører os. Vi skulle gjøre det Gode, fordi det er godt, og ikke for Lønnens Skyld. Egentlig kunne vi heller ingen Løn forlange af Gud, naar vi opfylde vore Pligter; thi naar vi have gjort Alt, hvad os var besfalet, maae vi alligevel sige: Vi ere unyttige Tjenere, vi have kunß gjort: hvad vi vare pligtige at gjøre. Dog vil Lønnen sikkerlig ikke til sin Tid udeblive.

Kilderne, hvoraf denne Samling er udflydt, ere fornemmelig: J. C. Weland's Sittenlehre durch Beyspieleh; Nahrung für Geist und Herz; G. F. Kirsch's Unterhaltungen für Christen aus allen Ständen; Sammes Erholungen nach ernsthaften Stunden; Snells Sittenlehre für Bürger und Landleute; Samlungen schöner Handlungen (von Musæus); Wagniz Moral in Beyspielen.

Mit Wnske er, at denne liden Samling maa gavne: anden Løn, anden Betaling faaer

jeg ikke, søger jeg ikke for mit ufortrødne Arbejde. Med al Erkjendtlighed og Ungdoms Beskedenhed modtager jeg de til Bogens Forbedring allene sigtende Rettelser og Erindringer, som en redeligsinde, upartisk Bedømmer engang maatte behage at fremsætte. De skulle sikkerlig afbenyttes ved et forventende andet Oplag.

København, i Maj 1801.

Forfatteren.

I n d h o l d.

1.	En christelig Menneſkeven	Side 1
2.	En brav Deſerteur	10
3.	Taknemmeligheds Mindeſmærke	12
4.	Et mærkeligt Exempel paa Ondſkabs Gjen- giældſe	17
5.	En retfærdig General	23
6.	Glemme Baners Magt	23
7.	Edel Handling af en gemeen Soldat	35
8.	Ærlighed i Ulykken	37
9.	Det er en ſtor Lykke, at have ſunde Lemmer	38
10.	En god Prins	41
11.	Sand Menneſkeſjærlighed er langt fra Egen- nytte	41
12.	Begjær ikke fremmet Gods	42
13.	Tilfredſhed er Rigdom nok	44
14.	En barmhjerdig Samaritan	46
15.	Overalt finder man gode Menneſker	48
16.	Grueſomhed imod Dyrene	50
17.	Den, ſom graver Graven for andre, falder ſelv i den	54
18.	Falſk Chriſtendom	56
19.	Middel til beſtandig Tilfredſhed	56
20.	Fejl bør man igjen rette, ſaameget ſom mueligt	58
21.	Barnlig Kjærlighed	59
22.	Taknemmelighed imod Forſynet	61
23.	Hvor daarligt, at ſtole paa ſin Sikkerhed	64
24.	En ond Samvittighed lader ingen døe rolig	65
25.	Banen i Ungdommen bliver Tilbøjeligheden i den ældre Alder	66
		26.

26.	Sparsomhed	Side 68
27.	En ærlig Pige	69
28.	Gjør Det, og forlad Dig paa Gud	70
29.	Gjerrighed er en Rod til alt Ondt	74
30.	Barmhjertighed	76
31.	Gjør dem Godt, som fornærme Eder	78
32.	Løfter bør man holde	80
33.	Man bør ikke gjøre Godt for Verdens Skyld	82
34.	Jørgen og hans Brud	83
35.	En ærlig Skyldner	90
36.	En god Søn	92
37.	Exempel paa oprigtig Kjærlighed i Ægte-	
	standen	93
38.	Har Du fejlet, da negt det ikke	94
39.	En Hedning, som elsker sin Fader høiere,	
	end sig selv	96
40.	Værer barmhjertige, ligesom eders Fader	
	er barmhjertig	97
41.	Du skal ikke vidne falsk	99
42.	Gjengældelsesret	101
43.	Det ene Menneske bør ikke foragte det	
	andet	103
44.	Broderkjærlighed	104
45.	Uretfærdigheds aabenbare Straf	105
46.	En ærlig Bonde og en taknemmelig Jøde	106
47.	Skjult Ondskab kommer ofte underlig for	
	Dagen	111
48.	En tro Søn	114
49.	Den brave sorte Mand	116
50.	Klye Fristelser	118
51.	En tro Datter	119
52.	Gud veed Midler til at aabenbare Ondska-	
	ben, og redde Uskyldigheden	121
53.	En velgiørende Græve	123
54.	En ærlig Tiggerdreng	125
55.	Man bør ikke gjøre Godt af Egen nytte	126
56.	Gud allene Vren	129
		57.

57.	De stakkels Gamle	Side 131
58.	En ærlig Gjendøber	140
59.	Man bør gjerne gjøre Godt i Løndom	141
60.	En rettskaffen Tjenestepige	146
61.	En Tyv skal røbe sig selv, og bringe Uskyldigheden for Dagen	147
62.	Hvad Gud gjør, er velgjort	151
63.	Den forbedrede Forøder	152
64.	En ærlig Jøde	154
65.	Et tabt og igjensfundet Barn	155
66.	Naar en god Gjerning skal lønnes, maa alting underlig føje sig	158
67.	En tro Undersaat redder sin Monarks Liv	159
68.	De to Gjerrige	160
69.	En tro Ven	162
70.	Stoltheds Straf	165
71.	Et Forsyn styrer Alt	167
72.	En brav Sæmand	183
73.	En tro Fader	186
74.	En ærlig Snekker	187
75.	En sand Menneskeven	188
76.	Taalmodighed overvinder Alt	191
77.	En Morders forunderlige Opdagelse	192
78.	En Hjælper i Nøden	194
79.	Samvittigheden dømmer upartisk	196
80.	Menneskekjerlighed	199
81.	Højmodig Handling	204
82.	En tro Page	205
83.	Hjelp den Nødlidende	206
84.	Hvad dog en ond Samvittighed kan gjøre	207
85.	Hvor skönt, naar Sødskende elske hinanden	209
86.	En højmodig Røver	210
87.	En skændig Søn	211
88.	Edel Handling af et Menneske, som mange ansee for uærligt	213
89.	Gjelden Højmodighed	215
90.	De brave Borgere af Calais	216

91.	Spillesyge forleder til de største Forbry-	Side	223
	delse		
92.	Sand Edelmødighed		227
93.	Gud tænkte at gjøre det godt		230
94.	En brav fransk Grenadeer		239
95.	En tro Handelsbetjent		241
96.	Mærkeligt Exempel paa Taknemmelighed		242
97.	Førstedynd og Førstehøjhed		244
98.	En oprigtig Brud		250
99.	Giv enhver Sit		251
100.	Gjerrighed forleder til de største Daarskaber		252
101.	En Historie til Advarsel for det fjerde		
	Buds Overtrædere		254
102.	Hvo der gjerne hjælper Andre, finder		
	og igjen en Hjælper i Nøden		260
103.	En fattig Kones Ærlighed og hastige Død		262
104.	Det er stor Synd, at lade Børn allene		
	uden Opsyn		264
105.	En velgiørende Læge		266
106.	Gjerrighed straffer sig selv		266
107.	En godgiørende Officier		267
108.	Et liderligt Levet fører til Fortvivlelse		268
109.	Den tro Thomas		270
110.	En retfærdig Regent		282
111.	En god Kosak		284
112.	En Morder opdages tit ved ringe Om-		
	stændigheder		286
113.	En brav Kulsvier og hans Kone		292
114.	En Officier, som af Kjerlighed til sin		
	Kone udøver Barmhertighed		295
115.	En roesværdig Gniær		297
116.	En ærlig Hyrde		298
117.	En god Søn redder sin Fader		300
118.	Taknemmelighed imod Velgiørere		303
119.	Mørdermorderen		304
120.	Retfæstethed		306

1. En christelig Menneskeven.

Den fortræffelige Prins Maximilian Julius Leopold, Hertug af Brunsvig, som den 27de April 1785 fandt sin Grav i Oderen ved Frankfurt, var en af de største og meest virksomme Menneskevenner. Han besad et meget ædelt og blødt Hjerter, som stod aabent for ethvert heldbringende Indtryk, enhver nyttig Sandhed, enhver skøn Dyd, og som kun var tilluft for Daarskaber og Laster. Allerede hans første Lærere havde faaet den viise Befaling af hans ærværdige Forældre, ved enhver Lejlighed at indprente ham Højagtelse for Religionen, og gjøre ham bekendt med dens salige Lærdomme; og hans aabne Hjerter modtog saa villig, saa begierlig deres Underviisning, at det lod til, som om Kundskaben om et højere Væsen, om Midlerne til en sand Lyksalighed, var hans Yndlingsvidenskab.

Engang talde han med en af sine Lærere om en Præken, han havde hørt. "Det var en skøn Præken, sagde han, og dog saae jeg, at nogle fladdrede, nogle saagar sov. Hvorledes kan man

fladdre eller sove under Prækenen? Jeg hører saa gjerne, naar en god Præst foredrager slige opbyggelige Sandheder. Hvad hjælper alting Menneſket, naar han ikke er dydig, ikke from? Vel er jeg en Prins; men dog et Menneſke, og Gud har ligeledes at byde over mig. Naar jeg ikke elsker ham, vil han heller ikke elske mig; og hvad kan jeg begynde paa i Verden, naar Gud forlader mig. „

Ved en anden Lejlighed sagde han: "Naar jeg bliver stor, vil jeg ret uddele mange Penge — saamange, jeg til alle Tider kan undvære, blandt fattige Folk. Det skaffer mig ret en stor Glæde, naar jeg giver en Fattig en Almiſſe; naar jeg seer, at han saa hjertelig glæder sig derover, og med Taarer takker mig derfor; men det seer jeg ikke gjerne, at man saa dybt ydmyger sig for mig. Dertil ere jo de Rige, de Fornemme, de Lykkelige i Verden, at de skulle antage sig de Ringe, de Fattige og Ulykkelige. Gud er endnu langt fornemmere end jeg; og han bekymrer sig dog om alle Menneſker, endog om de allerringeste. „

Da han engang saae en Soldat meget bedrøvet paa sin Post, spurgde han ham: "Hvad fejler ham, min Ven? Han seer jo saa sørgmodig ud! Er han ikke frisk? Jeg vil bede, at han maa blive afløst, og kan gaae hjem i sit Qvarteer. „ — Soldaten trak paa Skuldrene. — "Siig mig dog, hvad fejler ham? Vær ikke saa undseelig for mig. Jeg elsker Soldaten og alle Menneſker. „ — Raadigste Prins, svarede denne, jeg har ikke Mod til at sige Deres Durchlauchtighed det. — "Ikke Mod! Han

er

er Soldat, og har ikke Mod til at sige mig, hvad der fejler ham? Jeg forlader ham ikke før, jeg maa vide det. „ — Naar De udtrykkelig befaler det — jeg har endnu ikke idag faaet noget at spise. — ”O det gjør mig ondt! Hvorfor har han ikke sagt mig det før? Jeg er jo allerede engang før idag gaaen forbi ham. Kunde han ikke tiltale mig, klage sin Nød for mig? Der har han en Gylden. „ — Naadigste Prins, jeg tør ikke tage den. — ”Hvorfor ikke? Det er af mine Lommepenge, og jeg under ham den. Tag han den! En Soldat maa ikke sulte. Vilde han ikke modtage den, naar en Anden tilbød ham den? ” — Jeg tager ikke Penge af nogen, naar jeg staaer paa min Post; jeg maatte befrygte, at min Officier saae det, og da vilde han troe, jeg havde tigget. Hellere vil jeg sulte. — ”Det maa jeg lide! Men af mig kan han sikker tage den, jeg skal ikke sige det til nogen. „ — Naar da Deres Durchlauchtighed vil være saa naadig; saa beder jeg allene om otte Skilling; imorgen er det igjen Lønningsdag. Nu vil jeg oven i Kibbet give ham en Gylden til; og hvis han ikke tager det, bliver jeg vred. „ — De er en allerkjæreste Prins! For dem vilde jeg, naar det forlangtes, lade min sidste Blodsdraabe. — Soldaten modtog Pengene, og Prinsen iilde saa fornøjet fra ham, uden at oppebie hans Tak, som om det behageligste Tilfælde var mødt ham.

Stedse føelde han Religionens kraftige og velgiørende Indtryk, og var sig dem bevidst med den meest sikre og sødeste Beroligelse. Ofte, naar han ved disse føelde sig opfordret til skionne Hand-

finger, plejede han at sige ved sig selv: "Det har jeg allene min kjære Jerusaleem at takke for.

Sin Mening om den menneskelige Sjæl lagde han engang paa følgende Maade for Dagen imod den skarpsindige Læssing: — "Det vil nu blive Mode, at man tvivler om Sjælens Udødelighed, og anseer dens Bedvarenhed efter Døden for en tom Grille, for en Drøm af Indbildningskraften; men mig skal denne Mode ikke henrive. Det strider altfor meget imod min Fornuft, at ansee mig blot for et legemligt Væsen, mine Tanker, mine Følelser for blotte Virkninger af Materien, og tilskrive mit Legems mechaniske Indretning alt, som foregaaer i mig. Jeg kan slet ikke forestille mig det som rimeligt, at Gud, den vise, gode Gud, blot skulde have skabt Mennesket for dette Liv. Alt, hvad jeg veed om Gud, og selv bliver vaer hos Menneskene, modsiges denne Tanke, som jeg ej kan tænke uden Mishag. Jeg indseer heller ikke, hvorfor jeg skulde paatvinge mig en Mening, som saa ganske modsætter sig min hele Sjæl. Jeg vil bestræbe mig for, at leve saaledes, at jeg ikke behøver at ønske, at døe for evig; at jeg meget mere med Glæde kan fortrøste mig ved Udødelighed og Lyksalighed efter Døden. — Ikke sandt, min kjære Læssing, De bifalder mig dog vel heri?" — —

J Spise og Drikke iagttog denne fortræffelige Prins en ret efterlignelsesværdig Maadelighed; og var sparsom imod sig selv, for at være desto mere rundgiven imod andre. Han skuede ikke allene alle Beføstninger, men unddrog sig end-

og enhver Bequemmelighed, for v. d. Sparsomhed destomere at sætte sig istand, til at blive de Fattiges Belgiorer, og de Nødlidendes Hjælper. Han fornegtede Gørsten i sine huuslige Udgifter, for i sin Menneskefjerlighed at kunne vise sig som Gørste. Til et bestemt Antal Fattige lod han maanedlig uddele en vis Sum af 166 Rigsdaler; og ligesaameget, og ofte mere, uddeelde han selv med egen milde Haand blandt Trængende, ved Lejligheder, som opfordrede hans let vakte Medynk. Han selv opsogte nødlidende Familier og Mennesker, mod hvilke han kunde vise sig velgjørende; gav sig ofte, naar det lod sig gjøre, slet ikke tilkjende for dem, og lindrede mange Elændiges Nød, uden at disse vidste, hvo der var deres høimodige Befrier. Han steg saagar op til de usleste Baaninger under Taget, for at forskaffe sig den salige Fryd, at befrie de Gorfrosne for Kulde, og de Hungrige for Sult. Han vilde paa ingen Maade gjøre Opsigt med sin Velgjørenhed, intet lydeligt Tak, ingen offentlig Lovtale fortjene sig; men ganske i Stilhed være en Engel blandt Menneskene. Mange Trængende modtog derfor Minner af ham, uden at vide, at de kom fra ham; hvorefter man heller ikke kan beregne Mængden af hans Velgjerninger. Saameget er imidlertid vist, at den var meget stor, saaledes som man først efter hans Død erfoer, at han hver Uge havde skjenket en halvfemtesindstyveaarig blind Kone to Gylden, som han ikke sendte, men selv i egen Person overleverede hende.

I hans 24de Aar blev han preussisk General, og Kongen af Preussen tildeelte ham et Regiment, ved hvilket han nu skulde være nærværende. Han afrejsede altsaa fra Brunsvig til Preussen den 9 Januar 1776. I forvejen tog han personlig Afsked med alle sine Venner og forrige Lærere. Hans Hovmester, som havde underviist og opdraget ham, og som han endnu bestandig ærede og elskede som en Ven, ledsagede ham paa denne Rejse.

Afrejsen skeede om Natten. I Begyndelsen hensesad Prinsen i dybe Tanker, og talde intet. Hans Ven, som sad hos ham i Bognen, troede, at denne Tausshed var en Virkning af Træthed eller Sorg, saasom Prinsen her maatte forlade Forældre og Beslægtede.

Efter nogle Timers Forløb begyndte Prinsen at tale, og fortælle nu sin Ven, med hvilke Tanker han i disse to Timer havde været sysselsat. Han udlod sig omtrent saaledes:

"Jeg har nu nøje overvejet hos mig selv, om der er Noget bleven tilbage i Brunsvig, som er bleven fornærmet af mig, eller kunde være misfornøjet med mig. Det er mig meget magtpaaliggende, ret at overveje dette; og, hvis De heri kan være mig behjælpelig, beviser De mig en sand Tjeneste. — Saaledes, som jeg nu er gaaen udaf min Faders Huus, vil jeg og, med Guds Hjælp, engang gaae udaf Verden. Begge Afrejser have meget Lignende med hinanden. Idetmindste ønsker jeg, at min Afrejse fra Verden maa ligne denne
min

min Afrejse fra Brunsvig, og at jeg heller ikke da maa efterlade mig noget Menneske fornærmet eller uforsonet. — Jeg vil da ligesaa rolig kunne gjøre det vigtige Skridt i Evigheden, som jeg nu gaaer mit ny Kald for dette Liv imøde. „

Saaledes talde den fortræffelige Prins; og nu underholdt han sig endnu længe med sin Ven om Menneskekjerligheds og Tjenstfærdigheds skionne Pligter. Under denne Samtale sagde han blandt andet følgende mærkværdige Ord:

”Jeg ønsker, at jeg ikke maa lade noget Menneske, som jeg kan hjælpe, uhjulpen. At hjælpe og tjene mine Medmennesker, er altid min største Glæde. Ja, den Tanke staaer stedse levende i min Sjæl, at jeg dog engang maatte finde Lejlighed, til at redde et Menneskes Liv. Hidtil er ingen saadan Lejlighed forekommen mig, skiondt jeg altid inderlig ønskede den. Og troe mig, at jeg allerede forlængst har søgt den. — Bistnok hører der og Lykke til, naar man vil redde et Menneske. Men et saadant Forsøg mislykkes og kun sjelden. — Gaa Mennesker har jeg lært at kjende, som kunne rose sig af denne Lykke; men sikkerlig ligger hos mange kun Skylden deri, at det manglede dem paa Lejlighed. — Hvor maa det glæde et Menneske, naar han er sig bevidst, at have reddet et andet Menneskes Liv! Hvormeget maa denne Erindring ved hans Bortgang fra Verden berolige hans Hjerte. „

Hartad paa hele Rejsen talde Prinsen herom, og erindrede sig mange Ulykkestilfælde, hvor-

ved Mennesker havde tilsat Livet; men beklagede derhos, at han aldrig havde været tilstede derved, og altsaa ikke havt Rejlighed, til at blive Forulykfedes Befrier. Og til Slutning blev han ved:

"Nødig vilde jeg døe, før jeg har opfyldt dette Ønske; men da gjerne!"

Denne Samtale var saa mærkbarlig for hans Ven, at han, saasnart de kom til Potsdam, optegnede det vigtigste deraf, og henlagde det forseglet.

Vi har levede denne menneskekjærlige Prins i de preussiske Lande, og aflagde ogsaa her mange og skønne Prøver paa sin Menneskekjærlighed, blandt hvilke især dette fortjener at anføres, at han oprettede en stor Skole, hvori fattige Soldaterbørn nøde Klæder og fri Underviisning.

Den store Menneskekjærlighed, som besjelede ham, drev ham og omfider, til at lade sit Liv for sine Brødre. Dette skeede i Foraaret 1785. Han opholdt sig dengang med sit Regimente i Frankfurt an Oder. Efterat den dybe Sne pludselig optvædede, vare alle Bække og Gloder voxne til en skræffelig Høide; især var Oderen stegen stærk over sine Bredder, og anrettede overalt stor Overflommelse og Skade. Mange Huse og Gaarde bleve bortrevne af Vandet; og mange Mennesker tilsatte Livet. Da vaagnede Begjærligheden hos den ædle Prins, efter at hjælpe de Nødlidende. Han gik udenfor Byen ned til Gloden, han saae sig om, og overvejede, hvor Hjælp bedst gjordes behov; og han fandt snart, hvad han søgte; han saae Men-

nesker, som svævede i største Fare, og ingen Hjelper havde. Det var Folk, som havde boet i smaae Huse tætved Gloden. Da Vandet saa hastig vorde og kom i deres Huse, kunde de ej længere undflye; de havde ingen anden Udvej, end at bestige Tagene og høje Træer. Her sadde de nu, paa alle Sider omgivne med Vand, i Storm og Slud, uden noget til Livets Ophold, i øjensynligste Livsfare; de flagede og jamrede sig, de raabde om Hjælp, men der var ingen, som vilde være deres Befrier. Nu vilde den fortræffelige Leopold, at hine Ord, han paa Rejsen havde talt til sin Ven, vare komne fra Hjertet, og at han virkelig nærede det alvorlige Ønske, at blive sine Medmenneskers Befrier. Thi næppe saae han Faren, hvori disse Ulykkelige svævede, førend han allerede gjorde alle Anstalter, til at hjælpe dem. Han tog en liden Baad, begav sig selv i den, ledsaget kun af tre Roerknægte, som han ved sit Exempel indgydede Mod, og satte over den stormige Flod, for at udrive sine nødlidende Medmennesker af den nærforestaaende Dødsfare, og bringe dem til Land.

Men det var ikke Guds Villie, at han i denne Verden skulde nyde den Lykke, at see Mennesker, hvis Liv han havde reddet. Endnu, førend han naaede de Nødlidende, stødte Baaden an paa en Muur, og kandrede. De fire Personer, som sadde deri, styrtede i Vandet. Leopolds tre Følgesvende bleve lykkeligen reddede af Vandet, og bleve i Live; kun den fortræffelige Prins selv tilsatte Livet i den rivende Strøm. Først efter lang forgiæves

Ægning, fandt man hans dyrebare affjelede Le-
genre.

Hvo der har levet som denne Prins, og paa
en saadan Maade opoffret sit Liv for sine Medmen-
nesker; for ham er Døden ingen Ulykke, intet Tab,
men en Velgjerning, en Vinding. Thi Døden før-
rer ham til et bedre Liv, til Mennekens Gader,
som har befalet os, at elske vor Næste, som os
selv, og som sikkerlig vil lønne en saadan Kjærlig-
hedsgjerning.

2. En brav Deserteur.

En Deserteur er just ikke at rose, og for-
tjener Straf. Men følgende Historie giver os
dog et Exempel paa et Menneſke, som i en god
Hensigt blev Deserteur.

En fattig Bonde i det Østerrigske saae sig
bestedt i stor Nød. Han skulde udrede ti Riggs-
daler til Amtmanden, eller og næste Dag forlade
Hus og Hjem; og dog vidste han endnu ikke,
hvorfra han skulde tage disse Penge.

Han havde to Sønner. Den ældste var
Soldat. Denne henvendte sig til Amtmanden,
og bad ham ydmyg og med Taarer, at han dog
en kort Tid vilde have Taalmodighed med hans
Fader. Men omsonst! Amtmanden vilde ikke.
Han overvejede nu Sagen meget nøje, hvorledes
han bedst kunde komme sin Fader til Hjælp. Om-
sider

sider kom han paa følgende besynderlige Indfald. Han vidste, at Kajsereu havde kundgjort, at Enhver, som kunde opbringe en Deserteur, skulde erholde en Belønning af tolv Rigsdaler. Han besluttede nu, frømtvils at desertere, og hans Broder skulde paagribe og opbringe ham. Denne vilde da erholde den lovede Belønning af tolv Rigsdaler, og hermed kunde de betale deres Faders Giæld. Straffen, som var forbunden med denne Brøde, nemlig at løbe Spidsrod, vilde han siden med Taalmodighed udstaae.

Som sagt, laa skeet. Han aftaler med sin Broder, hvorledes man i alt skal forholde sig, og derpaa deserterer han. Broderen bringer ham tilbage, og modtager Pengene. Disse bringer han sin Fader: men denne vil paa ingen Maade imodtage dem, og siger, det er Blodpenge.

Deserteuren kommer imidlertid i Arrest. — Han havde til alle Tider opført sig vel, og desaaarsag kan ingen begribe, hvorledes han nu var kommen paa de Tanker, at desertere. Ingen, uden Broderen, ved Marsagen. Selv Forældrene bebrejdede ham, at han var løben bort. Og saa hans Officierer, som til alle Tider havde yndet ham, forlange reentud at ville vide Marsagen, hvorfor han var deserteret? Men han siger den ikke. Han maa altsaa løbe Spidsrod. Han udstaaer taalmodigen denne Straf, og, efterat den er forbi, sukker han ved sig selv:

”Himlen skee Tak! nu er det forbi, og min Fader er reddet!”

Disse

Disse Ord hører en Anden, og siger dem til Kapitainen, som nu paa ny undersøger Sagen, og omsider bringer den hele Hemmelighed for Dagen.

Da Faderen erfoer dette, bad han Sønnen tusindegange om Forladelse, at han havde gjort ham saamange Bebrejdelser, og beklagede ham hjertelig, saasom han af Kjerlighed til ham havde udstaaet saamange Smærter. — Alle de øvrige Soldater roesde og ophøjede denne tro Søn for hans barnlige Kjerlighed. Men nu var han i Frygt og Angest for en ny Straf, saasom han paa en vis Maade havde bedraget Kajsere de tolv Rigsdaler fra.

Dog, han havde intet at befrygte. Thi da Kajsar Joseph kom til Kundskab om denne Historie, blev han saa rørt derover, at han ikke allene tilgav Deserteuren sin Forseelse, men gjorde ham endog i samme Øjeblik til Kændrik, og skjenkede han oven i Kjøbet saamange Penge, som han behøvede, til at anskaffe sig alle Nødvendigheder til denne ny Plads.

3. Taknemmeligheds Mindemærke.

I Aaret 1764 ophøjede vor gode Konges, Christian den syvendes Fader, Friderich den femte, en Deel af Gjencostes Sogn, under Navn af Bernstorff, til et Stamgods, og overdrog samme
til

til den daværende Minister, nu forlængst forevige-
de Græve af dette Navn. Dette Gods bestaaer af de
tre Bønderbyer Gjentofte, Bangede og Ordrup,
som indeholde 42 hele Bøndergaarde, og ligger om-
trent en Miil fra Kiøbenhavn paa Vejen til Fre-
densborg. Forfatningen i disse Bønderbyer var
dengang yderst slet, og Fattigdommen blandt Al-
muen, uagtet de Fordele, deres Nærbeliggenhed
ved Hovedstaden kunde forskaffe dem, ualmindelig
stor. Kongen forbeholdt sig ikke destomindre alle
Skatter og Afgifter, tilligemed en aarlig Afgift
af Hovmarkerne, som forholdsmæssig beregnedes
efter de forrige Aaringers Indkomster; ja Græven
af Bernstorff maatte endog paatage sig Extraskat-
ten for de Fattige paa Godsset og alle øvrige rest-
rende Afgifter, lønne en Forvalter, og giøre ad-
skillige Beføstninger, som gjorde et anseeligt aar-
ligt Tab høist sandsynligt.

Der vare desaaarsag mange, som fraraadte
Græven Modtagelsen af Godsset under disse Om-
stændigheder og Betingelser, og som troede, at
disse usle Bøndergaarde aldrig ville erholde nogen
Værd, eller at Græven kunne haabe Erstatning
for de anvendte Beføstninger. Hvad der endmere
bestyrkede denne Mening, var og, at man just til
samme Tid maatte bruge virkelige Tvangsmidler,
for igjen at besætte to ledigblevne Bøndergaarde.

Græven vedblev imidlertid sin engang fattede
Plan, at give et Exempel i Landhuusholdningen;
modtog Godsset og begyndte dets Forbedring, som
sikkerlig kostede ham en ikke ubetydelig Kapital.

Ophævelsen af de fælleds Marker var det første, som blev foretaget, og Opmaalingen og Uddelingen skeede saa fuldkommen og regelmæssig, som man endnu ikke finder det nogensteds i Danmark. Bønderne fik deres Jorder i ordentlige Figurer, samlede paa eet Sted, og som oftest bygtes deres Huse i Midten af deres Marker; en Indretning, hvis Fordeel man siden efter har erkjendt, og med Nytte paa mange Steder i Riget efterfulgt.

Efter denne Opmaaling og Uddeling bleve nu Gaardene den 1ste October 1767 lodviis uddeelte blandt Bønderne, og overdragne dem med fuldkommen fri Ejendomsret. De befriedes tilfide for al Hoverietjeneste, imod aarlig Erlægelse af 15 Mark dansk for hver Tonde Hartkorn. Og Frihed og Ejendom viisde allerede snart sin velgørende Indflydelse. Flid, Arbejdsomhed, ordentlig Huusholdning, og den deraf oprindende Overflødighed tiltog bestandig, og allerede i lang Tid vidste man ikke mere af Restanser i Skatter og Afgifter hos Bønderne her paa Godset. Og siden den Tid har det Indbringende af disse Bøndergaarde meget anseelig formeret sig; thi allerede leverer dette Gods, endog efter de billigste Priser at regne, for mere end tyvetusinde Rigsdaler Produkter mere end tilforn. Og foruden denne Fordeel, som Bønderne aarligen have haft og aarligen kunne vente sig, har dog Godsejeren fuldkommen fundet sin Regning derved.

Hoved:

Hovedkilden til alle disse Forbedringer og den tiltagende Velstand paa Godsset var den priisværdige Græve af Bernstorffs Edelmødighed. Dette erkjendte Bønderne, og dette bevægede dem, til, tolv Aar efter hans Død, og sexten Aar efter disse Forbedringers Begyndelse, at vise deres Taknemmelighed imod deres Velgjørere, og offentlig hædre hans Minde.

I denne Henseende besluttede de fuldkomment eensstemmig, at oprejse Græve Bernstorff en af den berømte Directeur og Professor Biedewelt forfærdiget Vrestatte. Samme bestaaer af en Obelisk, paa et forhøjet Postament. Øverst ved Toppen er Borgerkrandsen — corona civica — eller Egekrandsen udhuggen, som i Rom skjenkedes den, der havde reddet en Medborgers Liv, og som nuomstunder bruges, til at betegne enhver udmærket Velgjerning mod Medborgere i Staten. Paa Forsiden af Postamentet sees en sammenbunden Kornneeg, Landets fortrinligste Frugt, en Hækk og Spade, som Agerdyrkingens første nødvendige Redskaber. Paa Bagsiden derimod er anbragt et omvendt Overflødhedshorn, som Sindrilledet paa Velstand, Frugten af Landmandens Glid og Vindskibelighed.

Indskriften med indhugne forgyldte Bogstaver er paa Bagsiden latinsk, paa Forsiden derimod dansk, følgende:

ÆREMINDE EFTER DÖDEN
FOR
JOHAN HARTVIG ERNST
GRÆVE AF BERNSTORFF,
SOM GAV
UDSKIFTEDE HOVINGFRIE ARVELIGE
G A A R D E,
MED DEM STRÆBSOMHED, VELSTAND, ALT
TIL MÖNSTER FOR EFTERSLÆGTEN
1767.
OPRETTET
AF GODSETS TAKFULDE BEBOERE
1783.

Det Hele er af norsk Marmor, Højden ti
Alen, fjorten Tommer, foruden den i tre Trin
skaarne Terrasse.

Dette Taknemmeligheds-Monument, uden-
tvivl det første af sit Slags i Europa, blev med
Kongens Tilladelse, i en talrig Forsamling deels
af Godsets Beboere, deels andre Fremmede, op-
rejst paa Godsets Mark, ved Fredensborgvejen,
omtrent en Miil fra Kiøbenhavn, den 28de Au-
gust 1783; og hver især af Bønderne, som havde
bidraget til Beføstningen af Vrestøtten, erholdt
et Exemplar af samme i Kobber, for at gjemmes
ved deres Frihedsbrev, til Erindring for Efter-
slægten.

4. Et mærkeligt Exempel paa Ondskab's Gjengjældelse.

Paa et græveligt Slot blev for faa Aar siden en Pige forført, og omfider forløst, uden at nogen vidste det. Af Frygt for Skammen fattede hun det kræfftelige Anslag, at ombringe Barnet. Hun fastede det i Privetet, som var bygget over en Glod, og troede nu fuldt og fast, at det var omkommet og bortført af Strømmen.

Dog, det forholdt sig langt fra ikke saaledes, som hun tænkte. Thi heelt nede i Privetet vare tvende stærke Jernstænger satte korsviis over hinanden. Barnet var netop faldet paa dette Kors, og blevet liggende paa samme. En Tjener hørde det endnu om Aftenen silbig at skrige. Han sagde det til de andre, de gik hen, holdt et Lys ned, og saae det stakkels Barn soave i største Fare over Vandet. Det syntes hartad umueligt, at redde det. Dog vovede en Karl det, satte en lang Stige paa de forrustne Jernstænger, steg ned, og bragde Barnet lykkelig op.

Sagen blev strax anmeldt for Græven. Han lod anstille en stræng Undersøgelse, og man opdagede snart Barnets Moder, som og strax tilstod Forbrydelsen. Hun var, som Morderke, skyldig til Døden; thi hendes fulde Hensigt havde været, at ombringe Barnet, skøndt hendes Anslag ej var lykkedes. Men Græven benaadete hende; dog lod han hende endnu selsamme Nat føre over Grændsen. Hun søgte nu andensteds Tjeneste,

B

tjende

tjende endnu en Tidlang hist og her, og anskaffede sig omfider en liden Handel, hvormed hun drog omkring i Landet.

Græven og Grævinden vilde nu ej længere boe paa Slottet, hvor denne skrækkelige Gjerning var begaaen; men pakkede endnu samme Nat sammen, og droge bort til et andet Slot, nogle Mile derfra paa samme Grævskab. Men ingen bekymrede sig om det stakkels Barn. Ingen vilde antage sig det, uden den brave Karl, som med Livsfare havde reddet det. Denne tog det, bar det hjem til sin Kone, og hun var og strax villig, til at antage sig det. Det blev døbt, og fik Navnet Anton. De gode, ærlige Folk opdroge det trolig med deres egne Børn.

Da Anton var elleve Aar gammel, døde begge de gode Folk, som hidtil havde opdraget ham. Deres Bessægtede kom nu, og afhentede alt, hvad de havde efterladt sig; ogsaa deres Børn toge de til sig; men ingen bekymrede sig om den lille Anton, han maatte blive ganske allene tilbage i det tomme Hus. Da han nu ej havde noget at spise, gik han hen paa Kirkegaarden, satte sig paa sine Plejeforældres Grav, og begyndte at opkradse den, som om han vilde flage sin Nød for dem.

En Skoemager, som i det samme gik forbi, indlod sig i Samtale med ham, ynfedes over ham, og tog ham hjem med sig, i den Hensigt, at antage ham som Læredreng, og lære ham Skoemagerhaand-
vær-

værket. Men Lauget, Aldermænd og Bisiddere, tillod det ej, saasom Anton var et uægte Barn.

Skoemageren bragde ham derfor til sin Svoger, som var en riig Bonde. Denne tjente han som Dreng. Men her blev han ej vel opdragen. Hans Huusbonde holdt ham meget strængt, slog ham for enhver ringe Ting, og forekastede ham bestandig hans uægte Fødsel. Her ved blev han halsstarrig, ildefindet og hevnjerrig. Dog forblev han ti Aar hos denne Mand

Engang en Søndag var han med andre af Byens unge Karle ved Keglespil. Han var heldig, og vandt meget. De andre bleve vrede herover, og En sagde, han slet ikke mere vilde spille med ham, thi uægte Børn havde altid mere Lykke end de ægte. Anton blev herover saa fortrydelig, at han slog Spotteren Ruglen i Hovedet. Denne styrtede strax til Jorden, og laae i Afmagt. Anton troede, han havde slaaet ham død, og tog strax Flugten. Han løb fire og tyve Timer i eet væk, saasom han endnu bestandig befrygtede, at man skulde eftersætte og igjen indhente ham.

Mandags Aften kom han til et Værtshuus, som laae dybt inde i en Skov. Hunger, Tørst og Træthed drev ham derind. Ganske frygtssom spurgde han Værten, om han kunde faae et Kruus Øl og Ratteteleje? Værten svarede Ja, og bragde ham Ølet. Medens han endnu sad ved Bordet og drak, traade henved tyve fremmede Karle ind i Stuen; tre Røner og mange store Hunde fulgde

efter. Anton trykde sig frygtfuld op i en Krog; men Gæsterne bleve ham snart vaer: De spurgde ham: Hvorfra er Du, Landsmand? Han nævnte dem Stedet, hvorfra han kom. De spurgde videre: Hvor agter Du Dig hen? og han svarede, han vidste endnu ikke, hvorhen hans Vej vilde føre ham. Af disse Ord og af hans Frygtfuldhed sluttede de, at han maatte have begaaet noget, og desaaarsag var paa Flugten.

Disse fremmede Gæster vare Røvere. Da de saae, at Anton var ung og stærk, faldt de paa de Tanker, at optage ham som Kammerat i deres Selskab. De begyndte desaaarsag at udspørge ham, om han ikke havde begaaet Tyverie, eller noget saadant? og, da han intet vilde tilstaae, truede de med, at opbringe ham. Derved bragde de ham saavidt, at han kastede sig paa Knæ for dem, og bekjendte, han havde begaaet et Mord.

Den fornemste af Røverbanden begyndte nu, at sladdre meget om den Fare, hvori Anton befandt sig, og gjorde ham bange med, at han maa stee om kort vilde komme til at døe for Bøddelens Haand. Omfider sagde han:

"Dog, naar jeg tager Dig i min Beskyttelse, skal Ingen kunne gjøre Dig noget. Men Du maa tilsværge mig, aldrig at forlade eller røbe mig."

Anton havde endnu ikke prøvet meget i Verden, og mærkede altsaa endnu ikke, at han var iblandt Røvere. Med Glæde modtog han altsaa Tilbudet, afslagde den forlangte Sed, og begav

begav sig 'under Selskabets Skjts. Derpaa spilsde og drak han ret trøstlig med dem, og glædede sig ret inderlig, at han var kommen blandt saa gode Folk.

Næste Morgen drog han afsted med dem. De førde ham dybere ind i Skoven. Nu mærkede han først, at han befandt sig blandt Tyve og Røvere. Gjerne vilde han igjen have undflyet, men de gave nøje Agt paa ham. Sex Uger var han hos dem, og i denne hele Tid kom han ikke udaf Skoven. Han maatte altsaa imod sin Villie blive hos dem. Hans Kammerater brugde ham, til at bære Levnetsmidler bagefter dem.

Omsider tog Anføreren ham engang med sig i et tykt Krat, hvor der endnu vare tre andre. Her overvældede man sig med stærke Drikke.

Da Anton begyndte at føle Vinens Kraft, sagde Anføreren til ham:

"Broder, Du skal idag gjøre dit Prøvestykke." Anton forstrækkedes; men de andre indgavde ham Mod, gave ham mere at drikke, toge ham derpaa omsider med sig, og førde ham til en Landevej, hvor de lurede bag Træerne.

Da det begyndte at mørknes, saae de en Kone komme opad Vejen. Da sagde en af Røverne:

"Det er en Kræmmerke; hun kommer fra Markedet, og har stikkerlig i det mindste hundrede Rigsdaler hos sig."

Derpaa sagde Anføreren til Anton:

"Gribe Mod! antast hende, fordre hendes Penge, og, naar hun ikke vil ud med dem, nedhug hende paa Stedet. Afsted! ellers jeg nedhugger Dig."

Angestfuld ravede Anton efter Konen, og raabte: Hid med dine Penge! Hun vilde undflye, men Anton trak sin Sabel, og fløvede hendes Hoved. I Øjeblikket saae han, at en Hob Bønder kom tilstimmende; han saae sine Kammerater tage Flugten; han vilde gjøre ligedan, men for Skræk og Beshyrtfelse kunde han ikke komme af Stedet. Bønderne grebe ham, og førde ham til nærmeste Landsby. Han kom i Forhør, og bekiendte strax alt, hvorledes det var tilgaaet. Man bragde ham i Arrest. Ved videre Undersøgelse viisde det sig, at den myrdede Kræmmerke var Antons Moder. — O retfærdige Himmels Belønner! hvor forunderlig maa alting søje sig! Denne Kone havde allerede for eet og tyve Aar siden fortjent Døden, thi hun havde villet ombringe sit eget Barn. Dengang var hun undgaaen sin Straf. Men nu fik hun sin Løn af sin egen Sønns Haand, som hun havde villet myrde.

Anton fik det at vide i Fængslet, at han havde ombragt sin egen Moder. Denne Efterretning gik ham saa nær til Hjerter, at han derover tabte Forstandsbrugen, hverken spiste eller drak, og omfider sjette Nat hængde sig i Arresten.

Dette

Dette Menneskes sørgelige Levnetsløb og skrækkelige Endeligt kan lede os til allehaande nyttige Betragtninger. Hans hele Ulykke skrev sig derfra, at han var nægte født; ogsaa hans Moder geraadte derover i Fordærvelse. Havde hun ikke ladet sig forføre til Utugt, vilde al denne Ulykke ikke have paafulgt.

5. En retfærdig General.

I den syvaarige Krig havde en Deel af den kaiserlige Armee taget Winterquarteer i Sachsen. Generalen, som kommanderede dem, havde sit Quarteer i en sachsisk Bondeby. Han forbød sine Soldater paa det strengeste, ikke at fravende Undersaatterne noget. Han kunde derfor og, da Krigen var tilende, med et roligt Sind forlade Sachsen; thi med hans Vidende var Ingen tilføjet mindste Uret eller Fornærmelse.

Mange Aar derefter blev en af hans Betjenter dødelig syg. Han var i sin hele Sygdom meget urolig, og tilstod omsider, at han havde noget paa Samvittigheden, som trykte ham meget haardt. Han havde nemlig frataget Bonden, hos hvilken han laae i Winterquarteer, mange Ting af Værdie, og ligeledes ofte tvunget ham, til at give sig meget, som han slet ikke var ham skyldig.

Slige Uretfærdigheder begaaes ofte i Krigen, og ansees ikke for nogen Synd. Formodentlig

havde denne Betjent ogsaa ringeagtet den Uret, han havde tilføjet Bonden. Men paa Dødsfengen betragtede han Sagen ganske anderledes. Hans Samvittighed sagde ham nu, at han havde syndet, og led ham ingen Røe, før han havde bekjendt sin Synd.

Generalen tilfredsstillede ham nogenledes, i det han sagde, at han ikke allene ville tilgive ham denne Forseelse, men og erstatte Bonden den lidte Skade; og da kunde han og haabe Tilgivelse for sin Synd hos Gud. Betjenten blev herved beroliget, og døde med et angerfuldt Hjerte.

Generalen var nu og virkelig strax betænkt paa, at erstatte Bonden sin Skade, og det endog af sin egen Lomme, saasom Betjenten ikke havde efterladt sig saameget. Thi han var ikke saaledes tilfands som mange Krigere, der ville berige sig paa de arme Undersaatteres Beføstning: men han hadede enhver Uretfærdighed. Ikke desto mindre, ihvor beredt han end var, til at erstatte de af hans Tjener udøvede Uretfærdigheder, fandt han dog store Vanskeligheder. Thi han kunde ikke længere ret erindre sig Landsbyens Navn; ogsaa havde han glemt sin Værts Navn der paa Stedet. Dog kunde han endnu nøie erindre sig, hvorledes sammes Huns og Lader vare bygte. Han satte sig derfor ned, tog Papiir, og gjorde en nøiagtig Aftegning af Huset og Udbygningerne. Denne Tegning sendte han til en Ven i Dresden, tilmeldte samme Eggen, hvori Landsbyen laae, og bad

bad ham, ved Hjælp af denne Tegning, at opsoge Bærten, hos hvilken han havde været tilhuse.

Bennen gjorde sig al muelig Umage, rejsde omkring i samme Egn, og fandt omsider Huset, hvori Generalen havde haft sit Qvarteer. Bonden, som havde boet der, var ved Krigens Plager bleven forarmet, og døet i usle Omstændigheder. Enken havde af Nød maattet forlade Huus og Hjem, og var dragen til en anden Landsby. Disse Omstændigheder bleve alle tilmældte Generalen. Den redelige Mand oversendte da strax Enken saameget i rede Penge, at den lidte Skade rigelig var erstattet. Derved blev den fattige Familie igjen ophjulpen, som nu med tusinde Glædestaarer takkede Gud og deres Velgjører.

6. Slemme Baners Magt.

Slemme Baner ere som oftest meget vanskelige igjen at aflægge. Den, som først har overgivet sig til en slem Bane, bliver lettelig en Slave af samme, og den behersker ham saaledes, at han ikke længere kan imodstaae den, skiondt han gjerne vilde. En overgiver sig til Drif, en anden til Spil, en tredie til Bøllystens Synder, en fjerde til Lediggang; og enhver af disse Synder, naar den bliver til Bane, kan blive saa mægtig, at den tyrannisk behersker Mennesket, og omsider styrter ham i Fordærvelse. Hvor vigtigt og nødvendigt

er det altsaa, at vi omhyggeligen vogte os, for ikke at antage nogen slem Bane.

Ogsaa Tyverie kan blive til Bane, naar Mennesket først engang har vænt sig saaledes, at han ikke nøjes med det, han har; naar Begierligheden efter fremmet Gods først engang behersker ham, vil det holde haardt for ham, igjen at aflægge denne slemme Bane. Følgende Exempel kan tjene alle Tyve til Advarsel.

I Paris levede for endeel Aar siden en Skræder, ved Navn Johan Baumorin, som var meget yndet ved det kongelige Hof, saasom han vel forstod, at sye Klæderne efter Moden. Alle bare Klæder fra Johan Baumorin. Han giøtede sig med en anden Skrædermesters Datter, og de fik en Søn, som de kaldte Michael.

Hvor Inffelig havde Johan Baumorin funnet leve, havde han ikke overgivet sig til Tyverie! Men denne skræffelige Last styrtede ham i Fordærvelse.

Man opdagede engang et Tyverie, som var begaaet i en fornem Mands Huus. Tyven kom i Galgen. Man fandt, at Skræder Johan Baumorin ogsaa var indviklet med i Tyveriet, og han skulde ligeledes været bleven hængt, havde han ikke haft fornemme Belyndere og Venner. Disse bragde det ved deres Forbøn dertil, at han ikke blev straffet paa Livet, men hensat paa en Galej, hvor han for Livstid skulde forblive. Her blev han nu smiddet til Lænken, maatte roe
og

og forrette andet strængt Arbejde; dog blev han ikke bedret ved denne haarde Straf, som siden vil sees, men hans Hjerter blev kun endmere forhardet og forstokket.

Hans eneste Barn var dengang først to Aar gammelt. Man forestiller sig næppe den Bedrøvelse, hans Kone føelde over denne hendes Mand's sørgelige Skjebne. Imidlertid opdrog hun Barnet vel, og skulde omhyggelig hans Faders Skjebne for ham. Hun vilde ikke, at Barnet skulde bedrøves ved Faderens Skiædsel; og naar Drengen undertiden erkundigede sig om sin Fader, svarede hun, han var død. — Omfider efter mange Aar troede hun og virkelig selv, han var død, saasom hun slet ikke hørde det mindste fra ham; og givtede sig med en Handelsbetjent.

Den unge Michael Baumorin voxde imidlertid op, og lærde allehaande Konster og Færdigheder. Især lagde han sig efter Musik og Sang; og, saasom han heri allerede havde bragt det temmelig vidt, blev han antagen som Sanger i en fornem Mand's Hus.

Da han var tyve Aar gammel, fattede han den Beslutning, at rejse til Italien, for der endnu at opnaae større Færdighed i sin Konst. Han tog Afsked med sin Moder, som med Taarer bad ham, snart at vende tilbage igjen. Derpaa begav han sig under en Prælats Følge, som just til samme Tid rejste til Rom.

Da han kom til Rom, tog han Tjeneste hos en Kardinal, som satte høj Priis paa ham, paa

paa Grund af hans fortræffelige Stemme. Dog blev han ikke længe her; thi Lysten, til at rejse og beseer Verden, drev ham videre, og han kom omsider til Neapel. I denne Stad besøgte han alle Mærkværdigheder, og gik omsider ogsaa ned til Havnen, for at see, om han blandt de mange fremmede Skippere maaskee kunde træffe nogle Landsmænd.

Det skulde føje sig saaledes, at Galejen, hvortil hans Fader var smiddet, just til samme Tid laae i Havnen ved Neapel. Han kom til Galejen, og den første Galejslave, han saa, var en graahærdet Olding. Han spurgde ham, om han maaskee var en Franskmand af Fødsel? og Oldingen svarede:

"Ja — men det er allerede længe siden, jeg blev fordreven af mit Fædreland."

"Og hvorlænge vel?"

"Mere end tyve Aar."

I det den Gamle sagde dette, betragtede han det unge Menneske med ufravendte Bine, og drog et dybt Suk. — Michael Baumorin spurgde ham omsider: "Hvi sukker Du saa, gode Gamle?" — Og den Gamle svarede:

"Ach Gud! jeg har nok Aarsag til at sukke, naar jeg sammenligner denne min nærværende Tilstand med min forrige. Men især smærter Tan-
ken mig om en Søn, som jeg i hans andet Aar efterlod i Paris. De bringer mig ham i Erin-
dring;

dring; thi det forekommer mig, som om jeg saae ham, saameget ligner De ham. „

”Hvad hedde da denne eders Søn? „

”Han hedde Michael Baumorin. „

Nu mærkede Ynglingen tydelig, at denne Gamle var hans Fader. Dog lod han sig ikke mærke med noget, men udspurgde ham endnu videre. Den Gamle begyndte nu, at fortælle sit hele Levnetsløb, nævnte sin Kone, betegnede Stedet, hvor han havde boet, og opgav saamange Omstændigheder, at det unge Menneske var fuldkommen overtydet om, at see sin Fader for sig. Dog lod han sig endnu ikke forstaae dermed, men lovede blot, næste Morgen at komme igjen.

Nu gik han hjem, og overvejede Sagen. Hans Moder havde altid sagt ham, at hans Fader var død. Og dog stemte alle Omstændigheder hos denne Gamle saa nøje overeens, at han omfider sikkerlig troede, han var hans Fader, og at hans Moder med Glid havde villet dølge Faderens Skændsel for ham. Længselfuld ventede han den næste Morgen.

Da Morgenens kom, tilde han igjen ned til Stranden, opsoegde Galejen, og fandt sin Fader, som omarmede ham med Taarer, og sagde:

”Jomere jeg seer paa Dem, destomere erindrer jeg mig min Søns Ansigtstræk. „

Nu kunde det unge Menneske ikke længere holde sig; han omfavnede sin Fader, og raabte:

”Ja,

"Ja, jeg er Michael Baumorin, eders Søn; jeg takker Gud, at jeg har fundet Eder igjen, da jeg allerede forlængst har troet Eder død."

Begge glædede sig her over denne saa uventede Begivenhed, og strax fattede Sønnen den Beslutning, at befrie sin Fader. Han løb til Skibskapitainen, og bad ham paa det meest rørende, at skjenke hans gamle Fader Friheden; men Alt var omsonst. Skibskapitainen sagde: han vilde løslade den Gamle, imod at Sønnen vilde træde i hans Sted.

Michael Baumorin gif altsaa bedrøvet bort; dog opgav han endnu ikke sit gode Forsæt, men udtænkte andre Midler, til at befrie sin ulykkelige Fader. Han hørde, at disse Galejer tilforn havde tilhørt Kongen af Frankrige, og at denne havde foræret dem til Hertugen af Savojen. Han begav sig derfor paa Vejen, rejste tilfods igjennem hele Italien, fra Neapel til Turin, for at bønfalde Hertugen om hans Faders Løsladelse. Han traf Hertugen og Hertuginde ved Indgangen til et Kapelle, hvor de vilde høre Messe; her fastede han sig ned for deres Fodder, og androg sin Bøn. Hertugen svarede:

"Det staaer ikke længer i min Magt, at løsgive eders Fader, saasom jeg har solgt Galejerne til Kapitainen; men jeg vil give Eder et Brev med til ham."

Den fortræffelige Første lod strax Brevet udfærdige, og skjenkede desuden Unglingen 50 Rigs-

Rigsdaler. Hertuginde gav ham ligesaameget. Og nu tiltraad han med Glæde Tilbagerejsen til Neapel. Da han ankom her, gif han strax til Skibskapitainen, som tilhørte Galejerne, og overlevere ham Hertugens Brev. Dette gjorde saa god en Virkning, at Kapitainen strax viisde sig villig, til at løsgive den Gamle for 50 Rigsdaler. Sønnen betalte ham denne Sum, og iilde derpaa til sin Fader, som strax blev løsladt.

Ubeskrivelig stor var Glæden og Henrykkelsen hos den tro Søn, da han nu saae, hvorledes Lænkerne bleve tagne af hans Fader, og derhos betænkte, at samme blot ved hans Bønner og megen anvendte Møje var reddet. — Han opholdt sig nu ikke længe i Neapel, men førte strax sin Fader til Rom i et godt Herberge, for desto bedre at kunne pleje ham, og derved tilbagefalde hans tabte Kræfter.

Hvor rolig og lykkelig havde den gamle Baumorin kunnet tilbringe sine øvrige Dage, da han nu igjen havde sin Frihed, og en tro Søn, der saa vel sørgede for ham; naar han kun fra nu af havde ført et ordentligt Liv, og vogtet sig for videre Forbrydelser; men den onde Bane havde altfor stor Magt over ham; den lange og haarde Straf havde ikke bedret ham. Man seer af dette Exempel, at det ikke altid er godt, naar grove Forbrydere igjen slippe paa fri Fod. Den gamle Baumorin viisde ved alle sine Handlinger, at han ikke var den Frihed værdig, hans tro Søn havde forskaffet ham.

I Gæstgiverhuset i Rom drak han sig saa beskjenket, at han vilde prygle alle, og Sønnen havde sin fulde Nøje, at tilfredstille Værten og hans Fader.

De fortsatte snart deres Rejse videre, thi den tro Søn længtes efter, igjen at føre sin Fader til Paris. Men næppe havde de været to Dage undervejs, saa fik den Gamle atter Lust til at stjæle. Han stod op om Natten, gjennemsegde sin brave Sønns Lommer, og bestjal ham. Denne mærkede det, og tog sig nu bedre i Agt; dog lod han endnu nogle faa Penge tilbage i Lommen, og da disse næste Nat ligeledes bleve borte, var han fuldt og fast overbevist om, at hans Fader var Tyven.

Man forestiller sig lettelig, hvorledes dette maatte krænke den brave Søn. Dog det var endnu ikke alt, som bedrøvede ham, han maatte og endnu taale andre Fornærmelser af sin Fader. Saa ofte Vejen blev besværlig, bandede den Gamle, og ønskede Ondt over Sønnen, at han havde taget ham fra Galejen, for at lade ham gjøre en saa besværlig Rejse. Det gode unge Menneske maatte anvende alt, for at berolige sin Fader, og forestillede ham, at de nu ret strax vare paa fransk Grund.

Efter mange Besværligheder ankom de omsider til Paris, og toge ind i et Værtshuus. Sønnen bad sin Fader, at blive der saalænge, indtil han havde tilmældt sin Moder deres Ankomst.

Hidtil havde den Gamle endnu ikke tænkt paa, at erkundige sig om sin Kone. Men, da han nu hørde hende nævne, spurgde han, om hun endnu var i Live? Sønnen svarede:

"Ja; hun var frisk og sund, da jeg forlod hende. Men hun har givet sig andengang, saasom hun ansaae Eder for død."

Da den Gamle hørte dette, begyndte han skrækkelig at skælde og bande, og sværde derhos i sin Vrede, at ombringe sin Kone.

Imidlertid forlod Sønnen ham, og gik til Moderen, som modtog ham med Glædestaarer. Han aabenbarede hende strax, at hans Fader endnu var i Live, og at han havde reddet og bragt ham med til Paris. Hun forskækkedes ikke lidet herover. Men i Øjeblikket traad allerede den Gamle selv indaf Døren, og styrtede sig i Kaserie over hende. Hun begyndte at skrig. Ved Skriget kom hendes anden Mand til Hjelp; begge Mændene kom her i Haarene paa hinanden. Sønnen kunde ikke stille dem ad, og raabde om Hjelp. Folk stimlede til, og adskilte de Stridende.

Imidlertid kom Sagen til Proces for Parlamentet (eller den højeste Ret i Paris). Dommen blev, at Konens første Egtteskab endnu skulde staae ved Magt, det andet derimod ophæves, og at den anden Mand maatte give sig andensteds, hvor han vilde.

Saa snart nu den gamle Baumorin igjen var forenet med sin Kone, flyttede de begge med
C
deres

deres Søn sammen i een Holig. Men Faderen havde i sit lange Fangerskab forstørstedelen glemt sit Haandværk, og hans Syn var meget svæget; han kunde altsaa ikke gjøre andet, end bøde eller fliske gamle Klæder. Dog havde han endnu ikke glemt sin gamle onde Bane.

Næppe var et Aar forløbet, saa mærkede man allerede tydelig, at han intet kunne foretage sig, uden at stjæle.

Engang blev Familien indbuden til et Bryllup. Man havde lejet en Sahl i en Trakteurgaard, hvor Bryllupsselskabet skulde beværtes. Her kunde den gamle Baumorin ikke afholde sig: han tillistede sig en sølv Sukkerbøsse og en Sølvstec. Da Maaltidet var endt, savnede Værten det Stjaalne, og aabenbarede det for Selskabet. Mistanken faldt strax paa den gamle Baumorin; man visiterede hans Lomme, og fandt det Stjaalne.

Sagen, som ikke kunde skjules, blev gjort anhängig for Retten. Straffelovene for Tyverie vare dengang meget strænge i Frankrige. Det forrige Tyverie, og denne ny Forbrydelse, foranledigede Dommen, at han skulde hænges. Denne Dom blev og virkelig fuldført paa ham, og han døde Tyves og Rovers Død i Galgen.

Naar onde Baner ere saa vanskelige at aflægge, saa vogte dog Enhver sig for Begyndelsen!

7. Edel Handling af en gemeen Soldat.

Skal det altid være et Ordensbaand, under hvilket det ædle Hjerter slaaer? I Sandhed, der gives i Hytter, i Kitcher, Hjerter, som langt oftere ere istand, til at øve ædle Handlinger, end hos dem, som flæde sig i Purpur og kosteligt Linned.

I forrige Krig i Tyskland begik en böhmsk Flætte den Uforsigtighedsfejl, at Tndbyggerne med nogle østerrigske Tropper skøde løs paa Preusserne. Efter Krigsartiklerne var Plyndring og Gidspaa-sætning Straffen. En menneskefjerlig Prins formildede denne Straf til Fouragering. Et Kyrad-seerregiment blev beordret, at inddrive Fouragen. En Kommando faldt altsaa ind i en Bondegaard, belæssede Hestene med Foder, og begyndte derpaa at plyndre, hvortil dog ingen Ordre var given. En iblandt dem modsatte sig dette Uvæsen. "Kammerater!" sagde han: "gjører det ikke. Dertil have vi jo ingen Ordre. Tænker dog menneskelig. Fourageringen allene kan være trykkende nok for disse stakkels Folk. Bersøve vi dem nu oven i Kjøbet alt, er deres sikke Undergang jo forhaanden."

Han blev ugleet. Men hans Hjerter frem-qvællede paa ny, og Munden talde Hjertets Sprog. "Kjære Brødre! betænker dog engang, hvorledes det vilde smage os, om man saaledes behandlede vore Koner og Børn. Lader dog de stakkels Folk beholde det Nødvendige. Vi ere jo hverken Kroa-ter eller Pandurer."

Han præfede for døve Øren. De bleve ved at plyndre. Herved blev det gode Menneske saa opbragt, at han drog Sabelen, og sagde: "Afstaae I ikke fra eders Forehavende, have I med mig at gisre, og endnu i denne Aften angiver jeg det. I tvinge mig, til at blive eders Anklager."

Denne Bravour rørde dem saa hæftig, at de pakkede alting op igjen, og gave Folkene det tilbage. De vendte derpaa tilbage. Den Kommanderende fik Nys herom, og lod den brave Karl falde. "Stig mig oprigtig," sagde han, "hvad er forefaldet ved Gourageringen?" Han fortælte nu alt paa det meest aabenhjertige, dog uden at nævne nogen. Du har handlet, sagde han, som en brav Karl. Det er ikke din Konges Billie, at krige mod de stakkels Undersaatter. Men sig mig, hvem vare de Umennester, som vilde plyndre? "Ach, Hr. General! jeg er Dem Lydighed skyldig: men forstaa mig for denne Bekjendelse. De have jo givet alting tilbage. De veed, i Krigen gaaer det ikke altid saa ordentlig til. Lad det herved beroe." Nu vel, brave Karl; der har Du 10 Louisd'orer, møder Dig nogensinde en Uæmpe, saa henvend Dig til mig. —

Var det ædelt, at dette Menneske modsatte sig Plyndringen; saa var det end mere ædelt, at han ikke vilde forraade sine Kammerater. O! hvor ædelt et Hjerte boer ikke ofte under groveste Dragt! I enhver Stand — ogsaa i Soldater-

stan-

standen — blandt allehaande Folk, er den Gud velbehagelig, som frygter ham og giver Ret.

8. Ærlighed i Ulykken.

En Uhrmager i Kreuznach, en liden Stad i Græfstabet Sponheim i den øvrerhinske Kreds i Tydskland, giver os et meget sjeldent Exempel paa Ærlighed i Ulykken.

Da Staden Kreuznach den 7de Januar 1794 maatte friste den Skjebne, at blive udplyndret af Franskmændene, mistede denne ærlige Mand ogsaa den største Deel af sin Formue. Fienderne trængde ind i hans Huus, førend han nogenstinde var istand, til at skjule noget, og borttog alle sølv og guld Uhre, som de foresandt, foruden det bedste af hans øvrige Ejendomme. Kun et eneste Kommenhr blev forskaaet, som var sendt ham til Reparation, og som han Dagen forher havde gjort færdigt, og henlagt i en Kiste, for ved Lejlighed at sende det til Gjerman- den. Denne Kiste stod paa en Hylde, og var ikke falden Franskmændene i Øjnene.

Gjerman- den til dette Uhr, som boede sex Mile fra Kreuznach, gjorde sig ej længere mind- sie Tanke derom, da han fik at høre om Byens Udplyndring, og troede det ikke engang Umagen værdt, at spørge derefter. Uhrmageren havde altsaa, under den Forevending, at Franskmænde-

ne ogsaa havde taget dette Uhr, lettelig kunnet beholde samme, uden at være bleven krævet derfor.

En Anden vilde maaskee i hans Sted have tænkt:

”Jeg har mistet saameget, og Ejermændene til dette Uhr slet intet. Jeg vil altsaa, saameget jeg kan, holde mig skadesløs derved.“

Men slige Tanker faldt aldrig denne ærlige Mand ind; saasnart derimod Tienden var borte, sendte han Uhret af sig selv tilbage til Ejermændene.

Beslignet være den ærlige Mand, som selv i Ulykken ikke glemmer sine Pligter! — Midt under Krigens Rædsler og Farer kan han sige:

Maar jeg i alt bevare kan
Samvittigheden reen og rolig,
paa Jorden intet er istand,
at skrække mig fra Fredens Boelig.

9. Det er en stor Lykke, at have sunde Lemmer.

Menneskene nyde mangfoldige Belgjærninger af Skaberen, som de dog ikke nofsom paaskjønne, fordi de ere saa vant til samme. En saadan upaaskjønnet Belgjærning er vistnok Legemsfunds-
hed; den, som stedse er sund, betænker ikke, hvorfor denne Lykke er. Dette lærer følgende Historie.

Klaus,

Klaus, en fattig Bonde, gik engang en heed Sommerdag over Marken; træt og mat naaede han omfæder et Værtshuus, gik ind i samme, og forlangde sig et Kruus Øl og et Stykke Mad. Strax derpaa ankom til samme Værtshuus en kostbar Rejssekaret, hvori sad en riig og fornem Mand, som lod sin Tjener hente sig i Værtshuset en Portion Steg og en Glaske Viin, som han fortærede i Vognen.

Førend Kareten kom, havde Klaus været velfornøjet ved sit Øl og Brød; men nu var han paa eengang utilfreds, og tænkte ved sig selv:

"Denne Rige kan spise Steg og drikke Viin, og derhos kjøre saa ganske magelig i sin Karet; jeg derimod maa gaae tilfods, og har intet til min Bederqvægelse, uden en Drif Øl og et Stykke Brød. Kun at jeg havde det saa godt, som denne Rige."

Saaledes tænkte han, og saa meget skjevt til Manden. Denne blev det vaer, og gav sig i Snak med ham:

"Bedste Ven," sagde han, "havde J maaaskee Lyst til at bytte med mig?"

Klaus betænkte sig ikke længe, men svarede strax resolveert:

"Derom er vel ingen Tvivl! vil Herren stige af Vognen, og give mig alt, hvad han ejer; jeg giver ham alt, hvad jeg har."

J Djebliffet befoel den Rige sine Tjenere, at løfte sig af Vognen. De efterkom hans Or-

dre; men — hvilket Syn! begge hans Been vare lamme; han kunde ikke staa: Betjenterne maatte holde ham, indtil man fik Krykkerne frem, hvorpaa han styttede sig. Han fastede nu Dinene til Klaus, og sagde:

”Naa! har Du endnu Lyst til at bytte med mig? Giv mig dine funde, stærke Been, og Du skal faae alt, hvad jeg ejer.“

Klaus svarede ganske forstræffet: ”Nej, vor Herre bevare mig! Mine to Been ere mig fjerere, end tusinde Heste og Bogne. Hellere vil jeg spise tørt Brød, og være min egen Herre, end have Wiin og Steg, og lade mig bære omkring af andre som et Barn. Gud hjælpe ham!“

Med disse Ord rejste Klaus sig og gik bort.

”Du har Ret!“ — raabde den Rige efter ham — ”kunde Du give mig dine funde Been; mine Bogne, mine Heste, og alle mine Penge skulde da tilhøre Dig. En frisk og sund, skiondt fattig Mand, er lykkeligere, end en riig Krøbling.“

Alt være frisk og sund, er bedre, end at eje Guld; og et sundt Legeme er bedre, end store Midler. Ingen Rigdom er at ligne med et sundt Legeme, og ingen Glæde vejer op mod Sindssroe og Tilfredshed. Syrach 30, 15. 16.

10. En god Prins.

Den sidste Konge af Frankrige, Ludvig den Septende, som den 21de Januar 1793 blev dømt tildøde og aflivet af sine egne Undersaatter, havde allerede i sin Ungdom, før han blev Konge, aflagt mange og store Prøver paa Menneſkefjerlighed og Billighed.

Han kørde engang med sin Broder paa Jagt. Paa eengang hørde de, at en Hjort i Nærheden blev fældet. Prinserne tilde til, og tilskyndte Kudsken, at køre gefvindt. Kudsken slog paa Hestene — og, før at komme deſtoſnarere didhen, vilde han køre over en nyſ tilſaaet Mark. Men Kronprinsen, som blev dette vaer, raabde:

"Hold! kør en anden Vej! Denne Mark tilhører os ikke, vi tør altsaa heller ikke fordærve den."

Hans Broder, Græven af Artois, beundrede denne hans ædle Tænkemaade, betragtede ham med Æmhed, og udraabde ganſke henrykt:

"O Frankrige! hvor lykkelig kan Du priſe Dig, som har en ſaa retfærdig Kronprins!"

11. Sand Menneſkefjerlighed er langt fra Egennytte.

I Straßburg brændte engang nogle Huſe af. En Kone, da hun hørde raabe Brand, ſprang
 C 5 i Kor-

i Forstræffelse udaf Huset, som allerede stod i lys Lue. Hun havde slet intet taget med sig, løb omkring paa Gaden, og raabde: "Det Bedste, jeg ejer, er endnu tilbage!" En Soldat, som kom tilsløbende, spurgde hende: "Hvad er det da, som er tilbage?" og hun svarede: "Mit Barn, bedste Ven, mit Barn!" Soldaten sprang ind i Huset, som allerede truede med at styrte sammen, og hentede Barnet ud.

Da Konen havde faaet sit Barn, sagde hun: "Ach, min Ven! endnu staaer der et Skrin med endeel Penge!" Soldaten løb atter ind i det brændende Huus, og bragte hende ligeledes Penge-
skrinet.

"Ven!" raabte nu Konen hjerteglad — "see, Halvdelen tilhører ham!"

"Nej, Tak!" — svarede Soldaten — "sligt gjør man ikke for Penge."

12. Begiær ikke fremmet Guds.

En fattig Haandværksmand, som redelig ernærede sig ved sine Hænders Gjerning, fandt engang paa Landevejen en Pung med en betydelig Sum Penge. Han glædede sig langt fra ikke herover, men var bekymret, og tænkte, at den, som havde mistet den, maaskee derved var bleven ulykkelig. Han gjorde sig al Umage, for at opspørge Gjerman den til Pengene, og gjorde det
over-

overalt; offentlig bekjendt. Den retmæssige Ejer mældte sig snart, og modtog sine Penge ubeskaarne. Han tilbød nu den ærlige Haandværksmand nogle Dukater til Belønning; men denne svarede: "Min Herre, De bør ingenlunde betale mig for det, som er min Skyldighed. Men hvis De imidlertid vil gjøre en god Gjerning, saa send disse Dukater til den fattige Enke, som boer her tæt ved, og behøver dem højligen til Brød til sine mange Børn."

Denne hans christelige Begjæring blev opfyldt; den fattige Enke erholdt Gaven, han selv ikke vilde imodtage.

Selsomme ærlige Mand har endnu aflagt en anden Prøve paa sin Rettskaffenhed. En Kiøbmand, som kjendte ham overmaade vel, rejsede igjennem den Stad, hvor Haandværksmanden boede, og gav ham en stor Sum Penge i Forvaring, indtil han igjen kom tilbage. Han forvarede Pengene; Kiøbmanden rejsede videre — men undervejs havde han det Uheld, at styrte med Hesten og tilsatte Livet.

Den ærlige Haandværksmand havde nu Pengene. Ingen vidste det mindste derom; ingen frævede ham derfor; intet Beviis var udstedt for Imodtagelsen. Havde han ikke været en ærlig Mand, havde han kunnet tie stille og beholde Pengene.

Men dette faldt ham aldrig ind. Næppe havde han erfaret Kiøbmandens Uheld, før han
til

tilskrev Mandens Enke, og oversendte hende de betroede Penge.

* En — sagde en af hans Bekjendtere —
"hvor enfoldig har Du ikke her været, og ikke beholdt Pengene? Hvem skulde vel have kunnet faae Nys derom?"

Den ærlige Mand svarede: "Gud, den alvidende Gud vilde dog have vidst det, og jeg selv, som da aldrig vilde have havt Roe i min Samvittighed." —

Langt bedre er den liden Deel, Dydige med Nette eje, end rige Boldsmands Overflødighed. Psalm. 37, 16.

13. Tilfredshed er Rigdom nok.

En Præst i Paris blev kaldet til en syg Brændehugger. Han fandt ham i en ussel Hytte, paa et slet Leje af Straae, bedækket med Pjalter og Klude. I Værelset var hverken Bord, Stool eller andet Huusgeraad; thi det Lidet, som havde været der, havde den Syge allerede solgt, for at forskaffe sig den meest nødvendige Bederqvælgelse. Kun en Øxe og to Sauge hang endnu paa Væggen.

Præsten var inderlig rørt over den Syges bedrovelige Forsatning. "Her behøves Trøst," tænkte han; og tiltalte ham derfor med følgende Ord:

"Min Ven, han har al Marsag, til at takke Gud, at han nu snart forløses fra denne jammerfulde

fulde Verden, hvor han næsten har forsmægtet i Glændighed, hvor han har ført et saa ulukkelig Liv! „

”Hvorfor ulukkelig? „ — svarede den Syge med en svag Stemme — ”De tager fejl, ærværdige Herre! mit Liv var aldrig ulukkelig. Jeg har levet fornøjet, og aldrig flaget over Skjebnen. Jeg levede stille og fredelig; Had og Uvind vare ubekjendte for mig. Om Dagen arbejdede jeg mig træt; men om Natten sov jeg og rolig. De Medskaber, som De der seer paa Væggen, forskaffede mig altid mit daglige Brød. Da jeg stedse var frisk, smagde min ringe Kost mig altid saa vel, at jeg aldrig længtes efter den Riges Bord, der som oftest er syg ved sine mange kostbare Rætter. — — Skulde jeg igjen blive frisk, som jeg dog næppe troer, priser jeg min Gud, arbejder paa ny — og haaber, at leve ligesaa fornøjet, som tilforn. „

Præsten faldt i største Forundring, og vidste hartad ikke, hvad han skulde sige til en Syg, som viisde sig saa veltilfreds med sin Armod, og saa taalmodig i sine Lidelser. Omfider blev han ved: ”Velan da, skøndt hans Liv altsaa ikke var ulukkelig, maa han dog nu være beredt til at forlade det, naar Gud kalder ham. „

”Ja, i Sandhed! „ — svarede den Syge med en rolig Stemme — ”vi skulle jo alle dø. Og hvis jeg har levet som en Christen, skal jeg og nu vide at døe som en Christen. Jeg priser Gud, som har skjenket mig Livet og saameget Godt, og
som

som nu ledsager mig igjennem Dødens mørke Dale. Ret længe vil det ikke vare — Øjeblikket er snart forhaanden; — Lev vel! „

Øjeblikket var og virkelig kommet, da Gud kaldte ham til et bedre Liv.

Enhver, som ønsker saaledes at døe, han leve og saa jevn og simpel, saa flittig i sit Kald, og veltilfreds med det, Gud skjenker ham.

Sand Liid til Gud, og glad ved Lidet,
et Haab om varigt Held at naae,
det Bejen er til Roe i Livet.
Lær mig, o Gud! den Vej at gaae!

14. En barmhjertig Samaritan.

I Egnen af Halberstad gif en Kjedelskikker med sit Værktøj i en stræng Frost over Marken, og fandt paa Landevejen en Jøde, som var næsten ganske forkommen af Kulde; ved Siden af ham stod en Kurb med allehaande Tøjer og Baand, hvormed han havde handlet. Mangen anden vilde her have borttaget Varerne, og ladet Jøden ligge. Men Hjertet blødte hos den barmhjertige Kjedelskikker; han tænkte: „Maaskee lever den stakkels Jøde endnu, maaskee kunde han igjen komme til Live; lad være, han er en Jøde, er han dog et Menneske, er min Broder; jeg bør hjælpe ham. „ —

Saa

Saa ædelt tænkte han; og ufortøvet gjemte han sine og Jødens Sager i Sneen, tog ham paa Ryggen, og bar ham til nærmeste Bondeby, lod ham vadse med Brændevin, og efterhaanden op-
tse. Til sin store Glæde saae han Jøden igjen komme til Live, og aabne Djnene.

"Gud ske Lov!" — udbrod han — "saa var min Hjælp dog ikke dennegang forgjeves!"

Han gav derpaa Warten nogle faa Penge til Jødens Pleje, tilde igjen ud paa Marken, og hentede sine og Jødens Sager, som han havde nedgravet i Sneen.

Da han kom tilbage igjen med alt, faldt Jøden ham om Halsen, takkede ham inderlig for sin Redning, og bad ham imodtage den liden Kuro, hvori hans hele Formue bestod. Men denne over al lav Egenlyst ophøjede Menneske-
ven afslod det ganske. Jøden bad ham en-
gang med Taarer i Djnene, i det mindste at modtage en liden Erkjendtlighed; men Kjede-
fliffleren vilde ikke høre det mindste derom; han pakkede sit Værktøj sammen, trykte med Varme Jødens Haand, og sagde:

"Hvad jeg har gjort, var min Pligt: det er det ene Menneske altid det andet skyldig. Gud hjælpe os begge fremdeles!" — Derpaa marscherede han bort.

Gaf hen, og gjør ligesaa!"

15. Overalt finder man gode Mennesker.

En Præst, som havde været Missionair i Ostindien, (det vil sige, som var bleven sendt blandt Hedningene, for at undervise dem i den christelige Tro,) har siden ofte sagt:

"Overalt, i alle Lande, blandt alle Nationer gives der gode Mennesker. Det har jeg lært blandt mine Vilde i Ostindien."

Han har og i den Anledning fortælt mange Historier, han selv havde oplevet. Følgende er især mærkbar:

Han gik engang henimod Aften ud at spadserere med nogle af sine Venner. De hørte paa eensgang en ynkelig Jamren i en nærliggende Skov. De gik efter Lyden, og fandt omsider en Vild under et Træ (det vil sige, en af de Hedninger, som beboe Ostindien.) Han laae plat paa Jorden, gammel og afmægtig, og syntes allene at vente paa Døden. Præsten spurgte ham, hvorledes han befandt sig? I Begyndelsen vilde han slet ikke svare; dog omsider sagde han:

"Ach! idag ganske tidlig, da Himmelen var rød, gav jeg mig paa Rejsen, og søgte at naae mit Hjem. Men jeg er bleven vildfarende; det begynder nu at blive mørkt, og jeg er træt: jeg maa nu blive liggende her. Slangor, vilde Dyr eller mine Fiender ville nu sikkerlig ombringe mig. Min stakkels Kone og mine Børn!"

Præ:

Præsten, som havde største Medynk med ham, bad ham, at følge med sig til sit Hjem, og overnatte der.

"Men Du kjender mig jo ikke!" — sagde den Wilde.

"Jeg behøver ikke at kjende Dig," — svarede Præsten, førde ham derpaa hjem med sig, og vederkvægede ham med Mad og Drikke. — Derefter beredte han ham et Natteleje i et lidet Bærelse tætved hans eget, saa at kun en tynd Brædevæg var imellem dem. Den Wilde begav sig til Roe.

Midt om Natten hørde Præsten en Rastlen, som om den Wilde stod op fra Lejet. Han for-
skrækkedes og lyttede til: han befrygtede, at den Wilde mueligt havde Ondt i Sinde. Men han gjorde ham Uret, og havde slet ingen Grund til at frygte; thi han hørde nu, at den Wilde knælede, og bad med følgende Ord:

"O Gud! jeg takker Dig, at Solen har skinnet paa min Vej; jeg takker Dig, at ingen Slange har stukket mig, intet vildt Dyr gjort Anfald paa mig; at mine Kjender ikke have overrasket mig. Jeg takker Dig, at denne gode Fremmede kom til, som optog mig i sit Hus. — O Gud, naar denne Fremmede eller hans Efterkommere rejse, lad da ogsaa din Soel skinne for dem; bevar Dem ligeledes for Slanger, vilde Dyr, og for deres Kjender. Og hvis han eller nogen af Hans skulde blive vildfarende, og ligge
D
ved

ved Landevejen, send da ogsaa en god Mand, som velvillig optager dem i sit Huus. «

Saaledes bad denne Hedning. Og sikkerlig har hans Bøn behaget Gud.

16. Gruesomhed imod Dyrene.

Thyge, en Bondesøn, gav allerede i sin tidlige Barndom tydelige Prøver paa et gruesomt Hjerte. Hans første Glæde var, at martrede uskyldige Dyr. Naar han fik en Spurreunge i Hænder, piinde han den langsom tildøde. Hvor han saa en Oldenborre, fangede han den, og afrev den Vingerne. At overfæle og dræbe Orme, Fluer og andet Smaaafryb, det var hans Hjertenslyst. Han bar bestandig Stene hos sig, hvormed han angreb de uskyldige Dyr, han blev vaer paa Gaden eller Marken. Hvor han gif, hørde man sædsanlig Hunde hyle, som han havde lemlæstet. Kunde han undertiden saa Fingre paa en Rat, var den lykkeelig, om den slap med at miste Rumpen og begge Ørene i denne lille Væddels Hænder; thi sædvanlig vssde han kogende Vand over den, eller afhuggede den et par Been. Han forstyrrede alle Fuglereder under Taget og i Busskene. De ganske spæde Unger, som nys havde faaet Livet af deres milde Skaber, overgav han til Døden under tusinde Piinsler; og kunde han saa fat paa de Gamle, maatte de gaae samme Vej. Ofte havde han hørt

hørt de vigtige Ord af hans Lærere: at ingen Spurre falder til Jorden uden Guds Villie; og dog førde han uafsladelig den gruesomste Krig imod disse uskyldige Guds Skabninger. Hans Hjerte fælde ej ringeste Medynk ved disse skafels Dyr's Lidelser. Naar de krympede sig meest under hans Hænder, og droges med Døden — naar Fugleungerne, som han plukkede eller spiddede levende, pebe ret ynkelig — naar Hundene eller Rattene ved Skrig fremførde deres Klager — dette alt forskaffede ham største Glæde, og opfyldte hans Sjæl med en ugudelig Henrykkelse.

Slige Gruesomheder øvede den umenneskelige Thyge lige indtil hans trettende Aar, vel ikke nu saa hyppig, som i Barndommen, da han nu ikke længere havde saa god Tid og Lejlighed dertil; dog var hans Hjerte endnu ligesaa gruesomt, som tilforn, og fandt endnu bestandig sin største Lyst og Glæde i de uskyldige Dyr's Qualer.

Efterat han var bleven konfirmeret, tog han Tjeneste hos en Brygger. Da han her en Dag var i Bryggeriet, faldt hans Hat af Bænke i Bryggerkjedlen. Han vilde opfange den igjen med en Stang, men kom udaf Ligevægten, og styrtede i Kjedlen. Han holdt sig fast med Hænderne ved den øverste Rand af Kjedlen, saa at kun Benene kom i det kogende Ol. Han raabte om Hjelp, de øvrige Folk i Gaarden kom til, og trak ham op. Begge Benene vare ganske forbrændte, og man bar ham hjem til Forældrene.

Her laae han nu, og fælde ubeskrivelige Smærter; hele Naboelauget hørde det skrækkelige Brøl, hans forsmædelige Qvaler afpressede ham. Paa eensgang bemærkede man hos ham, at han syntes ligesom henrykt i dybe Betænkninger; og, efterat han roligere havde tilbragt omtrent en halv Time, forlangde han at tale med en Præst. Man opfyldte hans Ønske. Da Præsten kom, begyndte Thyge i største Fortvivlelse, og sagde:

"Herre! jeg har begaaet Forbrydelser, som jeg aldrig er istand, til at erstatte. Mange tusinde Dyr har jeg martret til døde, uden at føle endog ringeste Medlidenhed med dem. Jeg føler nu paa mit eget Legeme, hvilken Barbar jeg har været imod dem. Ach! sig mig et Raad, hvorledes jeg igjen skal udrette alle disse Gruesomheder. Var jeg en Tyv, en Vresskænder, eller en Mordbrænder, kunde jeg maaskee igjen erstatte den anrettede Skade. Men hvorfra skal jeg vel igjen tilbagehente endog kun et eneste Liv af saamange tusinde? hvad Erstatning skal jeg vel give de mange dræbte Dyr, som ingen anden Lyksalighed havde at vente i Verden, end den Glæde, at leve? Ach! til hvem skal jeg henvende mig? Til Gud tør jeg ikke; thi jeg har været en Rebeller imod ham; jeg forstyrrede det Værk, hans Almagt og Wiisdom havde skabt saa skønt; jeg førte Krig imod hans Skabninger — mishandlede dem, skøndt de aldrig havde fornærmet mig — og lemlæstede dem, uden at deres Død skaffede mig mindste Nytte.

Ach!

Ach! utallige ere de Skabninger, som maaskee endnu i denne Time skulde have frejdet sig ved Livet, hvis jeg ikke havde været saa gruesom imod dem. „

Præsten lod den Ulykkelige endnu en kort Tid forblive i denne Angest, og forestilte ham derpaa, at et Dyr's ondskabsfulde Drab allene i den Henseende var strafværdigt, fordi et Dyr intet videre havde at vente, end dette korte Liv, og de saa Glæder, det nød i denne korte Verden.

Under denne Samtale blev Præsten vaer, at Thyges Been vare ganske sorte. Man hentede en Læge, og denne forsikrede, at Benene inden en halv Time maatte affattes, hvis Patienten ikke skulde døe af Koldbrand. Benene bleve og virkelig affatte. Nu steg hans Fortvivlelse endnu højere. Den Tanke faldt ham ind: hvormange Dyr han ikke ondskabsfuld havde berøvet de selsomme Lemmer, han nu selv maatte savne.

„Ach! „ raabde han, „hvormangen Oldenborre, hvormangen Fugl rykkede jeg ikke Benene af, uden at betænke, at ogsaa den maatte flage over slige utaalelige Smærter, som jeg nu føler! Hvormangt et Dyr, som jeg overrødsde med fegende Vand, maatte ikke føle de samme Qualer, jeg nu selv sukker under! „

Saaledes skreg Thyge uophørlig. Han var næsten rasende, og skulde maaskee i Fortvivlelse have ombragt sig selv, havde ikke Præsten omsider nogenledes trøstet ham.

Han blev frisk igien; levede endnu fem og tyve Aar som en Krøbling, til et advarende Exempel for andre; og med Varme og Alvorlighed foreholdt han stedse ethvert Barn, han fik i Tale, Barmhertighed imod Dyrene.

17. Den, som graver Graven for andre, falder selv i den.

I en af Londons Forstæder boede en fattig Dagelønner, som havde Kone og Børn, og ernærede dem kummerlig ved sit Arbejde. Det faldt ham engang ind, at befrie sig fra denne trykkelige Byrde, og ombringe Kone og Børn ved Gift. Han købte desaaarsag en Lammesjerding, indgneed den med Arsenik (som er den stærkeste Gift), bragde den hjem, og beføel sin Kone, at stege den om Søndagen, og fortære den med Børnene, om endog Tilfældet skulde være, at han ikke selv kom hjem. Han gik derpaa bort, og blev ude Søndagen over. Konen stegde rigtig nok Lammesjerdingen; men, da Manden ikke kom hjem, vilde hun ikke allene med Børnene leve højt, men tillade anden Mad, og lod Stegen staae urørt.

Om Mandagen kom Manden hjem, for at erfare, hvad Virkning Giften havde gjort. Han syntes noget besyrtset, da han endnu saae sin Kone frisk og sund, og spurgde strax, hvorledes hun befandt sig? og: om de havde spist Lammesjer-

fjerdingen? Han skændte, som af Gudhed, da han hørde, at det ikke var skeet, og befoel, at de skulde spise den samme Middag. Til sig selv derimod lod han stege nogle Fisk, han havde medbragt.

Konen mærkede endnu intet, og efterkom Mandens Villie. Hun tog Fedtet, som var stegt af Lammefjerdingen, stegde Fiskene deri, og fremsatte dem for hendes Mand, som og meget begiærlig gav sig ifærd dermed. Imidlertid varmede hun Stegen, bar den ind paa Bordet, og skjar den itu for sig og Børnene. Allerede vilde de begynde at spise deraf, — men Gud afvendte denne Ulykke, og reddede de Uskyldige. Thi Manden, som allerede havde spist sin Fisk, spurgde nu Konen, hvori hun havde stegt den? — Og, da han hørde, at Konen havde taget Fedtet af Lammefjerdingen dertil, skreg han: Jeg er Dødens! Og nu bekjendte han i Angesten sin skændige Misgjerning. — I Djæbliffet indfandt og Smærterne sig. Endnu to Timer levede han under de skrækkeligste Qualer — hans Samvittighed nagede ham med Helvedangest — og saaledes døde han omsider den forsmædeligste Død, som han fuldkommen havde fortjent. —

Med samme Maal, I maale med, skal Eder igjen tilmaales. Luc. 6, 38.

18. Falsk Christendom.

Mange Mennesker indbilde sig, at være gode Christne, naar de kun flittigen iagttage den christne Kirkes udvortes Skikke, skøndt de forresten slet ikke leve christelig.

I Italien blev engang en Stratenrøver paagreben, og fremtrukken for Retten. Man spurgde ham ihenseende til hans Forbrydelse, og han bekjendte, at have begaaet mange Tyverier og Mordsgjerninger. Da han omsider blev spurgt, om han og aarlig havde skriftet og kommuniceret, forsikrede han, at han endnu aldrig havde forsomt sligt; ja han blev saagar fornærmet over dette Spørgsmaal, og sagde:

”Hvorledes? troer De da oven i Riøbet, jeg ingen god Christen skulle være?” —

Hvormange saadanne falske Christne gives der ikke overalt, der blot føre Navnet, men ved deres Gjerninger ganske fornegte Christendommen. Om disse gælde Christi Ord:

Ikke Alle, som sige til mig: Herre! Herre! komme i Guds Rige; men de, som gjøre min himmelske Faders Villie. Matth. 7, 21.

19. Middel til en bestandig Tilfredshed.

Naar vi troe, at have meest Aarsag til at være utilfreds, skulle vi allene see hen til Andre, som

som det endnu gaaer værre, eller som endnu have flere Sorger og Gjenbordigheder at stride imod; vi blive da atter fornøjede og tilfreds med vor Skjebne.

Dette Middel brugde en lærd Perser, ved Navn Lockman, som han selv fortæller i sine Skrifter, hvor han siger:

"Ingen Gjenbordighed i Livet er gaaen mig synderlig nær, Modgangs Skyer maatte end være nok saa mørke: naar jeg allene undtager een eneste Gang, da jeg gik barfodet, og ikke havde saameget, at jeg kunde købe mig et Par Skoe. Jeg gik derfor ganske bedrøvet til Templet i Kusa. Da jeg her fandt et Menneske, som ingen Been havde, var jeg hjertelig tilfreds med mine bare Fødder, og takkede Gud inderlig, at jeg endnu kunde gaae foruden Skoe. Det var jo dog bedre, at mangle Skoe, end mangle Fødder. Det arme Menneske var gjerne gaaen barfodet, naar han kun havde haft sine Been." —

Nyd fro, hvad Gud Dig mild besfiærer,
og undvær glad, hvad Du ej har;
hver Stand har sine egne Glæder;
hver Stand og sine Byrder har.

20. Fejl bør man igjen rette, saameget som mueligt.

En fattig Enke i Dungannon i Irland, som med fire smaae Børn levede i største Mangel og Elendighed, fandt sig engang bestedt i stor Nød. Hendes Børn skrege om Brød; hun vidste ikke at hjælpe sig; hun ejede intet, uden nogle gamle forslidte Klæder; disse tog hun, gif grædende hen til en Meelhandlerste, og bad hende om noget Havre-meel, hvorfor hun vilde sætte hende Klæderne i Pant. Men Meelhandlersten afviisde hende, da Klæderne næppe vare otte Skilling værd.

Dog siden fortrød det hende, at hun havde ladet den stakkels Kone gaae bort uden Hjælp, og hun besluttede derfor, at gjøre denne Fejl god igjen. Om Aftenen, da hendes Mand kom hjem, fortalte hun ham Alt, og sagde, hvor inderlig det smærtede hende, at hun ikke havde givet den fattige Kone noget. Manden rejste sig i Djeblifket, tog et heelt Brød, og iilde hen dermed til det Hus, hvor Konen boede.

Men han kom for sildig. Hunger og Fortvivlelse over hendes Børns Nød havde allerede ombragt den stakkels Kone. Hvilket ynkværdigt Syn! Da Meelhandleren traad indaf Døren, saa han Moderen ligge død paa en Bænk; tre smaae nøgne Børn skrege og græd omkring hende; det fjerde hang endnu ved hendes Bryst, og søgte forgjæves Næring fra denne udtørrede Kilde. Han stod som forstøenet ved dette Syn. Da han om-

sieder

sidder igjen var kommen sig fra sin Skræl, uddeelte han Brødet blandt Børnene, tog det mindste Barn paa Armen, de andre ved Haanden; og bragte saaledes disse fire fader- og moderløse Børn hjem med sig.

Hans Kone var utrøstelig, da hun hørte, hvad Ulykke hun ved sin Haardhjertighed havde anrettet. Dog søgte hun derved, igjen paa en vis Maade at gjøre denne store Fejl god, at hun beholdt de fire Børn hos sig, og opdrog dem, som om de vare hendes egne.

21. Barnlig Kjerlighed.

En berømt preussisk General var i sin Ungdom Page ved Kongens Hof. Hans Fader var død, og hans Moder ernærede sig meget kummerlig i sin Enkestand; han var derfor uafsladelig betænkt paa, at skaffe hende een eller anden liden Understøttelse. Men dengang havde han endnu ingen Lejlighed, til at fortjene noget, og af sin knappe Gage kunde han intet undvære. Dog udfandt han omsider et Middel, til at erhverve noget til hendes Understøttelse. Hver Nat skulde en Page holde Vagt i et Værelse tætved Kongens Sovestue, og opvarte Kongen, naar han forlangte noget. De skiftedes til denne Forretning. Mange faldt dette altfor besværligt, de overdroge derfor deres Vagter til andre. Den fattige Page

paa-

paatog sig derfor, at holde Vagt for de andre hos Kongen; han fik Betaling derfor, og Pengene, som han paa denne Maade fortjende, oversendte han altid sin Moder.

En Nat kunde Kongen ikke sove, og vilde derfor lade sig forelæse noget. Han ringede, han kaldte; men ingen kom. Omfider stod han selv op, og gik ud i Gorgemakket, for at see, om den vagthavende Page var der. Her fandt han den gode Yngling, som af Kjerlighed til sin Moder havde Vagt for en anden. Han sad ved et Bord; foran ham laae et Brev til hans Moder, som han havde begyndt at skrive; men under Skrivningen var han falden i Søvn. Kongen listede sig sagte til, og læste Begyndelsen af Brevet, som lød saaledes:

”Bedste, elskede Moder!

Dette er nu allerede tredie Nat, jeg gjør Vagt for Betaling. Næsten kan jeg ikke længere udholde det. Imidlertid glæder det mig dog uudsigelig, at jeg nu atter har fortjent ti Rigsdaler, som jeg hermed oversender Dem.“

Kongen, som blev inderlig rørt over denne gode Ynglings Hjerte, lod ham sove i Ro, gik ind i sit Gemak, hentede to Tutter Dufater, stak ham een i hver Lomme, og gik derpaa igjen til sengs.

Da Pagen vaagnede, og fandt Pengene hos sig, sluttede han strax, hvorfra de vare komne. Vel glædede han sig herover, saasom han nu var
istand,

istand, til end bedre at understøtte sin Moder; dog skrækkedes han tillige, fordi Kongen havde fundet ham sovende. Om Morgenens tidlig, saasnart han kom ind til Kongen, bad han ydmygt om Tilgivelse, fordi han havde sovet, og takkede meget for den naadige Gave. Den gode Konge roesde hans barnlige Kjerlighed, udnævnte ham i Øjeblikket til Officier, og gav ham desuden en Sum Penge, til at anskaffe sig alt, som han behøvede til sin ny Post. Han steg siden bestandig højere, og tjende de preussiske Konger som en tap-
per General til sin sildige Alderdom.

22. Lufnemmelighed imod Forsynet.

I Schweiz findes, som bekjendt, mange høje Bjerge, som kaldes Alper. De højeste ere bedækkede med Sne og Is. Ved stærkeste Sommervarme begynder omsider Sneen at smelte paa Bjergspidsen, Vandet nedstyrter da strømmevist, bortriver Jord og Stene med sig, og frembringer dybe Huler i Jorden. Disse Huler ere som oftest bedækkede med Sne og Is, saa at man ikke kan see dem; den, som ikke er Egnen bekjendt, og vover at gaae over en saadan Grav, kan lettelig glide ud eller falde i, og finder da der sin Død i den rivende Strøm.

Noget Rejsende lagde engang Vejen over Alperne, og toge en Schweizer med sig der fra
Eg.

Egnen til Vejviser, som og førde dem sikkert over disse høje Snees og Ijsbjerge. Da han undervejs blev staaende stille, for i en Krastand at vise dem Vejen, bleve de ganske uventende en Taare vaer i hans Øje. De spurgde ham om Aarsagen, og man erfoer nu, at det var en Taare, som fældtes af et rørt og taknemmeligt Hjerte.

"Det vilde være første Utafнемmelighed imod Gud, — sagde Schweizeren, — "om jeg nogenstunde kunde passere dette Sted, uden med Taknemmelighed at erindre mig hans mægtige Her mod mig beviiste Hjelp. Her, kjære Herrer, her paa dette Bjerg — seer De hist langt borte hiint graa Strøg paa Isen? Det er en Grav, nogle Favne dyb, hvor Ijsvandet frømmelig løber under Sneebjergene. Vistnok troer De, at den uden Redning er tabt, under hvis Fødder den bedrageriske Is brækker, og som styrter i dette skrækkelige Svælg? — Her paa dette Bjerg og i denne Afgrund skulde jeg for nogle Aar siden have fundet min visse Grav, havde ikke Guds mægtige Arm, næsten ved et Under, igjen draget mig ud deraf. To af mine Landsmænd og jeg joge her paa Bjerget efter Steenbukke. Bjerget var tildækket med nysfalden Sne. Vi kom paa Spoer efter en Steenbuk; men, da vi altfor hidsegen forfulgte Sporet, sank den løse Sne under mine Fødder. Jeg var allerede sunken dybt i Ijsvælget. Da jeg endnu var ved mine Sønders fulde Brug, udstrafte jeg Arme og Been saa-

saavidt som mueligt, og standsede derved Faldet mod den faste Is paa begge Sider, saa jeg endnu svævede over Vandet. Mine ledsagere havde aldrig saasnart tabt mig af Sigte, før de ængstelig tilraabde mig; og, da de fornam, at jeg endnu var i Live, lovede de mig, at gjøre alt mueligt til min Redning. Gulde af Attraae efter at hjælpe mig, løbe nu de gode Menneſker, hurtigere end Steenbukken, en heel Miil, til nærmeste Hytte, medens jeg imellem Haab og Frygt i min vanskelige og rædsomme Stilling svævede over Vandet. Hvert Øjeblik sank jeg dybere; allerede var jeg i Strømmen indtil Knæene, næsten ganske stiv af Kulde, og ventede intet andet end Døden. Efter nogle Timers Forløb hørde jeg mine troe ledsagere raabe til mig. De havde i nærmeste Hytte søgt et Reeb, og da de intet havde fundet, havde de ſkaaret et Lagen i Strimler, sammenbundet disse, og paa denne Maade selv forfærdiget et Reeb. Dette nedlode de, og jeg bandt mig det med megen Møje om Livet. Nu droge de mig med forenede Kræfter udaf Kløften, saa at de næsten kunde naae mig med Hænderne; men pludselig brast Rebet, og jeg, med et Stykke af det om Livet, gled uopholdelig ned igjen, ligesaa dybt som forhen. Men nu var Nøden end større: ikke blot fordi Rebet var blevet fortere, men fordi jeg ved dette sidste Fald havde bruffet en Arm, og ſølgelig havde mindre Kraft, til selv at bidrage det nødvendige til min Redning. Uagtet alt dette, tabde vi
dog

dog ikke Modet. Utrættede skjære de Strimlerne endnu eengang fra hinanden, hvorved de igjen forlængede Rebet; dette fastede de nu andengang ned til mig, og jeg var endnu stærk og behændig nok, til med een Haand at binde mig Rebet om Livet, og atter forsøge min Redning. Og ved dette end svagere Reeb vare mine Venner saa heldige, at redde mig af den øjensynligste Dødsfare, og af den allerede aabne Grav igjen at drage mig frem for Dagens klare Lys. — Og skulde jeg da vel, mine Herrer, nogensinde i mit Liv glemme denne guddommelige Hjælp? Skulde jeg ikke hvergang, jeg passerer dette Sted, bringe Herren, som reddede mig, en Taknemmeligheds- taare til Offer?" —

Min Sjel, lov Herren, og glem ikke, hvad Godt han har gjort imod dig! Psalm. 103, 2.

23. Hvor daarligt, at stole paa sin Sikkerhed!

En Bonde gik engang til et Marked. Undervejs mødte en af hans Bekjendtere ham, og spurgde, hvor han gik hen? Bonden svarede:

"Jeg gaaer hen paa Markedet, for at købe mig et Par Oxne."

Hiin erindrede ham, at han dog burde lægge til: om Gud vilde! Men Bonden svarede høist ubetænksom:

"Det

”Det behøver jeg ikke! jeg har Penge i Lommen, og Dyne ville ikke fejle paa Markedet.”

Han gif. Hans Vej førde ham igjennem en Skov, hvor han blev overfalden af Røvere, som fratoge ham hver Skilling. Han gif nu ikke paa Markedet; men vendte med uforrettet Sag tilbage. Selvsamme Bekjendter, som han paa Udvejen havde talt med, mødte ham nu igjen, og spurgde: hvorfor han saa tidlig kom tilbage, og hvor Dyneene vare? Med Graad fortælte han nu sit Vanheld, og tilstod, at han billig ved sit Forehavende burde have sagt: om Gud vilde; og at intet Værk kunne lykkes uden Guds Belsignelse.

24. En ond Samvittighed lader ingen døe rolig.

I November 1783 tildrog følgende Historie sig i Prag. I det militaire Hospital laae en Soldet meget farlig syg. Omfider dæde han, og blev, som Sædvanen var, først henlagt i Liigstuen. Efter en halv Dags Forløb mærkede man een og anden Bevægelse hos ham; man saae, at der virkelig endnu var Liv hos ham; han blev i Djeblicket bragt tilbage i Sygestuen, og der paa ny plejet og forsynet med de fornødne Medikamenter. Dog Bedring var ikke at tænke paa.

Næste Dag dæde han atter, blev andengang henlagt i Liigstuen, og overnattede der. Mor-

genen derpaa besøgte man ham, og fandt ham frybende paa Gulvet, hartad ganske stiv af Kulde og Afmagt.

Man plejede ham paa ny, som førstegang. Da han igjen var kommen til sig selv, forlangde han at tale med Præsten, og bekjendte offentlig for den hele Forsamling, at han i sit Liv havde begaaet tre Mord, som han nu med Graad og Beemod oprigtig angrede.

Den onde Samvittighed og Frygt for Guds retfærdige Dom havde ikke forundt ham Noe til at doe. — Bekjendelsen, som han her aflagde for Præsten, kunde vel ikke skaffe ham Tilgivelse for Synden, naar han ikke allerede iforvejen alvorlig havde bedret sig; dog derved forskaffede han sit beflemte Hjerter nogen Løst; han blev nu roligere, og døde virkelig. Man lod ham henligge to Dage og to Nætter, og paa tredie Dag begrov man ham.

Hvilket Helvede maa dog en ond Samvittighed være; naar den saagar togange kan opvække en Døende af sidste Dødskamp!

Thvad Du gjør, saa betænk Enden;
Du vil da aldrig handle ilde. Syrach 7, 40.

25. Banen i Ungdommen bliver Til Bøjeligheden i den ældre Alder.

En Tyv, som ofte havde stjaalet, skulde hænges. Da han stod under Galgen, saae han
en

en uhyre Mængde Mennesker omkring sig, og iblandt dem sin Moder, som græd og bejamrede sin Ulykke. Han udbad sig Tilladelse, endnu eensgang at maatte tale med hende, hvilket og blev ham indrømmet. Moderen blev ført ind i Kredsens; han gik ganske tæt hen til hende, som om han vilde hviske hende noget i Øret — men istedetfor dette, beed han hende saa stærk i Øret, at den gamle Kone begyndte højt at skrig.

Alle faldt i Forundring over denne Udfærd. Man kaldte ham en ugudelig, og gudsforgaaen Krop, som i samme Øjeblik, han skulde døe, kunde mishandle sin Moder.

Han gav derpaa Tegn med Haanden, at man skulde høre hans Forsvar; og, da alting var stille, sagde han:

"Sparer eders Skældsord, fordi jeg har gjort dette ved min Moder; thi hun er Skyld i min Ulykke, og har bragt mig til Galgen. Da jeg endnu var ganske lille, begyndte jeg allerede at tilliste mig eet og andet; og hun straffede mig ikke derfor. Da jeg kom i Skole, frastjal jeg de andre Børn deres Abcbøger og Catechismer, og naar jeg kom hjem, loe hun ad mine Pudserier, og solgte Bøgerne. Derved væntes jeg altsaa til at stæle, og drev det bestandig alt videre og videre, indtil jeg omsider kom til Galgen. Havde denne slette Moder strax i Begyndelsen afholdt mig fra Tyverie; jeg skulde da aldrig være kommen saavidt. Og just af denne

Marfag har jeg her villet give hende en liden Tankeseddel, paa det hun dog kan vide, hvem der er Marfag i min Død.“

Saaledes, som man værner Drengen, saaledes bliver han og i Alderdommen. Ordsprog. 22, 6.

26. Sparfomhed.

En Landsby blev antændt af Lynilden og ganske lagt i Aske, og det strax efter Høsten, da Indvaanerne allerede havde al deres Sæd i Huse. Dette ulykkelige Sogn sendte derfor to Mænd omkring i den hele nærliggende Egn, for at indsamle Brandstyr. Disse kom en Morgen ganske tidlig i en velhavende Bondes Gaard, som just da stod udenfor Stalden, og talde med sin Karl. Da de kom nærmere, hørte de, at han gav Karlen en alvorlig Trettesættelse, fordi han havde ladet Skaglerne, hvormed Hestene havde været spændte for Ploven, Matten over ligge udenfor i Regnen, istedetfor at hænge dem ind i Tørre.

”Her have vi Tids nok!“ — sagde den ene til den anden — ”denne Mand er af de Paaseende! her vil ikke vanke meget.“

Og virkelig vilde de allerede vende om igjen, da de ingen Gave ventede sig her. Omfider ansatte de dog Forsøg derpaa, henvendte sig til Manden, og foretog deres Grinde. Han led-

sa-

fagede dem ind i Stuen, beværtede dem med en god Frokost, gav dem en anseelig Gave i Penge, og lovede desuden, at sende det forulykkede Sogn ligesaameget i Sædetorn.

De forundrede sig storligen, at en Mand, som de havde anseet for saa paaaseende, meddeelte dem saa rigelig. Ja, de kunde end ikke afholde sig fra, at sige Manden selv, at de nys havde anseet ham for gjerrig; nu tværtimod saae de, at de meget havde mistjendt ham. Derpaa svarede han:

"Kjere Venner, just derved, at jeg til alle Tider holdt tilraade med mit, kom jeg i den lykkelige Forsatning, at jeg nu kan meddeele og gjøre vel imod andre.

Rigdomme formindskes ved Odselshed; men ved at holde tilraade, vore de. Ordsprog. 13, 11.

27. En ærlig Pige.

Paa Einsenhof tætved den sachsiske Stad Suhla udbrød engang en frygtelig Ildbrand. Det var tredie Paaskedag 1784, sildig ud paa Matten. Man søgde i denne Skynding at redde alt det bedste. Konen i Huset tog en liden Pakke udaf Chatollet, hvori vare nogle hundrede Rigsdaler, og gav En den i Forvaring. I denne Bestyrtselse havde hun ikke givet Algt paa, hvem hun leverede den.

Glden blev i en Hast slukket, og nu kunde hun paa ingen Maade besinde sig, hvem hun havde givet Pengene i Forvaring. I det hun meget ængstelig bejamrede dette øjensynlige Tab, kom en fattig Pige og leverede hende Pengene.

En anden Pige, som ikke var saa ærlig, sagde til hende:

"Du var dog ret en Nar, som ikke beholdt Pengene. Det var jo Nat, da Du fik dem, og ingen var falden paa, at Du havde dem."

Men hiin svarede:

"Det bevare mig Gud fra! Sikkerlig vilde han have straffet mig derfor, og kun Vanheld og Ulykke vilde jeg have havt deraf. Nu derimod har jeg i alle Henseender en god Samvittighed."

Den Retfærdiges Minde bliver i Betsignelse. Ordspr. 10, 7.

28. Gjør Ret, og forlad Dig paa Gud.

En ærlig Haandværksmand i Magdeburg i det Preussiske var ved Sygdom og Dyrtd bleven ganske forarmet, og Nøden havde allerede adskilligegange været saastor hos ham, at han havde maattet anmode medlidende Menneſter om Hjelp.

En:

Engang, da han ligeledes saae sig bestedt i stor Nød, og ikke havde Brød i Huset til sine Børn, forlod han sit Hjem med et forrigfuldt Hjerte, for at søge Hjelp hos en Menneſkeven, hvis Belgiørenhed var ham bekjendt. Til al Uheld traf han ham ikke hjemme; men hørde, at han var ude paa Marken ved hans Møling, temmelig langt fra Staden. Hans Nød var stor, og taalde ingen Opſættelse; han længtes efter Hjelp, og gik derfor udenfor Staden, for at opſøge sin Belgiorer.

Hans Hjerte var beſværet med Næringsforger; han opſendte i sin Summer mange varme Suk til Gud, Menneſkenes fælleds Fader, at han vilde give ham og hans Børn Brød. Hans Vej faldt forbi en Kirke, Døren stod aaben, han gik ind, gjentog der med en beſymret Sjel hine dybe Suk, og fandt ſig derved paa ny beſtyrket i sin Tillid til Guds Hjelp. Han troede nu med en vis Forſikkring, at det var den Almægtige en let Sag, at opfylde hans Begjering.

I denne Fortrøſtning fortsatte han ſin Gang videre. Han gik tværſover en Landevej. En Poſtvogn kørde ham i det ſamme meget geſvindt forbi, og, da den allerede var langt borte, ſaae han, at der faldt noget af Vognen. Han ſtilde til, tog det op, og mærkede ſnart paa Bagten, at det var en Pafke med Penge. Poſtvognen var imidlertid allerede ſaa langt borte, at det ikke var ham mueligt, at indhente den, og igjen til-

stillede Rejsende det Tabte. Han maatte nu altsaa være betænkt paa, indtil videre at bringe sin fundne Skat i Sikkerhed.

Men Pакken var saa stor og tung, at han ikke retvel kunde bære den hjem paa eengang. Han bar den derfor fra Landevejen hen til et af sides Sted i Nærheden, løste den op, og fandt, at Pengene vare fordeelte i adskillige Smaaposer. Han nedgrov Halvdelen i Jorden, og den anden Halvdeel bar han hjem. Derpaa gik han atter ud, og hentede Resten.

Han havde nu en stor Skat i sit Huus, som ingen vidste noget af. Mangen anden vilde have tænkt: Nu er jeg riig nok! — Men denne ærlige Mand tænkte ikke saaledes. Det var jo ikke hans, hvad han havde fundet; det var hans Skyldighed, at tilbagelevere Ejermanen de tabte Penge. Saaledes tænkte han; og, skjøndt han ikke havde Brød i Huset, angreb han dog ikke den fundne Skat, men mældte det for Øvrigheden, og Pengene bleve nedlagte under Forsegling paa Raadhuset, hvor de skulde forblive, indtil Ejermanen mældte sig.

Nogle Dage derefter blev bekendtgjort i Aviserne, at en gennemrejsende Kjøbmand havde tabt en Pакke med tolv tusinde Rigsdaler, hvoraf han lovede den en Belønning af femhundrede Rigsdaler, som kunde opdage eller tilvejebringe dem. Man tilmældte ham strax Stedet, hvor hans Penge vare; han kom, modtog dem, og
ikke

ikke en Skilling fattedes i Summen. Han beundrede den fattige Mands Redelighed, og gav ham med Glæde den belovede Belønning af femhundrede Rigsdaler.

Denne Gave kunde den ærlige Mand modtage med en god Samvittighed. Han græd Taknemmeligheds- og Glædestaarer, da han fik denne lille Skat; saamange Penge havde han endnu aldrig haft samlede paa eet Brædt. Han saa nu paa eengang en Ende paa al sin Nød; nu behøvede han ikke længere at sulste og lide Mangel med sine Børn, han havde nu saameget, at han ved Glid og Windskibelighed kunde haabe, stedse for Fremtiden at finde sit anstændige Udkomme. Han var paa ny bestyrket i sin Tillid til Guds Forsyn, og gjorde enhver opmærksom paa, hvor forunderlig Gud havde gjort en Ende paa al hans Nød ogummer. Han førde nu som før et stille og arbejdsomt Liv med sin Familie, og kom aldrig oftere i saadan Nød, at han ængstelig skulde spørge: "Hvorfra tage vi Brødet?"

For saadant skulle I ikke sørge, og sige: hvad skulle vi æde? hvad skulle vi drikke? og hvormed skulle vi klæde os? thi eders himmelske Fader veed, at I have alle disse Ting behov. Matth. 6, 31. 32.

29. Gjerrighed er en Rod til alt Ondt.

I en lille Landsby levede et Par fattige Folk, som havde en eneste Søn. Denne lærde et Haandværk, og, efterat have udstaaet sine Læreaar, rejsde han udenlands. Vel tolv Aar gik hen, uden at Forældrene hørde det mindste til ham, eller vidste, om han var levende eller død. Dog var han i Live, og fortjende anseelige Penge blandt Fremmede. Da tolv Aar vare omme, besluttede han at rejse tilbage til sit Hjem, for, som en taknemmelig Søn, at dele sine redelig forhvervede Penge med sine fattige Forældre.

Han gav sig paa Vejen, og havde een af sine Laugsbrødre med sig. Da de vare ganske nær ved hans Fødeby, sagde han til denne:

”Hør, jeg har nu i Sinde, at skjenke mine Forældre en ret uventet Glæde. Jeg vil i Aften tage ind til dem, og ikke sige, hvem jeg er. Imorgen ganske tidlig, førend jeg endnu er opstaaen, kommer Du bagefter, og spørger da mine Forældre, om deres Søn ikke er der? Naar de da svare Nej, saa siig Du kun, at han sikkert maa være der, da han igaar Aftes var ankommen. Mine Forældre ville da i en Hast løbe til Sengen, og inderlig glæde sig over dette lille uventede Puds.“

Som sagt saa sket. Sønnen kom om Aftenen til Forældrene. De kjendte ham ikke mere,

mere, paa Grund af den lange Tid, han havde været borte fra dem. Han foregav derfor, at han var en Fremmet, og bad dem, for Penge og gode Ord at laane sig Nattegarde, da han meget nødig vilde forblive i Kroen. Han traf derpaa en temmelig stor Pung frem med Penge, og gav dem en Gylden.

Forældrene toge vel imod ham, og tænkte mindst paa, at dette Menneske var deres egen Søn. Men ved Synet af de mange Penge, han havde hos sig, opstod paa eengang den ugudelige Tanke i deres Sjæl, at slaae ham ihjel om Natten. De tænkte, han var en Fremmet, var kommen til dem sildig ud paa Aftenen, ingen vidste det mindste om ham; der var altsaa intet, som kunde røbe dem, i Tilfælde at de sloge ham ihjel.

Saaledes tænkte de. Og, efterat Sønnen var gaaen tilfængs, og af Træthed sov tryk, aabnede de ganske sagte Døren til hans Kammer, listede sig hen til Sengen, og sloge ham ihjel med en Øxe. Derpaa fratog de ham Pengene, og begrov ham selv samme Nat udenfor deres Lade.

Morgenens derpaa kom hans Rejsesamfund efter Aftale, og spurgde, om ikke deres Søn igaar Aftes var ankommen? De svarede Nej. Men denne vedblev at paastaa, at han maatte være kommen; og omsider sagde han reent ud, at den Fremmede, som igaar Aftes havde indlogeret sig hos dem, var deres Søn. Ved disse Ord opløstede begge Forældrene et skrækkeligt Jammerkrig:
thi

thi nu bleve de fuldkommen overtydede om, at de havde ombragt deres eget Barn. Sagen blev gjort anhängig for Retten, og begge Forældrene døde den fortjente Død paa Retterstedet. —

De, som ville være rige, falde i Fristelser og Snarer, og mange daarlige og skadelige Begjæringer, som nedscænke Menneskene i Fordærvelse og Undergang. 1 Tim. 6, 9.

30. Barmhjertighed.

I Paris levede en Frugthandlerse ved Navn Mewthe, som ernærede sig med ti Børn og en 62aarig Mand ved en liden Frugthandel.

Hun havde en ugipt Søster, som artede sig meget ilde, og var hende slet ikke god, fordi hun af og til vilde give hende høistfornødne Formåninger. Denne slette Søster døde, og efterlod sig en femaarig uægte Søn, og en Formue af 40,000 Livres (omtrent 8000 Rigsdaler). Men ved Testamente havde hun bortskjenket sin hele Formue til en velhavende Bagerkone.

Da Mewthe fik dette at vide, smærtede det hende inderlig, at hendes Søsters Barn intet skulde arve. Hun raadførde sig med en Jurist, om det ikke skulde være mueligt, at fuldkaſte dette uretfærdige Testamente? Men denne svarede, at der var intet Middel forhaanden imod slige Uretfærdigheder. Mewthe tog derpaa sin

Sø:

Søsters Barn i Favn, trykde det til sit Bryst, og sagde:

"Velan da! dette Arvegods efter min Søster vil dog vel ingen gjøre mig stridigt. Jeg tager derfor Barnet til mig; thi jeg veed, at Bagerkonen vilde ilde medhandle det; eller, for reent at blive det qvit, saagar om faa Dage aflevere det i Plejehuset."

Advokaten forestilte hende, hvorlunde det vilde falde hende tungt, foruden Byrden af hendes egne ti Børn, endnu at ernære dette.

"Men," — sagde Mewthe — "det er jo ikke Barnets Skyld, at det er kommet i Verden. Det vil jo dog og leve. Og hvo vil vel antage sig det, naar jeg ikke gjør en Kjerlighedsgjerning imod det? Gud, den gode Gud, vil sikkerlig hjælpe os!"

Denne Historie blev hastig bekjendt i Paris; og der fandtes mange ædle Menneſkevenner, som tilsendte den gode Kone betydelige Pengegaver. Men nogle rige Familier i Paris vilde end herligere belønne den veldædige Mewthe. De anrettede derfor et meget prægtigt Gæſtebud, hvor til mere end 140 Personer af de højere Klasser bleve indbudne. Man spiste i en stor Sal, hvis ene Hjørne var tildækket med et Forhæng. Under Maaltidet blev Dækket optrukket, og man saae — den gode Mewthe paa en Throne; hendes ti Børn, alle nyklædte, stode omkring hende; og det forladte Barn, som hun havde søet Barmhjer-

hjertighed imod, sad ved hendes Fædder. En af dem, som havde foranstaltet alt dette, stod op, og holdt en meget rørende Tale, hvori han forklarede Selskabet det hele Skuespil, og fortælle dem Historien om den gode Mædthes meget sjældne Godgjørenhed. En fornem Dame stod derpaa op, og satte hende en Krone paa Hovedet. En anden overraskede hende en Pung med Penge. Det hele Selskab var rørt indtil Taares. Alle lovede, at være behjælpelige til at drage Omforg for dette Barn.

Saamegen Ære og Belsignelse vederfoer den gode Mædthe for en Velgjerning, hvorfor hun slet ingen Løn havde ventet; men som nu rigelig blev hende erstattet. Dog, den bedste Løn havde hun i sit Hjerte, nemlig det Samvittighedsvidnesbyrd, at hun havde gjort Godt.

31. Gjører dem Godt, som fornærme Eder.

En Pranger fra Hamborg, ved Navn Schnell, gik engang ud paa Landet, for at indkøbe Kvæg. Undervejs mødte ham en Mand, som bad ham om en Almisse. Schnell var strax færdig, til at give ham den, og trak sin Pengepung op; dog vendte han sig om, paa det at ikke hiin skulde see de mange Penge, han havde. I det han vendte sig om, slog Staanderen ham med
en

en tøl Stok saa stærk i Hovedet, at han faldt ganste afmægtig til Jorden; og strax kastede han sig over ham, for at frarøve ham Pengene. Dog denne Ondskab bekom ham selv meget ilde; thi Brangeren havde meget troe Medhjelpere i Baghaand, hans to Hunde; disse anfaldt Tiggeren, tilredte ham ilde, og traf ham i en nærliggende Mose. Her lode de ham ligge, vendte derpaa igjen tilbage til deres Herre, og sliffede ham saalænge, indtil han igjen opvaagnede af sin Afmægt.

Efterat han fuldkommen var kommen til sig selv igjen, og fandt, at han endnu havde sine Penge, vilde han fortsætte sin Rejse videre. Paa eensgang hørde han en ængstelig Klage i Nærheden. — ogsaa saae han Blod paa Vejen; han gik efter Blodet, og fandt omfider Røveren i Mosen, som havde givet ham Slaget, og sine to Hunde, som paa ny slede i denne Elændige. I Djeblikket sprang Schnell til, jog Hundene bort, og traf det ildetilredte Menneske opaf Mosen.

Nu spurgde han ham om Aarsagen, hvorfor han saa morderisk havde mishandlet ham? Han svarede, den yderste Nød havde drevet ham dertil. Derpaa sagde Schnell:

”Med Rette kunde jeg nu overlevere Dig som en Røver i Øvrighedens Hænder; men det vil jeg ikke. Der, modtag dette for de Saar, mine Hunde have tilføjet Dig, og gik bort.“

Med

Med disse Ord gav Schnell Kæberen nogle Rigsdaler, og forlod ham. —

Lad ikke det Onde overvinde Dig; men overvind hellere Ondt med Godt. Rom. 12, 21.

32. Løfter bør man holde.

I Spanien levede fordum mange Mohrer, men som siden alle bleve fordrevne for Troens Skyld; thi de bekjendte sig ikke til den christelige, men muhamedanske Religion. Ikke desto mindre gaves der dog meget retskaffne Mennesker iblandt dem, som følgende Exempel skal vise.

En Spanier kom i Strid med en fornem ung Mohr, som han ikke kjendte; og dræbde ham. Han tog Flugten, man forfulgte ham; men han reddede sig omsider derved, at han sprang over en Havemuur. Ejermanen til Haven, som og var en Mohr, befandt sig just til samme Tid i den. Spanieren fastede sig ned for hans Fødder, aabenbaredes ham, hvad som var skeet, og bad, at han for Guds Skyld vilde skjule ham. Mohren gav ham sit Ord, at han skulde være sikker hos ham, skjulde ham i et Høvehuus, og lovede, næste Nat at skaffe ham bort i al Sikkerhed.

Mohren gif derpaa hjem. Næppe havde han sat sig ned, før en stor Hob Mennesker med højt

højt Skrig kom indaf Døren, og bragde hans Søn død paa en Bærebår, med den Efterretning, at han nylig var bleven dræbt af en Spanier. Man forestiller sig lettelig, hvorfor Mohrens Skræk og Bedrøvelse var. Han erkundigede sig nøje om alle Omstændigheder, og mærkede nu tydelig af hele Fortællingen, at netop den Spanier, som laae skjult i hans Have, var hans Søns Morder. — Hvad skulde han nu gjøre? Morderen var i hans Bold; han kunde altsaa hævne sig paa ham eller overlevere ham i Rettens Hænder. Men det gjorde han ikke. Thi han havde givet Spanieren sit Ord, at han skulde være sikker hos ham; han havde lovet ham sin Beskyttelse — og hans Løfte var ham altfor helligt. Han taug derfor ganske stille; og, saasnart det blev Nat, gik han ned i Haven, opsogte Spanieren, og tiltalde ham saaledes:

”Christen! det Menneske, Du har dræbt, er min Søn! Hans Liig er i mit Hus. Du havde fortjent Straf derfor; men jeg har givet Dig mit Ord, som jeg ikke tør bryde.“

Derpaa førde han Spanieren i sin Stald, gav ham en af sine bedste Heste, og sagde:

”Fly, saa langt Du kan! Mørket beskytter Dig, og imorgen vil Du være sikker. Vistnok har Du gjort Dig skyldig i min Søns Blod; men jeg takker Gud, at jeg ikke har gjort mig skyldig i dit Blod, men holdt Dig mit Løfte.“ —

Hold, hvad Du lover. Det er bedre, at Du intet lover, end at Du ikke holder, hvad Du har lovet. Ordspr. 5, 3. 4.

33. Man bør ikke gjøre Godt for Verens Skyld.

I den svære franske Krig, som nu allerede siden 1792 har varet over i otte Aar, og endnu ikke er tilende, bleve mange frivillige Gaver i Penge overrakte Kajsar Franz Den Anden af hans troe Undersaattere, paa det han desto lettere kunde besfride de fornødne Krigsomkostninger og beskytte Fædrelandet.

I Aaret 1793 indfandt sig blandt andre ogsaa en Bonde med disse Ord: "Her bringer jeg og noget." — og lagde tusind Gylden paa Bordet for Kajsaren. Kajsaren forundrede sig ikke lidet over Bondens Kundgivenhed, som bragde en saa anseelig Gave, og spurgde ham om hans Navn, og hvorfra han var?

Havde han sagt Kajsaren begge Dele, var det rimeligviis blevet bekjendtgjort i Aviserne eller paa anden Maade, og Gjerningen havde unegtelig geraadet ham til Vre. Men han gav ikke sin Gave for Verens Skyld, blot af Trost og Kjerlighed til sin gode Monark. Han svarede derfor ganske kort paa Kajsarens Spørgsmaal:
"Det

”Det skal Ingen faae at vide, — og dermed gif han bort.

Kajseren sendte derpaa nogle af sine Folk efter ham, for endnu eengang at spørge ham om hans Navn og Hjem; men disse svarede han leende:

”Tænke I vel, at jeg skulde sige Eder det, som jeg ikke har villet sige Kajseren?”

34. Jørgen og hans Brud.

Jørgen, en ung og rask Bondesøn, men meget fattig, elskede en Pige fra en anden Landsby, og ønskede gjerne at ægte hende. Han henvendte sig derfor til Pigens Fader, og anholdt ordentlig om hende. Den Gamle modtog ham ganske venlig; dog sagde han ham reentud, at han ikke kunde give ham sin Datter, da han ingen Formue havde, og altsaa ikke kunde ernære en Kone. Jørgen gav ham til Svar, at han var frisk og stærk, og arbejdede med Lyst; det vilde altsaa sikkerlig ikke mangle dem paa Brød. Endvidere sagde han, at han paa nogle faa Aar havde sparet sig fem og tyve Rigsdaler i rede Penge, hvormed han kunde bestride Brylluppet og de første Udgifter; og siden havde han i Sinde, at fæste sig en liden Bondegaard, og haabede, med Guds Belsignelse og ved sin Flid at erhverve sig sit Brød. Derpaa svarede den Gamle:

”Velan! lad det endnu beroe et eller et par Aar med Brylluppet, indtil Du har fortjent noget mere; Du kan da altid faae min Datter.”

Med dette Svar gif Jørgen bedrøvet bort. Hans Elskede, som hedde Marie, var samme Dag i Kiøbstødet. Han gif hende imøde; og da han kom til hende, fortælte han hende alt, hvad han havde talt med hendes Fader, og var utilfreds, fordi den Gamle ikke havde villet indvilge hans Andragende.

Jmedens de nu saaledes gif ganske langsom med hinanden, stødte Jørgen med Foden mod noget, snublede og faldt. Det var allerede mørkt; han stod op igjen, og fælsede med Haanden, hvad han var falden over, og see! — det var en svær Pengepose, som han næppe kunde løfte fra Jorden. — Da de et Stykke derfra saae en Lyngild paa Marken, tilde de hen med Pengeposen, og begyndte at tælle. Der kom eet Hundrede Rigsdaler frem efter et andet, og Posen blev bestandig svær. Omfider fandt de, at der vare henved firetusinde Rigsdaler.

”Nu” — sagde Jørgen — ”vil din Fader sikkerlig give sit Minde til, at jeg maa faae Dig. Gud skee Tak, at vi have fundet denne Skat!”

Jmedens de saaledes ret glade gif med Pengeposen til Landsbyen, faldt den Tanke dem paa eengang ind, at nogen dog maatte have tabt disse Penge, og at de altsaa igjen maatte

levere dem fra sig; naar denne meldte sig; de vilde da atter være ligesaa fattige, som tilforn. Dog trøstede de sig igjen derved, at de i saa Tilfælde i det mindste vilde faae en god Gindløn.

Omfrider fattede de den Beslutning, at henvende sig til Stedets Præst, fortælle ham den hele Sag, og raadføre sig med ham. De gik strax hen til ham, fortælte ham alt, og sagde, at de vilde lade Pengeposen forblive i hans Forvaring, indtil den meldte sig, som havde mistet den. Præsten roesde deres Ærlighed, modtog Pengene i Forvaring, og lod bekjendtgjøre i de offentlige Tidender, at en Pose med Penge var funden paa Landevejen, hvorom den retmæssige Ejer kunde mælde sig hos ham.

Lillige lovede han ogsaa de unge Folk, at være dem behjælpelige, til at faae hinanden. Han anholdt selv hos den Gamle om hans Datter til Jørgen, og fik Jaordet. Han hjalp ogsaa til, at Jørgen kunde fæste den liden Bondegård, han saa gjerne vilde have, og forskaffede ham Kreaturer og Avlingsredskaber. Disse unge Folk ernærede sig nu flittig og redelig.

Imidlertid henlaae Pengene bestandig hos Præsten, uden at nogen meldte sig som Ejer til dem. Efter to Aars Forløb tog han Pengeposen, bragde den hen til de unge Folk, og sagde: efterdi Ingen har villet mælde sig til dem, saa tilhøre de med al Billighed Eder. Men, da det imidlertid dog var umuligt, at Noget endnu

kunde mælde sig, vilde han raade dem, at anvende Pengene vel, og købe noget Nyttigt derfor, de vilde da altid være sikke, Ejermanen maatte komme, naar han vilde.

De fulgte hans Raad. Jørgen købte den Bondegaaard, han hidtil kun havde haft i L  ste; og da den kostede lige firetusinde Rigsdaler, kunde han strax betale den reent ud. I kort Tid bragde han det og ved Flid og Arbejdssomhed saavidt, at Bondegaaarden var meget mere værd, end hvad han havde givet for den.

Nogle Aar derefter d  ede den gamle Præst. De   rlige Egtesolk nedlagde et Dokument hos den ny Præst, hvori de lovede, at hvis Nogen endnu skulde mælde sig til de fundne Penge, vilde de igjen fratræde Bondegaaarden. Og dette lovede de ikke blot for deres egen Person; men deres Børn og Børnebørn skulde ligeledes være forbundne dertil.

Et Aar vare forløbne efterat Jørgen havde fundet Pengene, da han en Dag var ude paa Marken, og saae paa Vejen en halvtild  kket Vogn, hvori sadde tvende Mandspersoner. Paa eensgang væltede Vognen og gik i stykker, de to Rejsende faldt ud, dog uden at komme til mindste Skade. Jørgen sprang hastig til, hjælp dem op, og bad dem venlig, at følge hjem med sig, for der at udhvile lidt. De modtog hans Indbydelse, og fulgte med. Undervejs begyndte en af de Fremmede, og sagde:

”Det

"Det er netop, som om dette Sted altid var forberet! Jeg kan ikke slippe her forbi, uden at eet eller andet Uheld skal møde mig. For ti Aar siden leed jeg en betydelig Skade her. Jeg kom fra Leipziger Messe, havde firetusinde Rigsdaler hos mig, og disse maatte jeg miste her."

"Hvad?" — sagde Jørgen — "firetusinde Rigsdaler har De mistet her? men har De da slet ingen Umage gjort Dem, for at faae Pengene igjen?"

"Det var mig umueligt, min Ven! — svarede den Fremmede. — "Jeg skulde nødvendigen til Holland, hvor et Skib allerede laae færdig, med hvilket jeg vilde gaae til Ostindien. Tiden var kort, og Skibet vilde ikke have ventet efter mig. Jeg kunde altsaa intet videre gjøre, end at jeg skrev til en Ven i Leipzig, og bad ham, at erkundige sig om de tabte Penge. Men han havde ikke faaet mit Brev, og altsaa er der ikke skeet mindste Efterspørgsel, om Noget har fundet Pengene, eller ej? Og, om det endog virkelig var skeet, hvor kunde jeg da vel troe, at Noget skulde være saa ærlig, og give mig Pengene igjen? Jeg har derfor heller ikke videre bekymret mig om den hele Sag, og nu rinder det mig blot i Tanke igjen, da jeg atter befinder mig paa dette ulykkelige Sted."

Jørgen vidste nu med fuld Visshed, at denne Fremmede var Ejermænden til de Penge, han for ti Aar siden havde fundet paa Landevejen.

Mangen anden vilde være bleven meget bedrøvet over, at han nu saa uformodentlig igjen skulde miste sit Gods, som han allerede saalænge havde været i Besiddelse af. Den ærlige Jørgen derimod glædede sig ret af Hjertet over, at han nu havde Læslighed, til igjen at overlevere denne Fremmede sin tabte Ejendom. Dog lod han sig endnu ikke mærke med noget; men førde de Fremmede hjem med sig, og bad dem tage til Takke med et Middagsmaaltid. Smedens hustru tilberedte Middagsmaden, løb han selv hen til Præsten, fortælte ham hele Sagen, og indbød ham ligeledes tilbords. — Efter Maaltidet førde han sine Fremmede rundt omkring paa Gaarden, viste dem sine Marker, Agre og Haver, og fortælte dem, hvormegent hans Avling aarlig indbragde. Omfærd vendte han sig til den ene Fremmede, og sagde:

”Alt, hvad De her seer, er Deres Ejendom, og tilhører ene og allene Dem. De firetusinde Rigsdaler, som De har tabt, har jeg fundet. Vor forrige brave Præst lod det sætte i de offentlige Lidender; men, da ingen mældte sig, købte jeg denne Bondegård for Pengene, med det faste Forsæt, engang igjen at overlevere ham den, som havde mistet Pengene, saasnart han mældte sig.“

Han fortælte ham den hele Historie. Den Fremmede vidste ikke, hvorledes han her var faren. Han saae snart paa een, snart paa en anden — omfærd gav han Jørgen sin Haand, roes:

roesde hans store Ærlighed, og spurgde ham, om han endnu foruden denne Gaard ejede en anden?

"Nej! — svarede Jørgen, — "men, hvis De ikke har lyst til at sælge denne Gaard, skal De dog bortleje den til en Anden: og jeg haaber, at De da giver mig Fortrinet for enhver Anden."

"Bedste Ven! — sagde den Fremmede, — "eders Medelighed fortjener visselig en større Belønning. Det er nu allerede ti Aar siden, at jeg har tabt disse Penge, som J har fundet. Eiden den Tid har Gud overordentlig velsignet min Handel i Ostindien, og allerede i endeel Aar har jeg ikke længere tænkt paa dette mit Tab. Fire tusinde Rigsdaler vilde nu ikke gøre mig stort rigere. Eder derimod vilde de gøre fattig, naar J skulde udbetale mig dem. Behold derfor hele denne Eiendom! Forsynet har skjenket Eder den, og jeg vilde gøre mig en Samvittighed af, at frastille Eder den. Den er eders! jeg skjenker Eder den hermed eensgang for alle, og glæder mig ret hjertelig, at jeg ved denne samme Lejlighed har lært at kjende en saa retsammen Mand."

Han tog derpaa det Dokument, som Præsten hidtil havde haft i sin Forvaring, og rev det ispykker. Derpaa opsatte han et nyt, hvori han skjenkede den ærlige Jørgen og hans Kone, samt deres Efterkommere Bøndegaarden til en beständig Arv og Eje, og tillige erindrede deres Medelighed med største Lovtale.

De ærlige Ægtefolk kunde nu ikke tilbageholde deres Taknemmelighedstaarer, praisde Guds underfulde Gørelse, og gjorde sig det her paa ny til en fast Regel, stedse at handle redelig. — Havde Jørgen fortiet Sagen for den Fremmede, vilde han unegtelig ogsaa have beholdt Bondegaarden; men dog aldrig med saa rolig en Samvittighed. Nu derimod kunde han nyde den glad og med en god Samvittighed. —

Du stedse Trofast, Ærlighed
indtil din Kolde Grav,
og viig ej mindste Fingersbred
Fra Dydens Bane af.
Da bli'er hver Byrde i din Stand
Dig taalelig og let;
Glad synger Du ved Brød og Vand,
som ved kostbarest' Nær.
Du da som paa en Blomstereng
dit Liv henvandrer fro;
og selv i Dødens visse Hjem
Du sjner idel Røe.

35. En ærlig Skyldner.

En Endsker, som var reist til Engelland, opholdt sig temmelig længe i London, saa at han fortærede alle de Penge, han havde haat med sig, i denne kostbare Stad. Han havde nu ingen Penge
til

til Tilbagerejsen, heller ingen Bekjendtere, han kunde anmode om Laan. Han var altsaa i største Forlegenhed. Bedrøvet passerede han adskillige Gader, og tænkte frem og tilbage over sin ulykkelige Forsatning.

Under disse Tanker kommer han omsider udenfor en riig Kiøbmands Huus. Paa een gang besinder han sig, og gaaer ind. Man spørger, hvad han vil? og han forlanger Herren i Huset i Tale. Man fører ham ind i et Værelse til Kiøbmanden; han fortæller ham fra først til sidst sine Omstændigheder, og anmoder ham til Slutning om et Laan. Kiøbmanden spørger:

"Hvad forskriver De mig da til Sikkerhed, naar jeg laaner Dem disse Penge?"

Lydskeren svarer:

"Jeg kan ingen anden Sikkerhed give Dem, end mit ærlige Ansigt."

Kiøbmanden betragtede ham en Tidlang; omsider sagde han:

"Velan! den Forsikring vil jeg troe."

Han gav ham derpaa hundrede Guineer (500 Rigsdaler). Lydskeren vilde give ham Beviis; men Engellænderen vilde intet have, og sagde, at hanborgede Lydskerens ærlige Ansigt uden Beviis.

Saa højmodig var Engellænderen, og ligesaa ærlig var Lydskeren; thi han rejsede uforløvet tilbage til sit Fædreland; og næppe var han

font.

kommen hjem, før han oversendte Kjøbmanden i London den laante Sum. Men denne sendte den atter med næste Skib tilbage, og desuden en anseelig Foræring, hvorhos han skrev:

"Det glæder mig meget, at jeg har hjulpet en ærlig Mand."

36. En god Søn.

I Frankrige er en Glætte ved Navn Noste, som forhen aarlig skulde stille en Refrat. Det var Skik her, at den mandoorne Ungdom fastede Lod indbyrdes, og den, Loddet traf, blev Soldat. I Aaret 1784 var den tredie Junji ansat til Lodfastning. En ung Knøs, ved Navn Mignot, som trolig ernærede sin gamle Fader ved sine Hænder's Gjerning, tænkte, at hvis Loddet maaskee traf ham, skulde hans Fader lide Mangel. Han gjorde derfor sine Kamerater det Tilbud, at han uden Lodfastning frivillig vilde være Soldat, naar enhver af dem vilde give ham noget i Penge til Skadesløsholdelse. De andre antog dette Forslag med Glæde, og enhver gav ham en Rigsdaler, hvorfor han frivillig blev Soldat.

I Begyndelsen troede man, at han maaskee havde Lyst til Krigsstanden, eller og gjorde det af Pengegjerrighed. Men snart saae man, at man havde taget fejl. Thi næppe havde han modtaget Pengene, før han overdrog den hele Sum

Sum til Fogden i Sognet, en meget ærlig Mand, og bad ham, Tid efter anden at tilstille hans Fader Pengene, alt eftersom han behøvede det. Han havde nu solgt sin Frihed, paa det han kunde være forsikket om, at hans Fader ikke skulde mangle det nødvendige Underhold.

Kjære Barn! plej din Fader i Alderdommen, og bedrøv ham ikke, saalænge han lever. Spr. 3, 14.

37. Exempel paa oprigtig Kjærlighed i Ægtestanden.

I en Landsby fem Mile fra Altona boede en fattig Skoemager, hvis Kone ganske havde mistet Synet efter en svær Sygdom. Andre fattige Folk, især paa Landet, betænke sig ofte længe, før de raadsføre sig med en ordentlig Læge, da de frygte for Udgifterne, og hellere behjælpe sig med usle Huusraad. Denne Skoemager derimod sparede intet, for igjen at forskaffe sin Kone Synet. Allerede i to til tre Aar havde han brugt mange Midler. Omfider hørde han tale om en berømt Djendoktor i Altona. Strax gav han sig ved haardt Wejr paa Vejen, og ledte sin blinde Kone derhen, for endnu ogsaa at forsøge dette. Doktoren lovede at helbrede hende, men forlangde fem og tyve Rigsdaler for Kuren. Dette var en heel Kapital for ham. En anden havde maaskee
ved

ved denne Fordring ladet sig afskrække; dog den gode Skoemager bragtes derved slet ikke til Betænkelighed, men blev fast ved sin Beslutning.

Han gik allene tilbage til sit Hjem, og solgte sin eneste Koe, som hartad udgjorde hans hele Ejendom, og som hidtil næsten ganske havde ernæret Familien — denne skilte han sig ved, af Kjerlighed til sin Kone, bragde Pengene med Glæde til Doktoren, og efter faa Uger førde han sin Kone fuldkommen seende tilbage til sin Hytte.

38. Har Du fejlet, da negt det ikke.

En Prins gik engang ombord paa en Galles, for der at bese de Fangne, som for deres Misgjerninger vare lagte i Lænker. Det smærtede ham inderlig ved at see saamange Mennesker, som kun vare halveddækkede med usle Pjalter, og Dag og Nat maatte føre de svære Alarer. Han besluttede derfor, i det mindste at skjenke een af disse Friheden.

Dog iforvejen vilde han undersøge, hvo af dem der bedst fortjende denne Velgjerning? Han spurgde derfor een efter en anden om Aarsagen, hvorfor han var hensat her?

Nu begyndte da Bejamringen for Alvor. Enhver for sig forsikkrede, at han var et ærligt, uskyldigt Menneske; onde Mennesker allene havde falskelig beført ham for Dyrigheden, og saaledes
var

var han uforfkyldt og paa uretfærdigste Maade hensat her. Enhver især bad Prinsen, at han endelig vilde forbarme sig over ham, og skjenke ham Friheden.

Omfrider kom Prinsen til et ungt, pjaltet Menneske, og spurgde ham ligeledes:

"Hvad har Du da gjort, siden man har dragt Dig herhid?"

"Naadige Herre!" — svarede han, — "jeg er et afskyeligt, ugudeligt Menneske. Jeg har ikke villet lystre min Gader, er løben bort fra ham, har siden ført et liderligt Livnet, har stjålet og bedraget Folk; ja, jeg behøvede vistnok et par Timer, til at fortælle Dem alle de onde Handlinger, jeg i mit Liv har begaaet. Gjerne vil jeg nu her lide min Straf, thi jeg veed, at jeg fuldkommen har fortjent den."

Prinsen vidste retvel, at de alle havde fortjent deres Straf. Dog om denne sidste havde han det bedste Haab, at han skulde forbedre sig, da han allerede erkjendte sine Forbrydelser. Han sagde desaaarsag leende:

"Hvorledes kommer da et saa afskyeligt, strafværdigt Menneske her blandt saamange ærlige Folk? Tag i Øjeblikket Jernet af ham, og lad ham løbe, paa det han ikke skal forføre disse mange Ærlige."

Strax blev han løst af sine Bænd, og sat i Frihed. De andre derimod, som ansaae sig for uskyldige, maatte forblive paa Gallejen. —

Hvo

Hvo som vil negte sine Misgjerninger,
for den skal det ikke lyffes; men hvo der
befjender, og afstaaer fra dem, finder Med-
ynk. Ordspr. 28, 13.

39. En Hedning, som eisser sin Fader højere, end sig selv.

I China, et hedensk Land i Asien, er en
Lov, som byder, at de Embedsmand, der ikke tro-
ligen forvalte de offentlige dem betroede Penge,
skulle miste begge Hænderne. — En Oppebørsels-
betjent havde engang begaaet hiin Forbrydelse,
og altsaa efter Landets Love fortjent denne grue-
somme Straf. Hans Datter vovede at træde
frem for Kajseren, for at bede for sin Fader.
Ydmyg fremstillede hun sig for Monarken af
China, og sagde:

"Jeg negter ikke, store Kajser! at min
ulykkelige Fader jo virkelig har fortjent Straf-
fen, og bør, ifølge vort Lands Love, miste begge
sine Hænder. Her ere de." —

Ved disse Ord trak hun Handskerne af,
rakde Kajseren sine egne Hænder, og blev ved:

"Ja, store Kajser! disse Hænder tilhøre
min ulykkelige Fader. De ere utilstrækkelige til
hans Families Underhold; modtag dem, og lad
derimod min Fader beholde sine, hvormed han
er"

ernærer min gamle Bedstefader, mine Brødre, Søstre og mig. „

Kajseren blev rørt ved denne gode Piges barnlige Kjerlighed, som vilde hengive sine egne Hænder for sin Fader. Han rødsde hende, lod hende i Fred gaae hjem, og benaadede Faderen for Datterens Skuld.

40. Værer barmhjertige, ligesom eders Fader er barmhjertig.

I den syvaarige Krig laae Hesserne en Winter i Førstendømmet Hildesheim i Westphalen. Da de forlode Winterquarteren, blev en syg Soldat liggende paa Vejen ikke langt fra Woltorf. En Bonde fra denne Landsbye saa ham, og gik forbi. Dog fortælte han det handelsviis i et andet Huus, hvor der boede bedre Folk. Konen sagde strax til sin Mand:

”Mand! hvad synes Dig? Skulle vi hente denne stakkels Karl, og hjælpe ham, saa godt vi kunne? Han er dog et Menneske! „

Manden vilde just ikke saa strax samtykke deri; thi han befrygtede, at Huset kunne blive befængt af Udsj eller een og anden smitsom Sygdom. Dog overtalte Konen ham saavidt, at han gik hen, mældte det for hele Sognet, og gjorde en Forbøn for den elændige og smægtende Syge.

Men han fandt ingen Bønhørelse; og ingen i hele Sognet vilde antage sig den ulykkelige Soldat.

Da den godhjertige Kone hørde dette, bad hun paa ny for den arme Forladte, og sagde til sin Mand:

"Nu maae vi hjælpe! — Du veed jo retvel, at den gode Gud har befaleet det. Vil Ingen antage sig det arme Menneske, ville vi være barmhjertige Samaritanere. Gaae! hent Hestene, spænd for Vognen, og bring den stakkels Karl herind under Tag."

Manden kunde nu ikke længere imodstaae, og den Syge blev hentet. Man iførde ham reent Linned og rene Klæder, og nedgrov hans sønderrevne Pjalter. Man kaldte og strax en Læge, som inden kort Tid fuldkommen helbredte ham.

Den retskaffne Kone var lutherst; men, da hun hørde, at den Syge var katholst, lod hun en katholst Præst hente til ham fra Peine. Kort, hun gjorde alt mueligt til hans Hjælp, og plejede ham saa vel og ufortrøden, at han igjen inden kort Tid blev en dygtig Arbejder. — Af Taknemmelighed tjende han siden trolig fem Aar i dette Huus. —

Denne brave Kone var et sandt Mønster for andre Mennesker; thi hun handlede saa ganske efter Guds Ord:

"Giv den Hungrige Brød; optag den fattige og Elændige i dit Huus; seer Du
en

en Nøgen, da meddeel ham Klæder, og vend ikke dit Dje bort fra den, som er af eet Kød med Dig. Jesai. 58, 7. «

41. Du skal ikke vidne falsk.

En fattig Mand, ved Navn Amynt, saae sig bestedt i stor Nød. Han kunde ikke længere tilvejebringe saameget, at han kunde møtte sine mange hungrige Børn; og en haardhjertig Mand, som han skyldte ti Rigsdaler, truede med at ville gjøre Indførsel i hans Smule Fattigdom, hvis han ikke inden faa Dage betalte Gælden. I denne Nød gif han hen til en riig Mand, og bad ham, at laane sig de ti Rigsdaler imod Beviis, hvilket han redelig igjen skulde indfri, saasnart han paa ny kunde fortjene noget.

Den Rige vilde ikke; han fortælte ham vidtløftigen, hvormange Penge han var bleven bedraget for. Amynt blev ved, han bad, bad ham med grædende Taarer for Guds Skyld; men den Rige lod sig ikke bevæge.

Omstider kom en Haandværksmand ind, som havde en Regning at afgjøre med den Rige; de bleve ueens om Regningen, og den Rige skældte Haandværksmanden for Skjelm og Tyv.

”Hvad? — sagde denne — ”er jeg en Skjelm og Tyv? Det skal De bevise; imorgen

lader jeg Dem indstævne for Retten. Ammynt har hørt det. „

Med disse Ord gik Haandværksmanden bort, og henvendte sig ufortøvet til en duelig Advokat. Den stakkels Ammynt blev imidlertid endnu staaende, og ventede paa, om han skulde faae noget? Omfider begyndte den Rige:

”Hør, Ammynt! jeg har her overilet mig, og kaldt Manden en Skjelm og Lys. Han anklager mig nu, og Du vil da blive fremstillet som Vidne; forraader Du mig, maa jeg offentlig for Retten gjøre ham Afbigt. Dette vilde jeg ansee for en stor Skam. Hør, gjør mig den Tjeneste, naar Du bliver spurgt, at sige, at Du intet har hørt. Jeg vil i Djebliffet laane Dig de ti Rigsdaler, Du har forlangt. „

”Herre! „ — svarede Ammynt, — ”anmod mig ikke derom. Det var jo at vidne falsk; min Pligt som redelig Mand, som god Christen, forbyder mig sligt. Hvis jeg skulde blive spurgt, om jeg har hørt det? bør jeg jo og tale Sandhed. „

Derpaa sagde den Rige atter:

”Hvis Du vil gjøre mig den Tjeneste, vil jeg skjenke Dig de ti Rigsdaler reent ud. „

Men Ammynt vægrede sig endnu bestandig, for at aflægge et falsk Vidnesbyrd. Omfider blev den Rige ved:

”Hvis Du vil hjælpe mig udaf disse fortrædelige Omstændigheder, vil jeg skjenke Dig
tyve

tyve Rigsdaler ; Du kommer derved udaf al din Nød og Elændighed. Betænk nu vel, hvad Du gør ! „

Men den ærlige Ammynt vedblev sin Beslutning, og sagde :

„Nej, min Herre ! dertil bringer De mig aldrig, at jeg skulde aflægge et falsk Vidnesbyrd. Biskop finder jeg mig bestedt i stor Nød ; mine Børn have allerede i to Dage ikke haft fuldt op af tørt Brød ; de ville græde og flage over Hunger, naar jeg kommer hjem. Dette vil anegtelig smærte mig som Fader. Man vil jage mig fra Huus og Hjem — men alt dette vil jeg hellere taale, end at jeg skulde foretage mig noget imod Pligt og Samvittighed. „

Saaledes talde Ammynt, og gik bort.

Den, som er sanddru, siger reent ud, hvad Sandhed er ; men et falsk Vidne besdrager. Ordspr. 12, 18.

42. Gjengældelsebret.

Hvor ofte skeer det ikke i Verden, at det ene Menneske har tiltænkt eller tilføjet det andet noget Ondt ; og siden føje dog Omstændighederne sig saaledes, at det selvsamme Onde vederfares ham selv, hvorved hans Ondskab bliver lønnet, og Guds Retfærdighed lagt for Dagen. Dette stadfæstes ved efterfølgende Historie :

Tre Rejsende fandt en Skat, og deelde den lige imellem sig. De fortsatte derpaa deres Rejse, og raadsloge med hinanden, hvorledes de bedst kunde anvende deres Rigdomme. Levnetsmidlerne vare imidlertid slupne, og man besluttede, at en af dem skulde gaae til nærmeste By, for der at indkøbe nye. Den Yngste af dem blev affendt.

Medens denne var borte, holdt de to Andre følgende Samtale imellem sig:

"Det var dog Skade, at dette unge Menneske kom til os, og vi altsaa skulde dele Skatten med ham. Dog, vi have jo gode Sidegevæhrer; naar han kommer tilbage, ville vi ombringe ham, og tilegne os hans Andeel."

Den Yngste tænkte undervejs:

"Vistnok er jeg nu paa eengang bleven rig. Men jeg vilde dog endnu have været rigere, hvis jeg havde fundet Skatten allene. Det koster mig imidlertid kun en liden Møje, ogsaa at tilvende mig de to Andres Andeel. Jeg vil forgifte de Fødevarer, jeg nu indkøber. Jeg siger da, at jeg allerede har spist i Byen, og lader mine Kamerater spise allene. De spise da uden ringeste Mistanke — døde af Giften; og den hele Skat tilhører mig."

Han fuldførte Beslutningen, forgiftede Fødevarerne, og bragte dem til sine Kamerater. Disse fuldførte ligeledes deres Beslutning, og dræbte den Yngste, strax ved hans Ankomst. De gave sig

fig derpaa ifærd med Maden, spiiisde Giften, og dæde.

Enhvers Ondskab var nu altsaa gjengiældt. Enhver af dem havde besluttet, at berøve sin Kamerat Skatten og Livet; og netop det selv samme vøderfoer dem alle. Thi de maatte alle tre lade Livet, uden at have nydt Skatten.

43. Det ene Menneske bør ikke foragte det andet.

En ung Adelsmand, der tjende som Page hos Ludvig Den Tolvte, Konge af Frankrige, var engang yderst opbragt paa en Bonde, og behandlede ham med største Foragt. Kongen, som fik dette at vide, befoel, at man om Middagen intet Brød skulde sætte for denne modtvillige Yngling, men allene Steeg og Wiin. Dette skeede. Pagen forlangde Brød, man gav ham intet. Han besværede sig derover hos Kongen, og denne spurgde ham, hvorfor han ikke var fornøjet med den Epise, han allerede havde faaet? Pagen svarede:

”Man har intet Brød givet mig; og Brødet er jo dog en nødvendig Deel til Livets Ophold.”

”Ey!” — sagde Kongen, — ”naar Du ikke kan undvære Brødet, hvi er Du da saa daarlig, at behandle dem slet og foragtelig, som

forstaae os det? hvi foragter Du Bonden, som ved sin sure Sveed og Møje frembringer Brødet af Jordens Skid? —

Have vi ikke alle een Fader? har ikke een og samme Gud skabt os? hvi foragte vi da hverandre? Malach. 2, 10.

44. Broderkjerlighed.

En riig Kjøbmand i London, ved Navn Dorben, havde toende Sønner. Den ældste overgav sig til alle Laster og Udsvævelser. Faderen blev meget opbragt derover, og da han saae, at hans Ende nærmede sig, gjorde han et Testamente, hvori han gjorde den vanartige Søn arveløs, og indsatte den Yngste til enesie Arving.

Strax derpaa døde han. Da den ældste Søn kom til Kundskab om sin Faders Død, gik han i sig selv, anstillede alvorlige Betragtninger over sit forrige Levnet, og angrede sine Forbrydelser. Da han omsider hørde, at han var gjort arveløs, fnurrede og flagede han ikke; men ærede sin Faders sidste Villie, og sagde intet videre, end: jeg har fortjent det.

Da den yngste Søn erfoer denne sin Broders Forbedring, var han ganske udeaf sig selv for Glæde, opsoegde ham, tog ham i Favn, og sagde:

”Min

"Min Broder! ved dette Testamente, Du her seer, har vor Fader indsat mig til eneste Arving af hans hele Formue, og udeluft Dig ganske. Men han har sikkerlig kun villet gøre det Menneske arveløs, Du dengang var, og ikke den, Du nu er. Da Du altsaa har forbedret Dig, giver jeg Dig med en god Villie den Andeel, der tilkommer Dig."

45. Uretfærdighedens aabenbare Straf.

En Bonde havde med fri Villie forrykket Pælen, som gjorde Markeskjellet imellem hans og hans Naboens Mark, og derved gjort sin Jord nogle Skridt større. Kort derefter steg han op i et Piletræ, som stod ved hans Mark, for at skære Bidier til Kurve. Stigen, hvorpaa han stod, gik ispykker, og — han faldt lige paa den forrykkede Pæl, som oventil var spids, og gik ind i Livet paa ham, hvoraf han døde.

Havde han ladet Pælen blive staaende paa sit Sted, var han uden tvivl ikke kommen til mindste Skade ved dette Fald, da Jordbunden var meget blød. Nu derimod gav Pælen, som han faldt paa, ham hans fortjente Løn.

Vee den, som forøger sit Gods med fremmet Gods. Habak. 2, 6.

46. En ærlig Bonde og en taknemmelig Jøde.

En ærlig Jøde rejste engang tilhest til Markedet, og havde et heelt Bælte fyldt med Penge om Livet. Paa Vejen maatte han ride igjennem en Flod, som ved Regnen var stegen højt over sine sædvanlige Bredder. Strømmen rev ham bort, og i Øjeblikket saae man hverken Hest eller Rytter mere. En Bonde stod ved Flodbredden, saae Ulykken — og da han godt kunde svømme, kastede han i en Hast Klæderne af sig, sprang i Vandet, og fik lykkelig fat paa Jøden. Med megen Møje bragde han ham i Land; men Hesten kunde han paa ingen Maade redde.

Jøden var imidlertid halvdød. Men da Bonden mere end eengang havde hørt, at man igjen kunne bringe Drufnede til Live, bar han ham strax i sit Huus, lagde ham paa et Knippe Straae, og gjorde sig al Umage, for igjen at bringe ham til Live. Det lykkedes ham, og Jøden kom virkelig til sig selv igjen.

Da han fuldkommen havde samlet sig fra Forstrækkelsen, takkede han sin Befrier inderlig. Nu vilde han gribe efter sine Penge, for at give ham en Belønning; men de vare borte. Han beklagede sig nu over, at hans Pengebælte var bortkommet, og sagde, at samme umuelig kunne være blevet i Vandet, saasom det var fastbundet om Livet.

Bon-

Bonden forstræffedes herover. Vel frændte hans Samvittighed ham, men det frænfede ham dog inderlig, at han derved ſkulde paa-
drage ſig en uforſkyldt Miſtanke. Han forſikrede ham ved alt, hvad helligt var, at han ingen Penge havde fundet hos ham, og ſegde at overtøde ham om, at hvis han havde haft i Sinde, at berøve ham hans Penge, havde han viſnok ikke gjort ſig ſaamegen Umage, for igjen at bringe ham til Live.

Skiondt Jøden endnu beſtandig ſtod i Tvivl, om Sagen virkelig ſaaledes forholdt ſig; vilde han dog ikke indlade ſig i Strid med den, ſom havde frelſt hans Liv; men anſaae Pengene ſom tabte, og rejste bort. Begge ſkiltes alſaa ikke ret fornøjede fra hinanden: Jøden var miſfor-
nøjet over, at han havde miſtet ſin Hest og ſine Penge; og Bonden var bekymret over, at han ſaa uſkyldigviis ſkulde blive miſtænkt for Tyverie.

Foraaret derpaa vilde Bonden føre ſin Mødding ud paa Algeren; i det han nu med Greben fæſtede noget Straae paa Vognen, blev han en Læderpung vaer, ſom laae i ſamme. Han tog den op, og fandt, at den var meget tung; han aabnede den, ſaae i den, og ſee! den var heel fuld af Guld. Guld af Forundring kaldte han paa ſin Kone, og ſagde:

"Hvor i al Verden komme diſſe mange Penge her i min Mødding?"

"Eh!"

"En — sagde Konen — de maae sikkerlig tilhøre Jøden, som Du forrige Efteraar reddede af Vandet. "

"Du har Ret, Kone! — sagde han: — Det glæder mig inderlig! Nu passerer jeg dog ikke længere for en Skjelm og Bedrager! Om kort Tid skal han have sine Penge igjen. Men hvorledes ere de komne her? "

De befændede sig nu frem og tilbage, og omsider formodede de, at Bæltet maatte være gaaet løs om Livet af Jøden, da han laae paa Straaknippet. Og strax derpaa var Straaet bleven udfastet paa Møddingen.

Den ærlige Bonde forvarede imidlertid Pengene med største Omhyggelighed, indtil en Lejlighed vilde tilbyde sig, til igjen at overlevere Jøden dem. Men nu var hans største Befyring, at han ikke vidste, hvad samme hedde, eller hvor han boede. Detsaarsag gik han ofte ved Markedstiden ud paa Landevejen, og gav nøje Agt paa, om han maaſkee igjen kunde faae Nye paa Jøden. Hans Kone og Børn maatte ligeledes flittig agte paa Enhver. Imidlertid kunde de dog ikke altid være paa Landevejen, og endeel Aar gik saaledes hen, uden at de traf Jøden.

Da det nu varede saalænge, søgte Konen omsider at overtale Manden, til at tage nogle af Pengene, og betale deres Gjæld med. Men Manden vilde ikke, skøndt han var fattig og i meget usle Omstændigheder. Hun plagede ham
uden

uden Ophør, og sagde, at de paa denne Maade kunna hjælpe sig udaf al deres Nød; Jøden var ikke at tænke paa, han kom ikke mere, og om han end virkelig indfandt sig, tilkom dem dog altid noget for deres Umage. Manden rystede bestandig med Hovedet, og sagde:

"Kone, søg ikke at overtale mig dertil! Pengene ere og skulle blive samlede paa mindste Skilling nær, indtil jeg faaer Ejermanden opspurgt, og igjen overleverer ham dem. Det var en skøn Vinding, om jeg for dette lumpyne Guld skulde bortgive min gode Samvittighed! — O nej, det gjør din Henrich ikke! Skiondt han er fattig, er han dog ærlig, og vil arbejde flittig; Gud vil da og sikkerlig bestjære ham og hans Børn det daglige Brød."

Omsider en Aften kom en Vogn, belæst med allehaande Varer, førende for Bondens Dør. Jøden, som Bonden havde reddet, var tilstede ved Vognen. Med en glad Mine traad han ind i Stuen, og sagde:

"Gud være hos Eder, I gode Folk! kjende I mig endnu?"

"Ach — raabde Bonden — Himlen skee Tak, at jeg seer Eder igjen! jeg har allerede længe ventet Eder!"

Jøden faldt ham ind i Talen, tog ham ved Haanden, og sagde:

"Bedste Ven! tilgiv mig, at jeg havde Eder mistænkt, for at have frataget mig mine Penge.

Penge. Saa ofte jeg er reist til Markedet, har jeg nøje erfundiget mig hos Goltene her i Egnen, om man ikke mærkede, at J blev rigere? om J havde betalt eders Giæld, eller opbygget Eder et bedre Huus? Men jeg hørde stedse, at J endnu var ligesaa fattig, som tilforn. Saaledes hengik nogle Aar, og jeg kunde nu med Visshed slutte, at J ikke havde berøvet mig mine Penge. Tilgiv mig derfor, og modtag endnu engang min hjerteligste Tak, fordi J har reddet mig. Jeg har her paa min Bogn medbragt nogle Varer, som jeg vil skjenke Eder, til et ringe Beviiis paa min Taknemmelighed. „

Saaledes talde den taknemmelige Jøde, og frembar derpaa Løj til Klæder, og mangehaande andre Ting, som Bonden retvel kunde bruge, tilligemed en skøn Sum Penge, som han lagde paa Bordet. Den fattige Bonde stod her ganske bestyrtset, og sagde:

”Bedste Ven! eders Penge ere virkelig her i mit Huus. Maaskee har J hørt af Andre, at jeg har fundet dem i min Nødding, og har vel tænkt, at jeg vilde beholde dem selv. Men, ved Gud! det faldt mig aldrig ind! allerede forlængesiden skulde jeg have bragt Eder dem, naar jeg kun havde vidst, hvor J boede. Velan, her ere de, tæl dem nu selv; jeg troer ikke, der skal mangle eneste Skilling. „

Jøden faldt i største Forundring over Mandens Ærlighed, og bad ham, ligeledes at be-

beholde disse Penge. Men Bonden var ikke at overtale dertil. Kun de andre Foræringer, Jøden havde bragt ham, beholdt han, for ikke at bedrøve ham.

Nu betalte han sin Gæld, og opbygde sig et nyt Hus, hvori Jøden hvergang besøgte ham, naar han rejste derigjennem. Disse gode Mennesker glædede sig da ret med hverandre, naar de tænkte paa den underlige Begivenhed, hvorved de vare bleve Venner.

47. Skjult Ondskab kommer ofte underlig for Dagen.

En Graverkarl grov en Grav paa en Kirkegaard, og opkastede derved et Dødningshoved. Strax derpaa saae han tilfældeviis, at samme bevægede sig. Han tog det op, for at spore Aarsagen, og fandt, at en Frø sad i samme, som bevægede det. Men derhos blev han ogsaa vaer, at et langt og svært Søm sad i Hjernefalten, som var drevet dybt ind i Hovedet.

Sagen forekommer ham betænkelig. Han tager Hovedet i et Tørflæde, og bærer det hen til Præsten. Denne falder i Forundring ved Synet, og bringes snarlig paa den Formodning, at et voldsomt Mord maatte være begaaet paa den Afdøde.

Han

Han tager sig fore at undersøge, hvo der er bleven begravet paa dette Sted. I lang Tid kunde han ingen sikker Efterretning indhente, og var allerede i Begreb med, at lade Sagen beroe. Omfider opdagede han dog, at en Smed var bleven begravet her, som var død for otte og tyve Aar siden. Strax efter Mandens Død havde Konen ægtet hans Svend, og var nedkommen i Barselseng i syvende Maaned efter Brylluppet. Begge Ægtefolk levede endnu.

Disse Efterretninger vakte en stor Mistanke om et begaaet Mord. Præsten lod Konen falde til sig; men iforvejen lagde han Dødningshovedet paa Bordet, og tildækkede det med et Klæde. Da Konen kom, spurgde han hende om allehaande Omstændigheder ved hendes første Mand's Sygdom og Død. Hun besvarede alle Spørgsmaale saa behjertet og uforfærdet, som om hun havde haft den bedste Samvittighed. Præsten spurgde bestandig videre; og, da han tilsidst lod sig mærke med Mistanke, blev hun vred, og truede med, at ville anklage ham. Dog Præsten lod sig ikke i mindste Maade forvirre eller afkræffe, men spurgde hende til Slutning, om hun vel endnu vilde kunne kjende sin Mand, naar hun saae ham? Hun blegnede, og spurgde ganske forkræffet, hvorledes dette vel var mueligt, da hendes Mand allerede havde været død i otte og tyve Aar? Præsten forsikrede hende, at han vilde vise hende det, og spurgde endnu engang, om hun

hun vel dristede sig til, at see ham lige i Øjnene? I samme Øjeblik tog han Klædet af Dødningshovedet, og sagde:

”See! det er din afdøde Mands Hoved, som anklager Dig!”

En grændseløs Skræk og Angest henrev Konen ved dette Syn, og hun raabde:

”Ach Gud! ja det er min Mands Hoved. Sømmet sidder der endnu, som jeg har været med at slaae deri.”

Hun bekjendte nu den hele skrækfulde Historie for Præsten. Hun fortælte, at hendes Mand altid havde været sygelig, og derhos levet hende forlænge: at hun omfider havde ønsket hans Død, især efterat han havde testamenteret hende hele Boet. Hertil kom endnu en utilladelig Umgang med deres Svend; og da hun omfider fandt sig frugtsommelig ved denne, havde hun frygtet for offentlig Skam og hendes Mands haarde Bebrejdelser. Alle disse Omstændigheder tilsammentagne havde forledet hende til den skrækfulde Beslutning, at ombringe ham. Midt i Nattens Stille listede hun sig til sin sovende Mands Seng, holdt ham et Øm paa Hovedet, og Svenden forrettede Slaget med en Hammer, hvoraf han og i Øjeblikket døde. Kort derefter holdt de Bryllup, og vare allerede i lang Tid sikre, i det de fuldt og fast troede, at der allerede forlængesiden var groet

Græs over denne Historie, og at den aldrig kunne komme for Dagens Lys.

Men hvor mærkelig toge de ikke fejl! — En Fars skulde være det Middel, hvorved Gud bragde deres Forbrydelse for Dagen. De bleve ufortøvet paagrebne, og fik den Straf, de for deres Ondskab havde fortjent. —

Gud skal føre Enhvers Gjerninger for Dommen, med alt, hvad som er skjult, enten det er Godt eller Ondt. Præd. 12, 14.

48. En tro Søn.

Følgende Historie har tildraget sig i Algier i Afrika. Denne Stad staaer under den tyrkiske Kaisers Herredømme. Indbyggerne bekjende sig til Muhameds Religion. De ere Svergere, og holde desaaarsag mange Krigsskibe, som bestandigen flakke om paa Søen, for at opsnappe de europæiske Nationers Skibe. Naar de faae saadant et, føre de alle de Christne, de finde derpaa, til Algier, og gjøre dem til Slaver, hvor de da maae forrette haardeste Arbejde, indtil deres Venner i Europa faae det at vide, og igjen løse dem ud.

Et ungt Menneske fra Sverrig var engang kommet i samme bedrøvelige Slaverie, og efterat han en Tidlang havde tjent som Slave, blev han
 igjen

igjen løskjøbt, og vilde nu fornøjet vende tilbage til Europa.

Men i det samme saae han atter en ny Flok Christne ankomme, som ganske nyligen var gjort til Fanger; og blandt dem blev han sin egen Fader vaer. Han lob hen, og gav sig tilkjende for ham. Begge græd af Glæde, over at de igjen saae hinanden; men de opløstede tillige en lydelig Jammerflage over den Ulykke, som var hændet Faderen.

Sønnen havde selv føelt, hvor tungt og trykkende det tyrkiske Slaveries Nag var; og han kunde lettelig forudsæe, at hans gamle Fader ikke ret længe vilde holde det ud. Han besluttede derfor, selv igjen at blive Slave, og træde i Faderens Sted. Han bad derfor Søerøveren, som havde fanget hans Fader, igjen at løslade ham, og beholde ham selv i hans Sted. Hans Begjæring blev strax indrømmet; thi han var endnu ung og stærk, og kunde altsaa bedre udholde svært Arbejde, end Faderen.

Deyen (eller Førsten) af Algier kom til Kundskab om denne Historie. Vel var han ingen Christen, og kjendte intet til det fjerde Bud; men dog gefaldt denne gode Søns barnlige Kjærlighed og Trostak ham saa vel, at han til Belønning ligeledes skjenkede ham Friheden, og at altsaa Fader og Søn med hinanden kunde vende tilbage til deres Fædreland.

49. Den brave sorte Mand.

Et engelsk Skib landede til Guinea i Afrika, hvis Indbyggere ere lutter sorte Mennesker. Her blev det en Tidlang liggende, og da det igjen afgik, maatte en Læge, som var meget syg, blive tilbage paa Kysten. Denne syge Engellænder hedde Murray; en Sort, ved Navn Eudjok, optog ham i sin Hytte, og plejede ham det bedste han kunde.

Kort Tid derefter ankom et hollandsk Skib. Nogle Sorte vare altfor nysgjerrige, vilde gjerne besee Skibet indvendig, og gik ombord paa samme. Men det bekom dem ilde; thi Hollænderne begik den store Uretfærdighed, at de med Magt holdt disse sorte Mennesker tilbage paa Skibet, sejlede bort med dem, og gjorde dem til Slaver.

De Fanges Forældre og Venner skrege af Fortvivlelse, da de saae Skibet sejle bort med deres Børn og Beslægtede. De forsamlede sig indbyrdes, og svore, at ville hevne sig paa det første hvide Menneske, som satte Fod paa deres Land.

Paa eensgang erindrede de sig den syge Murray, som opholdt sig i Eudjoks Hytte. Her, tænkte de, have vi en Lejlighed, til strax at hevne os paa de Hvide, naar vi ombringe ham. Anslaget faldt dem alle, og de raabde eenstemmig:

”Af-

"Afsked! afsked! til Eudjofs Hytte, der finde vi et hvidt Uhyre, hvoraf Enhver skal rive sit Stykke!"

De løb nu alle som Rasende til Eudjofs Hytte, og da de naaede den, skrege og brølede de med frygteligste Stemme:

"Giv os Murray herud! Murray! paa det vi kunne hugge ham Leed for Leed!"

Eudjof gaaer udenfor, standser dem ved Døren, og spørger ganske rolig:

Hvad har denne Hvide gjort Eder? hvorfor have I fattet dette dødelige Anslag imod ham?"

"Veed Du da ikke, — skrege de, — at denne Hvides Brødre have idag bortrovet nogle af vore Børn og Benner?"

Eudjof svarede dem endnu bestandig rolig:

"De Hvide, som have gjort dette, ere de største Skurke, som vi billigen burde ombringe, hvis vi havde dem her i vore Hænder. Men denne Hvide, som boer her hos mig, har slet ingen Deel i hines Forbrydelse, og har heller aldrig fornærmet Eder. I ville dog aldrig være saa ubillige og gruesomme, at ombringe denne Mand blot af den Marsag, fordi han er hvid? var det ikke største Uretfærdighed?"

Nogle af de Sorte vilde alligevel paa ingen Maade lade sig tilfredsstille. Men Eudjof tilsalde dem alvorlig, og sagde omsider:

"Hører! Murray er min Ven. Mit Hus er hans: og jeg er derfor skyldig, til at forsvare ham til sidste Blodssdraabe. Vove I derfor nu, at tilføje min Ven noget Ondt, skulle I først gjenneembore dette Hjerte."

Disse sidste Ord gjorde den bedste Virkning. De vendte ganske rolige tilbage, og skammede sig ved, at de i deres Brede vare gangne saa vidt, og havde villet ombringe en Uskyldig.

Murray blev altsaa i Live, fik sin forrige Sundhed, og strax derpaa ogsaa Lejlighed, til med et andet engelsk Skib at komme tilbage til sit Fædreland. Den brave Eudjof havde han allene at takke for sit Liv. Denne sorte Mand var en Hedning; men dog visnok langt bedre, end mange tusinde Hvide, som kalde sig Christne.

50. FIVE FRISTELSER.

For mange Aar siden regjerede en Konge i Sparta, ved Navn Kleomenes. Hos samme indfandt sig en fremmed Første og vilde overtale ham til noget, som vilde have været høist skadeligt for hans Fædreland; derhos tilbød han ham en stor Sum Penge, hvis han vilde gjøre, hvad han forlangde. Kleomenes afflog det. Den Anden tilbød ham endnu engang saameget; og, da han heller ikke kunde udrette noget dermed, steg han omsider til halvtredsindstyve Talenter (som

(som efter vore Penge udgiøre omtrent 40,000 Rigsdaler.)

Kleomenes' lille Datter, et Barn paa otte Aar, som just til samme Tid var i Bærelset, raabde nu paa eensang:

"Fader! forsøjer Du Dig ikke bort, vil dog denne Fremmede omsider bestikke Dig."

Kongen fulgte sin Datters Raad, rejste sig i en Hast, og gik ind i et andet Bærelse. Den Fremmede blev nu ikke mere indladt for ham, og maatte igjen rejse bort med usorrettet Sag.

Hadde Kleomenes' længere laant sit Øre til Forsørerens Stemme, lettelig havde da Pengene kunnet blænde og forføre ham til Utroskab imod hans Fædreland. Hvor godt er det derfor, naar man undviger Griftelserne til det Onde! —

Glye for Synden, som for en Slange; thi kommer Du den for nær, stikker den Dig. Syr. 21, 2.

51. En tro Datter.

Kaiser Joseph den Anden saae engang en Aften, paa en Spadseretour, en ung Pige, som hartad ganske henfald i Taarer. Han spurgde om Aarsagen, og hun fortælte ham, at hendes Fader havde været Kaptein, var falden i Krigen, og havde slet ingen Midler efterladt sig; hendes

Moder var syg; hun selv havde hidtil anstrængt alle sine Kræfter, for at forskaffe sin syge Moder det fornødne Underhold og Pleje; men hendes Kræfter vare altfor svage. — Saaledes talde hun, og udsøste paa ny en Strøm af Taarer. (Men hun vidste ikke, at hun talde med Kajseren). Kajseren sagde derfor til hende:

"Har De da ikke endnu henvendt Dem til Kajseren?"

"Nej!" — svarede hun — "kunne vel vore Klager trænge sig til hans Throne?"

Kajseren lovede, at indlægge en Bøn for hende. Han udgav sig for Lieutenant, og sagde, at han stod i Tjeneste ved det kaiserlige Hof, og boede paa Slottet; hun skulde kunns Dagen efter komme til ham. Derhos sagde han hende et opdigtet Navn, hun skulde spørge efter; og nu forlod han hende.

Næste Dag til bestemt Tid indfandt hun sig paa det kaiserlige Slot, og spurgde efter Lieutenanten, hvorhos hun nævnte det Navn, Kajseren havde sagt hende. De kaiserlige Betjente, som allerede iforvejen vare underrettede herom, førde hende ligetil Kajserens Gemak. Hvor forstrækkedes hun ikke, da hun saae sin Monark, og fandt, at det netop var den selv samme, hun Aftenen tilforn havde talt med, og anseet for en Officier! — For Skræk og Forundring kunde hun ikke fremføre eneste Ord. — Men den milde og
men:

menneſkefjerlige Monark tog hende ved Haanden, og tiltalte hende i al Venlighed ſaaledes:

”Her, min Datter, ere trehundrede Dukater til eders Moder, femhundrede for eders barnlige Kjerlighed og aabenhjertige Tillid til mig, og her en Anviisning, ſom forſikkrer Eder begge en aarlig Penſion af femhundrede Rigsdaler.“ —

Hvo, ſom viſer Belgjærninger imod Forældre, ſkal aldrig glemmes, og alt Gode ſkal blive ham til Deel. Syr. 3, 16.

52. Gud veed Midler til at aabenbare Ondſkaben, og redde Uſkyldigheden.

En Mand, ſom man efter udvortes ſkin anſaae for meget ærlig, drev hemmelig Stratenroverie, hvorved han havde ſit rigelige Udkomme. Iſær lurede han paa de Handlende, ſom rejſede til og fra Markedet.

Engang overfaldt han en Kiøbmand paa Landevejen, vilde fratage ham hans Penge; og, da ſamme ſatte ſig til Modværge, gav han ham nogle dødelige Stik. Nu fratog han ham baade Penge og Uhr, lod ham ligge, og gik bort. Og, for ikke at blive røbet, tømte han Kiøbmandens Pengebælte, og kaſtede det fra ſig.

Strax derpaa kom en anden Rejſende ad ſamme Vej, fandt det tomme Pengebælte, og,

da samme endnu var godt og brugbart, tog han det op, og bandt det om Livet. — Nu kom han til Stedet, hvor den saarede Kjøbmand laae. Han betragtede ham, føelde paa ham, — og, da han endnu sporede Varme hos ham, tog han sig af ham, som en barmhjertig Samaritan, og forsøgte, om han igjen kunde bringe ham til Live.

Under disse saa velgiørende Bestræbelser blev han overrasket af nogle Bønder, som ansaae ham for Morderen, og toge ham fangen. Hvor meget han end forsøgte sin Uskyldighed, det hjalp ikke; man trak ham for Ketten.

Dommerne lode ham visitere; man fandt den myrdede Kjøbmands Pengebælte hos ham, som sammes Beflægtede meget nøje kjendte. Efter alle Omstændigheder var det altsaa temmelig sandsynligt, at han var Morderen. Og, skiondt han ikke tilstod det, blev han alligevel dømt til Døde.

Den virkelige Morder havde imidlertid hørt om hele Sagen, og var saa forboven, at han endog indfandt sig i Fængslet, for at see den Ulykkelige, som skulde lide for hans Misgjerning.

O nedrige Ondskabsfulde! vær kun ikke saa sikker! snarlig kan Bladet vende sig. Glød Dig kun ikke saa hjertelig over en Misforstaaelse! Gud veed, at redde Uskyldigheden, om end Alt modsætter sig den; om end intet Menneske tænkte paa, at Du kunne være Gjerningsmanden.

Jme:

Imedens han var gaaen hen i Fængslet, for at see det Menneske, som skulde døe uskyldig, opbrak hans Karl hans Chatolle, borttog blandt andet den myrdede Kiøbmands Uhr, og solgde det til en Jøde. Jøden bød det tilfals, og kom omsider med det til en Mand, som fjendte det. Denne angav det for Retten. Man spurgde Jøden, hvor han havde faaet Uhret? Han forklarede sig. Derved kom den hele Sag for Dagen, og det endnu til rette Tid, medens den Uskyldige endnu levede. Denne blev nu løsladt; den sande Gjerningsmand derimod uforsøvet fængslet, og fik sin fortjente Løn. —

Gud er retfærdig i alle sine Beje, og hellig i alle sine Gjærninger. Ps. 145, 17.

53. En velgiørende Græve.

I Böhmen boede en Græve, som var en overmaade stor Elsker af Heste. Han havde anlagt et Stutterie, hvorpaa han anvendte store Summer, og hvor de skønneste Heste bleve opelskede.

I den haarde Dyrtid i Aaret 1771, da Havren steg til en umaadelig høj Priis, gav man ham det Raad, at affkaffe Hestene. Dog paa ingen Maade kunde han overtale sig dertil, da disse Dyr skjenkede ham saamegen Fornøjelse.

Hver

Hver Morgen besøgte han Stalden, for at forlyste sine Dine ved Synet af de skønne Dyr. Da han engang gik tilbage fra Stalden til sit Slot, mødte ham en fattig, af Hunger udtæret Kone, som med grædende Taarer kastede sig for hans Fødder, og sagde:

"Ach! Deres Excellence, hvem der dog i denne Tid var en Hest!"

Græven studsede, og spurgde: "Hvorfor det, gamle Mo'er?"

"Ach!" — svarede hun, — "imedens jeg med min syge Mand og tre Børn er nærved at forgaae af Hunger, have Deres Heste hver Dag fuldt op af Foder, og see stærke og trivelige ud."

Græven gav hende en Dukat, gik ind i sit Gemak, og var ganske fordybet i Tanter. Efter et kort Overlæg beholdt Menneskekjerlighed Sejer over hans Hjertes Tilbøjelighed. Han troede nu det var bedre, at undvære Hestene, end lade sine Undersaattere omkomme af Hunger. Han solgte derfor alle sine Heste, paa to Rides heste nær. Den Havre, han havde i Forraad, lod han uddele blandt sine Undersaattere. Høet solgte han ligeledes. Pengene, han indløste for Hestene og Høet, anvendte han paa de Fattiges Forsørgelse. Og nu havde han den Glæde, at ingen af hans Undersaattere døde af Hunger.

Strax derpaa udbrød et Oprør blandt de böhmiske Bønder. Rebellerne røvede og plyndrede

drede, og en Sværm af samme nærmede sig ogsaa den velgiørende Græves Godser. De opfordrede sammes Undersaattere, til ligeledes at foreene sig med dem, og være behjælpelige, til at udflyndre Grævens Slotte. Men de gode Folk gjorde det ikke; de erindrede sig endnu med Taknemmelighed de Belgjærninger, Græven havde bevist dem i hiin dyre Tid. Ja, de grebe saagar til Vaaben, for med Magt at tilbagedrive disse Røvere fra deres Herres Godser.

Græven, som var kaiserlig General, opholdt sig dengang i Wien. Sagen blev ham berettet. Han kunde ikke læse Brevet uden inderligste Glædestaarer, og udraabde:

”Hvormeget Tak skylder jeg ikke den gamle behjertede Kone! Hun skal, saalænge hun lever, nyde en aarlig Livrente. Havde hun ikke saa rørende forestillet mig sin Nød, var maaskee nu en stor Deel af mine Undersaattere omkommen af Hunger; mine Forvaltere og Betjentere ihjelslagne, og mine Slotte og Haver forstyrrede.”

Den laaner Jehova, som viser Gødhed mod den Fattige; hans Belgjærninger vil han rigelig belønne ham. Ordspr. 19, 17.

54. En ærlig Tiggerdreng.

Da Hertug Ernst August af Brunsvig engang var i Venedig, bad en fattig Dreng
ham

ham om en Almisse. "Jeg har ingen Smaa-
penge; — sagde han; og Drengen tilbød sig,
at gaae hen, og bytte en Dukat. Hertugen loe,
gav ham en Dukat, og tænkte aldrig paa, at
Drengen kom igjen. Dog efter faa Minuter
kom den ærlige Dreng tilbage, og bragde ham
Smaaapenge.

Hertugen forundrede sig storlig over
Drengens Ærlighed, og skjenkede ham ikke
alleneſte Pengene, men tog ham ogsaa med sig
til Tydſkland, lod ham oplære, og befordrede
ham ſiden til et anſeeligt Embede.

55. Man bør ikke gjøre Godt af Egennytte.

Efter en haard Winter indfaldt pludſelig
Tøvejr. Sneen ſmeltede; alle Bække og Floder
voxde; de tilfroſne Strømme brak op, ſiege til
en frygtelig Højde, og væltede ſore Tiſſtykker
bort med ſig. Ved denne Omſtændighed blev
mangt et Huus, ſom ſtod ved Vandet, og mangen
Broe beſkadiget.

I Verona i Italien var en ſtor Broe
bygget over en bred Strøm. Paa ſamme ſtod
et lidet Huus, hvori en Toldbetjent boede, ſom
oppebar Tolden og Broepengene. Denne Broe
blev ligeledes dengang bortreven af Strømmens
og Tiſſtykernes Magt; dog ikke heel paa een-
gang,

gang, men lidt efter lidt. Først bleve begge Enderne bortrevne. Soldbetjenten kunde altsaa ikke længere komme i Land. Smidlertid bortrev Strømmen bestandig mere af Broen, og man saa allerede tydelig for Øjnene, at ogsaa den øvrige Deel tilligemed Soldbetjentens Huus vilde gaae bort. Den stakkels Mand tilligemed hans Kone og Børn opløstede et ynkeligt Skrig, og raabde om Hjælp. Men ingen kunde redde dem. — Broen styrtede bestandig alt mere ind, Faren blev hvert Øjeblik større, de saa deres visse Død for Øjne; de fordobblede deres Angestskrig — men endnu kom ingen Hjælp. Mange tusinde Mennesker stode ved Strandbredden, og havde Medynk med de Ulykkelige; men hvem kunde hjælpe dem? hvem vilde vel vove, med en skrøbelig Baad at sejle igjennem den rivende Strøm og de uhyre Jisstykker hen til Broen, og afhente den ulykkelige Familie?

Omfrider kom en Græve, ved Navn Spolverini, ridende til paa sin prægtige Hest, holdt en stor Pung fuld af Guld i Bejret, og raabde:

”Den, som redder disse Ulykkelige, skal have tohundrede Dukater til Belønning. Grift Mod! uforfærdede!”

Saaledes raabde Græven uafsladelig, og holdt Pungen højt i Bejret. Alle saa begjærlig hen til den, men ingen vovede dog, at fortjene den.

Van-

Bandet voxer imidlertid bestandig højere, Windene tude, Bølgerne bruse frygtelig, Iisstykkerne komme alt hyppigere, Soldbetjenten, hans Kone og Børn fordobble bestandig deres Klageraab om Hjælp — men ingen Befrier vises sig.

Dog — en Bonde i en slet Dragt vover det, springer i en uffel lille Baad, arbejder sig med største Møje igjennem Stormen og Bølgerne imellem Iisstykkerne, og naaer omsider lykkelig Broen. Men — Soldbetjenten havde mange Børn, og Baaden var kun lille; de kunde derfor ikke alle rummes i den paa een gang. Han tog altsaa en Deel af de Ulykkelige, bragde dem lykkelig til Land; — og uforsøvet begav han sig andengang i denne store Fare, kom lykkelig til Broen — men endnu kunde han ikke optage dem alle i sin Baad, han medtog derfor atter kun en Deel af dem; og, efterat han ogsaa havde bragt disse til Land, forsøgte han det tredie gang — og det lykkedes ham saaledes omsider, at holde den hele Familie ved Live. Og næppe vare de sidste komne til Land, før hele Broen tilligemed Soldbetjentens Huus styrtede sammen.

Alle Tilskuerne glædede sig inderlig over de gode Folks lykkelige Frelse, og beundrede storligen Bondens Mod. Den veldædige Græve reed ham venlig imøde, rakte ham Pungen med Guldet, og raabte:

”Her.

"Her, min Ven! her er din velfortjente Løn. Kom! modtag den!"

Men den retskaffne Bonde svarede:

"Hvad jeg gjorde, gjorde jeg af Menneſkefjerlighed; ikke for Belønningens Skyld har jeg vovet mig, thi mit Liv er ikke tilfals for Guld. Vel er jeg kun fattig, dog lider jeg ingen Mangel. — Vil De imidlertid gjøre en god Anvendelse af diſſe Deres Penge, ſaa giv den fattige Soldbetjent dem, ſom i dette Djeblig har miſtet alt, hvad han ejede."

Saaledes talde Bonden, vendte ſig derpaa om, og gik bort. Ingen vidſte, hvorfra han var, eller hvad han hedde. — Det var en ſand og dydig Chriſten; thi han vovede frivillig ſit Liv for ſine Medmenneſker, og anſaae det for Pligt, at adlyde Johannis Ord: (1 Joh. 3, 16.)

"Vi bør ogſaa ſætte vort Liv til for vore Brødre."

og Jeſu Befaling: (Luc. 6, 35.)

"Gjører Godt, uden at vente noget derfor; ſaa ſkal eders Løn worde ſtor, og I ſkulle kaldes den Højſtes Børn."

56. Gud allene Æren.

Store Herrer ere ſom ofteſt omringede af Hyklere, der roſe dem i deres Paahør, og til-

J

lægge,

lægge dem større Ære, Guldkommenheder og Fortrin, end dem virkelig tilkommer. Men fornuftige Folk høre ikke gjerne Smigerens Stemme.

Rnud, Konge i Danmark, giver os et Exempel herpaa. Denne spadserede engang ved Strandbredden. Hans Tjenere, som ledsagede ham, smigrede ham ved allehaande Lovtaler, opbrøjede hans Magt, og sagde blandt andet, "at han ene havde at befale og byde over Lande og hele Have."

Kongen, som vilde bestemme disse ubeskedne Hyflere, satte sig ned ved Strandbredden, ganske tæt ved Vandet, og sagde:

"Hav! jeg byder Dig, at Du ikke kommer mig for nær, eller gør mit Legeme vaadt."

Da Havbølgerne ikke desto mindre bestandig sloge op imod ham, og gjorde ham ganske vaad, vendte han sig til sine Tjenere, og sagde:

"I Dienstkælle! seer her eders mægtige Konge, som har at byde og befale over Lande og hele Have, og som dog ved sin Befaling ikke kan afholde en eneste Vanddraabe fra sig! — Ingen er mægtig, uden Gud; og Ingen tilkommer den Ære, at kaldes mægtig, uden ham, som har skabt og opholder alle Ting."

57. De stakkels Gamle.

En ærlig Bonde, ved Navn Jacob, og hans Kone, fortjene for deres Samvittighedsfuldhed og retskaffne Sindelag at anføres til Exempel.

Tilforn havde de levet i Velstand; ingen Ting havde manglet dem, og de kunde ogsaa meddele de Fattige mangen Almisse. Men Uheld paa Uheld tvang dem, til at sætte sig i Gæld; omfider fortærede saagar en overhaandtagende Ildbrand deres Huus med alt, som fandtes deri.

Hvad var nu her at gjøre? De havde ikke Formue, til at opbygge et nyt Huus, og vidste altsaa intet andet Raad, end at sælge deres Jordlod til en riig Bonde, som og strax paa- tog sig deres Gæld. Derpaa flyttede de til en anden nærliggende Landsby, og fæstede der et lille Huus med Have, som stod eensom ved Enden af Landsbyen.

Her levede de i meget trange Omstændigheder. Vel arbejdede de, saameget de kunde, men de vare begge allerede gamle og svage, og kunde ikke fortjene synderlig. Ogsaa skammede de sig, ved at anmode andre Folk om noget, og lede hellere yderste Mangel, som ofte var saasor, at de havde maattet døe af Sult, hvis ikke adskillige velhavende Indvaanere i Landsbyen uanmodede havde meddeelt dem Levnetsmidler.

Engang stod den gamle Olding med vaade Øjne for Vinduet i sin lille Hytte, og saae ud. Hans Hjerte var beflemet af Næringsforger; thi endnu aldrig havde deres Nød været saastor, som nu. Det var Søndag. Det ringede til Kirke. Han saae velklædte Mænd og Koner fra de nærliggende Landsbyer gaae forbi hans Hytte til Kirken. Ved Synet af dem tænkte han paa de forrige Tider, da han ogsaa havde nydt denne Lykke; thi for nærværende Tid kunde hverken han eller hans Kone længere besøge Kirken, saasom de ingen Klæder havde.

Konen sad i en Krog i Stuen, holdt Forflædet for Øjnene, begræd sin Nød, og især smærtede det hende, at hun ikke om Søndagen kunde tage Deel i Gudstjenesten.

Manden saae en Tidlang med ufravendte Øjne henudover den viide Mark; derpaa løftede han Øjnene taarefulde mod Himmelen; strax sank Hovedet igjen ned paa Brystet, og Taarerne rullede ned over hans Kinder. Nu tog han en opbyggelig Sangbog, bladede i den, og søgte en Sang om Forsynet, som han erindrede sig, og hvori stod, at Gud endog bespiisde Fuglene under Himmelen.

I det han saaledes bladede i Bogen, saae han en ung, velklædt Mand komme opad Landevejen, som satte sig i Græsset udenfor hans Hytte, for at udhvile lidet. Her aabnede han sin Rejse-
taske, tog nogle Papirer frem, gjennemsaae dem,
lag-

lagde dem igjen sammen, og puttede dem atter i Tasken. Strax derpaa rejsde han sig, og vandrede videre opad Landevejen.

Saa Minuter derefter gik den Gamle udenfor, for at tage en Smule frisk Luft, og under den skivne Naturs Betragtning forglemme sin Kummer. Tilfældsviis kom han til Stedet, hvor den Fremmede havde sadt. Her skinner noget Hvidt ham i Øinene. Han gaaer nærmere til; det er et sammenlagt Stykke Papir. Han tager det op, det forekommer ham svært; han aabner det, og — hvor besyrtset bliver han, da to store Guldpenge blinke ham i Øinene!

"Mo'er! Mo'er!" — raabde han — "kom engang herud!" Og da hun kom, blev han ved: "Mo'er, see, hvad en Vandringsmand nylig har tabt her! Har Du vel set sligt?"

"Barmhjertige Himmel!" — sagde Konen; — "seer Du, Ga'er? Gud forlader os ikke. — Naar Nøden er størst, saa hjælper han. — Jeg var ret hungrig, Ga'er, jeg vilde kun ikke sige det, og Du sikkerlig ogsaa. Og betragt engang din Kjøle! der er mere end nok til en ny, og til en ny Trøje og Livstykke til mig. Seer Du vel, Gud hjælper!"

"Ja," sagde Manden — "Gud hjælper, men ikke ved disse Penge. Jeg siger Dig jo, de tilhøre en Vandringsmand. Han kan endnu ikke være ret langt borte."

”O, han behøver dem maaskee ikke!“ sagde Konen. — ”Han bryder sig sikkerlig ikke om dem! ellers havde han nok været forsigtigere dermed!“

”Sandt nok!“ — svarede Manden, derpaa betænkte han sig en Smule, og blev omsider ved: ”men, Mo’er, de tilhøre ham dog. Og om han end ikke bryder sig derom, om han end ikke veed, hvor han har tabt dem — Gud veed det dog. Fat Dig, og lad Dig ikke forblinde af Guldet!“

Konen forestillede ham endnu engang den store Rød, hvori de befandt sig. Manden begyndte og at vakle i sit gode Forsæt, og var tvivlsom, hvad han skulde gjøre. Dog snart befindede han sig igjen, og sagde:

”Nej! nej! see kun, hvor skøn Eæden staaer, her ligesom os Birkedommerens Høede, der Fogdens Byg, og hiit Præstens Rug, de kunne sandelig ikke fortære det alt allene, de ville sikkerlig ogsaa betænke os med lidet. Og see kun, her vifter Vinden allerede over Stubben, og jager mig Ulden af de tørre Tidselknopper i Ansigtet; Høsten er nær, og denne Høst kunde maaskee tage os bort med fra Verden. Snart gaaer Vinden over vor Grav, og saa nær Gravens Bredde skulde vi handle uredelig? Jeg bliver bange, Mo’er, meget bange. Bort, bort med Guldet! Det forekommer mig, som om jeg allerede var død, og stod for Verdens Dommer, og han sagde til mig: Du har dit sneehvide Haar
med

med Vre, og for et par Guldstykker har Du bes-
kæmmet dit graae Haar; skam Dig! „

Denne Tale gik Konen saaledes til Hjerter,
at hun ganske forstræffet raabde:

”Gode Gud! vi vilde hellere døe af Sult.
Du har Ret, Fa’er; det er Samvittigheden!
Du gjør mig angst og bange, som om jeg havde
Sjæalet; løb, løb, alt hvad dine gamle Been
kunne, jeg vil bringe Dig din Stof. — Gud
give kun, Du igjen maa indhente Vandrings-
manden! „

Skælvende iilde Konen ind i Huset; og
skælvende gik den Gamle frem og tilbage, og
saae ængstelig henad Landevejen.

Nu kom den Gamle ud af Hytten, rakte
ham Stokken, og sagde: ”Der, Fa’er! og nu
saa gesvindt, som Du kan! Landevejen krummer
sig her et godt Stykke, naar Du følger Gangstien
igjennem Krattet, kan Du endnu naae ham hist-
nede ved Enden af Skoven. Til, til! give Gud,
at Du kun endnu maa indhente ham! „

Disse Ord raabde hun endnu efter ham,
thi han var allerede paa Vejen; og anstrængede
alle Kræfter, for kun snart at indhente Van-
dringsmanden. Konen saa efter ham, og, da
det forekom hende, som om han gik for lang-
som, iilde hun ængstelig efter ham, naaede ham,
greb hans Arm, og sagde: ”Jeg er dog endnu
noget raskere, end Du; jeg kan understøtte Dig,
hold Dig kun ved mig! „

Saaledes rokkede begge de Gamle afsted, hastigere end tilforn. Hvo der her havde seet dem, havde vidst deres Omstændigheder, og Hensigten, hvori de foretog denne iilsfærdige Gang; havde maattet fælde Glædestaarer, og takke Gud, som giver Menneskene Kraft, til at staae saa faste i det Gode, at Hungeren selv ikke kan rokke dem, Guldets Glæde ikke forblinde dem.

Mand og Kone tilde igjennem Kratstoven, og naaede snart Enden af samme. Nu vare de ved Landevejen, og saae med inderlig Glæde, at de vare foran Vandringsmanden, og at samme først nu nærmede sig dem, efterat de igjen havde draget Vejret og en Smule udhvilet sig.

"Min Herre," sagde den ærlige Olding; "her ere to Guldpenge, som De hidhænge, udenfor den sidste Hytte af Landsbyen, har trukket op af Deres Rejssetaske og tabt i Græsset."

Ynglingen betragtede begge de Gamle med Forundring og Højagtelse; dernæst saae han paa deres pjaltede Klæder, som valde hans Medynk; og omsider sagde han:

"J synes at være fattige?"

"Meget fattige, min Herre!" svarede Manden. "Men vi ville gjerne blive ved at være ærlige," — sagde Konen; — "der har De Deres Penge."

Ynglingen var tvivlsom, om han skulde imodtage dem; han betænkte sig lidt — omsider modtog han dem, og sagde:

"Jeg

"Jeg modtager dem, saasom jeg maaskee kunde bruge dem der, hvor jeg agter mig hen. Der vil jeg give Eder noget, som jeg idag kan udbydere; og naar jeg igjen kommer tilbage, haaber I see, at der gives Mennesker, som vide at sætte Pris paa ærlig Armød. — Jeg vil ogsaa sige Eder, I gode Folk, hvor jeg maaskee vil behøve disse Tøngestykker. Jeg gaar, for at besøge mine Forældre, som jeg for tolv Aar siden forlod som en ung Haandværksbønd. I kunde ellers have jeg ikke hørt det mindste til dem, og veed ogsaa slet ikke, i hvilke Omstændigheder de nu befinde sig."

Den Gamle saae betænkelig til sin Søn, og sagde: "Hører Du, Mo'er? har jeg ikke sagt, den Fremmede kunde maaskee nødvendig bringe Pengene? — Men, min Herre, hvor kommer det sig, at De i saa lang Tid ikke har hørt noget fra deres Forældre?"

Unglingen svarede: "Efterat jeg var rejst fra mine Forældre, arbejdede jeg et Aar i Hamborg. Jeg led mig overtale, til at gjøre nogle Skrifter tilføjes. Det skrev jeg et par gange hjem, men fik intet Svar. Uden tvivl have mine Forældre ikke faaet Brevene; maaskee vare de og allerede dengang døde. — Tilfældig var jeg nogle Aar i Batavia i Ostindien, og Forsyner har her rigelig belønnet mine Hænders Gjerning. For sex Uger siden ankom jeg atter til Hamborg. Min Mesters Datter, som jeg tilforn havde ar-

bejdet et Aar hos, var imidlertid fra en lille Pige bleven en smuk og ret vakker Jomfrue. Hun stod mig an, Faderen kjendte mig, og saasom jeg havde rigelig at leve af, drog han ikke i Betænkning, at give mig hende. Jeg har forlovet mig med hende, og om to Maaneder bliver hun min Kone. Nu fattes mig intet videre til min fuldkomne Lykke, end at jeg veed, hvorledes det gaaer mine gamle Forældre. Fra Hamborg har jeg igjen skrevet dem til, men intet Svar faaet; desaaarsag har jeg nu selv givet mig paa Vejen, for forsidstegang at hilse mit kjære Hjemsted. Gud give, at jeg igjen maa træffe mine Forældre, og at de maae beslutte, at drage med mig, og nyde hos mig, hvad Gud har bestaaet os. „

De to Gamle havde en eneste Søn, som ligeledes allerede havde været tolv Aar borte. Imedens den Fremmede saaledes talde, randt deres egen Søn dem i Tankerne, om hvilken de ikke vidste, om han endnu var i Live? Omfider kom de paa de Tanker, at denne Fremmede maaskee var deres Søn. De betragtede ham nøje, og det forekom dem meget sandsynligt, at det var ham. Det var virkelig ham; men at de ikke saa strax kjendte ham, kom deraf, fordi han i de tolv Aar meget havde forandret sig; thi han var først atten Aar gammel, da han forlod sine Forældre. — Han kjendte heller ikke sine Forældre; thi ved den Nød og Armod, hvori de

de saalænge havde levet, vare de ligeledes blevene meget forandrede og ukjendelige.

Efterat den Gamle længe havde betragtet Unglingen, saae han omsider betænkelig til sin Kone, vinkede ad hende med Dinene, og sagde sagte: "Mo'er, forekommer det Dig og saaledes?" Derpaa vendte han sig til den Fremmede, og sagde: "Hvorlangt er Deres Hjem herfra, min Herre, om man tør spørge?"

"Fire Mile" — svarede denne; — "skulle der endnu være herfra til Brokstad.

Da han nævnte Navnet Brokstad, glædedes begge de Gamle inderlig; thi dette var just Navnet paa Landsbyen, hvori de tilforn havde boet.

Med udstrakte Arme raabde de: "Ach! Brokstad! Brokstad!" Unglingen kjendte dem endnu ikke, og spurgde ganske forfærdet: "Gud! hvad fejler Eder? ere I bekjendte i Brokstad? min Fader hedder Jacob."

Nu faldt begge de Gamle ham om Halsen, og raabde i Henrykkelse: "Ach, Wilhelm! ach, min gjenfundne Wilhelm!" mere kunde de ikke fremføre.

Sønnen saae nu, at han laae i sine Forældres Arme. Hans Glæde var saastor, at han ikke kunde fremføre eneste Ord. Han fremstammede kun: "Min Fader! min Moder!" Derpaa faldt han paa Knæ, opløstede sine Øjne og Hænder

der mod Himmelen, og bad med siælsvende Læber: "O Gud! hvor godt gik Du det med mig! Gud ske Tak!"

Omfrider begyndte den Gamle:

"O Mo'er! nu har al vor Nød en Ende! Fald paa Knæ! Vi ere sikkerlig i Himmelen, og see der vor Søn igjen. Paa Jorden haabede jeg ei længere en saadan Salighed. Mo'er! Vilhelm! takker! priser Gud! det forekommer mig, som om vi vare i Himmelen."

"Vi ere der virkelig," — svarede Sønnen; — "hvo der er from og redelig, som J, han er allerede her paa Jorden i en Himmel."

58. En ærlig Gjendøber.

Gjendøberne ere en særegen Art af Christne, som leve i nogle Egne af Tydskland, ligesom og i andre Lande, og især udmærke sig derved, at de ikke døbe deres Børn, førend de ere voksne. De ere forstørstedelen gode og ærlige Folk.

I den syvaarige Krig, da Franskmændene i Aaret 1759 stode i Førstendømmet Waldeck, blev en fransk Generals Adjutant udsendt, for at søge Fourage til hans Heste. Han mødte en Gjendøber, og befoel ham, at vise sig en Bygager. Denne undskyldte sig vel i Førstningen, men det hjalp ikke, han maatte følge med.

Han

Han førde derpaa Adjutanten igjennem en liden Skov, hvor der tætved paa begge Sider laae de skønneste Bygagre. Efterat de allerede havde lagt et temmeligt Strykke Vej paa Bagen, saae Adjutanten, at de allerede vare komne forbi adskillige Bygagre, og spurgde Gjendøberen, hvorfor han ikke havde anviist ham een af dem? Den ærlige Gjendøber taug, gik endnu nogle Skridt frem — blev derpaa staaende stille ved en Bygager, og sagde:

”Hine Agre vare ikke mine, men denne tilhører mig. Bring mig en Lee, og sig, hvor meget De behøver.”

Denne ærlige Mand handlede fuldkommen efter Pauli Ord: (I Cor. 10, 24.)

”Ingen søge sin egen, men enhver søge den andens Fordeel.”

59. Man bør gjerne gjøre Godt i London.

I Marseille i Frankrige kom engang en Fremmed ned til Havet, for i Aftenkølingen at sejle lidet omkring ved Landkysten. Det var en Søndags Aften. Et ungt Menneske, ved Navn Robert, stod i en Baad, og tilbød sig, at sejle omkring med ham. Den Fremmede modtog Tilbudet, dog tilstod han, at han ikke ville have
ans

anseet Robert for en Søemand, da hans hele Udseende ikke var dertil. Robert svarede:

"Jeg er heller ingen Søemand; jeg gaaer kun ud med min Baad om Søn- og Højtidsdagene, for at fortjene en Skilling."

"Pfui!" — sagde den Fremmede — i hans Alder allerede at være saa gjerrig!"

"Ach!" — svarede Robert — "hvis De saasandt kun vidste, hvorfor jeg saa inderlig ønsker, at fortjene Penge; vilde De sikkerlig ikke misbillige det."

Den Fremmede blev nysgjerrig, og spurgde, hvad da Marsagen var, hvorfor han saa gjerne ønskede, at fortjene Penge? og Robert begyndte at fortælle:

"Jeg har kun en eneste Sorg, nemlig den, at min Fader er i Slaveriet, og jeg endnu ikke kan befrie ham derfra. Han og min Moder havde ved en liden Handel lagt sig endeel til Bedste. Nu vilde han begynde at handle i Stort, købte allehaande Varer, og begav sig dermed ombord paa et Skib, som gik til Smyrna, for at vinde betydelig derpaa, og igjen hjembringe andre Varer fra Smyrna. Men Skibet blev optaget af Søerøvere og bragt til Tetuan. Min ulykkelige Fader tabte altsaa ikke blot sin hele Formue, men blev endog selv gjort til Slave. Vi have allerede forespurgt os, hvormeget hans Løskøbning vil koste, og man har forlangt et tusinde Rigsdaler. Men, da han har sat sin hele

For-

Formue i Handelen, som nu altsammen er mistet, saa ere vi for nærværende Tid ikke istand, til at tilvejebringe saastor en Sum Penge. Imidlertid arbejde min Moder og Søstre Dag og Nat; jeg gjør ligedan hos min Herre, som er en Juveleer; og Søn- og Højtidsdagene bruger jeg saaledes, som De her seer. Vi indskrænke os paa alle muelige Maader, for at spare desto mere. I et snevert lille Kammer fører vor ulykkelige Familie sin hele Huusholding. „

Den Fremmede erkundigede sig om, hvem den gamle Roberts Herre var i Tetuan? og erfoer, at samme tjende Overinspektøren over de kongelige Haver. Derpaa sagde han:

„Min Ven, hans Ulykke gaaer mig meget nær til Hjerter; jeg ønsker ham en bedre Skjebne. „

Imidlertid vare de igjen komne til Land. Den Fremmede steg af Baaden, og fastede sin Pung til Robert, hvori vare otte dobbelte Louisd'ors og ti Rigsdaler i Sølvpeng. I Øjeblikket gik han bort, endog før Robert kunde faae Tid, til at takke ham derfor. Robert saa sig adskilligegange om efter ham, og ønskede sig kun en Lejlighed, til at bevidne den velgjørende Fremmedes sin Taknemmelighed; men han kunde ingensteds finde ham.

Noget Uger derefter blev den gamle Robert løsløst af Slaveriet, og bragt ombord paa et Skib, som gik til Frankrige. Her paa Skibet fandt han fri Fragt og Kost, og desuden over-

le-

leverede man ham halvtredsfindstyve Louisd'ors. Med dette Skib kom han lykkelig til Frankrige.

Han vidste ikke, hvem der havde beviist ham disse mange og store Velgjerninger. Den goddædige Fremmede havde gjort det, som tilforn havde været hos den unge Robert i Marseille; men han havde indrettet alting saaledes, at Ingen skulde erfare, hvo der var Velgjøderen. Den gamle Robert troede altsaa, at hans Kone og Børn havde løskøbt ham. Glad iilde han derfor til Marseille, for at see sin Familie, og takke dem for sin Befrielse.

Da han ankom her, fandt han dem i det lille Kammerr, alle i fuldt Arbejde. I det han traad ind, raabde han:

"Ach, min kjære Kone! ach, mine kjære Børn! hvorledes have I saa hastig kunnet befrie mig? Hvorledes skal jeg takke Eder for saamegen Iver, for saastor Kjærlighed? Men hvor kummerlig have I ikke maattet behjælpe Eder for min Skyld; af Kjærlighed til mig have I vistnok maattet negte Eder alle Bequemmeligheder!"

Hele Familien sattes saaledes i Forundring, ved igjen saa ganske uventet at see deres Fader, at ingen af dem i Begyndelsen kunde fremføre eneste Ord. De fældte alle de inderligste Glædestaarer, og omfavnede den elskede Fader.

Omstider fortælte de ham, at skøndt de havde gjort sig største Umage, for at fortjene saa-

saamange Penge, som behøvedes, til at løskøbe ham, havde det dog hidtil endnu ikke været dem mueligt, at tilvejebringe saastor en Sum. De stode altsaa i Tvivl om, hvad de skulde tænke om hans Befrielse, og vidste ikke, hvem de skyldte Tak for samme.

Omfrider faldt det den unge Robert ind, at hiin Fremmede, som skjenkede ham Pungen med Pengene, saa nøje havde erfundiget sig om alle Omstændigheder. Og nu tvivlede de intet Djeblik længere om, at jo denne Ubekjendte var deres Belgiorer, og ønskede sig nu allene Lejlighed, til at takke ham.

Imidlertid begyndte den gamle Robert paa ny at handle; han fandt Venner og Bistand, og alt lykkedes ham saa vel, at han igjen efter saa Aar var en velhavende Mand, og kunde ret godt forsørge sine Børn. Nu levede den hele Familie lykkelig. Kun en Ting manglede dem endnu, nemlig Lejlighed, til at bevidne den fremmede Belgiorer, Stifteren til denne hele Lyksalighed, deres fulde Taknemmelighed. Den unge Robert gjorde sig imidlertid al muelig Umage, for at finde ham.

Over to Aar derefter traf han ham en Søndags Morgen, da han spadserede ved Søefanten. Han kastede sig strax for hans Fødder, takkede ham med tusinde Taarer, og bad ham, at følge med sig, paa det at og hans Forældre og Sødsfende kunde see deres Belgiorer. Men

han anstillede sig ganske fremmet for alt, og lod, som han slet ikke kjendte Robert. Denne erindrede ham nu om alle Omstændigheder; men hiin anstillede sig bestandig fremmet, lod, som han ikke vidste af noget — og, da Robert tog ham ved Haanden, for at føre ham med sig, rev han sig løs, og blev borte blandt Mængden af de Tilstedeværende.

Denne velgørende Fremmede var den berømte lærde Mand, Baron von Montesquieu. Efter hans Død kom det endnu tilfældeviis for Dagen, at han var den, som havde løskøbt den gamle Robert, skiondt han i levende Live omhyggelig havde holdt det skjult. Thi det var ham ved denne ædle Daad ikke om Ære og Lovtaler at gjøre; ej heller forlangde han deres Tak, som han havde hjulpet, men han havde blot øvet sin Velgjerning af reen Menneskekjerlighed.

60. En rettskaffen Tjenestepige.

I Maret 1785 tildrog følgende Historie sig i Wien. — En fattig Handelsbetjent tabte en Pакke med 4000 Rigsdaler i Bankosedler. Man var strax villig nok, til at ansee dette som et ubetænkt Bedragerie, og arresterede Personen. Men i samme Øjeblik mældte en Tjenestepige sig i Retten med Pакken, som hun havde fundet.

Man

Man vilde give hende hundrede Rigsdaler til Belønning, men hun modtog dem ikke. Man tilbød hende derpaa tredive, og endelig kun fem Rigsdaler; men hun modtog ikke det mindste, og sagde: hun havde blot gjort sin Skyldighed, og ikke fortjent nogen Belønning.

Da Kæiser Joseph den Anden kom til Kundskab om denne Begivenhed, og tillige hørde, at samme Pige var forlovet med en Tønesmed, sendte han hende et Udstyr til hendes Bryllup, som vurderedes til sexhundrede Rigsdaler.

61. En Tyv skal røbe sig selv, og bringe Ufskyldigheden for Dagen.

Omtrent for fyrgetyve Aar siden har følgende Historie tildraget sig i en tydsk Rigsstad. En Pige, som allerede i otte Aar havde tjent ærlig og tro hos en Kjøbmand, uden at man sporede mindste Utroskab hos hende, var endnu en Aften allene oppe, da hendes Herkøb allerede var gaaet tilfængs. Imedens hun endnu forrettede sine Syssler i Kjøkkenet eller Kjelderen, listede en Tyv sig ind i Huset, og skjulde sig i Dagligstuen under en Kanapee.

Genimod Klokken elleve kommer Pigen ogsaa ind i Dagligstuen, affører sig sine Klæder, og isører sig reent Linned, hvorved hun siger sagte

ved sig selv: "Hvad er dog Mennesket, naar det er nøgent!" — Derpaa gaaer hun op paa sit Kammer, og søjer sig i god Nøe tilfængs.

Tyven havde imidlertid holdt sig ganske rolig, indtil Pigen sov. Nu listede han sig frem, frafjæl Kiøbmanden omtrent femtenhundrede Rigsdaler, og fandt ogsaa Lejlighed, til igjen at slippe ganske ubemærket udaf Huset.

Da Kiøbmanden stod op, mærkede han snart, at han var bestjaalen. Han lader Pigen komme for sig, og spørger hende, naar hun var gaaen tilfængs? om nogen Fremmed havde været i Huset hos hende? og om hun nøje havde lukket Dørene? Og efterat Pigen i fuld Overeensstemmelse med Sandheden havde besvaret disse og flere Spørgsmaal, sagde han:

"Jeg er i Nat bleven bestjaalen omtrent for femtenhundrede Rigsdaler, og J maa sølgelig være vidende om dette Tyverie. Tilstaaer J mig det oprigtig, og giver mig det Stjaalne tilbage, skal Ingen faae det at vide, og jeg vil oven i Kiøbet give Eder nogle Penge, hvoraf J kan leve, indtil J igjen faaer Eder en Tjeneste; og det vil jeg allene gjøre af den Åarsag, fordi J i saa lang Tid har tjent mig ærlig. Men tilstaaer J mig det ikke, lader jeg Eder ufortøvet kaste i Fængsel."

Den ærlige Pige funde intet tilstaae. Hun begyndte at græde og jamre sig, og svær ved alt, hvad helligt er, at hun var ganske uskyldig. Men

Men omsonst! hun blev hensat i Fængsel, og kom siden i Forhør; og, saasom hun intet be-
kjendte, bragde man hende paa Pinebænken.
Her blev hun paa det skræffeligste martret; men
hun bekjendte alligevel intet.

Dommerne ansaae det derfor fornødent,
ved større Pliinster at bringe hende til Betsien-
delse, og befale, endnu engang at lægge hende
paa Pinebænken. Men da hun andengang blev
bragt til Pinekammeret, fastede hun sig for Bød-
delens Gødder, som forestod Torturen, snoede
sig som en Orm, og anraabde Gud om Bistand.
Dommerne befale Bøddelen, at gjøre sin Pligt.
Han undskylder sig, og beder dem, at skaane
hende; Pigen var sikkerlig uskyldig. Man erin-
drer ham atter om hans Skyldighed, truer ham
selv med haardere Straffe, ja, man vil endog
tvinge ham; men han faster Pineredskaberne for
Dommernes Gødder, forbander sin Bestilling, og
siger, at han ikke lod sig tvinge til denne Gru-
somhed, om det end skulde koste ham hans Em-
bede; Personen var sikkerlig, sikkerlig uskyldig!

Da man just ingen anden Bøddel havde
vedhaanden, blev hun igjen ført tilbage til Fæng-
slet, og Sagen berettet for Statsraadet. Stats-
raadet bragtes selv paa den Formodning, at hun
maaskee ogsaa virkelig var uskyldig. Man lod
derfor Ridsmanden komme, sagde ham, hvorledes
Sagen stod, og spurgde, om han vilde drive det
videre, eller af Barmhertighed friskjende Pigen

paa Grund af de allerede udstandne Lidelser? Kjøbmanden forbarnedes over hende, lod hende helbrede, og tog hende atter i sit Huus; og hun tjende ham igjen ligesaa ærlig, som tilforn.

Efter nogle Mars Forløb blev hun engang af sin Herre sendt hen paa Wiinsjeldereren, for at hente nogle Glasser Wiin. I det hun gaaer igjennem Wiinstuen, seer hun et Menneske sidde ved en Glasfe Wiin, som allerede temmelig stærk sporede Kraften af denne ædle Drif. I det samme, hun gaaer ham forbi, siger han ganske sagte og med en spottf Mine til hende:

"Ach, min Datter! hvad er dog Mennesket, naar det er nøgent?"

Hun forfækkedes, og vidste ikke, hvad hun skulde svare. Dog, imedens hun gik ned i Kjeldereren, erindrede hun sig, at hun selv havde sagt disse Ord, den samme Aften, da hendes Herre blev besjæalen; nu tænkte hun videre, at Ingen kunne have hørt dette, uden Tyven, som dengang havde været i Huset. Hun formodede altsaa sikkerlig, at dette Menneske maatte være Tyven. Hun lod sig imidlertid ikke mærke med noget, men gik ganske ligegyldig tilbage igjen igjennem Wiinstuen forbi Mennesket, og udaf Huset. Nu løb hun i en Hast hjem til sin Herre, og raabte ham imøde:

"Gud skee Tak, som omsider har hørt min Bøn, og opdaget Tyven, der styrtede mig i saamegen Jammer!"

Her:

Herpaa fortælte hun ham, hvad som var forefaldet, og bad ham, at lade Personen arre-
stere. Herren gik strax ud, tog Vagt med sig,
og iilde derpaa til Biinhuset, hvor de endnu
traf Personen, ganske glad og veltilfreds ved sin
Klasse. Man bragde ham i Arrest, optog For-
hør over ham, og, da han tilstod Gjerningen,
anlagde man Proces imod ham, og han blev
hængt.

Gud, som den uskyldig lidende Pige i sin
Angest havde anraabt, havde altsaa hørt hendes
Bøn, og ikke allene formildet Menneskenes Hjer-
ter til Medlidenhed, saa at hun blev fritagen for
videre Piinsler; men han vidste og, at læmpe
Omstændighederne saaledes, at Tyven maatte
forraade sig selv, fik sin fortjente Straf, og
Uskyldigheden derved kom for Dagen.

62. Hvad Gud gjør, er velgjort.

Den vigtige Sandhed, at Gud gjør alting
vel, stadfæstes atter ved følgende Exempel.

En fornem engelsk Lord (Græve) havde i
Sinde, at sejle over fra Irland til Engelland;
men i det han gik ombord, faldt han og brak
Benet. Hans Venner beklagede og bejamrede
ham; men han sagde:

"Det er vel! det tjener mig til Gode."
Man spurgde ham, hvorledes et Beenbrud kunde

geraade ham til Gode, især da han nu maatte opsætte sin Rejse, som var ham saa vigtig? Han svarede:

”Forsynet veed det bedre, end jeg. Men jeg vedbliver, hvad jeg engang har sagt: det tjener mig sikkerlig til Gode.”

Det viiste sig og snart, at han heri havde Ret. Han blev tilbage paa Landjorden; Skibet afsejlede, forgik, og alle Personer, som vare ombord derpaa, drukkede. Beenbrudet havde altsaa reddet hans Liv. —

Vi vide, at alle Ting tjene Dem til Gode, som elske Gud. Rom. 8, 28.

63. Den forbedrede Forøder.

En Bonde, hvis Kaar desuden vare ganske maadelige, satte alt overstyr, hvad han ejede, ved Drik og Spil. Han tilbragde ofte hele Dage i Kroen, imedens hans brave Kone og lille Barn hungrede hjemme.

En Torvedag havde han solgt noget i Kjøbstedet, og samme Aften opdraf og bortspillede han Pengene, han havde indløst derfor. Morgen derpaa gik han som Daglønner hen i Tørvemosen, og bestilte sin Kone, til at bringe sig Middagsmaden didhen.

Hen-

Henimod Middag indfandt Konen sig med en tildækket Kurb, og satte den ned for ham. Den hungrige Mand forlod i Øjeblikket Arbejdet, satte sig ned ved Kurven, og forrettede, af blot Bane, sin sædvanlige Bordbøn. Med Begjærlighed tog han derpaa Dækket af Kurven; men — hvor forfækket blev han ikke, da han der, istedetfor den forventede Middagsmad, blev sit sovende Barn vaer!

Ganske bestyrtset slog han Øjnene op til sin Kone, som om han vilde spørge hende, hvad dette skulde betyde? Hun havde med al Glid skillet sig ligeoverfor ham, for ret at give Ngt paa ham. Hun taug, betragtede Manden med øjensynlig Bedrøvelse, og omsider udbrod hun med en Stemme, som trængde hende igjennem Marv og Been:

"Ed! det er alt, hvad jeg kan bringe Dig, da Du igaar har sat alting indtil den sidste Skilling oversyr. Fortær nu dit halsforhungrede Barn, ellers vil Hungeren fortære det. Du har jo dog større Nøt dertil, end Hungeren."

Manden sad ganske bedøvet, og betragtede det sovende Barn med ufravendte Øjne. Omsider kunde han ikke længere holde sig, sprang med eet op, faldt sin Kone om Halsen, bad hende med grædende Taarer om Tilgivelse, og lovede, fra nu af ganske at forandre sin hidtilførte Leve-maade. — Han har og ærligen holdt sit Ord, besøger aldrig oftere Kroen, og har, som en ret-

flaffen Mand og Fader, med Alvorlighed antaget sig sine Huusfysler og sin Families Vel. —

Derfom Nogen ikke haver Omsorg for sine Egne, er han værre end en Hedning.
1 Tim. 5, 8.

64. En ærlig Jøde.

J Berlin var en ærlig Jøde, ved Navn Alsche Benjamin. Denne fandt et tungt Brev, hvori en skøn Sum Penge var indsluttet. Han elskede langt fra ikke Penge saa højt, at han af den Marsag skulde gjøre sig til Skjelm; men var allene betænkt paa, igjen at tilstille den rette Ejermannd det Fundne. Da han ikke underhaanden kunde opspørge ham, lod han den 9de December 1794 følgende Bekjendtgjørelse indrykke i de offentlige Tidender:

”Da jeg igaar har fundet et Brev med Penge, saa behager den, som har tabt samme, og vedbørlig kan legitimere sig dertil, at mælde sig hos mig, for imod denne Bekjendtgjørelses Bekostning at modtage samme.“

Dette og mange flere Exempler stadfæste, at der ogsaa gives ærlige Jøder, og at man altsaa ikke blot for Troens Skyld bør foragte eller hade nogen.

65. Et tabt og igjensundet Barn.

En Landmand i Amerika, ved Navn Le Fevre, havde elleve velopdragne Børn, som han alle elskede overmaade højt. Den yngste af dem hedde Diderik. Da denne var fire Aar gammel, gik han engang for langt fra Faderens Hjem, og blev vildfarende i en stor Skov, hvor han stod Fæse, for at blive ihjelreven af vilde Dyr. Man forestiller sig næppe dette skæfals Barns Angest, da han træt og hungrig løb fra een Busk til en anden, søgte en Vej, og kunde ingen finde — hvorledes han raabde paa Forældrene, og efter langt forgæves Skrig satte sig træt og mat ned, og ventede hvert Øjeblik, at et vildt Dyr skulde komme og opsluge ham.

Faderen, Moderen, Sødskenne, Huusgefinde og Naboer, alle løb omkring ved den frembrændende Nat, for at opsoge den lille Diderik. Thi alle havde ham kjær, efterdi han var en munter og hørig Dreng. Mogle meende, at han var falden i en Brønd eller Fiskedam, og fiskede allerede overalt efter ham. Andre løb i Skoven, og raabde: Diderik! Kjære Diderik! hvor er Du? Men ingen Diderik vilde svare. De forbleve den hele Nat i Skoven, og det blev atter Morgen; men endnu havde man ikke fundet den skæfals Dreng.

”Han er tabt!” sagde Forældrene, og udbrøde i lydelig Graad og Weeflage. Allerede vare de ifærd med at vende tilbage til deres Hjem;

Hjem; da en Wild mødte dem, som handlede med Pelsværk. Denne erkundigede sig om Narfagen til deres Bedrøvelse, og beklagede dem af ganske Hjerter. Lillige tilbød han sig, maaskee igjen at tilvejebringe deres Barn. Han gik hjem med dem, og tog ogsaa sin Jagthund med. Da han var kommen i deres Hus, udbad han sig de Skoe og Strømper, Barnet sidst havde haft paa. De gave ham samme; han holdt dem for Hunden, og lod den lugte dertil. Nu gik han i Skoven, og lod Hunden opsoge den Vej, Barnet var gaaen. Hunden viiste strax ved sin Gisen, at den var paa Sporet. Den Wilde fulgte efter Hunden, og fandt omsider Barnet næsten ganske forsmægtet liggende ved et Træ. Han tog det paa sine Arme, og bragte det i største Hast til de bedrøvede Forældre.

O hvilket rørende Syn! hvor glade bleve ikke de stakkels Forældre og Sødsfende, da de igjen saae deres kjære Diderik! Hvor inderlig trykde de den gode Wildes Haand! En Strøm af Glædestaarer flød fra Forældrenes Øjne, da de igjen omarmede deres halvdøde Barn. Nu faldt de den Wilde om Halsen, og udøste her de sømmeeste Taknemmelighedstaarer. Den Wilde selv kunde ikke afholde sig fra Graad. Imidlertid løb de smaa Sødsfende omkring den tro Pommer, som havde opsoget Barnet. De lode ikke af med at stryge og flappe den, og gave den saalænge at æde, som den havde Appetit. Den lille igjensfundne Broder

der havde nu spist og drukket, og atter fuldkommen forfrisket sig. Han fortælte nu sin farlige Rejse, og hans Søstre og Brødre hørte med Begjærlighed til.

Den glade Fader tilbød den Wilde af Taknemmelighed alt, hvad han havde i sit Huus, for at han kunde vælge, hvad han selv vilde. Men den Wilde tog intet, uden et godt Skydegevær.

Siden anstillede Le Fevre en kostbar Glædesfest, hvortil han lod indbyde alle sine Naboe og Venner, ialt tre og firehundredstyve Personer, og blandt dem ogsaa den Wilde, som hedde Tevenissa. Da hele Selskabet var samlet, tog han den Wilde ved Haanden, stillede ham ved sin Side, og holdt følgende Tale til ham, som ganske var indrettet efter de Wildes Sprog og Sædvaner:

”Tevenissa! mit Hjerter var saaret, Du har helet det Saar. Jeg græd bitterlig, Du har aftenret mine Taarer. Jeg gamle Mand havde mistet min Alderdoms Trøst og Støtte; Du har igjensundet mig denne Trøst og Støtte! — Hvorledes skal jeg gjengælde Dig dette, Tevenissa? Jeg antager Dig som min Broder. Alle, som ere nærværende, skulle være Vidner dertil. — Naar Du bliver gammel og svag, og ikke længere kan jage; kom da her til mig, og end dine Dage i Fred og Røe! — Naar din Hund bliver gammel, og ikke længere kan følge Dig paa Jagten, send den da til mig, hos mig

mig skal den finde Roe og Føde indtil dens Død.“

Da den lille Diderik blev voksen, tog han den Vildest Søn til sig, ansaae ham som sin Broder, og sagde ved alle Lejligheder til ham, at han aldrig skulde glemme, at hans Fader havde reddet hans Liv.

Den gode Le Fevre giver os et skönt Exempel paa Taknemmelighed, som og paa oprigtig Faderkjerlighed; og heri ligner han den Fader i Evangelio, som ligeledes efter sin forlorne Søns Tilbagekomst anrettede en Glædesfest, og sagde:

Fader os spise og være glade; thi denne min Søn var død, og er igjen bleven levende; han var fortabt, og er igjen funden. Luc. 15, 23. 24.

66. Naar en god Gjerning skal lønnes, maa alting underlig føje sig.

En Kiebsmand i China fandt paa en Rejse en Pung, hvori vare tvende store guld Maale. Han satte sig ned, og ventede, om maaskee Noget skulde komme, som havde tabt dem. Henimod Aften kom en Slavinde grædende, søgte efter Maalene, og sagde, at samme tilhørte hendes Frue, hun havde tabt dem, og blev nu anseet

feet for Tyv. Risbmanden leverede hende dem, og rejsde bort.

Tilbagereisen gjorde han tilførs paa en sejlbar Flod. Da han atter kom til samme Sted, stod just selvsamme Slavinde ved Flodbredden, saae og kjendte ham, raabde og vinkede saalænge ad ham, at han omsider sejlede til Land, og steg af Baaden. Hun bad ham, at følge med, hun vilde vederqvæge ham med Mad og Drikke; og da det var varmt i Vejret, lod han sig overtale, og gik med. Af Taknemmelighed opvartede hun ham saa vel, at han forsinkede sig, og Skibet afgik imidlertid. Han maatte altsaa forblive Natten over i Land, og det var hans Lykke, og tillige hans Værligheds Belønning. Thi i selvsamme Nat opkom en hæftig Storm; Skibet, hvorpaa han havde været, gik under, og alle hans Rejsesamrater druknede.

67. En tro Undersaat redder sin Monarks Liv.

Ved en opkommen Jdebrand i Wien indfandt Kajsar Joseph den Anden sig, og stillede sig tætved det brændende Huus. En Haandværksmand, som saae, at Kajsarens Liv her stod i Fare, advarede ham, at gaae tilside. Kajsaren saae sig om, om og Faren virkelig var

var

var faaſtor? Men da han tøvede forlænge, kom Haandværksmanden igjen, greb ham med Utaalmodighed om Livet, løſtede ham i Vejret, og henbar ham paa et ſikkert Sted. Næppe ſtod han her, før det brændende Huus ſtyrtede ſammen; og de antændte Biælker faldt netop paa det Sted, hvor Kaiſeren nys havde ſtaaet.

Kaiſeren raſde derpaa ſin Befrier til Belønning en Pung fuld af Penge; men den brave Haandværksmand modtog den ikke; han ſagde:

”Hvad jeg har gjort, gjorde jeg af Kjærlighed; og den kan ikke betales! Skal jeg imidlertid udbede mig en Naade, da er det for min Naboe. Han er en ærlig og flittig Mand, men ſaa fattig, at han ikke kan blive Meſter, eller anſkaffe ſig det fornødne Værktøj.”

Kaiſeren opfyldte hans Begjæring, og forſynede hans fattige Naboe rigelig med alt. Men ſin Befrier til Væ, lod han ſiden ſlaae en ſtor guld Skuemynt.

68. De to Gjerrige.

Den Gjerrige er til alle Tider ene og allene betænkt paa, at opdyngge Penge; men Rydſen af diſſe tillader han ikke ſig ſelv, meget mindre nogen Anden. Dette ſtafſæſtes tydelig ved følgende Hiſtorie.

En

En riig Mand, som derhos var meget gjerrig, blev syg, og maatte tage sin Tilflugt til en Læge, som og lyffelig helbredte ham.

Nu var han altsaa Lægen en Belønning skyldig. Men inderlig smærtede det ham for hans kjære Skillingen, og ikke kunde han bringe det over sit Hjerte, at skille sig ved et par Rigsdaler: han udtænkte derfor en List, til uden sin Skade at kunne affinde sig med Lægen.

Han tog nemlig tolv Bouteiller, fyldte dem med Vand, proppede og forseglede dem vel, sendte dem som en Foræring til Lægen, og udgav dem for Champagnerviin. Han frygtede derhos slet ikke for, at Lægen skulde opdage Bedrageriet; thi han vidste, at samme ligeledes var overmaade gjerrig. Og han kjendte Gjerrigheden af Erfaring. Han haabede derfor sikkerlig, at Lægens Gjerrighed ingenlunde tillod ham, at brække en eneste af disse Bouteiller; og de forbleve altsaa forseglede indtil hans Død.

Det skeede virkelig, hvad han havde ventet. Lægen modtog Gaven med største Taknemmelighed, og fredede meget omhyggelig over dem. Efter faa Uar døde han. Hans Arvinger fandt de tolv Bouteiller Champagnerviin i hans Kjelder, alle endnu forseglede, tilligemed en skreven Seddel, hvorfra de vare komne. Dette var en herlig Gangst for de hjerteglade Arvinger, som besluttede, at lade denne Viin smage dem ret

godt ved Arvegodsets Deling. De aabnede og i samme Øjeblik en af Bouteillerne, men fandt, til deres store Forundring, istedetfor Vin — raadent, ildestinkende Vand.

69. En tro Ven.

En Bonde fra Dahlinghausen i Førstendømmet Osnabryck kom til en Præst i Naboeegnen, og bad ham meddele sig en Attest, hvori Præsten skulde bevise, at han ejede en egen Gaard med tilhørende Jorder, og var forresten en ærlig og skikkelig Mand. Præsten spurgde, til hvem Attesten skulde stiles? og Bonden svarede:

”Til en vis Hr. Amtmand udenfor vort Førstendømme, til hvilken jeg nu har i Sinde at gaae hen, paa Grund af et vist Anliggende, som foruroliger mit Hjerte. En meget ærlig og retskaffen Mand er der bleven sat i Fængsel, paa Grund af et Tyverie, han skal være vidende om. Jeg anseer den gode Mand for uskyldig, og troer, at onde Mennesker af andre Aarsager have gjort ham mistænkelig. Det er nu allerede paa ottende Uge, han sidder i Fængslet; og da jeg elsker og agter denne Mand meget højt for hans Retsskaffenhed, har jeg allerede i den Tid nogle gange besøgt ham. Han laae, desværre! i et usselt Tyvfængsel. Hans gode og angerløse Samvittighed skjenker ham unegtelig standhaftigt Mod;

Mod; men det gik mig meget nær til Hjerte, da han saa ofte sukede for sin stakkels Kone, saa inderlig længedes efter sine to syge Børn. Han anraabde uafsladelig Gud om den Naade, at han kun endnu saalænge vilde holde hans to Børn i Live, indtil han endnu engang havde seet dem. Men nu ere Børnene saa syge og daarlige, at jeg frygter for, de næppe opleve tre Dage. Hans Kone tør ikke tilmelde ham det, saasom hun befrygter, han selv vilde tage sin Død derved. Jeg har den hele Nat, paa Grund heraf, ikke kunnet sove, da dette ligger mig altfor tungt paa Hjertet. Jeg har derfor besluttet, at lade mig fængsle i hans Sted, paa det han derved kan forskaffe sit beklemte Hjerte Luft, endnu engang som Fader trykke sine Børn til sit Bryst, og, om det saa behager Himlen, selv besørge dem til Jorden. Hvorfor vilde den arme Mands Glændighed blive, om han skulde høre, at hans Børn ikke længere vare i Live, og at de i deres Sygdom havde udstaaet saa haarde Lidelser. Jeg vil derfor saalænge holde ved at bede den gode Hr. Amtmand, indtil han løslader ham, og lader mig træde i hans Sted. Men Dem, Hr. Pastor, beder jeg ret hjertelig, at give mig en Recommendation med til Hr. Amtmanden, saasom De er en god Ven og Bekjendter af ham. — Endnu en Begiæring: Min Kone har jeg overtalt til, at hun lader mig rejse; men hun veed ikke af, at jeg kommer til at sidde i et Tyvehul. Skulde hun nu imidlertid faae det at høre, saa beder

jeg Dem, at affnaakte hende det, saasom hun dog allerbedst troer Dem. „

”J er en brav Mand; det har jeg altid anseet Jer for. Og det, J her har i Sinde at gjøre, gjør Eder Ære for Gud og Menneskene. Jeg vil strax skrive Brevet. Men først skal J spise med mig; thi Maden smager mig bedst, naar jeg videre kan tale med Eder derom. „

Efterat de havde spist, skrev Præsten Brevet, og sagde:

”Naa, her er Brevet. Jeg forsikkrer Eder, at J i Hr. Amtmanden vil finde en Mand, som vil behage Eder. — Men J har iforvejen sagt, at J ikke kan sove om Natten. Troer J da, at J bedre vil kunne sove i Fængslet? „

”Ja, det troer jeg sikkerlig, Hr. Pastor; thi min Kone og mine Børn ere, Gud skee Lov! friske og alle uden al Nød. Og hvor vil ikke Manden glæde sig hos sin Kone og sine Børn, dem han saalænge Dag og Nat har sukket og længedes efter! Og Gud er jo hos mig i Fængslet? „

”Ja, han vil sikkerlig være tilstede hos Eder, og belønne eders retskaffne Daad. Jeg haaber, J ikke vil blive strængt bevogtet; thi jeg har skrevet Hr. Amtmanden til, at jeg vil være Borgen for Eder, at J ikke undviger, før eders Ben kommer tilbage igjen og afløser Jer. „

”Jeg takker Dem for denne gode Tillid. De skal see, at vi begge handle arlig. „

”Gud

"Gud ledsage Eder da, og gibe Eder fremdeles Mod til dette christelige Foretagende!"

Den ærlige Mand begav sig bort med Brevet. Amtmanden satte saastor Tillid til Præsten, at han paa hans Ord løslod dem begge. Den Fange ilde nu ved sin Vens Side med et glad Hjerter tilbage til Ene, og takkede Gud, som gav ham saadan en Ven.

70. Stolthed's Straf.

Følgende Historie har tildraget sig i den syvaarige Krig. — I en vis tydsk Stad boede en riig Enke, som var meget svag og sygelig. Hun havde en eneste Datter, som endnu var meget ung. Denne Datter laae hende meget paa Hjertet; thi hun forestillede sig, hvis hun skulde døe, og Fienden kom, og borttog alt, var Barnet ilde faren.

Hun lod deskaarsag en fattig, men ærlig Daglønner komme, som hartad dagligen arbejdede i hendes Have. Denne maatte grave hende et Hul i Jorden, og ordentlig indmure samme med Steen. Derpaa slæbde Enken om Natten ved Hjælp af Daglønneren det hele Hul fuldt af Penge og Sølvstøb. Og efterat Daglønneren igjen ret tæt og fast havde tildækket alt, maatte han højtideligen love og forsikre Enken, at han

vilde aabenbare den skjulte Skat for hendes Datter, naar hun blev voksen og fik Forstand.

Strax derpaa døde Moderen. Den ærlige Daglønner beholdt Hemmeligheden hos sig, med det faste Forsæt, ikke at aabenbare den for Datteren, før hun fik bedre Forstand. Men efter nogle Aars Forløb blev han syg. Da han mærkede, at Sygdommen tog til, sendte han Bud til Jomfruen, og lod hende sige, at hun maatte komme til ham, saasom han havde noget af Vigtighed at sige hende. Men hun var saa stolt og hoffærdig, at hun ansaae det for en Skam, at besøge den fattige Mand, og lod ham sige ved Budet: Hvad hun skulde i hans Hytte?

"Løb gesvindt," — sagde den Døende med en svag Stenime — "og sig Jomfruen, hun maa ile: hendes Moder har nedgravet en stor Skat til hende, og jeg vil aabenbare hende Stedet, hvor den ligger."

Da den hoffærdige Jomfrue hørte dette, gav hun sig strax paa Vejen, og løb saa stærkt hun kunde, til den fattige Daglønners Hytte. Uandesløs kom hun stjørtende ind — men for sildig; den Fattige var i samme Djeblig død, og hun fik nu ikke at vide, hvor Skatten laae skjult. Vel søgte hun allevegne; men fandt intet, og ærgrede sig halv til Døde over sig selv, at hun havde været saa dum og hoffærdig.

71. Et Forsyn styrer Alt.

Omtrent for halvtredstindstyve Aar siden levede i Frankenland en Kræmmer, som drog omkring i Landet, og handlede med alle slags Waand og Tøjer, hvoraf han solgte meget i Landsbyerne og Flækkerne. Han førte altid to store engelske Hunde (eller Dogger) med sig, paa hvilke han læssede endeel af sine Varer, saa at de saae ud, som om de vare opsadlede. Et ungt Gruentimmer, som han udgav for sin Kone, ledsagede ham allevegne. — Man holdt ham just ikke for saa ganske hellig; dog kunde ingen overbevise ham om nogen aabenbar Uretfærdighed.

Til samme Tid levede i en liden Landsby en ærlig Linnedvæver, som allerede havde sex Børn, og var derhos meget fattig. Bissekræmmeren kjendte ham, og plejede undertiden at overnatte i hans Huus. Naar da den fattige Linnedvæver klagede sin Nød for ham, syntes han medlidende at høre paa ham, og lovede, ved første Lejlighed at bidrage til hans Kaars Formildelse.

Engang kom Bissekræmmeren just til en Tid, da den fattige Linnedvævers Nød var meget stor. Han skulde udbetale ti Rigsdaler, eller og næste Dag lade skee Indførsel i sin Emule Fattigdom; og han havde ikke ti Skilling i Huset. Hans og bedrøvet sad han bagved sin Væverstoel; Konen græd, Børnene skreg

om Brød. — Efterat Bissekræmmeren en Tidlang havde seet og hørt denne Jammer, sagde han:

”Her maa jeg gjøre en Ende paa Nøden. Jeg er just i Begreb med, at gaae hen til en af mine bedste Kunder, hvor jeg skal have en betydelig Sum Penge; og derpaa vil jeg hente mig nogle nye Varer. Kom med, hjælp mig at bære! Jeg vil rigelig belønne Dig derfor! Overalt, naar jeg seer, at Du er stiftet til min Haandtering, vil jeg fra nu af bruge Dig der-til; og jeg vedder, at den inden kort Tid skal bedre brodføde Dig, end din ussle Bæverstoel. Jeg havde desuden ikke i Sinde, dennegang at overnatte her. Men min Kone kan blive her, indtil vi komme tilbage.“

Bæveren var strax færdig, til at antage dette Forslag. Bissekræmmeren lod hente Brød og Øl, de spilde og drak med hverandre. Børnens Graad blev altsaa stillet, og den fattige Families Klager forvandlede sig til Glæde. Begge Mændene gave sig nu paa Vejen.

Vejen førte igjennem en Skov. Da de vare midt i Skoven, blev det allerede Nat. De kom paa en Korsvej. Her blev Bissekræmmeren nogle Øjeblikke staaende, og peeb derpaa af alle Kræfter til alle fire Sider. Bæveren kunde ikke begribe, af hvad Marsag dette skeede. De gik videre frem. Efter nogle Minuter raslede det paa alle Kanter i Buskene. Bæveren foer sammen af Skræk;

Skæk; men hans Bestyrrelse blev end større, da han saa ni eller ti Karle springe frem, som alle stillede sig rundtomkring de tvende Vandingsmænd, og raabde:

"Velkommen! Bissekræmmer! velkommen! hvor blev Du saalænge af? og hvem er denne Fremmede?"

"Det er en ny Kammerat" — svarede Bissekræmmeren. — "Fattigdom og Ulykkestilfælde have hidtil noksom hjemført ham i Verden; nu vil han desaaarsag holde sig skadesløs ved andre Godtsfolks Kommer. Jeg indessaer Jer for hans Troskab; thi jeg har allerede kjendt ham længe."

"Hvis saa er, saa er han os velkommen!" — saaledes svarede de alle, og grebe den ene efter den anden Bæverens Haand, og trykde den trofast, som Pant paa deres Forbund. — Nu mærkede Bissekræmmeren først, at han befandt sig blandt Købere. Det havde han mindst troet, at Bissekræmmeren paa saadan Maade havde villet hjælpe ham. Hvorfor var hans Bestyrrelse! Hvor gjerne havde han igjen ønsket sig tilbage i sin huuslige Glændighed! Ja, han skulde saagar reent ud have sagt Køberne, at han afstøede deres Udsærd; men han frygtede for, at dette ville koste ham Livet. Af Kjerlighed til Livet forstillede han sig altsaa, saa godt han kunde, paatog sig en villig Mine, trykde igjen Enhvers Haand, takkede for den gode Imodtagelse,

og

og lovede, at gjøre sit Mueligste, for at være Selskabet nyttig.

Bissefræmmieren var Anfører for Røverbanden. Nu aabenbarede han dem, hvorhen de den Nat skulde gaae. Han sagde, han vidste, at en rig Møller, omtrent en Mil derfra, for saa Dage siden havde imodtaget tretusinde Rigsdaler hos en Mand i Kiøbstedet. Disse Penge kunne de bedre bruge, end Mølleren, og ville hente dem om Natten. Men, paa det de ikke skulde blive kjendte, ville de alle male sig Ansigterne sorte. Mølleren, Møllerkonen og Tjenesfolkene maatte man være bænkt paa at binde; og hvis nogen maaskee skulde sætte sig til Modværge, maatte Alt, som i Møllen havde Liv, myrdes forfode.

Forslaget blev antaget. Man begav sig paa Vejen; og da de kom til Møllen, blev Linnedvæveren, saasom han endnu kun var en Lærling, sat til Skildvagt for Møllen. Saa let denne Forretning var, saa slog dog hans Hjerter frugtsum derved; imidlertid vedblev han at forstille sig, og lovede, at være saa aarvaagen som muelig. De andre brøde ind; Mølleren og hans Folk bleve bundne, og ilde medhandlede; men Tyvene fandt ikke, hvad de søgte; thi de tretusinde Rigsdaler vare allerede igjen udsatte. De pakkede alting sammen, hvad de fandt, lode Folkene ligge bundne, og gik bort. I Skoven deelde de Byttet; Linnedvæveren fik for sin Deel

Deel fem Rigsdaler. De øvrige Købere ad-
splittede sig nu, og Bæveren gif igjen hjem med
Bissekrammeren.

Kæppe vare de allene, før Bæveren gjorde
Bissekrammeren de bitterste Vebrejdelser, og sag-
de, at hvis han kun havde funnet formode, at
man vilde bruge ham til en saa skændig Gjer-
ning, skulde han hellere have valgt Tiggerstaven,
end denne Udvej. Heller ikke vilde han beholde
de fem Rigsdaler; men sagde, det var Blod-
penge, som trykkede ham haardere, end Hungeren
selv; og aldrig vilde han uden Anger tænke paa
hvin skæfsøgte Mat, da blot Kjerlighed til Livet
og Omfarg for Kone og Børn havde bevæget ham,
til at være behjælpelig i sli en Skurkesræg.

Bissekrammeren hørde paa alt dette ganske
rolig og med Latter; dog modtog han ikke de
fem Rigsdaler, som Bæveren vilde tilbagelevere
ham, men sagde:

”Behold Du dem kun; jeg begriber ret-
vel, at de, paa Grund af din store Frygtagtig-
hed, have været Dig sure at fortjene. Betænk,
at din Kone og dine Børn maaskee imorgen vilde
døe af Sult, hvis Du nu bortkaster disse Penge,
som dog alligevel aldrig komme tilbage til deres
rette Ejer. Vil Du af en from Dumbhed med
Magt blive en fattig Dævel, nu velan, saa bliv
det! Jeg visste Dig i det mindste den Vej, paa
hvilken Du havde funnet hjælpe Dig; men jeg
vil ikke med Magt gjøre Dig behjertet og lykke-
lig.

fig. Læg allene Mærke dertil, Karl! hold reen Mund med alt, hvad Du saae og hørde hos os! Drifter Du Dig til, endog kun at lade eneste Ord falde derom, skal din Hytte staae i Brand over dit Hoved; og ikke alleneste skal det koste Dig dit Hoved, men og din Kone og Born skulle blive dræbte for dine Dine. Det sværger jeg Dig til, hvad enten Du troer paa en Gud eller Dævel; jeg sværger Dig til ved begge! Og det skulle sikkerlig forgetyve til halvtredsfindstyve raske Knøse, som hverken frygte Galgen eller Retten, gjøre mueligt! „

Dette sagde han i en saadan Tone, at man retvel kunde mærke, hvor alvorlig han meende det. Den stakkels Bøver, som var mere bekymret for Sines Liv, end for sit eget, bevarede Hemmeligheden omhyggelig hos sig. End ikke sin Kone sagde han eneste Ord om den hele Historie. Saa ofte Bissekræmmeren siden kom til ham, skjælvede han hemmelig; og naar samme spurgde ham leende, om han igjen vilde følge med? svarede han intet videre, end: Vor Herre bevare mig!

Saa Maaneder derefter blev Bissekræmmeren fængslet i en nærliggende Stad, saasom man havde ham mistænkt for adskillige Røverier. Han negtede rask; men man havde saa stærke Beviser imod ham, at han efter dengangværende Brug bragtes paa Pinebænken. Han udholdt Painslerne med Standhaftighed, og vedblev,

blev, at han var uskyldig. Da man nu intet andet Middel vidste, til at bringe ham til Befrielse, blev han omsider igjen løsladt, og fik endog et skriftligt Vidnesbyrd om sin Uskyldighed, tilligemed Tilladelse, for Fremtiden som tilforn at ernære sig ved sin Smaahandel. Saaledes forlod han nu Fængslet, med det faste Forsæt, fremdeles som forhen at fortsætte sit Lyvehaandværk, kun noget forsigtigere, end tilforn.

I Forstaden af samme Bye var et Værstehuus, hvor han ofte tilforn plejede at tage ind. Og saa nu var dette det første Sted, han besøgte. Og da det just var det aarlige Marked, fandt han her en stor Mængde Gæster forsamlede i de nederste Værelser. Mogle gamle Bekendtere omringede ham strax, glædede sig, ved igjen at see ham fri, og spurgde ham, hvorledes det egentlig var tilgaaet? om han havde maattet udstaae meget? om han var fuldkommen friskjendt? og deslige mere. — Nu begyndte han at prale med sin Uskyldighed, og med sin behjertede Standhaftighed under uforstyldte Lidelser. Han fremviste til alle sit skriftlige Vidnesbyrd, og lod derhos mange bittere Ord falde imod Øvrigheden, som saaledes uden Betænkning havde martret en ærlig Karl, og nu dog til Slutning maatte slaae sig paa Munden. — Alle, som hørde denne Fortælling, ynkedes over ham, beundrede hans Mod, og trængde sig rundt omkring ham, ikke blot for at høre paa ham, men for ligesom til Erstatning at fiske ham noget af.

Men

Men blandt Giæsterne her i Stuen sad og en, som Bissekræmmeren mindst formodede, nemlig Skarpretteren fra nærmeste Kjøbstæd, som Mæret tilforn var bleven bestjaalen. Denne blev vaer, at Bissekræmmeren og hans Kone bare Klæder, som havde tilhørt ham og hans Kone. Han lod sig ikke mærke med noget, gik stiltiende ud af Stuen, og befoel Bærten, ikke at lade disse to Personer slippe bort. Han løb nu hen, og hentede Wagten. Bissekræmmeren tænkte paa ingen Fare; men drat, sladdrede og pralede endnu bestandig, da Wagten uformodentlig traad ind, og lagde Haand paa ham. Han studser, og forlanger at vide Mærksagen; Skarpretteren spørger ham, hvorfra han har faaet disse Klæder? Han aufstiller sig vel ganske uskyldig og frimodig; men maa dog omsider igjen gaae i samme Fængsel, han først saa nylig havde forladt.

Mistanken imod ham var nu stærkere end tilforn, og Dommerne fandt fornødent, saasom Pinebænken intet havde udrettet hos ham, ved større Piinsler at bringe ham til Beksjendelse. Skarpretteren udtænkte selv en gruesom, umenneskelig Pinemaade, som man sikkerlig ikke mere i vore Dage vilde bruge, og forrettede ogsaa selv den skræffelige Bøddelbestilling paa Bissekræmmeren. Man iforde ham nemlig en fin bomulds Skjorte, dyppet i Olie, og som derhos saa forsigtig blev stukken i Brand paa Kroppen af ham, at den ganske langsom opbrændte. Dette for-

foraarsagede ham saa utaalelige Smærter, at han omsider tilbød sig, at bekjende Alt.

Han blev nu ordentlig forhørt; og, da han engang var bragt til Bekjendelse, erfare Donimerne mere, end de vilde, mere end man havde kunnet vente. Allerede i en lang Række af Aar havde han drevet sine Koverier, snart allene, og snart i Selskab, snart om Dagen i Skovene og paa Landevejene, og snart om Natten ved voldsomt Indbrud. Men det var langt fra endnu ikke Alt. Thi denne gruesomme Skurk havde og en uhyre Mængde Menneskeblod paa sin Samvittighed. Han havde ikke blot berøvet uskyldige Venner og venstabelige Rejsefammerater Livet; men hans Ondskab var og stegen saa højt, at han allerede havde myrdet otte frugtsommelige Koner, revet Bøsterne udaf Livet paa dem, og fortæret Hjerterne af samme. Sin egen første Kone, en uskyldig Skabning, som aldrig havde fornærmet ham, og sit eget første Barn, havde han allerførst paa denne Maade opoffret, og siden endnu syv andre. — Alt dette tilstod han selv, og sagde derhos med en ondskabsfuld Latter:

”Havde jeg kun endnu hyttet mig den ene Dag, da jeg blev fangen, skulde jeg kunne have leet af Eder og eders Fængsel, eders Dagter og Bødler.“

Man spurgde ham, hvad han vilde sige hermed? og han svarede:

”Saa

”Saa som jeg just den Aften tænkte at myrde den niende frugtsommelige Kone, og havde allerede udseet mig al Lejlighed dertil.“

Man udforskede nu videre, og erfor omsider, at han havde den taabelige og urimelige Overtro, at naar han havde fortæret det niende Hjerte, vilde han kunne flyve som en Fugl.

Efterat han nu fra først til sidst havde bekjendt sine skændige Misgjerninger, forlangde man, at han ogsaa skulde opgive sine Medhjelpere og Kammerater. Men det gjorde han ikke; han sagde bestandig, han ikke kjendte dem af Navn, eller vidste deres Opholdssted, men var altid kun forsamlet med dem i Skoven. Derhos forsikrede han, at man ingen af dem vilde kunne faae fat paa; thi de havde allerede forlængst afgjort imellem sig, at, saasnart Een af dem blev fangen, ville alle de andre ufortøvet forsøje sig over Grændsen. Vel troede man ikke dette hans Udsagn, men han vedblev bestandig dermed; man truede ham med Pinebænken, men kunde dog ikke bringe ham til videre Bekjendelse. — Omsider sagde han:

”Velan! Een kan jeg dog angive, hvis Navn og Boepæl jeg veed. Og jeg troer sikkert, man endnu vil kunne faae fat paa ham. Denne var min trofaste Medhjælper ved alle mine Røverier; ihvor enfoldig han end anstiller sig, var han dog altid sluer end jeg, og kan vistnok bekjende langt mere end jeg.“

Man

Man spurgde, hvem denne var? og han nævnte den stakkels ærlige Linnedvæver. —

Paa denne falske Anklage blev samme altsaa strax hæftet. Hans Kone, som just til samme Tid var frugtsommelig med det syvende Barn, faldt i Anfægt; hans Børn skrege om Hjelp og Forbarmelse; Naboerne løb sammen — og han blev ganske sandsløs slæbt affied og kastet i Fængsel.

Ved første Forhør tilstod Linnedvæveren alt, hvad han havde gjort, alt, hvad han vidste; men han kunde heller ikke videre tilstaae, end at han ved det ene Tyverie var bleven tvungen, til at staae Skildvagt. Dog denne Tilstaaelse stemte ikke overeens med Bissekræmmerens Angivelse. De bleve begge tagne i Forhør paa eengang. Væveren tabte hartad al Sands for Skræk og Forundring, da han hørte Bissekræmmerens løgnagtige Beskyldninger. Han bad ham med Taarer, med opløstede Hænder, at han dog ikke saa ondskabsfuld ville forsynde sig paa ham, og bevidnede, at han var uskyldig. Men Bissekræmmeren vedblev, at han havde været ham behjælpelig ved mange Røverier og Drabsgjeringer, og tilbød sig, at ville døe paa Sandsbeden af dette sit Udsagn.

Saaom nu Væveren ikke vilde bekjende noget, blev han bragt paa Pinebænken; og denne gruesomme Marter maatte den Uskyldige udstaae mere end eengang. Thi saa ofte han be-

fandt sig under Bøddelens Haand, tilstod han for Smærte alt, hvad man spurgde ham om; men saasnart man ophørde med Piinslerne, tilbagefaldte han igjen alt, og vedblev, han var uskyldig.

Dommerne ansaae ham imidlertid for skyldig, og Dommen blev affagt, at han skulle hænges, Bisseframmeren derimod radbrækkes.

Da denne Dom blev forkyndet Fangerne, loe Bisseframmeren ganske foragtelig; Bøveren derimod jamrede sig, vred sine Hænder for Summer over sin Kones og sex nøgne Børns Glændighed, som næsten den hele Tid, han havde sat fangen, blot havde levet af Almisser og Naboernes milde Gaver.

Hans Kone havde med megen Møje næppe to- eller tregange erholdt Tilladelse, at besøge ham i Fængslet. Hun havde seet ham under hans Smærter, da han blev bragt tilbage fra Winekammeret til Fængslet; hendes Hjerte havde saaledes blødt derved, hun havde jamret sig saa ynkelig, at en Steen maatte røres derover. Det var hartad et Under, at hun ved denne Jammer, ved hendes uafslædelige Angest Nat og Dag, ved hendes Nød og Armod, hendes haarde Arbejde, og ved saa ofte at løbe til Staden og igjen tilbage, ikke omsider ganske gik tilgrunde.

Under disse mange og tunge Lidelser var der endnu en eneste svag Trøst tilovers for hende, nemlig Haabet om, at Dommerne endnu

na skulde indsee hendes Mand's Uskyldighed, og friskjende ham. Men da nu Henrettelsesdagen var forhaanden, da hun hørde Dødsdommen offentlig affiges over ham, da Toget begyndte til Retterstedet, og begge de Fængne bleve af Wagten førte didhen, da hendes Mand forsidstegang med Taarer i Øinene vilde omarme hende, og sige hende det sidste Levvel; da geraadte hun hartad i Fortvivlelse, rev sig løs fra ham, og med det mindste Barn paa Armen, og de øvrige ved Siden, løb hun til Slottet, og forlangde, at indlades for hendes Første (Markgræven af Baireuth.)

Wagten ansaae hende for affindig, og vilde ikke indlade hende. Men en medlidende Person hvisttede ganske sagte til hende, at Markgrævinden just til samme Tid var i Haven. Strax iilde hun didhen med sin lille Flok, kastede sig for Markgrævindens Fødder, og bad med tusinde Taarer om Forbarmelse, besvoer hende ved disse sine ulykkelige Børn, ved det endnu ulykkeligere, som laae under hendes Hjerter, og om faa Dage skulde see Verdens Lys, ved hendes Jammer uden Maal og Grændse, ved alt, hvad helligt var, at hun dog vilde redde hendes uskyldige Mand's Liv.

Markgrævindens Hjerter var ædelt og blødt. Hun blev rørt over denne ulykkelige Kones Jammer, og over Børnenes Taarer, som stode saa nær ved at blive faderløse. Hun iilde til Slottet

til sin Gemahl, og bad selv for Bæverens Liv. Han tøvede endnu en Tidlang, dog omsider indrømmede han hendes Begiæring, og skjenkede Bæveren Naade. En Dverg, som opholdt sig paa det forstelige Slot, og var en Mester i at ride, fik Ordre, at sætte sig paa den raskeste Hest i Kørstens Stald, i største Jil ride til Ketterpladsen, og forkynde Bæveren Pardon. Markgrævinde formandede ham, til at skynde sig, det bedste han kunde, saasom hun ellers befrygtede, han kom for sildig. Dvergen foer i fuld Galop til Ketterstedet, og holdt en Stang med et hvidt Klæde paa i Vejret, paa det man langt fra kunde see det som et Naadestegn.

Og denne Jilfærdighed var meget nødvendig, hvis den stakkels Bæver skulde blive i Live. Thi Toget var allerede kommet paa Ketterpladsen; Præsten havde allerede indviet Linnedvæveren til Døden, og den Uskyldige besteg allerede Stigen til Galgen. Mængden af Tilskuerne ansaae ham for uskyldig, ynkedes over ham, og saa ofte tilbage til Staden, om der ikke maaskee endnu kom Pardon for ham? — Men nu syntes det at være ude med Bæveren, han stod allerede paa det øverste Trin af Stigen, Bøddelen vilde allerede lægge ham Strikken om Halsen — da man paa eengang langt borte blev noget Hvidt vaer i Luften. Man tilraabde Bøddelen, at han endnu skulde holde inde; og inden faa Minuter var Rytteren der, som forkyndte:

Par-

Pardon! Pardon for Bæveren! Dødsangesten hos denne Elændige blev herved pludselig forvandlet til en glad Henrykkelse, og ubeskrivelig stor var Tilskuernes Glæde, da de saae den Ufskyldige benaadet og reddet.

Men ingen blev ved denne uformodentlige Forandring saa hæftig rørt, som Bissekræmmeren. Denne forstøffede Synder havde hidtil hverken troet en Gud eller Evighed; under Arresten havde han haardnakket afviist Præstens Tiltale og alle Erindringer om et tilkommende Liv; og naar man formanede ham, til at angre sine Misgjerninger og giøre God, svarede han, han nok skulde vide at døe som en Mand, og ikke som en gammel Kjerling. Da Dommeren forelæste ham Dommen, udbrød han i en Skoggerlatter; og paa Vejen til Ketterstedet havde han endnu spottet over Pøbelens Larm, og hans Kammerats Skælven, og derhos sagt: "Det skal være min sidste Glæde, at see, hvorledes denne andægtige Tyv gjør sine sidste Afskedskaprioler."

Saa haardt og forstøffet forblev dette Menneskes Hjerter ligetil det Sted, hvor han skulde døe. Her stod han og saae, hvorledes den skakkels Bæver besteg Stigen. Han skiftede ikke engang Farve derved; man mærkede endnu ingen Frygt hos ham, endnu ingen Samvittighedsuro; med ufravendte Øjne saae han op til Galgen. — Men da den Stemme gjer lød, som endnu i sidste Øjeblik forkyndte den Ufskyldige

Pardeu, da blev hiin forstokkede Skurk paa eengang bleeg, som et Liig, traad et par Skridt tilbage, og raabde:

"Jo, der er en Gud til, og et Forsyn, som jeg hidtil aldrig har troet! dette var Proven, jeg vilde sætte! Jeg troede allerede at have vundet, men seer nu, at jeg har tabt."

Man spurgde ham, hvad han meende hermed? og han svarede:

"Bæveren er virkelig uskyldig. Hiin Skildvagt ved Møllen blev han tvungen til. Endog Pengene, han fik, vilde han tilbagelevere, ihvor haardt end Mangel og Hunger trykkede ham. Ethvert Tyverie har han hadet, som Døden selv. Alt dette vidste jeg, og anklagede ham falskeligt med Flid. Jeg gjorde det ikke af Fiendskab eller Hævnjerrighed; men blot for at see, om der gaves en guddommelig Retfærdighed, som antog sig Uskyldigheden? Jeg erkjender nu, at der gives et Forsyn; og beder, at man fører mig tilbage, paa det jeg kan omvende mig, før jeg dør. Ogsaa vil jeg endnu bekiende meget, som vel fortjener, at man lader mig leve nogle Dage længer."

Hans Begjæring blev indrømmet, og man førde ham tilbage til Fængslet. Nu var hans Samvittighed virkelig rørt; han bevidnede og forstikkede atter Bæverens Uskyldighed; og angav nu oprigtig sine virkelige Tyvekammerater, som da og alle bleve fangne, og fik deres for-
tjente

tjente Løn. Han levede endnu ti til tolv Dage; og da han andengang blev udført, var hans Hjerte ikke længere saa haardt og forstøffet; men han tilstod, at have fortjent Døden, og døde med virkelig Anger over sine Synder. —

Daaren siger i sit Hjerte: Der er ingen Gud til. Psalm. 53, 1.

72. En brav Søemand.

I Dieppe i det nordlige Frankrige ankom et Skib fra Søen, hvorpaa vare ti Mennesker. Det var om Aftenen, da det allerede var mørkt. og en Himmelform rasede paa Havet. Styrmanden vilde i Havn; men traf ikke den rette Kurs, og forsejlede Indløbet til samme.

En Søemand, ved Navn Bussard, som stod paa Landet, raabde til ham i et Talerør, hvorledes han skulde styre. Men Styrmanden kunde for Mørke og Storm hverken høre eller see. Han sejlede paa en Klippe, og Skibet stilledes ad.

Allerede faldt Stykkerne af Skibet fra hinanden, og Menneskene, som vare ombord paa samme, opløstede et ynkeligt Skrig. Den brave Bussard besluttede, om mueligt, at redde dem. Hans Befjendtere og Benner fraraadte ham dette farlige Foretagende, og troede, at

hans Umage her vilde være forgjeves. Hans Kone og Børn vilde med Magt holde ham tilbage; men han vedblev uroffelig sit Forsæt, lod sin Kone og Børn først bringe tilside; og nu tog han et langt Reeb, gjorde den ene Ende af samme fast paa Landet, og den anden bandt han sig om Livet. Derpaa svømmede han til Skibet, for at række de Ulykkelige Rebet, paa det de kunde holde sig fast ved samme, og saaledes trækkes til Land.

Allerede var han kommen tæt til Skibet, da en søer Bølge pludselig slog ham tilbage. Dog kom han strax igjen tilsyne, forsøgte det samme paa ny, og blev igjen kastet tilbage. Sex gange var han allerede kastet tilbage; og hvergang lemlæstet paa de skarpe Klipper og Brage-
ne, som svømmede omkring i Havet. Og dog af-
lod han ikke; hans Iver var endnu ikke kølet; han vovede det atter. — Men nu blev han af en Bølge kastet under Skibet, saa at man ansaae ham for død og borte. Dog snart kom han igjen tilsyne, havde et Menneske i sin Favn, og bragde ham lykkelig til Land.

Nu begav han sig atter i Vandet; og efter megen Møje lykkedes det ham omsider, at naae det sønderslagne Skib, og hæfte Rebet paa samme. Sex Personer holdt sig fast ved samme, og bleve saaledes lykkeligen trukne i Land. Bussard troede nu, at alle, som havde været ombord paa Skibet, vare reddede. Udmattet, saa-
ret

ret og lemlæstet kom han nu svømmende tilbage til Land, og henfaldt i Alsmagt. Man viisde ham al muelig Hjælp, og inden kort Tid kom han til sig selv igjen. Da man sagde ham, at der endnu fra Skibet hørtes en ynkelig Klage, løb han sig i Djebliffet af sine Venners Arme, løb til Søen, styrtede sig igjen i samme, naaede Skibet, og var saa lykkelig, endnu at redde en Mand, som ikke havde kunnet holde sig fast ved Rebet, saasom han var syg. Ogsaa ham bragde den brave Bussard lykkelig til Land. Nu havde han ialt reddet otte Personer. To vare allerede drukkede isorvejen.

Da Hr. Necker, Kongens Minister, kom til Kundskab om denne Historie, skrev han følgende Brev til Bussard:

”Brave Mand!

Jeg har med megen Glæde erfaret den behjertede Daad, I har udrettet; og igaar har jeg mældt den for Kongen, som har befaleet mig, at bevidne Eder sin Tilfredshed, og at sige Eder, at han har anvist Eder en Douceur af tusinde Livres, og en aarlig Pension af trehundrede Livres. — Vedbliv stedse, at hjælpe Andre, hvor I kan, og bed for eders gode Konge, som elsker og belønner alle brave Folk.“

73. En tro Fader.

En ung, nygiot Bonde blev for en svær Brøde dømt til fire Aars Fæstningsarbejde. Hans Fader, som endnu var temmelig rørig, tilbød sig, at lide Straffen for sin Søn, hvorhos han sagde:

"Jeg har endnu Kræfter nok, til at arbejde i fire Aar. Døer jeg da, er alting forbi. Min Søn derimod skulde endnu i mange Aar bære Skammen, selv hans stakkels uskyldige Børn skulde i lang Tid lide derunder. Naar han derimod forskænes, kan han forbedre sig, i de fire Aar dyrke sin Jord med Fordeel, og endnu i lang Tid blive en brav Mand. Dermed er saavel Børnene som Herskabet bedre tjent, end med mig gamle Mand; thi min Søns Ulykke vilde alligevel snart bringe mig i Graven."

Dommeren forestilte ham, hvorlunde han ikke kunde straffe den Uskyldige istedetfor den Skyldige. Men den gamle Mand sagde, at Fader og Søn vare Eet. Dommeren gjentog:

"Eders Søn vilde ikke gjøre det for Eder."

Den Gamle svarede:

"Derfor er han og min Søn, og ikke gammel nok, til ret at indsee alt."

Dommeren berettede Sagen for Regjeriingen, og den unge Bonde blev for sin tro Faders Skyld benaadet og løsladt."

74. En ærlig Snedker.

En Adelsmand havde tilforhandlet sig et prægtigt Smykke besat med kostbare Edelstene, og henlagt samme i en Kiste i en forborgens Skuffe i sit Skatol. Ingen vidste noget herom. Strax derpaa døde han pludselig. Hans Børn fandt optegnet, at han havde kjøbt en saadan Kostbarhed; de vidste ikke, hvor den var henlagt. De søgte overalt — og, da de ikke fandt den, fattede de strax Mistanke til en Betjent, som allene havde været tilstede ved deres Faders Død, og troede, at denne maatte have borttaget den. Da man antastede ham derfor, og han intet vilde tilstaae, blev han uskyldigen fæstet i Fængsel, hvoraf han dog om kort fandt Lejlighed til at undslippe.

Den afdøde Adelsmands Søn sendte siden Skatollet til en Snedker, for at istandsættes. Denne finder den forborgne Skuffe og Smykket i samme. En Bekjendter, som var hos ham, tilbød sig, at skaffe ham titusind Rigsdaler for samme, naar han vilde give ham hundrede Rigsdaler for Umagen. Men Snedkeren svarede:

”Ven! hvad Ret havde jeg dertil? Formodentlig har Herrens Fader, som har tilhørt Skatollet, gjeemt dette Stykke her, uden Familiens Vidende. Det er altsaa min Pligt, at levere det tilbage til dets retmæssige Ejer.”

Han bragde og virkelig Smykket tilbage til Ejermanen. Denne glædede sig inderlig over den

den lykkelige Opdagelse, men især derover, at Betjentens Uskyldighed nu herved var lagt for Dagen. Og da Snedkeren fortælte ham, at en Bekjendter havde budet ham titusind Rigsdaler derfor, forsikrede Adelsmanden, at det var tredive tusind Rigsdaler værdt. Derpaa sagde han videre til Snedkeren:

”Redelige Mand! jeg skjenker Dig saameget, som din Ven bød Dig for Smykket.”

Han holdt sit Ord; Snedkeren fik de titusind Rigsdaler, og vedblev stedse med sin Rigdom, at være arbejdsom, velgjørende og redelig.

75. En sand Menneſſeven.

I Aaret 1662 indtraf en meget langvarig og gruesom Hungerensnød i Paris. En vis Hr. von Sallo, Parlamentsraad i Paris, gik en Aften sildig hjem, og havde allene en Tjener med sig. Pludselig kom en ubekjendt Karl, sprang imod ham, satte ham en Pistol for Bryſtet, og fordrede hans Penge; men alt dette gjorde han dog med Skielven, og som en Mand, der slet ikke var øvet i dette Haandværk. Hr. von Sallo sagde:

”J træffer paa den Urette; jeg vil ikke kunne gjøre Eder riig, thi jeg har kun tre Pistoler (tolv Rigsdaler) hos mig, som jeg gjerne vil give Eder.”

Han

Han gav ham dem; Røveren modtog dem, og gik bort, uden videre at forlange noget.

Hr. von Gallo befoel sin Tjener, at lisse sig bagefter denne Mand i en vis Afstand, og give nøje Ogt paa, hvor han gik hen. Tjeneren fulgte bagefter Røveren igjennem endeel snevre Gader, og saa ham omsider gaae ind til en Bager, hvor han købde et Brød, og byttede en af Pistolerterne. Ikke langt deraf gik han ind i et Huus, steg fire Trapper i Vejret, hvor han boede, og hvor intet andet Lys var, end det, som Maanen kastede ind igjennem Vinduerne. Tjeneren listede sig sagte bagefter ligetil Stuedøren. I det Manden traad ind, kastede han Brødet paa Bordet, og sagde grædende og halvfortviblet til sin Kone og Børn:

”Der, spis! det Brød kommer mig maaskee dyrt at staa. Spiser Eder mætte, og quæler mig ikke længere, som I hidtil have gjort. Jeg vil en af Dagene blive hængt, og I ere Skyld deri.“

Hans Kone græd, og søgte at trøste og berolige ham, saa godt hun kunde. Derpaa tog hun Brødet, og gav sine fire usle Børn deraf, som hartad vare forsmægtede af Hunger.

Efterat Tjeneren havde seet og hørt alt, hvad han behøvede at vide, forsojede han sig igjen ligesaa sagte ned, som han var kommen op, og fortælte sin Herre troligen Alt.

Nu havde Hr. von Sallo lettelig funnet bringe denne stakkels Mand til Galgen, hvis han havde anlagt ham som Røver. Men saa heengjerrig var han ikke. Han var en Menneſteven. Han ynkedes over den Elændige, som af Rød og Fortvivlelse var bragt paa ſaa farlig en Afvej; han havde Medynk med hans Kone og Børn; og deſaarsag beſluttede han, ikke allene at tilgive Røveren, men og at lindre hans Rød, og derved bringe ham tilbage paa bedre Vej.

Han gik derfor næſte Morgen tidlig, Kloſten fem, hen med Tjeneren, og lod ham viſe ſig Huſet, hvor den fattige Mand boede. Udenfor Døren traf han tvende Piger, og ſpurgde dem:

"Kunne I ikke ſige mig, hvad det er for en Mand, ſom boer her i Huſet i ſjerde Etage?"

En af dem ſvarede:

"Det er en ſkoemager, en meget ærlig og ſtræbsom Mand, ſom har Kone og mange Børn, og er derhos ſaa fattig, at ingen kan være fattigere."

Den anden Pige bevidnede det ſamme. Nu gik Hr. von Sallo op i Huſet, og bankede paa Døren. Den ſtakkels Mand ſtod i en Haſt opaf Sengen, iſørde ſig ſine pjaltede Klæder, lukke Døren op, og kjendte i Øjeblikket den Herre, han Aftenen forher havde beſtjaalet. Man foreſtiller ſig lettelig, hvor forſkrækket han blev. Han kaſtede ſig for Hr. von Sallos Fod:

Fødder, bevidnede ham, at han aldrig tilforn havde gjort sig skyldig i slig en Brøde, kun den negang havde Rød og Elændighed bragt ham dertil. Menneſſe-vennen ſvarede:

”Vær ubekymret! jeg kommer ikke, for at gjøre Eder ulykkelig. Men ſaameget forſiktrer jeg Eder, I driver et høiſtfarligt Haandværk; og vil om kort ſtyrte Eder ſelv i Fordærvelfe, hvis I vedbliver dermed. Jeg veed, I er Skoemager. Her har I tredive Louisd'ors, dem ſkjenker jeg Eder. Kiøb Læder derfor, og fortjen fra nu af paa en redeligere Maade Brødet for Eder ſelv og eders Børn.“ —

Forlader, ſaa ſkal Eder forlades, giver, ſaa ſkal Eder gives. Luc. 6, 37. 38.

76. Taalmodighed overvinder Alt.

Det er en ſtor Daarlighed, naar mange Menneſker troe, at deres Lidelfer ere utaalelig tunge, og derover geraade i Fortvivlelſe, eller ſaagar ved Døden ville ende deres Lidelfer. Thi ved Taalmodighed blive omſider endog de tungſte Lidelfer lette at bære.

I Engelland var engang en fattig Mand i Skoven, og opſamlede Brænde. Han ſaae her en velklædt Adelsmand komme til, ſom syntes meget bedrøvet. Adelsmanden, ſom ikke blev
den

den Fattige vaer, stod stille, tog et Papiir op af Lommen, aabnede det, læsde det med en alvorlig Mine, og rev det istykker. Derpaa traf han en Pistol op af den anden Lomme, satte den for Panden, og trykte løs; men Fængkrudet brændte af, og der paafulgde intet Skud.

Nu sprang den fattige Mand til, og rev ham Pistolen ud af Haanden. Adelsmanden greb strax til Kaarden, og vilde nedhugge sin Befrier. Men denne var ganske uforfærdet, og sagde:

"Stød kun til! jeg frygter Døden ligesaa lidt, som Du; men jeg har mere Mod, til at bære dette Livs Lidelser. Allerede over tyve Aar lever jeg nu i Armod og Kummer; dog har jeg lært, at Taalmodighed overvinder Alt, og overlader det allene til Gud, naar han vil ende min Nød." —

Udstaae alt, som møder Dig, og vær taalmodig i enhver Lidelse. Thi ligesom Guldet bevares i Ilden, saa bevares og de i Gjenvordighedens Ild, som ere Gud velbehagelige. Syrach 2, 4. 5.

77. En Morders forunderlige Opdagelse.

Det skeer ofte, at Mennesker, som have begaaet een eller anden ond Gjerning, forraade sig

sig selv. Kunns Sandheden bestaaer; Løgnen derimod gaaer tilgrunde. Hvo der har en god Samvittighed, tør usorfærdet tale Sandheden. Hvo der derimod er sig en ond Gjerning bevidst, og vil redde sig ved Løgn, kan aldrig være ret trøstlig og sikker; den onde Samvittighed ængstiger og skrækker ham uophørlig; og denne Angest og Samvittighedsburo gjør, at han ikke ret kan overlægge sine Ord. Heraf kommer det, at saamangen Forbryder maa røbe sig selv, skiondt hans Misgjerning hidtil var ganske skjult for Verden.

Et tydeligt Exempel herpaa giver følgende Historie, som omtrent for tyve Aar siden tildrog sig i Polen.

En reissende Jøde var bleven myrdet; man fandt ham død paa Landevejen. Morderen var ubekjendt; dog havde man stor Mistanke til en anden Jøde. Man fængslede denne, bragde ham i Forhør; men han negtede alt. Saasom man vel ikke havde noget Beviis, men dog stærk Mistanke imod ham, blev han tildømt Sed. Men hvo der ikke gjør sig Samvittighed af at myrde et Menneſke, vil vel heller ikke frygte for at sværge en falsk Sed? Han var virkelig Morderen! og alligevel tilbød han sig, ved Sed at bekræfte sin Uskyldighed.

Den Myrdedes Liig laae paa Raadstuen, og var tildægget med et hvidt Klæde. Dommeren paabød, at Jøden ved Edens Afleggelse

N

Skulde

skulde holde den Myrdede i Haanden. Dog gav han ham endnu en halv Times Betænketid, og lod ham saalænge gaae udenfor.

Imidlertid blev den Myrdedes Liig skaffet tilside, og et levende Menneske henlagt istedetfor, og tildækket med Klædet. Dommeren havde iforvejen underrettet denne om, hvorledes han skulde forholde sig.

Da Betænketiden var omme, kom Morderen ind igjen. Hans Samvittighed var endnu ikke opvaagnet; han vedblev, at han vilde sværge Eden. Med fræk Mine gik han hen, og greb Menneskets Haand, som laae under Klædet, for derved ligesom at bevise sin Uskyldighed; thi han troede, at den Myrdede laae der endnu. Nu oplod han Munden, for at fremsige Eden. Men i Øjeblikket blev hans Haand trykket saa fast, at han begyndte højt at skrig.

Man forestiller sig lettelig hans Skræk. Han troede, den Døde var igjen ved et Mirakel bleven levende, for at aabenbare hans Ondskab. Hans hele Mod og Frækhed var forsvunden; han kunde ikke længere negte, bekjendte sin hele Brøde, og fik Morderens Straf.

78. En Hjælper i Nøden.

I een af Smaastederne i Sjælland var en brav Natvægter, ved Navn Franz, som med
Glid

Flid og Marvaagenhed forestod den ham betroede Post. Han hørde engang en Vinternat Kloffen Gæt en hylende Mennekesstemme; Kloffen To hørde han den atter. Han iilde hjem, vakde sin ældste Søn af Sønnen, og gik med ham igjennem den dybe Snee efter den hylende Stemme; thi han troede, det var hans Kald, at forebygge Ulykker. De gik ligetil Skoven, og fandt der omfider en gammel trefindstyveaarig Jøde, som var bleven vildfarende i Skoven, og siddende i Sneen. De bragde ham paa Bejen.

Men han var allerede saa sliv af Kulde, at han ikke kunde gaae, og derhos saa tung, at de ikke kunde bære ham. Sønnen løb derfor til Byen, og hentede en Vogn; de lagde den stivfrosne Jøde paa Vognen, og kørte ham til deres Hjem. — Nu lode de ham allerførst stikke de forfrosne Lemmer i koldt Vand; derpaa gave de ham varmt Theevand at drikke, og bragde ham saaledes Tid efter anden til Varme. Han kom derved omfider fuldkommen til sig selv igjen, saa at han nu videre kunde fortsætte sin Rejse. — Den brave Mand blev siden rigelig lønnet for sin Omhu af mange Edle der i Egnen.

Denne Historie lærer, at man altid bør være rede til at gaae didhen, hvor man hører Menneker klage eller raabe om Hjælp, og at man gjerne bør hjælpe, om det end paafører egen Møje og Besværlighed.

79. Samvittigheden dommer upartist.

En riig Juveleer i Holland gjorde en Rejse, og tog allene en Tjener med sig. Denne vidste, at hans Herre havde endeel kostbare Juveler og en stor Sum Penge hos sig, fattede derover det ugudelige Forsæt, at myrde ham, og tilegne sig disse Skatte. Han paapassede altsaa Lejligheden, da hans Herre engang steg til Hest, tog sin Pistol, og skød ham død paa Stedet. Derpaa fratok han ham Juvelerne og Pengene, hang ham en stor Steen om Halsen, og kastede ham i Stranden. Nu reed han bort, folgte siden Hestene, og begav sig med sine røvede Skatte til Engelland, hvor han nedsatte sig i en liden Stad.

Her begyndte han i Førstningen en ganske liden Handel, og lod sig ikke mærke med, at han ejede saamange Penge. Tid efter anden satte han flere Penge i Handelen, og blev omfider en anseelig Kiøbmand. Alle troede, han blot ved sin Glid og Windskibelighed havde forhvervet sig sin hele Formue. Og saasom han og virkelig var flittig i sin Haandtering, og opførte sig ubvortes ærbar, saa forskaffede han sig og overalt Kredit og stor Anseelse. Han ægtede en riig Pige i samme Bye af fornem Familie; fik et anseeligt Embede; ja steg fra een Vregepost til en anden, indtil han omfider blev Borgemeester. Denne Post forvaltede han saa vel, at den hele Stad var tilfreds med ham.

En

Enhver ansaae ham altsaa for en ærlig og retsaffenen Mand. Saaledes dømme andre Mennesker, som kun slutte efter det Udvortes; men vor egen Samvittighed dømmer ofte langt anderledes. Den er en upartist Dømmer, og ferer sig ikke om Andres Dom. Saaledes gik det og her. Borgemeesteren var, uagtet al hans Lykke, dog aldrig rolig eller fornøjet. Hans Samvittighed tilhviiste ham bestandig, at han ved en skændig Gjerning, ved Mord og Røveri, havde lagt Grunden til sin Rigdom, Ære og Højhed. Disse Tanker gjorde ham stedse urolig. Omsonst bestræbde han sig, for at slaae samme af sit Sind; omsonst søgte han, at ind-dyffe sin onde Samvittighed; den sov ikke, den slumrede kun, indtil en Lejlighed gaves, da den igjen opvaagnede desto græffeligere.

Og dette skeede, da han engang sad ved den piinlige Ret, og hjalp at forhøre en Mis-dæder, som man beskyldte for at have dræbt sin Herre. Vidnerne bleve afhørte, og den Anklagede virkelig funden skyldig. De øvrige Medlemmer af den piinlige Ret havde allerede ind-givet deres Stemmer: at den Anklagede var over-beviist om Mordet, og fandtes skyldig til Døden. Nu tilkom det allene Borgemeesteren, at affige Dødsdommen over ham.

Men her vaagnede hans Samvittighed, da han skulde fordømme en Anden for en Forbry-delse, han engang selv havde begaaet. Hele

Forsamlingen ventede, at han skulde affige Dommen. Men han kunde ikke fremføre eneste Ord — han skiftede Farver — man saa, at hans Sind var yderst uroligt.

Omfigder rejste han sig fra Sædet, stillede sig hen ved Siden af den Anklagede, og tiltalde de øvrige Dommere saaledes:

"J see her et mærkeligt Exempel paa Himlens retfærdige Hevn. Efterat jeg i tredive Aar har skjult min onde Gjerning, skal den endnu idag komme for Lyset. Den Dag idag fremstiller for Eder i mig en langt større Forbryder, end denne anklagede Misdæder."

Herpaa begyndte han at fortælle sin Forbrydelse med alle Omstændigheder, tilskod sin Skyld, især sin store Uafnemmelighed imod sin Herre, som havde bevist ham saameget Godt, og fæstede den første Lillid til ham. Han fortælle, hvorledes han ved Hyklerie og udvortes Verbarhed havde antaget sig Skin af Dyd, og skaffet sig et godt Navn for Verden. Og nu vedblev han videre:

"Men nu, saasnart denne Ulykkelige blev fremstillet her for vor Ret, vaagnede min Samvittighed. De gruesomme Omstændigheder ved hans Forbrydelse, erindrede mig om Afskyeligheden ved min egen. Den Almægtiges Pile holdt mig fast, og min Handling forekom mig saa skændig, at det ikke var mig mueligt, at affige en
Dom

Dom over min Medforbryder, førend jeg havde fremstillet og anklaget mig selv. Jeg kan og heller ikke nu paa anden Maade befries for min Samvittighedsangest, end derved, at jeg anraaber Retfærdigheden, offentlig at affstraffe det gruesomme Mord, jeg har begaaet paa min Belgier. Detsaarsag bevidner jeg hermed for den altestedsnærværende Gud, og for denne hele Forsamling, at jeg er skyldig, og forlanger en Dødsdom affagt over mig, som over en grov Forbryder. «

Saaledes talde Borgemeesteren. Man foreskilder sig lettelig, hvormeget den hele Forsamling fattes i Forundring herover. — Imidlertid blev hans Begiæring indrømmet, og en Dødsdom fældet over ham, og han døde med et angerfuldt og bodefærdigt Hjerte.

O hvor daarligt er det, naar Mennesket ved Synd og Forbrydelser vil erhverve sig timelig Lykke, som han dog siden ikke rolig kan nyde! —

De Lastefulde have ingen Røe. Jesai. 48, 22.

80. Menneskefjerslighed.

Et hollandsk Skib, som var bestemt til Ostindien, laae for Anker ved det gode Haabs Forbjerg i Afrika, og ventede paa gunstig Wind

til videre Afrejse. Med eet rejsde sig her en hæftig Storm, som uafbrudt trasede i to Dage og Nætter. Skibet blev hartad ganske skjult af Bølgerne, kastedes snart paa een snart paa en anden Side, og var hvert Øjeblik i øjensynligste Fare. Omfider paa tredie Dag blev Stormen saa hæftig, at Ankertougene sprang, og Skibet altsaa blev bortdrevet af Bølgerne. Paa een gang blev det af Stormen med saadan Magt fastet paa en Sandbanke, at det skiltes ad. Nu stod det fast; eet Stykke rev sig derpaa løs efter et andet, og man saae grandgiveligen for Øjnene, at det hele Skib om ganske kort ville opløses i Havet. Folkene paa Skibet bestedtes i største Angest og Beshyrtseise. De saae deres visse Død for Øjne, og vidste intet Middel, til at undgaae den.

Skibet var omtrent trehundrede Skridt fra Land. En stor Mængde Menneker stod paa Strandbredden, og betragtede den Fare, hvori Skibsfolkene svævede. De Ulykkelige skreg om Hjelp og Redning. Men Ingen vilde vove sig med en skrøbelig lille Baad, igjennem de skræklige Stormvinde og uhyre Bølger, hen til det sønderslagne Skib, for at afhente de Ulykkelige. Ingen vilde vove det. Kun en gammel Bonde paa halvfjerdssindstue Aar, ved Navn Woltemade, fattede den dristige Beslutning, at redde sine nødlidende Brødre. Han vendte sig til de øvrige Tilskuere, og raabde:

”Skul-

"Skulde vi være Mennesker, og ikke redde vore Medmennesker? Skulde vi rolig se paa, at Mennesker omkom for vore Dine? Hvad hjælper det, at staae her og jamre? Kunne vi ikke gjøre mere? Mennesker! hjælper Mennesker, ellers I ere ikke Mennesker længere."

Saaledes raabde Woltemade, og de andre svarede: "Hvor gjerne vilde vi hjælpe, naar vi kun kunde! men hvem kan?"

"Hvo der vil, han kan" — raabde Woltemade, og dermed løb han hjem, hentede sin Hest, gav den noget Brændeviin til Styrkning, satte sig paa den, gjorde Fødderne faste i Stigbøjlerne, og begav sig saaledes i Guds Navn i Søen. Da de øvrige saae hans Forehavende, raabde de:

"For Guds Skyld! Woltemade, hvad gjør Du? er Du affindig?"

Men han keredede sig ikke om deres Raab, arbejdede sig allene med sin Hest frem igjennem Stormen og Bølgerne, og kom omsider lykkelig til Skibet. Nu tilraabde han de Nødlidende:

"Mod! Mod! forlader I eder paa Gud! lader ikke Modet falde! der er endnu Redning tilbage. Jeg vil gjøre, hvad jeg kan; efterhaanden bringe Jer i Land. To af Jer springer nu ned, og holder sig faste ved Rumpen af min Hest. Gud vil sikkerlig hjælpe os over; jeg kommer da igjen, og afhenter flere.

Men kun To paa Gangen! kun ikke flere!
for Guds Skyld ikke flere! „

Saaledes raabde Woltemade; og strax sprang to Mennesker ned fra Skibet, holdt sig faste ved Hestens Kumpe, og nu arbejdede Woltemade sig igjennem Stormen og Bølgerne med dem, og bringer dem lykkeligen til Land.

Tilskuerne falde i Forundring over Olsdingens Mod og ædle Jver; de reddede hartad tilbede ham af Taknemmelighed og Glæde; han derimod har ikke Hensyn til dem, som ere reddede; men allene til dem, som endnu ere tilbage at redde. Hans Venner forestilte ham, at saavel han som Hesten vare allerede udmattede ved den første Stræbatse, og umueligen vilde udholde samme endnu engang. Men nu lod han sig end mindre holde tilbage, end førstegang. Thi han havde hørt de Ulykkeliges Angestfælg nær ved, havde hørt deres Fortvivlelse, og brændte derfor end mere af Begjerlighed, efter at redde dem. Han begav sig altsaa atter i det brusende Hav, arbejdede sig igjennem, naaede Skibet, og raabde:

„Atter To! men, for Guds Skyld, kun To!“

To springe igjen ned, hænge sig ved Hestens Kumpe, og han bringer dem lykkeligen til Land.

Den ædle Woltemade vender atter tilbage ligesom tilforn. Jo oftere han vover sig
i Fa-

i Faren, jo større Tilskuernes Forundring bliver, desto ivrigere bede ogsaa hans Venner ham, at staae sig selv. Men intet holder ham tilbage; han agter end ikke paa sin egen og Hestens Træthed. Begiærligheden efter at hjælpe, driver ham syv gange i Vandet, og syv gange kommer han ogsaa igjen tilbage til Land, og hvergang medbringer han to Mennesker.

Fjorten Mennesker, som den ædle Woltemade havde reddet, staae nu paa det tørre Land. Men endnu ere nogle faa tilbage paa Skibet. Ogsaa disse vil han endnu redde, begiver sig otteendegang i Søen, og naaer lykkeligen Skibet. Han raabde som tilforn: kuns To! ikke flere! Men han raaber omsonst. Tre Mennesker springe paa eengang ned. To gribe Hestens Krumpe, og den tredie Bidselet. Men nu er Byrden for svær; omsonst anstrænger Hesten alle Kræfter. Omsonst gjør Woltemade sig Umage, for at hjælpe den. Den kan ikke mere; Lasten ved Bidselet nedtynger dens Hoved og Hals i Vandet, den synker, og de tre Mennesker, som hang ved den, omkomme — og selv den ædle Woltemade, Menneskevennen, opgiver her Livet for sine Brødre, og hans Sjæl iler henover til et bedre Liv, hvor han modtager skionnesten Løn for sin Menneskekjerlighed.

81. Højmodig Handling.

I Aaret 1702 rykkede Peter den Store, russisk Kæiser, med en anseelig Hær mod de svenske Grændser. Han gjorde adskillige frugtesløse Angreb paa Nøteborg (nu Schusselburg); og sendte omfider Færsten Galizin, Oberst for Garden, med et udvalgt Korps mod Pladsen, for at indtage den med stormende Haand. Galizin satte med sine Tropper over Vandet, og landede tæt ved Kæstningsværkerne, som hartad strafte sig ligetil Floden. Men her blev han modtagen med saadant Mod af Besætningen, og et saadant Blodbad anrettet blandt hans Folk, at Peter, som nu ansaae det for umueligt, at bestorme Pladsen, ufortøvet affendte Ordre til sine Russer, at de skulle trække sig tilbage. Men Galizin begrede sig, for at adlyde denne Befaling, og søjede endnu til sit afflaaende Svar: "Siig min Monark, at jeg nu ikke længere er hans Under-
saat, i det jeg har begivet mig under en ham saa overlegen Magts Beskyttelse." Derpaa vendte han sig til sine Soldater, indgiød dem Mod ved Ord og Exempel, førde dem mod Fienden, besteg Murene, og erobrede Kæstningen. Peter blev saa overrasket ved denne Handling, at han ved første Sammenkomst med Galizin sagde til ham: "Forlang af mig, hvad Du vil, kun Moskva og min Katharina undtagne." Galizin forlangde i Djebliffet med ædleste Højmodighed Tilgivelse for sin gamle eftertragtende
Ki-

Rival, Førsten Repnin, som fra en Feldtmar-
skalks Rang var af Kajsereu fornedret til ge-
meen Soldat. Han erholdt Bønhørelse, og med
samme Monarkens Fortrolighed, Repnins Høj-
agtelse, og Folkets lydelige Bisald.

82. En tro Page.

Da Hertug Morik af Sachsen i Maret
1542 bivaanede Tyrkekrigen i Ungarn, reed han
engang om Morgen en udenfor Lejeren, for at
recognoscere Fienden. Han havde kun en svag
Bedækning med sig, og en Page (en adelig Tje-
ner) ved Navn Sebastian Reibisch.

Mæppe vare de komne et lidet Stykke fra
Lejeren, førend de bleve omringede af en Hob tyr-
kiske Ryttere. Der var hartad intet andet Mid-
del tilovers, end enten at give sig fangne, eller
blive paa Plætten. Ifkedestomindre besluttede
de dog, at værge sig saalænge, indtil maaskee
Nogen fra Lejeren kom dem til Hielp. Hertu-
gen angreb Tyrkerne modig, og han saavelsom
Reibisch viisde her ubeskrivelig Tapperhed. Men
saasom hans Svite ikke hurtig nok fulgde ham,
blev Hertugens Hest skudt under ham, og Kasket-
ten slaaen af Hovedet; ja han blev saagar kasket
til Jorden og omringet af Tyrkerne, som nu
stormede løs paa ham med dragne Sværd.

Her var han i største Fare, for at blive myrdet eller fangen af Tyrkerne. Men da den tro Reibisch saa dette, sprang han af sin Hest, kastede sig over Hertugen, bedækkede ham med sit Legeme, og lod sig saalænge hugge og stikke, indtil omsider en Eskvadron af deres Rytttere kom til, og reddede Hertugen.

Den fortræffelige Reibisch, som opoffrede sit Liv for sin Herre, havde faaet saamange farlige Saar, at man bar ham halvdød til Lejeren, hvor han strax derpaa døde.

83. Hjælp den Nødlidende.

Det er bekjendt, at de franske Emigranter, eller Adelige og Geistlige, som ere udvandrede af Frankrige, have i en Tid af otte Aar forfløjet den opholdt sig i Tydskland, og snart hist snart her søgt og fundet et Tilflugtssted. En stor Mængde af disse opholdt sig og i Rigsstaden Wehlar; og der vare mange iblandt dem, som levede her i største Usselhed. En af dem, en fransk Præst, af den katholske Religion, boede hos en lutherisk Kantor i Wehlar. Denne gode Mand havde selv kun lidet, og sad i meget summerlige Omstændigheder; men dog vilde han efter sin ringe Evne bidrage til, at lindre sine Medmennekers Nød. Han lod den franske Præst boe frit hos sig, som og spise frit ved sit Bord.

Da

Da de Franske i September 1795 gik over Rhinen ved Dysseldorf, og nærmede sig Rigsstaden Wehlar, forsojede de fleste Emigranter sig bort, som havde opholdt sig her, og ligeledes Præsten, som boede hos Kantoren. Men efterat den franske Armee den 12te October var slagen ved Hørst, og dreven tilbage over Siegfleden, skrev den velgjørende Kantor den franske Præst til, at han nu igjen var ganske sikker i Wehlar, og at han kun skulde komme til ham; han vilde igjen optage ham i sit Huus, og dele sin Bid Brød med ham.

Denne gode Mand fandt sin største Glæde i at gjøre Godt, skiondt den, som oppebar Velgjerningerne, var af en fremmet Nation, og af en anden Religion.

84. Hvad dog en ond Samvittighed kan gjøre!

I en liden Stad i Italien vare nogle Haandværksfænde forsamlede i et Værtshuus, drak med hinanden, og kom omsider over en ringe Ting i hæftig Trætte. I Vrede trækker Een sin Kniv, jager den i Brystet paa sin Kammerat, og løber derpaa ubemærkt med den blodige Kniv i Haanden ud paa Gaden. Udenfor Porten finder han under et Træ en anden Kammerat, som ogsaa havde drukket med dem, men
som

som var gaaen bort før Striden begyndte, og nu laae her i Græsset, for at udsove Ruseu. Morderen tager sin blodige Kniv, stikker den i den sovende Kammerats Bælte, og iler bort.

Imidlertid opkom stor Alarm i Byen over det begangne Mord. Den Myrdedes Legeme blev bragt for Retten og besigtiget. Man udsendte Soldater paa alle Kanter, for at opsoge Morderen. Disse fandt omsider udenfor Porten det sovende Menneske, som havde den blodige Kniv i Bæltet. Man ansaae ham fuld og fast for Morderen, og bragde ham i Fængsel.

Næste Dag, da han havde udsovet Ruseu, erfoer han først, hvorfor man holdt ham fangen. Han veed af intet Mord; men Kniven vidner imod ham. Han kommer i Forhør; men be-
kjender intet. Man bringer ham omsider paa Winebænken, for der at bringe ham til Bekjendelse. Vel er han sig sin Uskyldighed bevidst; men, da han ikke kan udholde Piinslerne, be-
kjender han omsider Mordet, som han dog aldrig har begaaet. Han bliver altsaa dømt til Døde.

Da han førtes til Retterstedet, fulgte en stor Mængde Mennesker bagefter, for at see hans Henrettelse. Blandt disse var ogsaa hiin Haand-
værksføvend, som havde begaaet Mordet, og stikket den Uskyldige Kniven i Bæltet. Hans Forbrydelse var aldeles skjult; intet Menneske tænkte paa, at han var Morderen. Men hans onde Samvittighed havde dog stedse foruroliget
og

og ængstiget ham; den havde til alle Tider foreholdt ham, at han paa denne Maade blev en dobbelt Morder, da ogsaa hans uskyldige Kammerat skulde døe for hans Skyld; disse Tanker havde ingensteds forundt ham Ro. Men, da han nu saae, at hans ulykkelige Kammerat blev udført som et uskyldigt Slagtoffer, bestedtes han i saadan Samvittighedsangest, at han frivilligen løb hen, og angav sig som Morder. Han maatte altsaa lide den fortjente Død, og den Uskyldige blev løsladt.

85. Hvor skönt, naar Gødsfende elske hinanden.

En riig Mand i Wien havde fem Børn. En Datter var gift, og levede lykkelig; men Faderen var dog ikke fornøjet med dette Givtermaal, og dette vilde han endnu efter sin Død lade hende haardt undgiælde. Thi da han døde, efterlod han sig et Testamente, hvori han tillagde ethvert af de andre Børn tyvetusinde Rigsdaler, men den gifte Datter kun femtusinde.

Da Testamentet blev aabnet, var en Søn nærværende. Denne holdt det for ubilligt, at den gifte Søster skulde affortes noget. Desaarssag rejste han hen til sine øvrige Gødsfende, og sagde:

"En af Jer er paa en vis Maade udelukket af Testamentet. Men det er ubilligt. I vide
D end;

endnu ikke, hvem det angaaer. Vi ville nu desaaarsag afgjøre imellem os, at vi dele Arven i fem lige Dele.»

De øvrige Sødskende lode sig det gefalde, og Forliget blev sluttet. Derpaa aabenbarede han dem, at det var den giorte Søster, som var forurettet i Faderens Testamente. Dog nu gif hun i lige Arv med de øvrige.

86. En højmodig Røver.

Paa Den Korsika blev en Stratenrøver greben, og skulde henrettes. Men han fandt imidlertid Leilighed, til at komme ud af Arresten, og undslap lykkelig. Soldaten, som havde staaet Vagt ved Fængselet, blev desaaarsag draget til Ansvar, og efter Krigsartiflerne dømt fra Livet.

Dette fik Røveren at vide. Hans Samvittighed var endnu ikke ganske forhærdet. Havde han end ingen Betænkning gjort sig af at stæle, kunde han dog ikke føre det over sit Hjerter, at et uskyldigt Menneske skulde for hans Skyld miste Livet. Han begav sig derfor i største Hast til den franske Kommandant, og tilsalde ham saaledes:

”Kjender De mig ikke, Hr. Kommandant?
— Jeg hører, at en af Deres Soldater skal skydes til Døde, fordi han har ladet en Arrestant undslippe, som dog igjen kan leveres i Deres Hænder.»

”g

"J vore Hænder? hvorledes da? hvor er han? hvor har han begivet sig hen?"

"Han staaer her for Deres Dine."

"Hvad hører jeg?"

"Sandhed. Jeg er den Fange, De dømte til Døde; jeg kommer, for at lide min Straf, skisndt jeg nu lettelig kunde have undgaaet den. Men aldrig vil jeg tillade, at en Uskyldig dør for min Skyld.

Den franske Officier blev saa rørt ved Røverens høimodige Sindelag, at han ganske henrykt udraabde:

"Nei, Du skal ikke døe; jeg benaader Dig; ogsaa Soldaten skal igjen faae sin Frihed; men bestræb Dig for, fra nu af ved en sand Bedring at indhøste Frugterne af din Høimodighed; thi Du er født til at være en ærlig Mand."

87. En skændig Søn.

En ung kaiserlig Officier, som var en stor Adeland, plagede altid sin Fader for Penge, under det Paaskud, at han ingenlunde kunne komme ud med sin Gage. Hans Fader, som var kaiserlig Embedsmand, og havde en offentlig Kasse under sin Forvaltning, gav ham ofte Penge; men, da Sønnen omsider drev sin Adelselighed for vidt, og paa eengang forlangde 300 Rigsdaler af Faderen, hvorhos han foregav, at

han paa nærværende Tid nødvendigen skulde bruge denne Sum, hvis han ikke vilde see sig udsat for Vresforliis; anstillede Faderen sig, som om han ikke havde mere, tog derfor 300 Rigsdaler af den kaiserlige Kasse, gav sin Søn dem og sagde, at han for nærværende Tid ikke kunne hjælpe ham paa anden Maade. Han haabede, herved at bringe Sønnen til Estertanke, at han ikke i Fremtiden skulde forøde saamange Penge paa en saa strafværdig Maade. Sønnen modtog Pengene, og gik bort; og Faderen lagde igjen strax af sit eget, hvad han havde taget af den kaiserlige Kasse.

Kajseren havde kort forher udstedet en streng Forordning til alle Embedsmænd, hvori han truede den med haardeste Straf, som dristede sig til at angribe en kaiserlig Kasse; derimod lovede han den en anseelig Belønning, som kunde angive en saadan Forbryder. Denne Forordning var bekjendt for hiin unge udsvævende Officier. Han besluttede altsaa, at blive sin Faders Angiver, og derved fortjene den udsatte Belønning. Han udførte og virkelig dette skændige Foretagende. Han gik selv til Kajseren, og sagde med en skinhellig Hyklermine, han ansaae sig forpligtet, til at angive, at hans Fader havde taget 300 Rigsdaler af den kaiserlige Kasse. Kajseren affendte strax Folk, som skulde undersøge Kassen og eftertælle Pengene; og disse fandt, at ingen Skilling manglede. Men de erfore tillige

Ca:

Sagens hele Sammenhæng, og fortælte den igjen for Kæiseren.

Den retfærdige Monarch, Kæiser Joseph den Anden, domte nu den skændige Søn til en taaarig Tugthuusstraf. Faderen derimod gav han et Tillæg i Lønnen, for derved at trøste ham i hans billige Kummer og Sorg over en saa vanartig Søn.

88. Edel Handling af et Menneſke, ſom mange anſee for uærligt.

I Berlin er en Forordning, at Enhver, ſom vil holde en Hund, ſkal løſe et Tegn hos Skarpretteren eller hans Folk, ſom koſter tolv Skilling. Men naar en Hund uden ſaadant Tegn løber omkring paa Gaden, har Skarpretteren Ret, til at ſlaae den død paa Stedet, eller tage den levende med ſig.

Sammeſteds var en fattig Enke, ſom tidligere havde været i Velſtand, men nu ved Ulykkestilfælde var kommen ſaaledes tilbage, at hun af ſin Formue ikke havde mere tilovers, end en liden ſpanſk Hund. Denne havde hun inderlig kjær, og vilde nødig miſte den. Men da hun omſider ikke længere vidſte Udveje til Brød, ſaae hun ſig nødsaget, til ogſaa at ſælge den. Hun tog den derfor paa Armen, og bar den ſelv hen

til en riig Mand, som ofte tilforn havde budet hende anseeligt for den.

Undervejs satte hun sig ned paa en Trappe, for at udhvile lidet. Hendes lille Hund løb omkring hende. Da hun mindst ventede det, kom en af Skarpretterens Folk; og, da han saae, at Hunden intet Tegn havde, tog han den op, og gif bort med den. Enken raabde efter ham, men han hørde ikke hendes svage Raab blandt Brimmelen af Mennesker.

Hun rejser sig, iler efter ham, henter ham ind, og forestiller ham, at hun ikke havde haft saameget i Eje, at hun kunde løse et Tegn, og at hun just nu var i Begreb med at sælge Hunden, for derved at opholde Livet.

Den gode Karl havde Medynk med hende, gav hende strax Hunden tilbage, og oven i Kibbet et Tegn til den.

Konen tog sin Hund og gif bort. Folkene, som havde seet dette, forundrede sig storligen over, at et saadant Menneske havde et saa medlidende Hjerter, og sammenskiøde nogle Rigedatter, som de gave ham til Belønning for hans Godgisrenhed.

Han modtog Gaven med Taknemmelighed; beholdt den dog ikke selv, men gif efter den fattige Enke. Hun var allerede gaaen ind i Huset, hvor hun vilde sælge Hunden. Han blev staaende ved Døren, indtil hun kom ud igjen; derpaa gif han hende imøde, og sagde:

”Her

”Her, modtag dette. For Eders Skyld har jeg faaet disse Penge; behjelp Jer dermed, thi jeg behøver dem ikke.“

89. Sjelden Højmodighed.

En fornem Dame i Paris, Grævinde von Willacers, lod sig engang aarelade. Hun betjende sig dertil af en duelig og meget berømt Læge. Men samme var dennegang saa uheldig, at han overslog hende en Pulsaaere. Vel stillede Blodet; men Saaret blev saa farligt, at Koldbrand slog sig dertil efter nogle Dages Forløb. For nu at beholde Livet, maatte hun bestemme sig til, at lade Armen affætte. Dette skeede og virkelig. Men Operationen løb atter saa ulykkelig af, at hun strax derpaa døde.

For sin Død gjorde hun endnu sit Testamente. Hun bestemte deri, at Lægen, som havde aareladt hende, for Livstid skulde have en aarlig Pension af hendes Midler. Hun lod følgende Ord tilføje i Testamentet:

”Jeg testamenterer Lægen denne Pension, fordi jeg forudseer, at den Ulykke, han ved Uforsigtighed har tilføjet mig, vil for Fremtiden berøve ham al Kredit, og han ingen Fortjeneste mere vil faae. Men hvoraf skulde siden den stakkels Mand leve?“

Sjeldent Exempel paa Høimodighed, som ikke allene kunde tilgive en saadan Fejl, men endog giøre vel imod den Fejlende, som berøvede hende Livet!

90. De brave Borgere af Calais.

Kongen af Engelland, Edvard den Tredie, som regjerede fra Aaret 1327 til 1377, gjorde Fordring paa Kongeriget Frankrige, og førde en langvarig Krig, for at erobre det. I Aarene 1346 og 1347 belejrede han den fæste franske Stad Calais, som ligger ved Søen, hvorfor det og var ham meget magtpaaliggende, jo før jo hellere at faae den. Men Indvaanerne forsvarede sig over et heelt Aar af yderste Kræfter. Gouverneuren, Græve af Bienné, var deres Anfører. Det er næsten utroligt, hvad Møje, Arbejde, Bekymringer og Farer dette brave Borgerskab paatog sig, for at beholde og forsvare deres Stad.

Men Engellænderne gjorde sig og imidlertid al muelig Umage, for at erobre Staden. Dag og Nat bestrode de uafsladelig Boldene; men naar de havde skudt en Abning i Boldene, hvor de Dagen derpaa tænkte at løbe Storm, bleve Boldene igjen om Natten istandsatte af Borgerne, og om Morgenens saae man ingen Abning mere. Ofte bleve de yderste Fæstningsværker med Storm angrebne af Engellænderne; men Stadens Borgere slog dem bestandigen igjen tilbage.

Om

Omsider gjorde Hungeren mere for Kongen af Engelland, end hans Vaaben. Thi Levnetsmidlerne i Staden vare alle opspiste. Efterat Borgerne havde fortæret deres forsultne Døeg, samlede de Orme og Insekter; spiste kogt Læder og Ufrud, og en Bid muggent Brød blev hos dem anseet for en Lækkerbidsten. I Fortvivelse gjorde de omsider et dristigt Udfald i den fiendtlige Lejer. Engellænderne sloges tapper med dem, og efter en langvarig, blodig Fægtning, blev Gouverneuren i Staden tagen fangen, og Borgerne, som ikke vare omkomne i Striden, maatte trække sig tilbage til Staden.

Efterat Gouverneuren var fangen, overgav man Stadens Kommando til en simpel, men meget retskaffen Mand, ved Navn Eustach Saint Pierre. Denne indsaæ snart, at man ikke længere kunne forsvare Staden, og gjorde derfor Kongen af Engelland det Forslag, at overgive Staden, dog under den Betingelse, at alle Indvaanerne maatte drage frit bort.

Kongen modtog ikke denne Betingelse. Han var altfor forbittret paa Borgerne af Calais, fordi de ved deres Tapperhed havde opholdt ham saalænge, og besluttede derfor, at tugte dem paa en exemplarisk Maade. Dog vilde han undgaae Skindet af Gruesomhed.

Han sendte derfor en Officier, ved Navn Walter, til Staden, og lod Borgerne sige: at skøndt de som haardnaktede Forrædere imod ham,

ham, deres virkelige Herre, fortjende Dødsstraf; ville han dog lade Raade gaae for Ret, og skaane det hele Folk: men under den Betingelse, at man overleverede ham sex af de fornemste Borgere, som efter Fortjeneste burde undgiælde for Oprøret.

Alle Indvaanerne, som endnu vare i Live i den ødelagte Stad, stode paa Torvet, og ventede med bankende Hjerter Kongens Svar. Da de havde hørt samme, udbredte Skræk og Angest sig over deres blege Ansigter. Enhver ansaae Døden som sin egen Skjebne. Thi hvo kunde udelukke sig fra den haarde Dom? Alle havde lige Skyld i Fiendens Dine; thi enhver havde gjort sit Mue: lige til Stadens Forsvar. Enhver maatte altsaa finde sig i at udleveres, og saae en nær Dødsfare ligesom for Dine. Dog var dette ikke det eneste, som ængstigede dem; de vare meget mere bekymrede over, at de ikke vidste, hvem de skulde udlevere? Man forestiller sig lettelig, hvor tungt det var dem, at udlevere deres Brødre og Beslagtede, eller deres tappre Benner og Naboer, som saa ofte havde vovet deres Liv, til Stadens Forsvar. En bange Taushed, dybe Sukke og Klager fulgte paa den engelske Officiers Tale.

Omfrider steg Kommandanten Eustach Saint Pierre op paa en liden Forhøjning, og tilsalde Forsamlingen med følgende Ord:

”Mine Benner! vi ere nu bragte til det Yderste. Enten maae vi opfylde vor tyranniske

ffe og trædffe Fiendes Betingelse, eller og vor Stad bliver indtagen med stormende Haand, og vore Koner og Børn myrdede af de blodtørstige fiendtlige Soldater. — Seer Eder omkring her, mine Venner! og vælger dem, som J ønske, at overgive som Slagtoffere for eders Sikkerhed. Hvem af disse ville J vel bestemme til Marter, Øren eller Strikken? Er der vel een iblandt os, som ikke har vaaget, stridt og blødt for Eder? Er der vel een iblandt eders Medborgere, som ikke i denne skræffelige langvarige Belejring har udstaaet tusindgange frygteligere Nød og Angest, end Døden selv er, paa det J og Eders endnu kunde opleve Noelighedens Dage, og nyde Fredens Frugter? Ville J vel altsaa overgive eders Forsvarere til Fordærvelse? Nej, det ville, det kunne J sikkerlig ikke gjøre. Retfærdighed, Ære og Menneskekjerlighed gjøre Eder dette umueligt. — Hvad bliver tilovers for os? hvorved kunne vi undgaae denne Uretfærdighed imod sex af vore Medborgere, og paa den anden Side alligevel skaane Staden for Ødelæggelse og Plyndring? Et Middel er tilovers for os, et naaderigt, fortræffeligt, guddommeligt, stort Hjelpemiddel. Findes her Een, som Dyden er dyrebare end Livet, han frembyde sig til Offer for sine Medborgeres Befrielse. Han vil ikke mangle den Højestes Velsald og Velsignelse. „

Saaledes talde han; — og derpaa fulgde nu en almindelig Taushed. Enhver saae sig om efter det Exempel paa Dyd, som vilde opoffre

sig selv for sine Medborgere; men endnu havde ingen bestemt sig til, selv at afgive dette Exempel.

Omfrider begyndte Eustach Saint Pierre paa ny:

”Det var nedrigt af mig, om jeg forlangde noget af Andre, som jeg ikke selv var villig til at gjøre. Men jeg vilde ikke berøbe nogen af Eder det Fortrin og den Ære, først at tilbyde sig til dette Offer. Thi jeg tvivler ikke om, at jo mange iblandt Eder ville være ligesaa beredvillige dertil, som jeg. Men maaskee holder Medlædenhed og Beskedenhed dem tilbage; maaskee frygte de for, at blive anseete for stolte og forfængelige, naar de deri vilde forekomme Andre. Jeg maa altsaa gjøre Begyndelsen. Da I have valgt mig til Kommandant for Staden, vil jeg og være den første, der tilbyder sit Liv for Eder. Dette gjør jeg da med Glæde. Hvem følger mig?”

Strax tilbød hans Søn sig, et ungt Menneske i færeste Alder, at følge sin Faders Exempel.

”Ach, mit Barn!” — udraabde Faderen — ”jeg skal altsaa togange opoffres? Dog lad det saa være! Dine Nar ere vel saa, men de ere fuldbragte, min Søn! Hvo der opoffrer sig for Dydens Skyld, har naaet Livets yderste Maal og højeste Djemeed. — Hvem kommer nu, mine Venner? Dette er Heltetimen.”

Strax tilbød sig endnu tre af hans nær Beslægtede. Den ene hedde Johan de Vire, den anden Jakob Bissant, og den tredie Peter Bissant.

Den

Den engelske Officier Walter, som stod derhos, faldt i største Forundring over den Beredvillighed, med hvilken disse Mænd tilbode sig til Slagtoffere. Taarer strømmede ned over hans Kinder, og han udraabde: "Ach, at jeg dog ikke er en Borger af Calais!"

Nu manglede kun sjette Mand. En Mængde Borgere tilbød sig, og man maatte ved Lodkastning udvalge een.

Derpaa bleve Stadens Røglere overleverede den engelske Officier. Han tog de sex Fangne i Forvaring, lod Portene aabne, og gav de øvrige Borgere Tilladelse, at drage bort igjennem Engellændernes Lejer.

Førend dette skeede, bade de om Tilladelse, at tage Afsked med deres sex Medborgere, som opoffrede sig for dem. Hvilken rørende Afsked! Alle Borgere af Calais trængde sig med deres Koner og Børn omkring de sex Fangne, omfavnede, slyngede deres Arme fast omkring dem, fastede sig for deres Fødder, takkede dem, sukede og græd højt, og deres Smærtes og Kjerlighedens forenede Skrig trængde igjennem Stadens Porte, og hørtes over hele Lejeren.

Da Engellænderne fik at vide, hvad der foregik i Calais, røstes deres Hjerter af Medynk. Og da de udhungrede Borgere marscherede igjennem den engelske Lejer, frembar enhver engelsk Soldat en Deel af sine Levnetsmidler, og meddeelte dem saameget, som de kunde bære.

Til-

Elfskift kom Walter med de sex Slagtoffer, som allerede bare Strikken om Halsen, hvilken de frivilligen havde paalagt sig selv. Engellænderne løb til fra alle Kanter, for at see, betragte og beundre denne liden Flok Helte. De bukkede sig for dem, og beviste dem Bifald og Højagtelse paa Grund af deres Dyd.

Saa snart Kongen saae de sex Fange, spurgte han Walter: "Ere disse de fornemste Indvaanere i Calais?"

"Ja, naadigste Herre! og ikke blot de fornemste i Calais, men i hele Frankrige, naar man bedømmer Menneskene efter deres Dyd."

"Bleve de fredelig udleverede? Var ingen Opsætighed? ingen Opstand blandt Folket?"

"Nej, naadigste Herre! Det hele Folk var før omkommet, end det havde udleveret den Ringeste iblandt dem. Disse have frivilligen overgivet sig, og komme her, for med deres Liv, som den kostbareste Løsepenge, at betale for mange Tusinde."

Kongen var ved sig selv forbittret over den Noes, Walter lagde paa Borgerne af Calais. Dog skjulde han sin Brede, og sagde: "Erfarenhed har til alle Tider lært, at Lemfældighed gjør intet Gode, men derimod kun indbyder Folket til nye Forbrydelser. Strængthed er ofte fornøden, for at vedligeholde Lydighed; og uden Straffe og afskrækkende Exempler vilde man ganske spotte Lovene."

Der-

Derpaa befoel han, at føre de sex Fanger til Døden, og sagde til Eustach:

"Eders Opsætsighed imod mig, som den franske Kongekrones retmæssige Arving, forøges uendelig meget ved eders nærværende Frækhed."

Vi forlange intet af Eders Majestæt, svarede Eustach, uden det, De ikke kan negte os.

"Og hvad er det?"

Deres Højagtelse, naadigste Herre!

Med disse Ord gik de bort, og vare beredte til at døe. Men i samme Øjeblik ankom Dronningen af Engelland i Lejeren. Walster tilde hende innde, hilkede hende, og fortælte hende tillige Historien om de sex Slagtoffere. Saa snart hun kom til Kongen, forlangde hun at tale med ham i Genrum, og bevirkede her ved sin Forbøn, at de sex Fangerne erholdt Pardon, og igjen bleve løsladte.

Kongen af Frankrige roesde og belønnede ikke blot disse sex, men og alle øvrige Borgere af Calais, for deres Tapperhed, Trofast og Kjærlighed til Fædrelandet.

91. Spillesnge forleder til de største Forbrudelser.

Et ungt Menneske, som studerede ved et berømt Universitet i Tydskland, havde i de to første

første Aar opført sig saa vel, at ikke allene hans Lærere, paa Grund af denne hans Skikkelse, agtede ham højt, men endog andre Folk elskede ham. Men til Ulykke kom han i Selskab med nogle slette Personer, som blandt andet ogsaa forførde ham til Spil. Han spillede uheldig, og tabte sine Penge.

Skaden burde have gjort ham klog. Men nu blev han end hidsigere; han vilde have sine tabte Penge tilbage, og tabte derved endnu flere. Nu maatte han gjøre Gæld. Og da han bestandigen vedblev at spille, kom han omsider saa dybt i Gæld, at han næsten slet ikke mere torde lade sig see offentlig.

Hvad var her at gjøre? Han forlod Staden, og opholdt sig i nærmeste Landsbye. Her kunde han nu overveje sin sørgelige Forfatning. Han forfaldt til allehaande fortvivlede Anslag, for at redde sig af Nøden. O at dog hans Exempel maatte tjene Alle til Advarsel, som forfalde til Spil! Han, som tilforn havde været saa brav en Yngling, blev nu den største Forbryder.

Engang overnattede han i et Værtshuus i Landsbyen. En Rejsende kom til samme Værtshuus, og logerede i et Værelse, tætved det unge Mennekes. Denne hører, at den Fremmede om Aftenen, før han gik til sengs, tælte Penge. Han spidser Øren, og den onde Begjærlighed efter den Rejsendes Penge vaagner hos ham. Han taler omtrent saaledes ved sig selv:

"Din

”Din Fader vil ingen flere Penge sende Dig, saasom han først nylig har tilstillet Dig en anseelig Bærel. I Byen tør Du ikke mere lade Dig see. Og spille kan Du heller ikke længere. Hvad? om Du havde denne Fremmedes Penge: var Du da ikke paa eengang hjulpen? Men Du blev jo da en Tyv? Dog, Du vil vel ikke blive den første, som har stjaalet, og heller ikke den sidste.”

Under siige urolige Tanker tilbringer han den hele Nat, og fatter omsider det skændige Forsæt, at oppasse den Fremmede paa Landevejen, og fratage ham Pengene. O Ryggesløse!

Hvo som viger fra Dyden, viger fra sin Lykke. Det viisde sig ganske tydelig hos dette Menneske. Det ondskabsfulde Forsæt, han havde fattet, styrtede ham i Fordærvelse. Var han vedbleven at være dydig og redelig, og havde endnu overvundet denne ene onde Begjærlighed, var han bleven hjulpen, og endnu paa selv samme Dag reddet af sin Nød. Thi Pengene, som den Fremmede førde hos sig, vare bestemte til ham. Han havde kort forher skrevet sin Fader til, og underrettet ham om sin Nød; og hans Fader sendte ham nu disse Penge. Den Rejsende, som havde dem med sig, var hans Morbroder, som just var i Begreb med at rejse til Byen, for at overlevere ham disse Penge. Men han kjendte ham ikke.

Strax om Morgenens ved Solens Dvgang begav den Fremmede sig paa Vejen til Byen. Det unge Menneske forekommer ham ad en nærmere Vej, lurer paa ham i Skoven, overfalder ham, for at fratage ham Pengene, og, da han gjør Modstand, gjennemborer han ham paa Stedet. Og nu, da den Uskyldige ligger og søvner i sit Blod, og drages med Døden, aabner han i Hast hans Badsæk, for at udtage Pengene. Men hvilken Skræk og Beshyrtselfe overfalder ham, da han her finder et Brev fra hans Fader med 200 Rigsdaler! Med skælvende Haand aabner han Brevet, og læser:

"Banartige Søn! Jeg sender Dig hermed 200 Rigsdaler, og haaber, at Du dog engang omsider lader Dig overvinde ved min Godhed. Din Moder græder hverdag vel tusinde Taarer for din Skyld. Hendes Broder, som saa ofte bar Dig paa sine Arme, medens Du endnu var Barn, har besøgt os. Men saasom han nu ikke havde seet Dig fra dit sjette Aar af, bad han mig, at levere ham Pengene med, paa det han dog engang igjen kunde see Dig. Han har i Sinde, at testamentere Dig og dine Sødsfende sin hele Formue. Vær ham som din Fader, og bevist ham al muelig Kjærlighed. Vederqvæg ham efter en, for hans Alder saa besværlig Rejse, som han blot har paataget sig for din Skyld. — Opfør Dig nu bedre, og skienk mig dog engang igjen Fornøjelse. Aftør ogsaa din fromme

Mo:

Moder's Taarer, som din flette Opførsel hidtil har afpresset hende.«

Næppe havde han læst disse Ord, saa geraadte han i Fortvivlelse. Skrækkelig er Angesten af en ond Samvittighed, naar den pludselig opvaagner af sin Slummer! Denne unge Forbryder havde den hele Nat neddyffet og dævet sin Samvittighed, men kun for en kort Tid; thi nu opvaagnede den med alle sine Qvaler. Hans Faders Godhed, og de gode Formaninger, han havde meddeelt ham i Brevet, havde rørt hans Hjerte; og dog sagde hans Samvittighed ham, at han ikke fortjende denne Godhed, at han var den skændigste Røver og Morder, at han havde dræbt sin Morbroder og Belgierer. — —

Denne Samvittighedsangest kunde han ikke udholde, og giennemboiede sig selv med samme Morderstaal, hvormed han havde ombragt sin Morbroder.

92. Sand Edelmødighed.

Da den berømte og ulykkelige danske Righofmester, Græve Corfitz af Ulfeld, saa sig nødsaget, at undvige de farlige Snarer, som vare lagte for ham, og søgte Beskyttelse hos Dronning Christina af Sverrig, besøiede den unge, af Ulfelds Fiender ophidsede Konge, Friderich

den Fredie, sig eftertrykkelig derover. Men Dronningen gav Gesandten det fortræffelige Svar: Siig Deres Herre, at jeg i alt, som angaaer hans Interesse, ikke skal gjøre andet, end hvad ret og billigt er; men jeg holder for, at jeg ikke kan negte Ulfeld Bemyndigelse, uden at fornærme min Reputation; thi han har som uskyldig Mand forlangt Bemyndigelse i mit Rige, for at svare paa de Beskyldninger, man gjør imod ham, og lægge sin Uskyldighed for Dagen.

Da det ikke vilde lykkes paa denne Maade, fik Gesandten ny Ordre fra Kongen: Han, Kongen, maatte lade Dronningen vide en Utroskab, som næppe havde sin Lige, og maatte vække Enhvers Afstøje for Ulfeld. Da han nemlig var Gesandt i Holland, havde Kongen, af Medynk over Kong Carl Den Andens flette og ulykkelige Tilstand i Engeland, givet ham Ordre at udbetale denne Konge fire og tyvetusinde Rigsdaler. Ulfeld havde og anført denne Sum som udbetalt i Regnskabet, og belagt den med en Kiøbmands Dwittering, til hvilken Remissen skulde være skeet; men da man siden havde forespurgt hos den engelske Gesandt, om det var sandt, at hans Herre havde faaet disse Penge, saasom han intet havde tilmeldt Kongen af Danmark derom; havde den engelske Gesandt tilskrevet sin Konge desangaaende, som da lod ham svare, at han vidste ikke det mindste deraf, og i saa Tilfælde ikke skulde have forsømt, at takke Kongen

gen af Danmark derfor. Forsikringen herom havde den engelske Gesandt før sin Afreise fra Kiøbenhavn efterladt under sin egen Haand, og denne Forsikring oversendte Kongen af Danmark Dronningen af Sverrig, at hun deraf kunne see, hvad det var for en Mand, hun med saamegen Iver skjenkede sin Beskyttelse. — Herpaa svarede Dronningen med Affekt: "Ulfeld er en ærlig Mand; jeg kjender ham altfor vel; han er ikke istand, til at begaae sligt. Hvis han har sagt, at han har udbetalt Kongen af Engelland fire og ti tusinde Rigsdaler; saa troer jeg, det saaledes forholder sig. Og hvis Kongen af Engelland negter det, saa har han løjet; ja, om tolv saadanne Konger, som Kongen af Engelland, havde vidnet derimod, saa torde jeg sige, de alle tolv havde løjet." — Men Dronningen lod det ikke forblive ved dette imellem fire Vægge foresaldne Optrin; men forskaffede den undertrykte Mand Lejlighed, til offentlig at forsvare sig mod denne skændige og ærerørige Beskyldning, i hendes, det hele Rigsraads, og den danske Gesandts egen Overværelse. Og her fremlagde Græve Ulfeld en Qvittering af den engelske General Montrose, hvori denne tilstod, at have oppebaaret af Græven i rede Penge, Waaben og anden Krigsmunition, for tredivetusinde Rigsdaler, saa at Ulfeld over de befalede fire og ti tusinde Rigsdaler endnu havde tilskudt sextusinde Rigsdaler af sine egne Penge, som han havde at fordre hos hans Herre.

Saaledes blev den første Mand i Riget af to Konger udraabt i Verden som Skjelm og Tyv, og hans ærlige Navn offentlig opslaaet paa Skamstøtter. At han intet forsømde, for at bringe Sandheden og Uskyldigheden for Dagen, er let at indsee. Det kom og omsider dertil, at Kongen af Engelland maatte staae sig paa Munden, selv tilstaae sin Overrølse, tilbagekalde sin Beskyldning, og lade den saa haardt fornærmede Mand vederfares Ret, i det han, under 11te November 1655 fra Colln, tilskrev Kongen af Danmark et eget Brev, blot denne Sag angaaende.

93. Gud tænkte at gjøre det godt.

I en vis Landsby levede en fattig Bonde, som ernærede sig redelig og skikkelig. Ved sin Flid bragde han det dertil, at han kunde bygge sig et eget Hus, holde nogle Kreaturer, og selv dyrke sin Ager.

Men han havde en ond Nabo, som var meget misundelig paa ham, og saae skjevt til alt, hvad der lykkedes for den flittige Mand. Misundelsen drev ham til Ondskab, saa at han søgte at skade sin Nabo. Thi saasom han ikke selv havde Lyst til at arbejde, og satte alting over styr, hvad han endnu ejede, ved Drif og Spil i Værtshuset; saa kunde han heller ikke lide, at den flittige Nabo lagde sig noget til Bedste. Han
var

var derfor Dag og Nat betænkt paa, at tilføje ham al optænkelig Skade.

Men den gode Naboe gjorde ham alt til Gælfald. Han laande ham Korn til Brød og allehaande Huusgeraad, og sagde ofte til ham:

"Kjære Naboe! jeg lægger Jer jo ikke et Straae i Vejen. Lader os dog leve i Fred!"

Men det hjalp altsammen ikke. Den misundelige Naboe vedblev stedse i sin Ondskab. Hvad Korn, han laande, betalte han aldrig, og var det eet eller andet Stykke Huusgeraad, slog han det i stykker eller ruinerede det, førend han bragde det igjen.

Nu vilde den gode Naboe heller ikke længere laane ham noget. Han var deri slet ikke at fortænke. Men den onde Naboe blev nu langt værre, og begyndte paa ny at tilføje ham al Skade. Havde hiin sat et Giærde, rev han det om Natten ned igjen. Hans Kreaturer dræbde han ved Gift.

Men nu kommer først det værste. Efter Høsten kunde den gode Naboe ikke rumme al sin Sæd i Laden, men maatte sætte endeel i Stakke udenfor Huset. Og hvad gjør den onde Naboe? Han laae om Natten, og Misundelsen tillod ham ikke at sove; han stod da op, og antændte den gode Naboes Sæd. Derved kom ogsaa Laden og Huset i Brand, og lagtes i kort Tid i Aske. Men ogsaa den onde Naboes Huus var afbrændt. Dog

denne gjorde sig kunz lidet deraf, saasom han i Tide havde bortført den Smule, han endnu ejede, og Huset var i Fæste.

Men den gode Naboe befandt sig i meget sørgelige Omstændigheder. Og det smærtede ham allermeeft, at han intet andet kunde formode, end at den onde, avindsfulde Naboe havde anrettet denne Ulykke. Kunz kunde han intet overbevise ham. Han sukkede til Gud, og sagde:

”Ach! gode Gud! det er haardt; i een Nat at tabe Huus, Hjem og Alt — og det ved et eneste Menneskes Ondskab og Misundelse! Dog Du har givet mig det. Dig vil jeg anbefale min hele Sag.“

Saaledes tænkte den gode Mand, og satte sit Haab til Gud, som og igjen hjalp ham. Han begyndte at oprydde Pladsen, og gav sig ifærd med, ved gode Menneskers Hjælp, at opbygge sig et nyt Huus. Han laande Penge paa sin Jordlod, til at bestride Omkostningerne med. Men han selv arbejdede meest ved Bygningen.

Engang kom han om Aftenen, da det allerede var mørkt, fra Steenbrudet, og havde hentet Stene. I det han saaledes ganske langsom flørde frem, og overvejede sin Skjebne, sang han et troftriigt Vers.

Under Sangen saae han stibt mod Jorden, og i det samme blinkede noget paa Vejen ham i Dineue. Han tog det op. Det var en blank

poleret Væske, temmelig tung. Han puttede den i Fodersækken, og tænkte:

”Den har sikkerlig Herskabet tabt, som kørde forbi ved Steenbrudet med de mange Heste og Vogne. Du vil forvare den; der vil nok ske Efterspørgsel derom. Maaſkee har den gode Gud derved beſkaaret Dig en Drifkeſtilling af et par Rigsdaler.“

Han tog ikke fejl; Gud havde virkelig derved beſkaaret ham noget, og mere end han ventede. Dette var Begyndelsen til hans Lykke. Viſtnok gaaer det ikke altid ſaa, at en Ulykkelig finder noget, hvorved han bliver hjulpen. Gud bruger mangfoldige andre Midler og Veje; een hjælper han paa denne, en anden paa en anden Maade. Den, ſom overgiver ſig i hans Villie og gjør ret, kan altid haabe, at han ikke ganſke forlader ham.

Den gode Mand var næppe et par hundrede Skridt borte med Væſken, før to Jægere kom i fuld Galop efter ham, og ſpurgde med Utaalmodighed, om han ikke havde fundet noget?

”Jo viſtnok — ſvarede den ærlige Mand — en Væske hiſſhenne paa Vejen.“ — ”Strax hid med den! — raabde Jægerne — den har Herskabet tabt. Hid, hid med den! ophold os ikke!

”Nej! — ſagde Bonden — den leverer jeg ikke ſaaledes fra mig! Man kunde ſiden

fræbe mig til Ansvar for meget mere. Jeg vil nok selv overlevere Herskabet den. „

” Kunst gesvindt da! „ — sagde Jægerne.

Strax spændte han sin Hest fra, lod Vognen staae, og reed ned. Undervejs kom dem endnu et par andre Betjenter imøde, som vare sendte efter de første. Disse sagde, at Herskabet holdt i nærmeste Bondeby, og ventede med største Længsel paa Efterretning.

” Væsen er her! — raabde Jægerne dem imøde. — Manden der, har fundet den, og vil strax bringe den. „ I største Hast reed disse tilbage, og bragde Herskabet denne glade Efterretning.

Da den ærlige Bonde kom i Landsbyen, stod Herskabet allerede udenfor Døren, og ventede paa hans Ankomst. Det var en Græve og Grævinde, som havde været ved det førstelige Hof. I Væsen vare Ringe, Perler, Juveler, Uhre og andre Kostbarheder, af omtrent 50,000 Rigsdalers Værdie.

Den ærlige Bonde steg af Hesten, tog Godersækken, gik med den lige hen til Græven, og sagde:

” Her er Væsen, saaledes som jeg har fundet den. Jeg har ikke haft den aaben. Vor Herre bevare mig fra, at beholde noget, som ikke tilhører mig.

Grævinden aabnede den strax, og alt fandtes urørt deri. ” Brave Mand! — sagde Græ-

Græven — er J da altid saa ærlig? Hvormed skal jeg belønne denne eders Troskab? Med den Kunde J jo rejse Verden om? „

”Ach! — svarede den brave Mand — for saa Dage siden var jeg endnu en velhavende Mand — havde mit eget lille Huus — havde Laden fuld af Korn; — men en avindsfuld Naboef skaf det alt i Brand. Jeg blev derved i Bund og Grund ødelagt, og er nu igjen en fattig Mand. Men jeg har overladt min Sag i Guds Hænder. Dette er alt, hvad jeg kan sige. „

Græven betragtede Grævinden, og hun Græven. Derpaa sagde han til sin Kammertjener:

”Hent engang mit Pengeskæp og mit Skrivertøj af Vognen. „

Kammertjeneren bragde det, og Græven tælte Bordet fuldt af Guld, og sagde til Bonden:

”Der, ærlige, men ulykkelige Mand! der har Du for det første femhundrede Rigsdaler. Og nu vil jeg ogsaa tilskrive din Godsejer, som er min Fætter, at han i to Aar befrier Dig for alle Afgifter. „

Bonden stod her ubevægelig som en Støtte, og kunde hartad ikke fremsføre eneste Ord. Omfider begyndte han:

”Gode Gud! det er formeget. Det kan jeg ikke modtage. Hvad skulde jeg gjøre med
alle

alle disse Penge? Folk vilde sikkerlig troe, jeg havde stjaalet dem. Ach, naadige Herre! vilde De kunſ give mig saameget, at jeg kunde købe mig en K  e, var jeg fuldkommen fornøjet. „

”Den skal Du ogsaa faae — svarede Græven, — og endnu mere, naar jeg først kommer hjem. Men dette maa Du desuden modtage. Din   rlighed fortjener endnu langt mere. Tag det kunſ dristigen. Det tilhører ingen anden, end Dig. „

Bonden stod endnu bestandig henrykt i dybe Tanker, skælvede og bævede. Omfider sagde han: ”Gud! jeg havde henstillet min Sag i dine Hænder! „ — Men endnu vilde han ikke modtage det. Derpaa traad Grævinden til, strøg Pengene sammen i en Skindpung, og syede den selv fast i hans Koders  k, og Græven hang ham nu denne over Skulderen.

”Fors  j Dig nu, i Guds Navn, hjem! sagde han. Mine Jægere skulle ledsage Dig. Imorgen vil nok Bygningen gaae bedre fra Haanden.

Man forestiller sig lettelig, hvor taknemmelig den gode Mand tog Afsk  ed med Græven og Grævinden. For Glæde kunde han ikke ride, men gik ved Siden af Hesten. Undervejs gjentog han idelig de Ord, han havde s  nget, da han fandt   ffen.

Da han kom til sin Bogn, vilde han ikke tillade, at Grævens Jægere skulde gaae længere.
Men

Men disse svarede: "Nej, vi have Ordre, at følge Dig ligetil din naadige Gudssejer." Og nu gik Bejen ligetil Herregaarden.

Herremanden forundrede sig over, hvorfra hans Fatters Folk kom saa sildig. Men efterat han havde læst Brevet, som Bonden overleverede ham, sagde han:

"Ha! ha! saaledes forholder det sig, min gode Mand! I har gjort en god Gangst. Men min Fætter har ikke her vist sig, som han burde. To Mar fri for Afgifter! det er noget stort! I skal to Mar være fri. Men det er ikke nok. Hvad vilde I sige, om jeg skjenkede Jer Tømmer til eders hele Bygning, og lod Jer det frit tilføre fra mine Skove?"

"Gud! gode Gud! vedblev Bonden nogle gange, og kunde ikke besinde sig, hvor han var. — O naadige Herre! — sagde han omsider — Græven har givet mig 500 Rigsdaler. Jeg har dem her i min Fodersæk. Forvar dem for mig, indtil jeg bruger dem, de kunne ellers lettelig blive mig frastjaalne."

Herremanden fandtes villig hertil. Bonden gik nu hjem, men kunde ikke sove den hele Nat. Han tænkte uafsladelig paa, hvor forunderlig Gud havde reddet ham af Nøden.

Hans Bygning gik nu rask fra Haanden, saasom han ikke manglede Penge. Han tænkte ikke engang længere paa den belovede Koe. Om trent efter et Fjerdingaars Forløb, da Staldene
igjen

igjen vare opbyggede, kom en svær belæstet Vogn med fire Heste for hans Dør, og to skionne Køer bagefter. Grævens Forvalter var med. Han spurgde efter den ærlige Bonde, og da han saae ham, sagde han:

"J tænker vel, vor Græve havde forglemmt Koen? Her ere to — de kunde dog ikke komme før, end Stalden var færdig. Og alt, hvad som er paa Vognen, tilhører Eder. Lad nu kun læsse af."

Her var Huusgeraad, Levnetsmidler, Sædekorn, og mange andre gode Ting i Mængde. Den brave Mand stod her atter maalsløs af Forandring, og vidste ikke, hvad han skulde sige, og hvorledes han skulde vise sin Taknemmelighed imod Græven og imod Gud.

Men nu først kommer det Bedste, som geraader den brave Bonde til største Ære, at han nemlig var forsonlig imod sin Fiende. Denne fandt intet blivende Sted; Ingen gav ham Ophold, saasom man ansaae ham for Mordbrænderen. Syg og elendig krøb han om fra Dør til Dør, og tiggede. Omfider kom han og engang for den brave Mands Dør. Da denne saae ham, ynkedes han over ham, og sagde:

"Gode Gud! er det Jer, Naboe? Kom ind; jeg vil tilgive Jer alt, glemme alt! Hungrer din Fiende, saa giv ham at spise. Sæt Jer ned, og spis."

Den-

Denne Godhed rørde den Udeftindede faa meget, han tilftod alt, og lovede hjertelig Bedring.

"Vil I holde det? — fagde den Anden — faa beholder jeg Jer i mit Brød. Jeg kan ret godt for nærværende Tid behøve Hjelp."

Dette gjorde han; og den onde Naboe forbedrede fig, arbejdede flittig, og blev et godt Menneffe.

Den brave Mand glædede fig inderlig over fin Fiendes Forbedring, og fagde ofte fiden til ham, fom Jofeph: "Du havde Ondt i Sinde imod mig; men Gud tænkte at gjøre det godt. I Mos. 50, 20.

94. En brav fransk Grenadeer.

Følgende Historie har tildraget fig i den amerikanske Krig, fom Engellænderne fra Maret 1775 til 1783 førde mod Amerikanerne. Det er bekjendt, at Kongen af Frankrige havde givet Amerikanerne Hjelpetropper. De vilde Nationer, fom boe i Amerika, holdt snart med Engellænderne, snart med Amerikanerne og de Franske. Disse vilde, hedenske Folkeslag kjendte ikke de chriftelige Nationers Krigsfæder; de faarsag plejede de og fom ofteft at behandle de Fangne meget gruesom og umenneskelig, eller faagar at dræbe dem.

Engang var en engelsk Oberst, ved Navn Young, bleven vildfarende, og faldt i et Morads. De Wilde, som gjorde Partie med de Franske, fangede ham, og slæbde ham til et langt bortliggende Sted, for der at dræbe ham. En fransk Grenadeer saae dette, og tilde ham til Hjælp. Skiondt den Fangne var hans Fiende, kunde han dog ikke see paa, at han skulde behandles saa gruesomt. Han indlod sig i en hæftig og lang Ordveksling med de Wilde, indtil det omsider lykkedes ham, at befrie den Fangne af deres Hænder.

Man forestiller sig lettelig, hvor taknemmelig Engellænderen har været imod denne brave Franskmand. Af Taknemmelighed vilde han give sin Befrier alt, hvad han havde hos sig, nemlig sit Uhr, og en Guldbørs, hvori vare ti Karoliner (60 Rigsdaler). Men den højmodige Grenadeer modtog det ikke, men sagde:

”Hvorledes, min Herre! jeg skulde lade mig betale af Dem, fordi jeg har udøvet en hellig Menneskehedens Pligt? Havde jeg været i Deres Sted, og De i mit, vilde De sikkerlig have gjort det samme, og heller ingen Gave modtaget af mig. Skiondt vore to Nationer ere Fiender, lade vi dog ikke af, at være Mennesker. Og selvfølgelig ere vi ikke mindre Skyldige, ogsaa at staae vor ulykkelige Fiende bi.“

Saaledes talde den brave Grenadeer. Men den fangne Engellænder tænkte ligesaa
ret:

retskaffent, og ønskede af ganske Hjerter, at hans Belgierer vilde modtage Gaven. Desaaarsag gik han til den franske General, og bad ham, at han vilde befale Grenaderen, at modtage den. Generalen beføel ham det, og nu tog han den: thi han ansaae det for Pligt, som brav Soldat, i alle Henseender at følge sine Foresattes Ordre.

95. En tro Handelsbetjent.

I den tredivetaarige Krig blev Staden Magdeburg længe belejret, og omfird den 1ode May 1631 indtagen og ødelagt. Alt blev udplyndret, en stor Deel af Staden stunken i Brand, og Indvaanerne, som ikke tilfattede Livet, maatte fattige og nøgne tage Flugten.

Denne Eksempel rammede og en Rixbmands- enke med ni uopdragne Børn. Hun havde tilforn været rig; men mistede nu paa een-gang alt. Hendes Penge, Sølv- og Guldtøj bortrovedes altsammen af Fienderne. Efterat hendes Huus var udplyndret, blev det stunken i Brand, og alle hendes Regninger og Handels-bøger fortæredes af Luerne.

I usleste Armod tog hun nu Flugten med sin Børneskole. Undervejs (til Wolmerstad) blev et af hendes Børn stød af en bestjænkter fiendtlig

Officier. Med de øvrige begav hun sig til Bruns-
vig, hvorhun meget kummerlig ernærede sig.

Efter nogen Tid kom en af hendes forrige
Handelsbetjenter til hende, som længe og altid
redelig havde ført hendes Regnskaber. Han
havde længe søgt efter hende, spurgt om hendes
Opholdssted, og glædede sig nu hjertelig, da han
fandt hende i Brunsvig.

Han gav hende Underretning om adskillige
store Pengesummer, som hun havde at fordre
paa fremmede Stæder, saavidt han endnu kunde
erindre sig, efterat Handelsbøgerne vare borte.
Han lod hende meddele sig en Fuldmagt, til at
indkræve disse Gældssummer, rejste vidt om-
kring, indsamlede dem trolig, og bragde hende
alt samvittighedsfuld indtil den mindste Hvid.
Nu var hun igjen vel forsynet med hendes Fa-
milie. Uden denne Handelsbetjent havde hun
maattet vansinægte i yderste Armod; men ved
hans tro Tjeneste blev hun igjen sat i lykkelige
Omstændigheder. Hendes Efterkommere ære
og velsigne indtil denne Dag denne tro Tjeners
Minde.

96. Mærkeligt Exempel paa Tak- nemmelighed.

Ved Søefysterne af Afrika ligge nogle
Stæder, som drive bestandig Særværie, bort-
tage de christelige Nationers Skibe, og gjøre de
fang-

fangne Christne til Slaver. De staae under den tyrkiske Kaisers Overherredomme, og Indvaanerne bekjende sig til den muhamedanske Religion.

En af disse Soerøvrersteder hedder Algier. Førsten, som behersker den, kaldes Dey.

Kongen af Frankrige, Ludvig den Fjortende, udsendte engang en Krigsflaade, og lod Staden Algier bombardere. Deyen af Algier blev ganske rasende herover, og faldt paa den gruesomme Tanke, at udsomme sin Hevn paa de fangne Christne, der vare som Slaver i Algier. Han besloel, at man ved ethvert Kanonstød skulde stille en af disse ulykkelige Slaver for Mundingen af Kanonen, og saaledes overstøde deres Hoveder paa de franske Skibe. Denne gruesomme Befaling blev virkelig fuldført.

En af disse Ulykkelige, som tilforn havde været fransk Officier, var ligeledes allerede lønket for Skuden, ved hvilket hans Legeme skulde sønderledes i tusind Stykker, da han pludselig blev reddet paa en ganske uventet Maade. En algierisk Officier, som ikke stod langt derfra, saa ham, fjendte ham, og raabde: Hold! Styd ikke! Derpaa løb han til Deyen, som ligeledes stod derhos, kastede sig for hans Fødder, og sagde:

"Jeg anraaber Dig med Taarer om Raade for denne Christen!"

"Hvad Marsag har Du dertil?"

"Menneskelighed, Pligt og Taknemmelighed fordre dette af mig. — Den Franskmænd, Du her

vil lade dræbe, er min Belgierer. Han har engang reddet mit Liv, da jeg blev fangen af de Christne; jeg anraaber Dig derfor med Taarer om Forbarmelse over ham. Lad ham løs af disse Ulykkeliges Tal! „

Deyen afflog ham hans Begiæring. Strax løb Officieren hen til Kanonen, for hvilken Slaven var bunden, omfavnede ham, og raabde:

”Velan da, saa vil jeg døe med ham, og mit Hoved skal først flyve af! „

Med dette skønne Exempel paa Taknemmelighed rørtes Deyen. Han befoel, at løsne Slaven, overgav ham til Officieren, og sagde: ”Han skal være din Fange. „

Denne trykte Franskmanden hjerteglad til sit Bryst, og sagde:

”Da Du nu er min, som modtag Lønnen for den Tjeneste, Du engang har beviist mig. Vær fri, og erindre Dig, at min Taknemmelighed skal være evig. „

97. Førstedynd og Førstehøjhed.

Exempelløs er Historien om den forevige
Førstinde af Ysenburg — Sophie Charlotte
Ernestine — exempelløse hendes Handlinger,
hendes Dyder. Hendes hele Liv fremviste en
uafbrudt Kæde af ædle Handlinger, og hendes
ene:

eneste Fornøjelse var Velgjørenhed! Hun var Moder for alle hendes Undersaatter, Beskyttelse og Hjælp for alle Undertrykte og Nødlidende. Først efter hendes Død kom man til Kundskab, ved hendes Fortrolige, om den største Deel af hendes Velgjerninger, som hun havde udøvet i Løndom. — Efterstaaende Træk af hendes Levnet maae karakterisere hende.

For den voxne Landsbyeungdom lod hun undertiden anrette offentlige Elskovsforlystelser, og ikke sjelden blandede hun sig selv i de Glades Tal, og tog hjertelig Deel i deres Glæde. Een af disse Elskovsforlystelser til en Prøve.

To fattige Elskende, om muelig allerede forlovede, skulde altid opsøges og vies til hinanden paa denne Dag. Befalingen blev meddeelt, at opsøge et saadant Par i Naboeegnen af Birstein (det førstelige Residensslot). Man fandt omsider to saadanne Forlovede, som allerede i rum Tid havde elsket hinanden, men som paa Grund af deres yderlige Fattigdom ikke kunde erholde Tilladelse, at giøte sig. Et faldefærdigt, hartad ubeboeligt Huus havde hidtil været deres Boelig, og videre Udsigt var ikke til deres Udfomme i Fremtiden. Man forkyndte dem: at de efter Førstens Befaling og særdeles Naade, uden den ellers sædvanlige Proklamation, den og den Dag skulde vies i Kirken i Birstein, og da med deres Familie paa begge Sider indfinde sig hos den derværende Præst;

Herskabet vilde selv naa tage sig saavel Bryllups- omkostningerne, som og deres Udsjor siden. — De fem. Samtlige førstelige Berjenterne forsamlede sig ligeledes hos Præsten, og nu gif det hele Tog til Kirken, hvor det lykkelige Par blev viet i hele Herskabet's Overværelse. Efter endt Guds- tjeneste gif Toget til Slottet, hvor Bryllupsgæ- sterne bleve opvartede med et Middagsmaaltid i en særskilt Sal. Om Eftermiddagen herskede landlig uskyldig Glæde over hele Slottet og den tæt derved liggende Skov. Det hele Hof tog Deel deri. Om Aftenen fik det unge Ægtepar deres ikke ubetydelige Udsjor. Nu kunde de indrette deres Huus beqvemt, og med glædeste Haab see Fremtiden indøde.

I en haard Vinter blev en anseelig Sum uddeelt blandt Trængende. For de fleste var Giveren ganske ubekjendt, skiondt dog mange gættede sig dertil. Mange velsignede vel og en anden for Gaven.

En Præst i Naboeegnen af Birstein har endnu følgende Brevet fra den Forevige i Hæn- der: "Naar De har Syge og Nødlidende i Deres Sogn, da er jeg altid hjemme!"

Engang gjorde hun en liden Spadseretour til ovennævnte Præst. Efter et kort Ophold gif hun igjen bort, ledsaget af Præsten. Ved Tilbagekomsten fandt han i sit Studerekammer et forseglet Papir med 10 Caroliner og en Bil-
let

let af følgende Indhold: "Til Uddeling blandt Fattige, Syge og Lidende. Den Haand, som gav det, er ubekjendt, og vil fremdeles blive det."

I en Landsbys ikke langt fra Birstein blev en fattig Bondekone forløst med tre Børn. Et reent Jordenslag for den arme nødlidende Fader, som næppe kunde ernære sig selv. Førstinden fik at høre om dette saa sjældne Tilfælde. Hun gik selv ind i Huset, hvor disse fattige Folk boede, og tog eet efter et andet af disse tre Børn paa Skjød, og lod dem drikke hendes eget Brøst. Ved sin Bortgang gav hun Faderen en anseelig Sum Penge, for derved at sætte ham istand, til i Fremtiden at kunne opdrage sine Børn.

Medikamenterne til uformuende Syge betalte ligeledes Førstinden. Hendes Læge sagde engang til hende: "Apothekerregningen for de Syge i Birstein og høsliggende Landsbyer er dennegang meget stor; jeg skrækkes ved, for Fremtiden at forskrive Medikamenter til saamange Syge!" — "Gjør ikke det — sagde hun — jeg lader mig gjøre en Klædning mindre, eller og i Aar slet ingen!"

Jeg har endnu en Mængde flige Anekdoter og Træk af denne Forevige des Liv og Levnet liggende for mig; men jeg troer, at de nys fortalte noksom karakterisere hende. Kun dette maa jeg endnu tilføje, at hun af sine egne Ind-

fomster stiftede et Hospital, og underholdt de deri optagne Trængende allene af hendes Lomme-penge.

Den 5te October 1781 endte denne Edle sin skionne Løbebane, i en Alder af 38 Aar — begravt af alle hendes Undersaattere, savnet af alle Gode! Hendes Minde vil være evig uforglemmeligt, og hendes Navn burde man skrive med gyldne Bogstaver i Aarhundredets Aarbøger!

*

*

*

Hvor ærværdige maae ikke slige Førster og Førstinder være os, som ved ædle Handlinger opfylde deres Bestemmelsespligter, i levende Live erhverve sig Kjærlighed og Højagtelse, og efter Døden forevige sig paa en saa hæderfuld Maade. Hvo blandt Dødelige har større Lejlighed, flere Hjælpemidler, til ved ædel og hensigtsmæssig Udøvelse af sine Pligter at gjøre sig fortjent af Menneſkeheden, end Førster? For dem staaer en vid Mark aaben, hvor de kunne virke og handle — Alles Øjne ere henvendte paa dem — deres Handlinger, deres Grundfætninger, deres Afsærd, have Indflydelse paa deres Undersaatters Leve- og Tænkemaade, og en god Førstes — en god Førstindes Exempel — vækker Efterligning.

Historien leverer os mange virkelig første-lige Handlinger. Deres ædle Daad fremstilles saavel til deres Nøes, som til Efterslægtens Efterligning. — At forsøge disse skionne Forbilleders

Laf

Tal, ved at bekiendtgjøre ædle Handlinger, det er Menneskeiagttagerens Pligt. Efterstaaende skønne Træk fortjene sifferlig ogsaa at optages i denne Række.

I Oberrad, en Landsby, som horer til Frankfurt, døde for nogen Tid siden en fattig Kone, hvis Mand var kaiserlig Soldat, og paa nærværende Tid udsat for Krigens rædsomme Farer. Hun efterlod sig en Datter, en Pige om trent paa sex Aar, som nu — fader- og moderløs — trængde til Fremmedes Barmhertighed. — Barnets sørgelige Forsatning forøgede Moderens Dødsnærter; fremmet fattig og hjælpeløs maatte hun, i Tillid til det guddommelige Forsyn, overlade det til sin egen Skiebne. — Hendes Død var maaskee Anledning til dets Lykke!

Lovise, Prinsesse af Kirchheim-Poland og Gemahlinde til K. K. Hvervingsgeneral Arveprins Reuß (en Broder til den nulevende Forstinde af Psenburg) — som for nærværende Tid opholder sig i Offenbach — kom til Kundskab om denne sørgelige Omstændighed. — Hvorledes kunde hun, den ædle Menneskeveninde, lade denne Lejlighed gaae forbi, uden her at give et nyt Beviis paa hendes gode Hjerte? — Hun kjørte til Oberrad, og afhentede den lille Faderløse i sin egen Vogn. Hun satte Barnet i Kost hos en Kone i Offenbach, som beholdt det saalange hos sig, indtil det nogenledes var dannet; derpaa tog den ophøjede Adle det selv til sig, og

25

fuld-

fuldførde dets Opdragelse, i Selskab med hendes femaarige Prins.

Hvo velsigner ikke i sit Hjerte denne fortræffelige Dame, som saameget fortjener: at være Forstinde — og som saa ofte forglemmer Forstinden, for at være Menneſke? Held det Land, som engang nævner Dig, Lovise, Landsmoder!

Endnu kan jeg ikke lade et Træk af en god Forstes Levet være uberørt her.

Wolfgang Ernst, den af sine Undersaatter saaa inderlig elskte og forgudede Forste af Wsenburg, ophævede forfortsiden Livegenſkabet i sine Lande, eftergav de mindre Bemidlede Halvdelen af Skattepengene, og fritog de fattige ganske. Ved disse og utallige andre ædle Handlinger erhverver han sig alt mere og mere sine Undersaatters Kjerlighed og Høiagtelse, og opfylder saaledes tilfulde sin høje Bestemmelses skionne Pligter.

98. En oprigtig Brud.

En Kiøbmand i Hamborg var ved flere Ulykkestilfælde kommen ganske tilbage i sin Handel, og omfider i Maret 1799 bleven nødt til Fallit. Endnu før dette blev bekjendt, kom en anden velhavende Kiøbmand, og friede til den fællerende Kiøbmands Datter. Men hun afviste ham,

ham, og var saa oprigtig, at hun reent ud svarede ham:

"De anseer mig for en riig Mand's Datter. Men jeg maa sige Dem, at jeg maaskee om saa Dage er fattigere, end Betlersken paa Gaden. Jeg vil derfor ikke bedrage Dem."

Da Pigen var saa oprigtig, var Frieren igjen paa den anden Side saa ædelmodig, og sagde, at han blot begjærede hendes Person, ikke hendes Penge. Men hun bad ham, endnu at have Taalmodighed, indtil hendes Families Ulykke ganske var udbrudt; og sagde: saalange skulde han endnu tage sin Betænketid, og, naar da hans Forsæt ikke fortred ham, vilde hun med Glæde række ham sin Haand.

Hendes Moder var nærværende ved denne Samtale, og græd. Datteren sagde til hende:

"Græd ikke, bedste Moder! Jeg vil afskaffe al min Pynt, og mine Hænder ere funde og stærke nok, til at ernære os alle."

Den ædelmodige Frier forandrede ikke sit Forsæt. Han ægrede den brave Pige, og var lykkelig, saasom han havde en dydig Kone.

99. Giv enhver Sit.

En gammel velhavende Landmand i Schweiz var betænkt paa, ved sin tiltagende

Allderdom og Svaghed, at berede sig til sin Ende, og især at bringe alle sine Sager i Rigtighed. Han gennemsaae desaaarsag alle sine Papiirer og Regninger, og fandt tilfældeviis en gammel Regning fra en Tømmermester, som allerede forlængesiden var betalt. Han gennemsaae den endnu engang, og fandt, at Tømmermesteren havde forregnet sig ni Karoliner (omtrent 60 Rdr.) til sin egen Skade. Han forstrækkes, da han saae dette; thi det smærtede ham indeylig, at den gode Tømmermester var bleven saameget affortet, og han var strax bestemt paa, at erstatte Skaden. Tømmermesteren selv var allerede død for fire og tyve Aar siden; men han havde endnu Børn og Uffom i Live. Den ærlige Landmand sendte desaaarsag en af sine Benner, og lod de ni Karoliner udbete blandt Tømmermesterens efterladte Børn og Beslægtede.

Hvor træffig kunde en saa retfærdig Mand see sin Død imøde, og haabe sin Dyds siikre Løn.

100. Gjerrighed forleder til de største Daarskaber.

Det er bekjendt, at Gjerrighed ofte forblinder Menneskene saaledes, at de kunns stedsse søge at samle mere jordiff Guds, uden dog at bruge det. Den Gjerrige samler kunns, og nyder ikke.

ikke. Dette er allerede en stor Daarskab. Men endnu langt større Daarskaber kunne opkomme af Gjerrighed, som følgende Historie viser.

I en bekjendt Stad levede en fattig Dugmager, som kummerlig ernærede sig ved sine Hænders Gjerning. Konen havde hemmelig sparet sig nogle Penge, og holdt samme meget skjulte for hendes Mand, paa det han ingen skulde forlange deraf. Omfider blev hun syg. Efterat hun havde lagt en Tidlang tilsengs, og mærkede, at hun snart skulde døe, kaldte hun sin Mand til sig, og bad ham indstændig, ikke at afslaae hendes sidste Begjæring. Han spurgde, hvori denne bestod; og hun bad ham, at han vilde lade hende bearbejde, som hun laae der, og at ingen maatte aflade eller vadske hende. Han maatte love hende dette med Haand og Mund, om hun skulde døe rolig.

Manden lovede hende alt, og vilde selv vaage hos hende om Natten. Men hun vilde ikke tillade ham det, og sagde, at hendes Ende var, endnu ikke saa nær.

Næste Morgen fandt han hende paaflædt og død i Sengen. Han holdt sit Løfte, og lod hende ikke afføre Klæderne.

Da Begravelsesdagen kom, bar Manden med begge sine Sønner Liget ned, for at lægge det i Kisten. Paa Trappen faldt de tilfældewis Rappen af Hovedet paa den Døde, og hørde noget tungt falde paa Jorden. De toge det op;

op; og det var en liden Pung med sex Loniéd'or-
rer (30 Rigsdaler), som den Døde vilde tage
med sig i Jorden. De sagde nu videre, og fandt
endnu i hendes Klæder nogle og tredive Rigsd-
daler i Smaapenge.

Disse Smaaskatte vilde hun hellere tage
med sig i Graven, end efterlade sin Mand dem,
som dog retvel kunde behøve dem. Intet, uden
Gjerrighed, kan vel have bevæget hende hertil.

Hvilken skændig Last maa Gjerrighed være,
naar den kan forlede Menneskene, som dog have
Fornuft, til slige afskyelige Daarskaber! Hvor
vigtig er derfor den Advarsel, Jesus giver os:

Vogter Eder omhyggelig for Gjerrig-
hed; thi et Menneskes Lyksalighed bestaaer
ikke deri, at han har overflødige Ejendomme.
Luc. 12, 15.

101. En Historie til Advarsel for det fjerde Buds Overtrædere.

Det vigtige Bud, at hædre Fæder og
Moder, har Gud ledsaget med en stign For-
jættelse: at det nemlig skal gaae dem vel, som
holde dette Bud. Erfarenhed lærer og, at gode
Børn, som elske og ære deres Forældre, meget
ofte allerede her i Verden lønnes og velsignes
derfor af Gud. Tvertimod lærer og Erfarenhed,
at Børn, som forsynde sig imod deres Forældre,
me

meget ofte allerede her i Verden sjensynlig straffes derfor, og tage en sorgelig Ende. Dette stadfæstes ved følgende Historie.

Albrecht, en retskaffen og duelig Mand, var Hofplattenslager hos den forrige Konge af Preussen. Han blev syg, og Sygdommen med hver Dag værre. Han havde en Søn, som havde lært samme Profession, og som den Tid opholdt sig blandt Fremmede. Faderen lod ham komme hjem, og udvirkede den Naade hos Kongen, at Sønnen skulde erholde hans Plads efter hans Død. Det manglede naturligviis da ikke paa Misundere, som misundte ham denne Lykke, og paastrøede, han endnu var for ung, og besad endnu ikke Duelighed og Erfaring nok, til at forestaae denne Tjeneste. Imidlertid havde han Kongens Forsikkring, og ingen kunde tage den fra ham.

Strax derpaa døde Faderen, og den unge Albrecht fik hans Tjeneste. Han ægtede en brav og velhavende Enke, som drev en egen Handel, med fine Liqueurs, lugtende Bander og deslige. Han kunde nu paa en dobbelt Naade fortjene Penge i Mængde, saavel ved sin Profession, som ved sin Handel, og han levede i en saa lykkelig Forsfatning, at mange misundte ham hans Lykke. Med ringe Møje havde han kunnet bleven en riig Mand, naar han kun ret havde vidst at staae sig i sin Lykke.

Men desværre lærer Erfarenhed kun altfor ofte, at en overvættes Lykke er til langt større
 Skæ-

Skade end Gavn for unge Mennesker. Hvor mangen en bliver ikke derved overmodig, letfærdig, ødsel og forsømmelig i sine Eysler, og lægger derved Grunden til sin Ulykke og Fordærvelse. Man siger derfor for et Ordsprog: Der skal en stærk Kng til at bære gode Dage. Derpaa giver den unge Albrecht os et advarende Exempel.

Istedetfor at han burde have været tro og flittig i sit Kald, og derved gjort sig værdig til den bevisste Naade, forfaldt han til Dovenskab, Lidelighed og allehaande Udsvævelser. Istedetfor at han burde have arbejdet og forhvervet noget, begyndte han at forede sin Formue. Alle hans Handlinger robede et velsøgt og neder værdigt Hjerte. At være ødru, ansaae han for en Skam; men at kaste de tømte Burgunder og Champagnerflasker udaf Vinduet paa Gaden, deri satte han sin største Ære. Saaledes hengik den ene Dag efter den anden i Graadserie, Druftenstab og Lidelighed.

Han var grov og uforfæmnet mod alle; mod sine Undergioner var han en Tyran. Han behandlede sin brave Kone paa det skændigste.

Men paa en ganske affvælselig Naade forsyndede han sig især imod sin gamle ærlige Moder, som var tilhuse hos ham, og som havde haabet i ham at finde sin Alderdomsstøtte. Han traf hende ved Haaret omfring paa Gulvet, slog hende, sparkede hende, og yttrede ofte det Forsæt,

fæet, at kaste hende paa Døren. Det kunde ikke fælle, at Lykken jo vendte sig bort fra et saa afkyeligt og skændigt Menneſke.

Mærkværdig er i denne Henseende Spaadommen af en gammel Mand, som kunſt var af ringe Stand, men beſad ſtor Erfaring og Kundſkab om Verden. Denne kom undertiden i Albrechts Bod, for at fiſke eet eller andet. Engang ſagde han til en ung Borger i Berlin, ſom han traf der:

"Hør, det ſkan aldrig gaae Albrecht vel: Skriften maatte lyve, og Gud i Himmelen ingen retfærdig Gud være; thi jeg kom engang herind i det ſamme, at dette Umennelſke traf ſin gamle Moder omkring paa Gulvet ved Haaret, og ſlog hende paa det ſammeligſte. Jeg vil ikke opleve det; men De: De er en god Deel yngre end jeg. De vil opleve den Stund, da det vil tage en ſkrækkelig Ende med denne Utaſnemmelige. Tænk da paa mig."

Udvingen gjorde ſig færdig, betalte ſit Riobte, og gif. Men hans Spaadom indtraf rigtig. ſaaſnart en Mand ikke opfylder ſine Pligter, lægger ſin Haandtering paa Hylden, brøder Tro og Love, ved tyranniſk Behandling bringer Moder og Kone i Graven, og ringeagter Religionen; ſaa vige Lykke og Velsignelſe fra ham. Albrecht var for nærværende Tid juſt paa denne Vej.

Uagtet hans ulykkelige Kone anvendte alt, for endnu ved Bodhandelen at fortjene lidet,

maatte dog Betsignelsen vige for Forbandelsen. Næringen gik tilgrunde; Gælden havde forlængst med hver Dag formoreret sig, og han saae ikke længere nogen Udvej til Betalingen. Det Tidspunkt kom, da han tomhændet maatte forlade det Huus, hans brave Kone havde tilbragt ham ganske skyldfrit.

Men saagar nu vedblev han i sin dumdristige Uforsømmenhed. Han forfulgte Kongen med Ansøgninger, og sagde deri blandt andet: "at da Kreditorerne havde frataget ham hans Huus, burde Kongen igjen forskaffe ham det, eller og lade et nyt opbygge. Monarken var saa overbærende, at han ikke straffede ham for hans Uforsømmenhed, men kun afsløg hans Begjæringer.

Albrecht havde endnu en retsskaffen Broder, som var Krigsraad, og en formuende Mand. Denne vidste kun altfor vel sin Broders flette Udfærd. Ved sin Død testamenterede han ham en aarlig Pension af tredsindstyve Rigsdaler. Krigsraadens Hensigt var ædel. Han forudsaae sin ullykkelige Broders sørgelige Skjebne, og vilde lindre denne noget for ham. Og da han vidste, at man ikke torde betro ham mere paa een gang i Hænderne, bestemte han ham kun aarlig saameget, som han nødtørftig havde kunnet leve af. Men hvad hjalp en Sum af tredsindstyve Rigsdaler et Menneske, som var vant til, paa een Dag at fortære saameget, undertiden og endnu mere?

Ligesaa hastig, som han tilforn var flegen paa Lyffens øverste Trin, ligesaa hastig kom han nu og paa Elendighedens nederste Trin. Han var langt uløffeligere, end den usleste Tigger. En Tigger finder dog hist og her et Opholdssted og en Belgiorer, som skjenker ham et Stykke Brød eller en Almisse. Men Albrecht fandt ingen Ven, som ynkedes over ham. Da han var befængt med Utoej, vilde ingen længere have ham tilhuse. Havde han endog et par Skilling, og vilde drikke et Krus Øl, negtede man ham det. Om Natten lejrede han sig, hvor han fandt et Sted. Om Sommeren opholdt han sig for det meste paa de offentlige Spadseregange. Sin hele Formue bar han i Lommen. Bagved Domkirken var sædvanlig det Sted, hvor han ofte ved høitlys Dag flødte sig nøgen, og rensede sig for Utoej. Dette bleve nogle Karle vaer, som trak Klokkerne, og jøge ham strax bort. Saaledes drev han endnu en heel Sommer omkring, uden Nattequarteer! uden Venner! Guds Belsignelse undveeg ham, og Modersforbandelsen fulgte ham Skridt for Skridt.

Engang kom han i en Bryggergaard. Man lod ham ikke komme ind i Stuen; han gik altsaa i Stalden. Man hørde ham her sukke og jamre sig. Saa snart Ejeren fik det at vide, sendte han Bud til Kattigvæsenet, og lod bede, at man jo før jo hellere vilde bortstaffe denne urene Gæst. Der kom to Kattigfogeder, for at afhente ham. Han kunde ikke længere gaa. Stynnende og med

Døden paa Læberne blev han lagt paa en Hjulbor, og ført til Plejehuset. Men førend han endnu kom didhen, opgav han Anden under hæftige Smærter.

Saaledes var denne Ildesindedes Endeligt. Ingen havde Medynk med ham, ingen Sjæl sørgede for ham, ingen Taare faldtes for hans Skyld. Enhver, som hørde hans skræffelige Endeligt, sagde: "Han er selv Skyld deri; han vilde ikke have det bedre. Han har allene fortjent det paa sin retskaffne Moder."

Dette Rygte efterlod Albrecht sig i hele Berlin. Man saae altsaa ganske øjensynlig, at den retskaffne Oldings Spaadom indtraf, som længe iforvejen havde sagt: "Gud maatte ingen retfærdig Gud være, om det gif Albrecht vel."

Faderens Belsignelse opbygger Børnes Hus; men Moderens Forbandelse river dem ned. Syr. 3, 11.

102. Hvo der gjerne hjælper Andre, finder
og igjen en Hjælper i Nøden.

En Præst i Polen gjorde i Marts 1798 en Rejse til Lemberg, hvor han havde Forretninger. Paa Tilbagerejsen fandt han i Skoven tre Mile fra Lemberg ved Landevejen en bevæbnet Soldat, som var beskjenket, og sov meget
trug.

tryg. Saaſom det var foldt, befrygtede han, at Soldaten ſkulde fryſe ihjel; han vaagnede ham deſaarsag, hjalp ham paa ſin Vogn, og tog ham med ſig. Da han kom til Bondebøen, hvor han boede, overgav han Soldaten til en ærlig Jøde, ſom optog ham i ſit Huus, indtil han blev ædru.

Den Beſtjendte ſov endnu længe. Omſider, eſterat han havde udføvet Ruſen, opvaagnede han om Aftenen Kloffen elleve. Jøden fortælte ham, hvorledes han var kommen i dette Huus, og Soldaten yttrede Længſel, eſter at gaae hen til ſin Belgierer, og takke ham. Dette prisværdige Forſæt fuldførde han og ſtrax. Han tog ſit Grevær med, og Jøden ledsagede ham.

Da de kom til Præſtegaarden, ſaae de, at et Vindue ſtod halvaabent, og at der var Lys i Værelſet. De troede, at Præſten endnu var oppe. Men da de kom nærmere, og ſaae ind af det aabne Vindue, bleve de tre Røvere vaer, ſom bandt Præſten, og forlangde af ham, han ſkulde ſige dem, hvor hans Penge vare; thi de vidſte, han havde oppebaaret en Kapital i Lemberg.

Da Soldaten ſaae, at hans Befrier var i ſaastor Fare, greb han ſit Grevær, og ſkød Ibs paa Røverne. To ſtørte til Jorden ved dette Skud, og den tredie tog Flugten.

Præſten blev altsaa reddet ved den, han ſelv havde reddet. Havde han ladet Soldaten

ligge i Skoven, vilde han og uden tvivl været bleven myrdet af Røverne.

Biskop tænkte han ikke, da han tog den bestjendte Soldat med sig, at samme igjen skulde bevise ham en saastor Tjeneste, men han gjorde det blot af christelig Kjerlighed og Barmhjerthighed. Saameget desto mere behagede altsaa hans Daad den retfærdige Gud, som ikke lader noget Godt blive ubelønnet, og ogsaa her magede det saa, at den barmhjerthige Præst ligeledes i Nøden fandt en Hjælper.

103. En fattig Kones Ærlighed og hastige Død.

J. Friest gik en fremmet Kavaleer paa Gaden, og tabte tilfældvis sin Pengepung, som var fuld af Guld. En fattig Kone, som just gik bagefter ham, tog den op, og havde lettelig funnet beholde den, saasom ingen var bleven det vaer. Men hun var ærlig; hun listede sig efter ham, og raabte, det bedste hun kunde, han skulde staae stille. Men han hørte ikke hendes Raab, eller troede ikke, at det angik ham, og fortsatte sin Vej, indtil hun tabte ham af Sigte.

Imidlertid udforskede hun, hvor han var gaaen hen, opspurgte ham, og bragte ham den fulde Pung i hans Logis. Han faldt i Forundring
 dring

bring over den Gamles Ærlighed, og sagde til hende:

”Mo’er, jeg behøver ærlige Folk paa mine Godser. Hun er gammel, men det siger intet. Ved sin Ærlighed kan hun endnu bestandig giøre mig Nytte nok; og hendes blotte Mærværelse vil allerede glæde mig. Behold denne Pung, som et Tegn, at jeg veed at sætte Priis paa ærlige Folk. Giv sig rejsfærdig med sin Mand og sine Børn; jeg vil tage dem med mig, og paa Livstid forsørge dem, fordi hun har handlet saa ærlig.“

Disse Ord skaffede den gamle Kone en saastor Glæde, at hun taknemmelig og henrykt af Glæde kastede sig for sin Velgørers Fødder, og døde paa Stedet.

Hendes pludselige Død rørte Kavaleren hæftig. Han lod hende anstændig begrave, og en Marmorsteen lægge paa hendes Grav, hvor paa de Ord vare indgravne:

”Støvet af en fattig, men ærlig Kone.“

Hun efterlod sig to Døttre. Paa Grund af deres yderlige Armod vare de udsatte for Faren, at blive forførte. Den fremmede Kavaleer tog dem desaaarsag med sig til sine Godser, og lod dem der opdrage som sine egne Børn.

104. Det er stor Synd, at lade Børn allene uden Opsyn.

Mange Forældre og Foresatte have den slemme Bane, at de ofte, ved at iagttage deres Sønner, lade smaae Børn længe allene hjemme. Derved skee mange Ulykker, som koste mangt et Barn Livet.

En saadan Ulykke tildrog sig ved Sulzberg i Markgræfstabet Baden. En halv Meil fra denne liden Stad staaer en Smeltehytte, hvori Metaller smeltes; men samme tjener og tillige endeel færtige Familier til Bolig.

Den 31te December 1795 gik alle Hyttens voxne Beboere til nærmeste Landsbye, lode sex smaae Børn, hvoraf den ældste kun var syv Aar, allene hjemme, og tillukde Dørene. Imedens Børnene vare allene, kom Hytten i Brand. De svævede nu alle i største Fare, for at indebrænde. Dog en fireaarig Dreng greb en Hammer, for at aabne Døren dermed. Til al Lykke sprang Døren op, og han reddede sig tilligemed tre andre Børn. Men det mindste Barn laae i Buggen, og kunde ikke flyttes. Og endnu et andet Barn paa tre Aar vilde ikke følge sine Sødsfende, men skjulde sig i sin Bedstefaders Seng, hvor det troede at være sikker. Begge disse Børn omkom paa en ynkelig Maade i Ilden. — Og hvor let havde ikke ogsaa samme sorgelige Skjebne kunnet ramme de andre fire.

En

En lige Ulykke tildrog sig forfærdelsen i Brunsvig. En Pige paa fem Aar var allene i Stuen, imedens Forældrene forrettede alledaaglige Syssler i Huset. Barnet sover en Glaske med Brændevin staaende paa Bordet. Forældrene havde begaaet den Fejl, noglegange at give hende Brændevin. Derved var hun allerede vant til denne skadelige Drik, og da hun nu saa Glasken, greb hun samme begjærlig, og drak reent ud.

Strax derpaa hørte Moderen Barnet skrig. Hun iler til Stuen, og finder Barnet liggende paa Gulvet uden mindste Bevidsthed. Hun kalder Manden til Hjælp; hun løber til Naboerne; men ingen kan begribe, hvad der fejler Barnet. Det bliver imidlertid værre; Barnet faaer frampagtige Bevægelser, Ansigtet bliver brunt og blaat, og hele Legemet er som en Glod. Omfjæddet blive Forældrene vaer, at Brændevinsglasset er udtømt, og opdage nu herved Aarsagen til deres Barns Tilstand. Nu kalder man en Læge; alle muelige Midler anvendes, for at redde Barnet, men omsonst. Næste Morgen maatte den ulykkelige Skabning døe paa en saare yndelig Maade.

Forældre! betænk dog, at eders Børn ere Eder betroede af Gud, og at I engang skulle gjøre Regnskab for deres Sundhed og Liv.

105. En velgiørende Læge.

J. Warrs levede en Læge, ved Navn Brayer, som var meget velhavende, men som og anvendte sin Formue meget vel, og det af reen Menneskefjerlighed, ikke af Egerrighed; thi han udøvede stedsse sin Velgiørenhed i Løndom.

Den første Dag i hver Maaned bragde han altid sin Skriftestader en Pung med tusinde Livres, og bad ham, at uddele disse blandt Sognets Fattige.

Da denne skulste Velgiørenhed vedblev han saaledes i femten Aar, saa at han altsaa skjenkede de Fattige omtrent en Sum af 180,000 Livres (eller 41,250 Rigsdaler.)

Rjedes ikke af at gjøre Godt. 2Thess. 3, 13.

106. Gjerrighed straffer sig selv.

J. Wien deede i Aaret 1789 en Gjerrig, ved Navn Hasenhard. Han havde tilforn boet i Lybek, havde der forladt Kone og Børn, og medtaget henved en Million i Penge. Med denne Kapital var han kommen til Wien, havde udvirket sig hos Kajsereen Titel af Gehejmerraad, og levede der ganske stille og eensom.

Hans Boepæl bestod af otte Bærelser; et hvert Bærelse var forsynet med en Seng. Dette gjorde han af den Marsag, paa det ingen skulde vide, hvor han sov; thi han befrygtede stedsse, han

han skulde blive myrdet af Røvere. Men næsten hver Nat sov han i alle sine Senge, først i een, saa i en anden. Thi naar han lagde sig, befrygtede han strax, at nogen skulde være bleven ham vaer. Denne Frygt forundte ham ingen Røe. Han stod da op igjen, listede sig udaf Værelset ind i et andet, og lagde sig her. Men efter en Tymes Forløb fæelde han igjen samme Frygt; han stod da op igjen, og listede sig videre fort. Og saaledes tilbragde den Ulykkelige den hele Nat; med sine store Skatte havde han ingen Røe, imedens mange Millioner fattige Mennesker nødte den sødeste Hvile.

Man seer af dette Exempel, hvor ulykkeligt et Menneske er, som hænger sit Hjerte altfor fast ved det jordiske Gods, og hvorledes altsaa en Gjerrig ved sit Hjertes indvortes Uro, og den bestandige Frygt, martrer og straffer sig selv.

107. En godgjørende Officier.

En fattig kaiserlig Officier sad med en stor Familie af ti Børn. Det faldt ham tungt at ernære dem. Og dog vilde han endnu sin Velgjørenhed mod et fremmet Barn. Thi der fandtes engang et spædt Barn udenfor hans Dør paa Gaden; dette tog han til sig i Huset, og lod det nyde samme Underhold, som hans egne Børn.

Gud

Gud forgede og for denne Familie, at intet fattedes dem. Thi Omstændighederne maatte føje sig saaledes, at den menneskefjertlige Kæiser Joseph den Anden kom til Kundskab om denne velgiørende Officiers skønne Handling. Denne Herre elskede alt, hvad som var ædelt og godt. Han kom selv i Officiereus Hus, erkundigede sig nøje om sammes talrige Familie, og spurgde ham og om det fremmede Barn. Officieren svarede:

”Da det laae for min Dør, kunde jeg ikke overtale mig, til at forlade denne lille Skabning hjælpeløs. Jeg tænkte, ogsaa han vil vel endnu kunne møttes med mine øvrige Børn. Min salig Kone antog sig det, og sagde: ”Denne ene vil vel ikke meget forøge vor Byrde.”

Den gode Kæiser lønnede ham for dette ædle Sindelag, og gav ham for ethvert af hans egne Børn, og ogsaa for det fremmede Barn, en anseelig aarlig Pension.

Haabet bedrog altsaa ikke den velgiørende Officier.

108. Et liderligt Levnet fører til Fortvivlelse.

Mennesker, som ikke frygte Gud, og ikke spørge om Ret eller Uret, men kun gjøre, hvad de finde for godt, og søge deres Lyksalighed i syn-

syndige Glæder, gjøre sig som oftest derved selv ulykkelige. Skam og Elændighed ere som oftest Følgerne af deres lastefulde Levnet. Men en endnu haardere Straf sole de i deres onde Samvittighed. Denne martrer dem ofte saa stærk, at de ikke kunne udholde det, og af Fortvivlelse bringe sig selv af Dage. Følgende tvende Exempler stadfæste dette.

I en anseelig Stad her i Riget levede en duelig Advokat, men som ikke anvendte sin Duelighed vel. Han havde ofte fordrejet Retten, gjort mange Mennesker ulykkelige, forfalsket Dokumenter, og øvet Ting, som gjorde, at Hvermand var bange for ham. Derhos havde han og ført et uordentligt Levnet, og avlet flere Børn med sin Tjenestepige. Til sidst havde han ægtet hende, og hun gjorde ham Livet hjertelig suurt. Uagtet han fortjende meget, geraadte han dog ved sit uordentlige Levnet i Gæld. Dertil kom endnu en ond Samvittighed, som især i den sidste Tid af hans Liv forvoldte ham stor Angest og Uro. Alle disse Omstændigheder tilsammentagne bragde ham saa vidt, at han ikke længere kunde udholde det, og af Fortvivlelse styrtede han sig selv i Stranden. Saaledes endte han i Skam og Skændsel sit Liv, som han havde bragt langt over 60 Aar.

Et andet Exempel af dette Slags har tildraget sig i Hannover. En Amtmand styrtede sig fra tredje Etage udaf Vinduet, saa at Hovedet

vedet sloges istykker, og Hjernen og Blodet laae rundt omkring.

Han havde været en lærd Mand og duelig Jurist, og beklædt adskillige meget forderlagtige Embeder. — Men han havde og ført et ødselt og udsvævende Liv, sølet sig i alle Velsystens Laster, og hverken troet en Gud eller en tilkommende Belønning og Straf. Til sidst forfaldt han og til Drif. Hans huuslige Omstændigheder kom derved i Forfald. Hjemme havde han daglig Strid og Uenighed. Alt dette tilsammentaget tillige med den onde Samvittighed bragde ham omsider til den skrækkelige Beslutning, at fuldøse sine Synders Maal, og ende sit Liv paa en ligesaa skændig Maade, som han havde ført det.

Hos disse to Mænd indtraf det, hvad Salomo siger (Ordspr. 14, 34.) Synden er Menneskets Fordærvelse.

109. Den tro Thomas.

Jeg fortæller Eder her, kjære Læsere, en værende Historie om en tro Tjener, som uskyldigvis blev mistænkt for Tyverie hos sin Herre, og desaaarsag maatte udstaae meget, men til sidst ved en anden Mands Ærlighed og Retfærdighed igjen blev lykkelig.

Thomas tjende hos en fransk Adelsmand, Ridder von Sanct Orieux. Denne havde, da han

han var nogle og tyve Aar gammel, ægtet en gammel svagelig Dame paa 60 Aar, for alene at arve hendes betydelige Midler. Efter nogle Aar dæde hun, og han arvede virkelig 100,000 Livres (28,000 Rigsdaler.)

Nu begav han sig til Paris, for ret at nyde sin Rigdom, og ved allehaande Forlystelser igjen erstatte den Evang; han tilforn hos sin gamle Gemahlinde havde maattet paalægge sig selv. Hverdag udtænkte man nyt Lidsfordriv, nye Forlystelser, Gæstebuder, Baller, Lysrejser og deslige. Der forsamlede sig og hastig et stort Antal unge Mennesker omkring ham, som søgte hans Venfskab, for at tage Deel i hans Forlystelser; thi han var rundgiven og gæstfri, saa at Indkomsterne af hans store Formue næppe vare tilstrækkelige, til at bestride Udgifterne.

En Aften befandt han sig i et stort Selskab, hvor han var meget opremt; og i Glædens og Vignens Raus indbød han det hele Selskab paa tredie Dagen derefter til et Middagsmaaltid, uden at betænke, at hans Kasse næsten var tom, og at der ikke fandtes saameget deri, som han behøvede, for at anstille et saadant Maaltid.

Først næste Morgen indsaae han sin Overilse, og kom i stor Forlegenhed. Han vidste hverken Raad eller Redning; og dog stammede han sig ogsaa, at tilstaae sine Venner, at han ingen Penge havde.

Paa eengang faldt det ham ind, at en af hans Forvaltere for nogle Dage siden havde ladet ham vide, at han paa hans Vegne havde oppebaaret 2000 Pistoler (omtrent 10,000 Rigsdaler.) Med disse Penge kunde han hjælpe sig, naar han kun skrap havde havt dem i Paris. Men Godset, hvor Forvalteren boede, var ti Mile borte; hvorledes var det altsaa mueligt, i saadan Hast at tilvejebringe Pengene?

Thomas, hans gamle tro Tjener, som allerede havde tjent hans Fader, og oprigtig elskede sin Herre, saa hans Kummer, og tilbød sig, at hjælpe ham.

"Hvis De vil have det — sagde han — vil jeg gjerne vove et Forsøg, ride den hele Nat igjennem, og see, om jeg imorgen betids nok kan bringe Dem Pengene."

"Det vilde Du gjøre?" — svarede hans Herre — "Gamle, brave Ben! hvorledes skulde jeg kunne lønne denne din Tjeneste? Hør, gjør Forsøget, tag min bedste Hest, nu er Klokken elleve, flyv afsted, tohundrede Pistoler skulde tilhøre Dig, naar Du imorgen betids nok bringer mig Pengene."

Thomas sadler sin Hest, hans Herre giver ham Beviiis med, og han rider bort i stærkeste Galop. "Tænk paa de tohundrede Pistoler!" raaber hans Herre efter ham.

Den tro Thomas følger Besjen med største Hast, uden at opholde sig et Øjeblik. Om Af-

tenen Kloffen ni ankommer han. Han baagner Forvalteren, viser ham Beviset, forlanger Pengene og tillige en frisk Hest. Han erholder begge Dele, forvarer Pengene omhyggelig i sin Løvsæk, og vender henimod Midnat med samme Hastighed tilbage.

Nu er han kun en Mil borte fra Paris; han rider igjennem en liden Landsby; Kloffen Naar syv, og han siger ved sig selv:

”Nu vil jeg komme tids nok til Paris; maaskee finder jeg endnu min Herre i Sengen. De tohundrede Pistoler er jeg vis nok.”

Men saasom den lange Vej meget havde udmattet ham, beslutter han her at stige af ved en Kro, og drikke et Glas Øl. Han binder sin Hest udenfor, efterseer endnu engang Løvsækken, og da han finder alt i god Stand, gaaer han ind, og forlanger Ølet. Men hans Forsigtighed tillader ham ikke, at drikke Ølet i Huset; han tager Glasset, gaaer udenfor, og tommer det ved Hesten.

Imidlertid havde allerede en Tyv benyttet den korte Tid, da Thomas var inde i Krostuen. Han havde listet sig til, for at borttage Løvsækken; Remmerne, hvormed den var fastspændt, havde han allerede opløst; men da Thomas igjen kom ud, forsøjede han sig i en Hast bort. Dog haabede han, at Løvsækken nu af sig selv undervejs skulle falde af, og begav sig desaarfag udenfor Landsbyen, for strax at modtage den.

Efterat Thomas havde drukket Øllet, satte han sig igjen ganske ubekymret paa sin Hest, og jog i fuld Galop til Paris. Tversækken holdt længere, end Tyven havde ventet, og han blev altsaa bedragen i sit Haab. En Fjerdingvej fra Paris tabde Thomas først Tversækken. Han var saa ganske syffelsat med Glæden, over nu snart igjen at være hos sin Herre, at han slet ikke mærkede Tabet. En Tigger, som sad ved Landevejen, saae den falde, og raabde efter ham: "Herre! De taber Deres Tversæk!" Men Thomas hørde det ikke, og reed bort. — Tiggeren tog Tversækken op, med den faste, redelige Beslutning, at opspørge den Gremmede, og, naar han fandt ham, overlevere ham det Fundne.

Klokken otte kom Thomas til sin Herres Huus. Han laae i Vinduet, og raabde ham imøde:

"Thomas, har Du forrettet dit Erinde? Du er en ærlig Karl! hvor har Du Pengene?"

"Strax, Herre! jeg har dem her i Tversækken!" saaledes talde Thomas, steg af, og vendte sig om, for at tage Tversækken af Hesten. Men hvilken Skræk overfaldt ham, da han saae, at Tversækken var borte! Som lynslagen og ganske bedøvet staaer han her; og hans Herre spørger omsider:

"Hvad fejler Dig, Thomas?"

"Ach, Herre! min Tversæk med Pengene!"

"Naar,

"Naa, Karl! min Løvsfæ! jeg troer Du er gal!"

Kasende farer nu Adelsmanden ned af Trappen i Gaarden, griber den forfærdede Tjener i Brystet, med de Ord: "Skjelm! hvor ere mine tususinde Pistoler?"

Thomas kaster sig skjælvende for sin Herres Fødder, og siger: "Naade, Herre! dræb mig ikke!"

"Jeg spørger, hvor ere mine Penge?"

"Det maa Gud vide; i nærmeste Landsbye havde jeg dem endnu, jeg maa have tabt dem undervejs"

"Tabt dem? Karl! tabt mine tususinde Pistoler? Du er Dødens! sjaalet har Du dem, strax skaf mig dem; ellers — —"

"Herre, dræb mig; Gud veed, jeg har ikke fravendt Dem dem."

"Tov, jeg skal nok vide, at bringe Dig til Beksjendelse; binder denne Bedrager!"

Adelsmanden vedblev uroffelig i den Tanke, at Thomas havde sjaalet Pengene. Uden at røres ved hans Taarer, eller agte paa hans Forsikringer, overleverer han ham i Rettiens Hænder, og beder, ved alle mulige Piinsler at bringe ham til Beksjendelse. Alle Formodninger ere imod ham; han tilstaaer, at han har modtaget Pengene, men at han ikke veed, hvor de ere bleve af. Man lægger ham paa Pinebænken, Smær-

ten nøder ham, til selv at anklage sig; men næppe er han igjen befriet for Piinslerne, saa gjenskalder han alt, forsikkrer paa ny, at han er uskyldig, og anraaber om Medlidenhed. Man beretter dette for hans Herre; han beskylder Tjeneren for Halsstarrighed. Men efterat hans Brede's første Hæftighed havde lagt sig, bad han Retten holde inde med videre Undersøgelse, og kun's henvætte Thomas i Fængsel, paa det Tidens Længde omsider skulde nøde ham, til at aabenbare, hvor han havde gjemt sit Kov.

Thomas tilbringer hele elleve Aar i Fængsel og i ussleste Omstændigheder, og anraaber daglig Himmelen, om at aabenbare hans Uskyldighed, eller og bevæge hans Herres Hjerte til Medlidenhed.

Herren havde imidlertid glemt sit Tab og sin Tjeners Ulykke, vedblev, at tilbringe sit Liv i daglige Forlystelser, svæggede derved sin Sundhed, og døde i sine meest blomstrende Aar; men Thomas forblev endnu længe efter hans Død i Fængsel.

Omsider gav Kongen engang den Befaling, at undersøge alle Fængsler, og løslade de Mis'dædere, som enten holdtes fangne for en ringe Ting's Skyld, eller hvis Forbrydelse ikke var tilstrækkelig bevist.

Thomas henhørde til dem, hvis Brøde ikke var bevist. Thi han vedblev endnu bestandig det Udsagn, at han ikke havde stjaalet, men tabt Pengene. For denne Uagtsonhed var han haardt
 nok

nok straffet ved det elleveaarige Fangenskab, og man drog altsaa ikke i Betænkning, at løslade ham.

Nu var Thomas fri; men han befandt sig dog endnu bestandig i en sørgelig Tilstand. Uselshed og Alderdom havde svæget hans Kræfter, og gjort ham uskikket, til igjen at tage Tjeneste; egen Formue havde han heller ikke; han saae sig altsaa nødsaget til at tigge. Allermest smærtede det ham, at han intet Middel vidste, til at lægge sin Uskyldighed for Dagen. Imidlertid bar han sin Skjebne taalmodig, og ernærede sig ved Almisser, som han aldrig manglede. Thi han gjorde ingen Hemmelighed af sin Ulykke, men fortalte enhver den; og han fandt da og overalt medlidende Mennesker, som rørtes ved Fortællingen af hans Ulykke, og meddeelte ham.

Hidtil giver denne Historie os kun et sørgeligt Exempel paa, hvormeget man ved ond Mistanke kan gøre et Menneske Uret. Men nu paafølger og et glædeligt Exempel paa Ærlighed. En ærlig Mand havde fundet Eversækken; og ved ham kom omsider Thomas's Uskyldighed for Dagen; ved ham blev Thomas igjen sat i lykkelige Omstændigheder. Verdens retfærdige Behersker havde hørt den stakkels Thomas's Bøn, og vidste nu, at han ikke glemmer den undertrykte Uskyldighed. Han styrede det og saaledes, at Thomas skulde træffe Manden, som havde fundet Eversækken.

Thomas kommer engang henimod Aften til et lidet Selvejersted, ikke langt fra Paris. En gammel ærværdig Mand sidder paa en Græsbænk udenfor Døren; han hører venligen paa den stafsels Thomas's Bøn, erkundiger sig om Aarsagen til hans Elendighed, og Thomas fortæller ham uden Betænkning, som han var vant til, den hele Historie.

Oldingen røres ved denne Fortælling til Taarer, og lader ham træde ind i Huset, for at overnatte der.

Han beholder ham hos sig til Aftenspise, og nøder ham med megen Venlighed, til at sætte sig ned hos ham. Vinen og den gode Epise, han saalænge havde savnet, og endnu mere hans Værts Godmodighed, vederqvægede den gode Thomas saameget, at han ganske henrykt kyssede sin Velgørers Haand, og hans Dine fløde over i Glædestaarer. Omfider begyndte den Gamle:

"Men, min Ven! skøndt jeg har god Tro til Eders Retskaffenhed, bliver det mig dog altid noget usandsynligt, at I skulde have tabt en Tversæl, saa ganske uden at vide det."

"Ja, vistnok, min Herre, jeg veed selv ikke, om jeg var bestjenket eller fra Forstanden. Vistnok næsten fire og tve Timer at ride i Galop, det trætter; ikke destomindre vilde jeg uidentviol have været mere opmærksom, hvis jeg ikke allerede havde været Paris saa nær, og altsaa ingen Fare mere befrygtet."

"Men

"Men vidste I da ikke at opgive, hvorledes Tversækken var beskaffen? Man burde jo dog have gjort offentlig Efterspørgsel derom; maaskee — —"

"Ach, min Herre! hvem vilde vel have været saa ærlig og højmødig, at give et saadant Kindegods tilbage? Forresten vilde det have været mig en saare let Sag, at beskrive den saa nøje, at enhver ved første Bjekast maatte have kjendt den. Den var af blaåt Klæde med lange sorte Remme, indvendig — —"

"Saae den maaskee ud, som denne?" — sagde den Gamle, og løftede Borddugen op. Thomas blegnede af Skræk, og raabde:

"For Himlens Skyld! min Herre! det er jo min Tversæk!"

"Overilels ikke!" — svarede den Gamle — "undersøg den først ret, maaskee er den indvendig ikke saaledes beskaffen, som eders."

Med disse Ord forlod den Gamle Stuen.

Med skælvende Haand aabner Thomas Tversækken, og finder deri to nye Klædninger, Linned, og to temmelig svære Punge med Penge. En Seddel laae derhos, hvorpaa de Ord stode skrevne:

"Pungen No. 1 indeholder titusind Rigsdaler, som en billig Erstatning for de tabte Penge. Pungen No. 2 indeholder femtusind Rigsdaler, Rente af Kapitalen, og andre femtusind Rigsdaler, som Løn for Ærlighed og udstandne Lidelser."

Ved dette Syn stod Thomas maalkes og bedøvet; dog i Øjeblikket traad den Gamle igjen ind, omfavnede ham, og forklarede ham den hele Hemmelighed. Han fortalte Thomas, at han tilforn havde været en velhavende Kjøbmand, men ved andre Kjøbmænds Bedragerier, som stode i hans Gæld og spillede Fallit, var han ligeledes bleven nødt til at gjøre Opbud, og var sat i saa trængende Omstændigheder, at han saae sig nødsaget, til at tigge ved Landevejen. Han fortalte endvidere, at han just dengang var paa Vejen, da Thomas tabte Tversækken, han havde seet ham ride forbi, og blev vaer, da Sækken faldt; han havde raabt efter ham, men var ikke bleven hørt; han havde nøje søgt, at finde Ejermænden til Tversækken, men forgæves. Omfider havde han anseet disse Penge som en ham af Himlen tilsendt Hjelp, og anvendt samme, for igjen at begynde en Handel; dog med det faste Forsæt, igjen at erstatte den retmæssige Ejermænd alt, saasnart han kunde opspørge ham. Han havde nu ført sin Handel lykkeligere, end tilforn; og erhvervet sig en anseelig Formue, indtil han omfider for Alderdoms Skyld havde opgivet Handelen, og begivet sig i Rolighed paa Landet. To Aar havde han nu levet paa det landlige Sted; og da han allerede havde opgivet Haabet, om at faae Ejermænden til Tversækken at vide, havde han besluttet, at gjøre det sommere Godt imod de Fattige, og i sit Testamente

mente skjenke sine Midler til et Hospital. Og omsider blev han ved:

”Hidtil har intet manglet til min fuldkomne Lykke, uden den Beroligelse, igjen at have erstattet og tilfjernet den retmæssige Ejende fundne Penge. Nu ere alle mine Ønsker opfyldte, min redelige Ven, jeg har i Dem lært at kjende den Ulykkelige, ved hvis sørgelige Tab jeg er bleven riig og lykkelig; modtag her med mit oprigtigste Venskab disse Penge, som tilhøre Dem; maatte de dog gjøre Deres sidste Dage behagelige, og bringe Dem til at glemme de haarde Lidelser, De uskyldig har udstaaet!”

Ved Slutningen af denne Fortælling kom Thomas til sig selv igjen som af en Drøm. Han omfavnede den redelige Gamle, og udbad sig det til Venkab, at han maatte tilbringe sine øvrige Dage hos ham, og døde i hans Huus. Den Gamle opfyldte med Glæde hans Begjæring.

Derpaa tog Thomas de totusinde Pistoler, som vare i Pungen No. 1, og overleverede sin forrige Herres Arvinger, som dem de egentlig tilhørte. Men Pungen No. 2 beholdt han selv som en Gave af hans Belgierer, og takkede Gud paa sine Knæ for denne lykkelige Forandring i Skjebne. Især takkede han Gud for, at den retskaffne Gamle var ved ham bleven lykkelig, og at han nu kunde tage Deel i sammens Lykke.

Han glemde ganske al den Glændighed, han havde udstaaet, og hans sidste Dage hensvandt glade og rolige for ham i hans Velgjørers Omgang.

Den Retsfærdige har mange Trængsler, men af dem alle vil Jehova redde ham. Ps. 34, 20.

110. En retsfærdig Regent.

En Juveler i Wien havde salbudet en Adelsmand sine Juveler. Denne bad ham, at lade Juvelerne forblive en Dag i hans Huus, paa det han kunde udsøge dem, som bedst stode ham an. Juveleren sætter ingen Mistro til Adelsmandens Ærlighed, og efterlader ham et heelt Skrin med Juveler.

Næste Dag kommer han igjen, for at afhente sine Juveler, og tillige høre, om Adelsmanden vilde købe nogle. Men Adelsmanden anstiller sig ganske fremmet og uvidende, og negter reent ud, at han nogensinde havde modtaget Juveler af ham. Juveleren forsikker og bevidner med Æd, at han har leveret ham Skrinet; han nævner enhver Steen, som havde været deri; men alt omsonst. Adelsmanden negter haardnakfig.

Da Juveleren nu intet Beviis havde i Hænder, vidste han intet andet Raad, end at han

han gif til Kajsar. Joseph den Anden; thi han haabede, i Tillid til denne Monarks bekjendte Retfærdighed, at han igjen vilde forkiøpe ham til sin Eiendom. Med grædende Taarer klager han sin Nød for Kajsaren.

Den retfærdige Monark var meget opbragt over Adelsmandens Nederdrægtighed, som paa en saa skammelig Maade vilde bedrage Juveleren, og tænkte paa Midler, til at blotte Bedrageren. Han lod Juveleren træde ind i nærmeste Sideværelse. Derpaa blev Adelsmanden indfaldt for Kajsaren. Han indfandt sig strax. Kajsaren spurgde ham om Juvelerne; men Adelsmanden negtede haardnakket, og forstikkede, at han aldrig havde seet Juveleren eller hans Juveler.

Kajsaren lod derpaa Juveleren igjen træde ud af Sideværelset, og stillede dem mod hinanden. Men Adelsmanden vedbliver sit Udsagn, og falder Juveleren en Ussindig, en Bedrager og Uretfærdig, saasom han krævede ham for det, han aldrig havde leveret ham.

Kajsaren havde imidlertid udtænkt et Middel, hvorved han vilde bringe Sandheden for Lyset. Han lod Juveleren igjen træde ud, og befoel Adelsmanden, at sætte sig ned, og skrive følgende Brev til hans Kone:

”Allerkjæreste Kone!

Vil Du see din Mand i Frihed og ved Live, saa gif strax Overbringeren af dette Juvel-

veelskrinet, som den bekjendte Juveleer igaar har leveret mig, o. s. v.

Kajseren sendte strax dette Brev til Adelsmandens Kone, og Adelsmanden maatte imidlertid forblive i det kaiserlige Gemak.

Konen, da hun fik Brevet, kjendte strax sin Mand's Skrift, og tvivlede altsaa ikke om, at Sagen jo havde sin Rigtighed. Hun gav Overbringeren af Brevet Skrinet med Juvelerne, og denne bragde det til Kajseren, som strax gav det tilbage til Gjermanen.

Den hjerteglade Juveleer fastede sig for den retfærdige Monark's Gødde, og takkede ham inderlig for den beviste Raade. Adelsmanden derimod fik sin velfortjente haarde Straf. — — Denne retfærdige Monark fulgte i sin Regjering stedse Syrach's Formaning:

Befrie den, som tilføjes Bøld, fra den, som gjør ham Uret; og vær uforfærdet, naar Du skal dømme. Syr. 4, 9.

III. En god Rosak.

Rosaerne ere en Nation, som boer i Polen og Rusland, og er vistnok meget tap-
per i Krigen, men og derhos temmelig barbarisk og gruesom.

I den syvaarige Krig vare mange Kosaker ved den russiske Armee, som trængde ind i Preussen, hvor de udøvede mange Gruesomheder, udplyndrede og ødelagde hele Stæder og Landsbyer, dræbde Mennesker, ja saagar smaa uskyldige Børn. Dog finder man og endnu blandt denne barbariske Nation ret gode Mennesker, som følgende Exempel viser.

En Kosak kom i en preussisk Bondeby i Pommern. Han gik ind i en ussel lille, ganske forfalden Bondebytte, og fandt der en fattig Mand med sin Kone, som just i samme Dage var kommen i Barselseng. Disse Folk vare bestedte i største Nød; deres Huus var udplyndret; alle Kreaturer bortdrevne; Konen meget svag. Den Spæde laae uden Bederqvælgelse, og Manden kunde ikke hjælpe, da ingen Levnetsmidler mere fandtes i Huset.

Den gode Kosak hufedes over denne hjælpeløse Families Elændighed. Hans Vjine søgnumede i Taarer; han saae Nøden, og hans medlidende Hjerter var strax beredt paa at giøre Godt og udøve Barmhertighed. Han traad til Konens Seng, tog Barnet paa sine Arme, kyssede det, og lovede den ærlige Moder ved Tegn sin Beskyttelse. Han holdt og sit Løfte; thi han var højmodig nok, til ogsaa at føle sin Fiendes Nød. Han plejede selv Barnet i nogle Dage med største Omhu, og deelde redelig sit Lidet med den fattige Familie, for at stille deres Hunger.

Omfrider kom en Trop Kosaker i Huset, og vilde røbe og plyndre; men den gode Kosak, som havde lovet at være Husets Beskytter, tog det lille Barn paa Armen, gik dem imøde, og foreskildte dem, hvilken stor Forbrydelse de vilde begaae, om de vilde handle saa gruesom med svage, ubevæbnede Mennesker. Derved formildede han deres Hjerter, at de igjen drog bort, uden at tilføje Beboerne i Hytten mindste Fornærmelse.

Den ædle Mand blev saalænge Husets Beskytter, indtil Preusserne igjen nærmede sig. Nu maatte han drage bort; med Taarer forlod han den fattige Familie, som han havde beskyttet og underholdt, og især det lille Barn, som han havde plejet.

112. En Morder opdages tit ved ringe Omstændigheder.

Tre Prangere rejste i Selskab, og dreve omtrent 30 Stykker Sviin til Thyringen. Undervejs toge de ind i et Soldhuus, fortoldede deres Sviin, spiste der til Middag, og fortsatte derpaa deres Rejse videre.

Fire Uger derefter fandt man i samme Egn i Skoven et dødt Menneske, som laa i Krattet ikke langt fra Landevejen. Han var allerede i Forraadnelse; ikke destomindre saae man dog endnu tydelig, at han var myrdet ved Slag i Hovedet.

Man

Man mælder det for Amtmanden. Denne lader strax det døde Legeme afhente og besigtige. Ingen kjender ham. Ej heller fandtes noget i den Dødes Klæder, hvoraf man havde funnet slutte, hvem han var? Amtmanden lader ham aabne, og man finder alle Kjendtegn paa en voldsom Død.

Ikke destomindre havde man dog ej ringeste Spor enten til den Myrdede, eller endnu mindre til Morderen. Vel blev det bekjendtgjort i alle offentlige Tidender, at et saadant dødt Menneske var fundet, og sammes Klæder beskrevne; men ingen mældte sig, som kunde give nogen Oplysning om ham.

Den retskaffne Amtmand var meget bekymret herover, og havde ingen Roe Dag eller Nat. Om trent fire Uger efter at den Døde var funden, faldt det Amtmanden ind engang om Natten, han vilde selv endnu engang begive sig hen til Stedet, hvor Mordet var begaaet, og eftersee, om der ikke maaskee endnu kunde findes eller opdages noget, som ledede paa Spor. Næppe kunde han oppebie Morgenens.

Saa snart det var Dag, reed han ud, og undersøgte alt; men kunde ikke opdage det mindste af det, han ønskede. Omfjeldt saae han, vel tolv Skridt derfra, noget Hvidt blinke frem under nogle tykke Buske. Han kryber igjennem, og finder en liden Seddel. Han beseer den, og finder, at det er en Toldseddel paa Svin, som ere blevene for-
tol-

tolbede til nærmeste Toldsted. Og denne lille Seddel var det første Middel til Morderens Opdagelse.

Amtmanden reed derpaa til Toldhuset, og forespurgde sig derom hos Værten, som sagde:

"Ja, denne Toldseddel har jeg skrevet for tre Prangere, som have fortoldet 30 Evin. De have og spist her, og gif til Thyringen." "Hvad spiste de?" — spurgde Amtmanden, og Værten svarede:

"Ja, det veed jeg selv ikke længere; men min Kone maa vel vide det."

Konen blev spurgt, og hun vidste det hallet ikke længere. Men da man af Toldseddelens Datum saa, at det havde været en Fredag, sagde hun:

"Om Fredagen koger jeg sædvanlig til Eftermad Saurkaal og Flest."

Nu faldt det Amtmanden ind, at de ved at aabne Liget havde fundet ganske ufordøjet Saurkaal i Maven. Det var nu højst sandsynligt, at den Myrbede havde været een af de tre Prangere, og at han var myrdet af hans to andre Kammerater.

Men man havde ikke kjendt dem; ingen vidste, hvordan eller hvor de vare. Det var altsaa endnu meget vanskeligt, at opdage de tvende Mordere, og mangen Dommer vilde maaskee slet ingen Umage have gjort sig dermed. Men den retskaffne Amtmand var utrættelig, naar det gjaldt

gjaldt om, at haandhæve Retsfærdighed; og heler ikke denne gang aflod han før, end han havde opnaaet sit Djemeed.

Han brugde dertil følgende Midde. Han valgde en klog og forstandig Sognesfoged, underrettede ham om alle Omstændigheder, gav ham Rejsepenge tilligemed en Hest, og besøel ham. Bye for Bye at efterfølge Mordernes Spor, indtil han erfoer, hvor de boede. Tillige gav han ham et Dokument med, hvori han anmodede enhver Vurghed, at lade dem arrestere; men dette Dokument skulde Fogden ikke vise nogen, før han havde opdaget Mordernes Opholdssted.

Fogden følger nøje sine Ordre, og er saa lykkelig, paa den hele Vej af 18 Mile Bye for Bye at udfritte, hvor de vare komne igjennem, og forfulgte deres Spor lige indtil Thyringen til Stedet, hvor de boede. Endnu sildig om Aftenen meldte han sig hos Byefogden, Stedets Vurghed, og foreviste ham Amtmandens Skrivelse, med Begjæring, at lade Morderne arrestere. Men Byefogden gjorde allehaande Betænkeligheder, ved saastrax om Matten at lade dem fængsle, og meende, de kunne da lettelig undløbe, bad ham derfor, at lade det berøe til næste Morgen. Fogden maa lade sig dette gefalde.

Men da de næste Morgen gaae hen, ere Morderne allerede om Matten undvegne. Formodentlig vare de blevene underrettede om alt fra Byefogdens Huus.

Sognefogden maa nu vende tilbage med uforrettet Sag til sin Amtmand. Men denne har hverken Rast eller Røe, siger til Fogden:

"Hvad der forefaldt, skal nok finde sig i Fremtiden; men vi kunne ikke lade det beroe herved. Her er paa ny 100 Rigsdaler og en frisk Hest. Rid igjen tilbage, og begynd atter at eftersætte dem fra Stedet, hvor de ere undvegne. Den retfærdige Himmel, som allerede har givet os saameget Lys, vil og sikkerlig ikke lade disse Mordere undslippe."

Den snu Foged begiver sig atter paa Vejen, og begynder fra Byen, hvorfra de vare flygtede, at efterspørge dem i alle nærliggende Landsbyer og Værtshuse; han er virkelig saa lykkelig, igjen at komme paa Spoer efter dem, og forfølger dem. Han taber noglegange Sporet, men finder det igjen, og forfølger dem ligetil Hamborg.

"O! tænker han, — her i denne vidtløftige Stad vil al din Umage være forgjeves. Sikkerlig ere de gangne tilskibs herfra! Ikke destomindre vil Du dog, da Du nu er saa nær, med det samme besee Hamborg."

Han rider ind i Staden, og stiger af i det første det bedste Værtshuus. Allerede var han ueens med sig selv, om han skulde fortsætte sine Eftersøgelser i denne store og folkrige Stad. Dog den ene Morder var ham nærmere, end han tænkte; Forsynet havde ikke onsonst ført ham ind i dette Værtshuus.

Efterat han i Eftjenestuen har erkundiget sig om adskillige Omstændigheder; gaaer han udenfor, bliver staaende i Gadedøren, og seer sig om paa Gaden. Ligeoverfor er en Wiinskjelder, og imedens han staaer her, kommer en Karl op med en Kurvfuld Bouteiller, som han strax kunde see paa, var en Fremmed, og ikke henhørde til Havnborgerne. Han erkundigede sig ganske ligegyldig hos Værten og de Omkringstaaende om dette Huus, om Goltene, som boede deri, og om denne Karl; og Værten sagde:

"Denne tilligemed en anden er først for fjorten Dage siden kommen hertil fra Ehyrtingen, og har sæstet sig bort hos disse Golt som Gaardskarl; den anden derimod har taget Høre som Matros."

"Nu har Du jo her — tænker han ved sig selv — hvad Du vil have." — Han gaaer strax til den regjerende Borgemeester, og aabenbarer ham den hele Sag. Personen bliver arresteret, og i Djeblikket tilstaaer han den hele Handling med disse Ord: han har ikke kunnet komme videre; han saae nu retvel, at Guds Hevn forfulgte ham.

Vel blev den anden Morder ogsaa forfulgt ved Stifbreve; men man har ikke kunnet opspore ham.

Sognefogden rejste derpaa med Morderen under behørig Bedækning tilbage til sin Amtmand, hvor Morderen har tilstaaet, at de allerede vare komne i Trætte med den Myrdede paa Toldstedet;

og siden efter havde ombragt ham i Skoven. Han fik sin fortjente Straf.

Hvo der læser dette, han tænke paa de vigtige Ord:

Paatager jeg mig end Morgenrødens lette Binger, og flyver til Havets yderste Grændser mod Vesten; saa vil dog din Haand finde mig der. Psalm. 139, 9. 10.

113. En brav Kulsvier og hans Kone.

I Gastein i Forstendømmet Salzburg levede en brav Kulsvier, ved Navn Gotfred Schönsfeld. Hans Kone, som var ligesaa brav, hedde Gertrud.

Engang sad han ved sin Kulbrygge, imens hans Kone var gaaen til en langt bortliggende Skov, for at tale med Skovrideren. Imens han saaledes sidder her, hører han sin Hund gise stærk blandt Hækkerne. Han rejser sig, gaaer efter Lyden, og træffer omsider Hunden; men seer og tillige Aarsagen, hvorfor den havde giset saa stærk. Thi der paa Stedet laae to smaae Børn, som først syntes at være nogle Dage gamle; det var to smukke velskabte Drenges børn; Hunden stod ved dem, og sliffede dem. Da Schönsfeld saae dem, raabde han fuld af Medynk:

” Stat.

"Stakkels Skabninger! en Hund har større Medlidenhed med Eder, end den, som skjenkede Eder Livet. Hvilket Menneske! Hun skammede sig for Menneskene, ved at være eders Moder, og skammede sig dog ikke for Gud, da hun gik i Krogen med sin Boler!"

Han tog begge Børnene i Favn, og gik tilbage til sin Kuldyngge. Nu kom hans Naboe Jørgen til ham, og sagde: "Hvad vil Du med disse Horeunger? de bringe Dig kun Ulykker i Huset."

"Jeg har endnu aldrig haft Ulykker eller Forbandelser i mit Hus, Naboe, saasom jeg altid har arbejdet trolig, og allene gjort, hvad Kæter."

"Men Du har allerede selv sex Børn."

"Det takker jeg Gud for; nu faaer jeg otte. Desto flere har jeg og til at bede og arbejde."

"Var jeg i dit Sted, jeg bragde dem strax til Landsdommeren."

"Det troer jeg gjerne; men jeg gjør det ikke. Der er allerede Fader og Moderløse nok i Waissenhuset.

"Saa send den naadige Erkebiskop dem; han har ingen Børn."

"Gud har tilskicket mig dem, han vil og ernære dem. Jeg vil opdrage dem, vil derfor om Søndagen intet Kød spise, og hvert Fjerdingaar brænde en Kuldyngge mere."

Smedens de saaledes talde, kom hans Kone. Hun var tørstig og træt, og sagde til sin Mand:

"Giv mig en Vederqvælgelse, min Gotsfred, jeg blev saa tørstig paa Vejen."

"Her har Du to for een, kjære Gertrud!" Med disse Ord lagde han hende begge Børnene i Skødet. Fuld af Forundring, betragtede hun dem, og sagde:

"Jeg har Børn nok, Gud skee Tak, jeg forlanger ikke flere."

"Skal jeg da lægge dem hen igjen, hvor Spids har fundet dem, Gertrud? for at Orne eller Ræve kunne opæde dem?"

"Du har altsaa fundet dem? Saa Gud være eders Moder naadig, I smaae Stafler!"

Saaledes talde den brave Kone, kyskede dem, og trykte dem til sit Bryst; omfider blev hun ved:

"Nej, I skulle dog have en Moder. Jeg vil være den; der staaer eders Plejefader, og Gud i Himmelen skal være og blive eders rette Fader."

"Det samme har jeg tænkt!" — sagde Manden, og fremsatte derpaa en Krukke Mælk. Gertrud vederqvægede strax Børnene med Mælken, førend hun endnu tænkte paa, at stille sin egen Tørst.

Næste Dag bleve begge Børnene døbt, og de ærlige Vætefolk stode selv Gaddere. Siden opdroge de dem ligesaa omhyggelig, og holdt dem ligesaa godt, som deres egne Børn.

Dist:

Wistnok forarsagede disse to Børn den brave Gertrud megen Uro og mangen søvnløs Nat, og den ærlige Schönfeld mere Arbejde; dog ingen af dem flagede, men de plejede at sige:

"Naar vi engang blive gamle, saa ville de igjen pleje os."

Og deres Haab har heller ikke skuffet dem. Thi da deres egne Sønner stode som Skarpskyttere i kaiserlig Tjeneste, have disse to Hittébørn understøttet de gode Gamle i deres Arbejde, og skaffet dem Pleje og rolige Dage i deres Alderdom.

Disse to brave Ægtefolk fandt altsaa allerede her Lønnen for deres Barmhjertighed. Men den herligste Løn ville de erholde paa hiin store Gjengældelsesdag, naar Menneskenes Dommer tilraaber dem:

Hvo som antager et saadant Barn for min Skyld, den antager mig. Og:

Hvad I have gjort mod den ringeste af disse mine Brødre, det have I gjort imod mig. Matth. 18, 5. 25. 40.

114. En Officier, som af Kjærlighed til sin Kone udøver Barmhjertighed.

I den syvaarige Krig kom en østerrigsk Officier ind i en fiendlig Stad, hvor han skulde afpresse Indvaanerne Brandkat. Borgerne kunde

ikke udrede det Forlangte. — Han havde strænge Ordre, og brugde haardeste Trusser. Han maatte gjøre dette af Lydighed mod sine Foresatte, men det var aldrig faldet ham ind, virkelig at udføre disse Trusser.

Engang var han i et Selskab, hvor han ligeledes udstødte slige Trusser, og talde om Gld og Sværd. Et ungt Fruentimmer bad ham meget rørende om Skaansel. Nu blev han stille, og betænkde sig en kort Tid; paa eengang forandrede han sin Tone og sagde:

"Vær ubekymret! jeg skal gjøre alt, hvad som staaer i min Magt. Da jeg forlod mit Hjem, faldt min Kone mig om Halsen og græd, og hendes sidste Ord vare: Naar Du kommer til Fienden, saa tænk paa mig. Skaan de stakkels Menneſker saameget som mueligt, og gjør dem Godt for min Skyld. Disse Ord kan jeg ikke glemme."

Derpaa gik han ud, eftergav meget af sine Fordringer, og drog fredelig bort fra Staden.

Hvormeget Godt havde ikke Officierens brave Kone bevirket ved den Formaning, hun gav sin Mand ved Afskeden! Og hvormeget Godt kan ikke ethvert Menneske virke, naar han ved passende Lejligheder formaner sine Medmennesker til det Gode!

Formaner hverandre, og opbygger den ene den anden. I Thess. 5, 11.

115. En roesværdig Gnier.

I Staden Rheims i Frankrige levede en Præst, ved Navn Godinot, som man almindelig kaldte den suurfittige Gnier; thi uagtet han havde meget gode Indkomster, drev han dog Sparfomheden til det højeste. Han gjorde sig selv lidet tilgode; gav ingen Fattig en Almisse; men trængte kun stedse efter, at forøge sine Skatte.

Dog var han ingen Gnier af det sædvanlige Slags: han havde en lovlig Hensigt med sin Sparfomhed. Thi efterat han havde samlet saameget, at han omtrent besad hundredestusinde Rigsdaler; lod han paa egen Bekostning bygge en stor Vandledning, saa at hele Staden Rheims blev ved Rør forsynet med godt Vand, hvorpaa de hidtil havde haft stor Mangel. De fattige Indvaanere havde tilforn allermeest følt denne Mangel paa godt Vand; men nu vare de paa eengang hjulpe, og Godinot havde altsaa sikkerlig gjort meget mere Godt med sine Penge, end om han havde bortødslet dem blandt Tiggere.

Nu saae man altsaa den sande Årsag til denne brave Mands store Sparfomhed. Man skældte ham nu ikke længere for en suurfittig Gnier, men agtede ham højt som en Menneſkeven; og endnu den Dag idag er velsignes hans Minde af Staden Rheims's Indvaanere.

116. En ærlig Hyrde.

I Brienne i den franske Provins Champagne levede en ærlig Hyrde, ved Navn Klaus. Denne sad en Aften ved Landevejen under et Træ, og blæste en Aftenpsalme paa sin Fløjte. Hans Hjord græssede omkring ham. I det samme kom en Haandværksføvend opad Landevejen fra Brienne, betragtede den andægtige Hyrde med foragtelig Stolthed, og gik forbi, uden at hilse ham.

Omtrent en Time derefter vilde Hyrden drive sin Hjord til Staden; han rejste sig, og gik langsom henad Landevejen, imedens Hunden samlede Hjorden. Paa eengang blev han noget Glædsfende vaer, som laae paa Vejen; han tog det op. Det var en Brevtaske. Nøglen hang ved den; han aabnede den, for at see, hvad der var i den; og han fandt blandt andre Papirer en Bærel paa 200 Rigsdaler. Ligeledes fandtes der og i samme et Lærebrev, hvoraf han saae, at Brevtassen tilhørte en Silkevæversføvend, ved Navn Franz Bildrose.

Hyrden tænkte strax, at Haandværksføvenden, som for en Time siden var gaaen forbi ham, maatte have tabt denne Brevtaske. Han var strax beredt, til at give ham den tilbage. Allerede havde han drevet Hjorden sammen, og sat sin Hund til at bevogte den; og nu vilde han begive sig paa Vejen, og søge at indhente Haandværksføvenden. Men i samme Øjeblik kom denne
til-

tilbage, søgde ængstelig paa Landevejen, og, da han saa Hyrden, raabde han til ham:

"Har I ikke fundet en Brevtaske, gode Ven?"

"Hvad er eders Navn?"

"Franz Wildrosk."

"Jo, jeg har fundet den!" — Saaledes talde den ærlige Hyrde, gik ham imøde, og overleverede ham Brevtasken, saaledes som han havde fundet den, med alt, hvad som var deri.

Haandværksfælden var ude af sig selv for Glæde, og fremtog af et Siderum, som var i Brevtasken, en Guldring, som han tilbød den ærlige Hyrde til Belønning. Men denne sagde:

"Behold eders Ring, I har desuden allerede udstaaet nok ved eders Angest, og er nu bleven en Måil forsinket paa Rejsen. Vi Hyrder ansee det for vor Skyldighed, at tjene de Rejsende. Og hvad man er pligtig at gjøre, for det bør man ikke lade sig betale — Men een Lærdom, gode Ven, bør I modtage af en ringe Hyrde: Hils for Fremtiden skikkelige Folk, som I møder; I veed ikke, om de engang kunne bevise Eder en Tjeneste."

Den Fremmede skammede sig, trykte inderlig rørt den ærlige Mands Haand, og bad ham hjertelig om Forladelse for den begangne Grovbed. Derpaa viste Hyrden ham en Markvej og sagde:

"Denne Vej gaaer nærmere, og fører Eder endnu før Nat til Herberge, hvis I vil gaa hurtig."

"Men

"Men — sagde Haandværksfrenden — eders Navn maa jeg dog først vide, før jeg forlader Eder, paa det jeg engang kan fortælle mine Landsmænd, hvad for retskaffne Hyrder der gives i Frankrige."

Hyrden svarede:

"Jeg hedder Klaus Rugemont, er en rettroende Katholik, og boer i Brienne; og Gud være nu med Eder!"

Den Fremmede tog inderlig rørt Afsked med den ærlige Hyrde, og har siden ofte fortælt denne Historie i sit Fædreland.

117. En god Søn redder sin Fader.

En preussisk Officier, som var af fornem Familie, og besad Midler, opholdt sig en Tidlang som Hverver i Ulm i Schwaben. Omfiden fik han Ordre, igjen at vende tilbage til Regimentet, og gjorde sig altsaa rejsefærdig.

Aftenen før hans Afreise mældte sig et smukt, velvoxent, ungt Menneske, og vilde lade sig hverve til Soldat. Han syntes at være en god og velopdragen Yngling; men da han traad frem for Officieren, skælvede hans hele Legeme. Officieren tilskrev Ungdoms Frygtagtighed dette, og spurgde, hvad der fejlede ham, og hvorfor han var saa bange? Det unge Menneske svarede: "Jeg frygter for, at De afviser mig." Og
i det

i det han sagde disse Ord, trillede Taarerne ham ned af Kinderne. Derpaa sagde Officieren: "Rejs langt fra! han er mig tværtimod meget velkommen. Hvor kunde han frygte for sligt?"

"Saa som de Haandpenge, jeg er nødt til at forlange, formodentlig vilde forekomme Dem for høje."

"Hvormeget forlanger han da?"

"Ikke Pengegjerrighed, men en paatrængende Nødvendighed tvinger mig, til at forlange 50 Rigsdaler; og jeg er det ulykkeligste Menneſte af Verden, hvis De dægrer Dem for at give mig saameget."

"Halvtredsindstyve Rigsdaler ere vistnok meget; men han gefalder mig; jeg troer, han vil gjøre sin Pligt, og vil derfor ikke tinge med ham. Her ere de 50 Rigsdaler. Imorgen rejse vi herfra."

Han udbetalde ham de 50 Rigsdaler. Det unge Menneſte var henrykt af Glæde. Han bad derpaa Officieren, at det maatte være ham tilladt, at gaae hjem, for først at opfylde en hellig Pligt, og lovede at være der igjen om en Time. Denne troede hans ærlige Ansigt, og lod ham gaae.

Men da han i det unge Menneſtes hele Udfærd var bleven noget Besynderligt vaer, listede han sig i en viid Afstand bagefter ham, for at see, hvor han gif hen. Han saae ham strax løbe

løbe til Stadens civile Arresthuus, hvor han bankede paa, og blev indladt.

Officieren gik ligeledes ind, og saa alt, hvad som foregik, og hvad der havde bevæget Unglingen til at lade sig hverve.

Unglingens Fader sad arresteret for en Gæld af 50 Rigsdaler, som han ikke kunde betale. Sønnen havde desaaarsag ladet sig hverve, for ved Haandpengene at befrie sin Fader. Saa snart han kom i Arresten, talde han med Arrestforvareren, og leverede ham de 50 Rigsdaler i Forvaring. Derpaa iilde han til sin Fader, faldt ham om Halsen, og forkyndte ham sin Frihed. Officieren gik bagefter ham, og saa den gamle ærlige Olding, som med inderlig Glæde trykde sin brave Søn til sit Bryst, og vædede ham med sine Taarer, uden at sige et Ord.

Officieren kunde ikke føre det over sit Hjerte, at en saa god Søn skulde sælge sin Frihed. Han besluttede derfor strax, igjen at give ham fri, og erstatte Haandpengene af sin egen Lomme, og sagde desaaarsag til den Gamle:

"Berolige Dem, jeg vil ikke berøve Dem en saa brav Søn. Lad mig tage Deel med i hans ædle Handling. Han er fri; og jeg fortryder ikke den Sum, jeg saa vel har anvendt."

Fader og Søn kastede sig for hans Fødder. Sønnen vilde i Begyndelsen ikke modtage den ham skjenkede Frihed, men lod Officieren tage ham med, og sagde, at hans Fader nu ikke læn-
gere

gere behøvede ham saa nødvendig, og han vilde
nødig falde en saa godgjørende Herre besværslig.

Men den højmodige Officier paastod, at
han skulde forblive hos sin Fader; førde dem
begge ved Haanden udaf Fængslet, og rejsde
hjerterglad fra Ulm, saasom han var sig bevidst,
at have gjort to gode Mennesker lykkelige.

118. Taknemmelighed imod Belgierere.

Da ethvert tydsk Land i Rigskrigen mod
Frankrige skulde stille sin Kontingent til Rigs-
armeen, traf denne Skjebne ogsaa mangt et lille
Land, hvor ingen Soldater hidtil vare blevne
holdte. Man maatte altsaa udskrive Rekruter.
Indbyggerne i slige Lande forestilte sig Krigen
endnu langt skrækkeligere og farligere, end den
virkelig er, saasom den endnu var noget frem-
met og nyt for dem, og hverken de eller deres
Forsædte nogensinde havde bivaanet Feldttog og
Feldtslage. Detsaarsag skielvede alle Forsædte
ved den Tanke, at deres Sønner maaskee skulde
marschere med mod de Franske.

Saaaledes forholdt det sig og i Græfstabet
Lippe i Westphalen. Rekruterne bestemtes ved
Lodkastning. Loddet traf blandt andre en Møl-
lers Søn i Amtet Schwalmberg. Fader og
Moder jamrede sig over deres sørgelige Skjebne.
Men Ingen kan hjælpe dem.

Dog omsider fremstod en Hjælper. Denne Møller havde en Karl, ved Navn Peter, som han som et fattigt Barn havde taget til sig og opdraget. Denne saae sin Belgiorers Bedrøvelse; og af Taknemmelighed for de oppebaarne Belgjerninger tilbød han sig, at ville være Soldat, paa det hans Huusbondes Søn kunde slippe fri. Mølleren vilde i Begyndelsen ikke modtage dette; thi han troede, at den Kjerlighedstjeneste, Karlen vilde bevise ham, var forstor; men Karlen forsikrede, at den endnu var altfor ringe for de mange Belgjerninger, Mølleren havde beviist ham.

Mølleren modtog omsider Karlens Tilbud. Men han forlangde det ikke omsonst. Var Karlen taknemmelig, vilde han ogsaa være det. Og af Erkjendtlighed mod Karlen, antog han samme i Barns Sted, saa at han nu har lige Ret med Sønnen.

119. Modermorderen.

Det har sin gode Nytte, undertiden at betragte Exempler paa store Forbrydere, paa det vi deraf kunne see, hvor dybt Mennesket kan synke i Ondskab og Laster. Dette tjener os til Advarsel, saa at vi desto omhyggeligere vaage over vort eget Hjerte, og stride mod de onde Begjærigheder.

I Førstendømmet Fulda i Tydskland levede en brav og retskaffen Bøndekone, som var Enke,
og

og havde to Sønner og en Datter. Den ældste Søn var liderlig og ondskabsfuld. Han forlangde ganske uden Ret og Billighed, at Moderen skulde afstaae Gaarden til ham. Skøndt han endnu var mindreaarig. Da Moderen ikke vilde samtykke heri, og tænkte, at overdrage Gaarden til den yngre Broder, som var langt ordentligere og af bedre Tænkemaade; fattede den ældre Søn det ugudelige Forsæt, paa en skræffelig Maade at hevne sig paa sin Moder og sine Sødsfende.

Allerede i Efteraaret 1795 havde han gjort et Forsøg paa, at forgifte Brødet for dem; men det var ikke lykkedes ham. I Foraaret 1796 udførte han omsider sit ugudelige Forsæt. Han bad sin Moder, bage Pandekager. Hun gjorde det; og han listede sig til under Tillavningen, at blande Gift i Dejen. Derpaa reed han til nærmeste Landsby, for at lade Hestene beslaae, og opholdt sig der temmelig længe. Imidlertid bleve Kagerne bagte, og hans Moder og Sødsfende spiste deraf. Da han kom hjem, laae Moderen allerede død paa Gulvet; Broderen droges med Døden, og Søsteren havde de skræffeligste Krampertræninger og Smærter. Ganske koldblodig gik han hen til Søsteren, og sagde: "Ey, ey, Du har spist Pandekagen altfor varm!" Saaledes talt han og Broderen, og rørtes hverken af Medynk eller Fortrydelse. Efterat begge Sødsfende ogsaa vare døde, opholdt han sig endnu en heel Dag i Huset; derpaa tog han Flugten.

Gjorigheden kunde altsaa ikke lade dette
 Unuenneſte vederfares ſin fortiente Ret; men den
 ubedragelige Dommer vil ſikkerlig finde ham; thi:

Der ſtaaer ſkrevet: Hevnen hører mig
 til! jeg vil gjengiælde! ſiger Herren. Rom.
 12, 18.

120. Retſkaffenhed.

I Maaret 1794 lod i London en vis William Hall, Slagter af Profefſion, bekjendtgjøre i de offentlige Tidender, at han for tiue Aar ſiden ved Ulykkeſtilfælde havde ſeet ſig nødsaget, til at ſpille Gaſſit, og kunſt betale ſine Kreditorer tredive Pund Sterling iſtedetfor hundrede. Gud havde ſiden ſaaledes velſignet hans Glid i Eaton — en Flække ved Themſen, ligeoverfor Windſor, — at han nu kunne betale ſin Gæld reent ud. Han indbød derfor ſine Kreditorer paa en beſtemt Dag i Værtſhuset i Eaton, at tage tiltakke med et Middagsmaaltid, og modtage Reſten af deres Fordringer, til hvis Betaling juſt ikke Landets Love, men den naturlige Gølelſe af Ret og Billighed forpligtede ham, hvilken bør være en retſkaffen Mand ligesaa hellig, ſom hine.

